

flacăra

anul XXXIII
(1521)
32 VINERI
10 AUGUST
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

23 AUGUST
40
1944-1984

IMPLINIRI SUB ZODIA LIBERTĂȚII

Constanța - oraș erou!

Trei reporteri în orașul amiral al țărmului românesc

(paginile 2, 3, 4)

De la Los Angeles, numai de bine!

(paginile 16, 17, 30 și 31)

Copiii noștri de azi -

savanții noștri de mâine

(paginile 10, 11)

Timpuri istorice

și viziuni românești

(pagina 18)

Splendida tinerețe
a bunicilor

Fotoreportaj din județul Mureș,
la o sărbătoare a tradițiilor
și frăției

Constanța — oraș erou

● Poarta țării ● Marile vapoare ● Oameni și flori ●

Un oraș din

Constelația României

— Interviu cu tovarășul Gheorghe Popa, primarul municipiului Constanța —

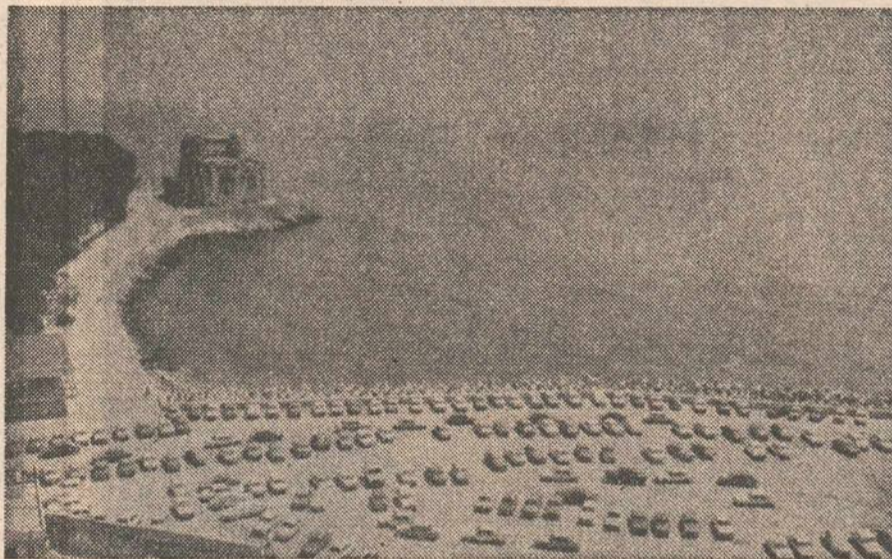
— Decernarea titlului de Erou al Municipiului Socialist reprezintă pentru Consiliul popular al municipiului Constanța încununarea a patru ani de intense eforturi, ani în care orașul dumneavoastră a câștigat întrecerea cu celelalte municipii. V-ați zbatut mult ca să rămâneți în fruntea întrecerii? Ce a definit strădanile constănțenilor?

— Întrecerea socialistă pe țară între consiliile populare municipale are marele merit de a valorifica marile posibilități pe care le are și orașul nostru și care n-au fost până acum valorificate pe deplin și evidențiate la acest nivel al întrecerii. Câștigarea acestei întreceri reprezintă încununarea strădanilor noastre de a valorifica resursele materiale și umane printr-o mai bună organizare a muncii. Noi am conceput întrecerea ca o emulație, ca o mobilizare în vederea realizării obiectivelor economice ce ne revin din planul național. Evident, aceste resurse existau, ca și stările care definesc întrecerea. Dar concretizarea lor la modul superior, care să se repercuteze fericit în îndeplinirea sarcinilor ce ne revin a fost generată de această emulație dată numai de întrecere. Rezultatele municipiului Constanța sînt dovada forței și capacității de mobilizare a organizațiilor de partid care numără 57 000 de membri, cărora li s-au adăugat organizațiile de sindicat, cele ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, ale organizațiilor de tineret și copii. De fapt, acestea au și fost cheile succesului dobândit de constănțeni: o mobilizare a tuturor forțelor și antrenarea unui front larg de oameni ai muncii. Cum scrie în decretul semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „consecutiv”, pentru noi consecutiv a însemnat perseverență, organizare, spirit de inițiativă, a însemnat o sarcină pentru fiecare.

— Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat mai multe vizite de lucru în municipiul dumneavoastră și a vegheat îndeaproape dezvoltarea lui. Dezvoltarea municipiului Constanța este emblematică pentru dezvoltarea României. Ați putea să ne spuneți cum ați materializat indicațiile secretarului general și cum s-au răsfrînt ele la modul fericit asupra orașului și asupra oamenilor de aici?

— Încă de la prima vizită pe care a făcut-o în orașul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a cerut ca municipiul nostru să devină unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării. La indicația secretarului general s-au amplasat aici mari obiective din economia țării noastre și tot la indicația dînsului am întocmit o machetă de perspectivă a orașului. Și nu este vorba de macheta de ansamblu, ci pe zone, pînă la cele mai mici amănunte. Cînd ne-a privit

■ În anul 1948 municipiul Constanța avea 78 586 de locuitori. În 1984 el numără 430 000. ■ Producția industrială a municipiului este pentru acest an de 27 miliarde lei, de 10 ori mai mare decît cea realizată în anul 1965. ■ În Constanța ființează 40 de unități industriale, reprezentînd toate ramurile economiei naționale. ■ Între anii 1965-1984 în municipiu au fost construite 80 770 de apartamente în care s-au mutat circa 280 000 de locuitori. ■ Șantierul naval din Constanța realizează aproape trei sferturi din programul de construcții navale al României. ■ În perioada 1965-1984 volumul de mărfuri a crescut de 7,3 ori. ■ Municipiul beneficiază de 2 480 de unități comerciale cu o suprafață de 611 000 metri pătrați. ■ Spațiile verzi îngrijite cu contribuția cetățenilor se întind pe 1 091 hectare. ■ Rețelele cu apă se întind pe o lungime de 670 kilometri. ■ În anul 1983 valoarea lucrărilor executate prin muncă patriotică s-a ridicat la 684 milioane lei, ceea ce înseamnă o medie de 2 050 lei pe locuitor. ■ A sporit rețeaua de transport în comun. A fost dată în folosință încă o linie de troleibuze și în curînd va fi inaugurată prima linie de tramvai.

orașul de pe mare, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a cerut să-l facem în așa fel ca el, cînd e privit de străini, să ofere acestora imaginea României. Tot la indicația dînsului, după ce am conturat macheta, am trecut la transpunerea ei, în așa fel ca litoralul românesc să fie un șir de blocuri de locuințe cu o arhitectură corespunzătoare. În zona respectivă construim 17 000 de apartamente și ne ocupăm de construirea unei alte intrări în orașul Mangalia, precum și de îmbunătățirea imaginii arhitecturale a orașului Năvodari. Acestea sînt numai o parte din indicațiile secretarului general al partidului care se resimt la modul cel mai fericit în evoluția municipiului nostru.

— Cum s-au materializat preocupările pentru îmbunătățirea condițiilor de viață? „Condițiile de viață” sînt între indicii de seamă care hotărăsc stabilirea eiștigătorului întrecerii.

— Aș vrea să fac precizarea că preocupările noastre în acest domeniu au avut amploare și s-au concretizat la un mod superior datorită sprijinului pe care l-am avut din partea conducerii partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În principal este vorba de a crea condiții mai bune de muncă și viață și pentru aceasta noi am depus toate eforturile în vederea modernizării proceselor de producție din unele întreprinderi unde oamenii muncii erau puși în situații dificile din punct de vedere fizic. Am făcut operațiuni de modificare a fluxului de producție, am luat măsuri de reorganizare a locurilor de muncă, în așa fel ca oamenii să aibă condiții normale de muncă, să se elimine stările viciate. Am luat măsuri pentru eliminarea noxelor, în special cele apărute în timpul sudării navelor, precum și măsuri de introducere a unor căi de aeraj. Toate acestea au dus și la îmbunătățirea condițiilor de viață, dar și la creșterea productivității muncii și, implicit, a veniturilor oamenilor. După condițiile de muncă, ne-am preocupat de condițiile de viață, începînd de la buna aprovizionare a populației și pînă la numărul și calitatea locuințelor. Și alte municipii au luptat pentru a câștiga întrecerea. Dar noi am depus eforturi suplimentare. În această perioadă am depășit planul la construcții de locuințe cu 150 pînă la 200 de apartamente în fiecare an. Faptul că am depășit acest parametru reprezintă chiar dovada preocupării noastre pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor din municipiul Constanța.

— V-am ruga să vă referiți la mediu. O facem nu întimplător, ci pentru că la Constanța vin la odihnă aproape 2 milioane de oameni în fiecare an.

— Ne-am preocupat intens de a crea în permanență o evoluție favorabilă a acestor condiții. Sîntem înconjurați de un mediu dotat de natură cu multe resurse, încît Constanța trebuie să fie locul ideal pentru recuperarea oamenilor muncii. De aceea, modul în care este organizată odihna oamenilor ne-a preocupat în cel mai înalt grad. Tot o dovadă a acestei preocupări o constituie și faptul că în ultimii ani am extins parcurile și spațiile verzi, spațiile de agrement și spațiile florale. Acolo unde găsim un metru pătrat rău folosit, dacă nu poate fi folosit altfel, îl vom transforma în spațiu floral. Oamenii își doresc un oraș frumos.

„Piinea

o face brutarul, nu directorul”

— Dumneavoastră sinteți tovarășa directoroare Fotini Teodorescu?

— Da, ce doriți? Spuneți! (E nervoasă, a supărat-o cineva. Volam să-i pun o întrebare mai jovială dar nu-ndrăznesc. Are fața încordată, deși liniile chipului nu lasă să se vadă c-ar fi vorba de o femeie aspră. E mai degrabă blajină și delicată).

— De ce sinteți necăjită?
— Secret profesional. Nu pot să spun.
— Ce înseamnă, de fapt, I.M.P.P.F.?
(În realitate, volam s-o întreb despre o piine rumenă care-mi face cu ochiul din vitrină).

— Întreprinderea de morărit, panificație și paste făinoase Constanța. E o unitate veche care are în subordine alte 23 de unități răspîndite în județ.

— Știți, eu am venit, fiindcă municipiul Constanța a obținut o distincție deosebită și mi s-a spus că dumneavoastră ați pus umărul serios la împlinirea acestei izbînzii.

— Da, așa e. Frumoasă treabă. (Cîteva persoane își viră capul pe ușa biroului și atunci directoarea devine neliniștită. Își cere scuze că trebuie să plece cîteva minute, i-a convocat pe oameni la o ședință și nu-i place să nu se fiină de

cuvînt. Își cere scuze, îi promit că nu mă supăr și în așteptarea conlocutorului, îmi tot frămînt mîntea ce fel de întrebări să-i mai pun, ca s-o scot din această stare de agitație. Revine destul de repede, complet schimbată, surizătoare și amabilă. E cu totul alt om. Acum e o adevărată plăcere să vorbim).

— Cum ziceam, reușita aceasta nu e un lucru deloc simplu. Titlul se câștigă destul de greu și trebuie să spun că la această victorie am contribuit și noi în mod substanțial, fiindcă întreprinderea produce hrana de bază fără de care nimeni nu poate trăi. Fără piine, omul nu poate face nici plajă. (Numai eu trebuie să fac reportajul, deși n-am pus nimic în gură toată ziua). Dacă în alte părți mai pot exista piedici, aici trebuie să fie piine în fiecare zi. Nu se admite nici o scuză. Am încercat să impunem ideea că, din moment ce oamenii au acceptat să lucreze aici, ei trebuie să fie conștienți că piinea nu poate fi aminată.

— Cum vă descurcați vara? Pe litoral vin mulți oameni, consumul crește, cerințele sporesc.

— Nu e simplu, dar am reușit. Sîntem în plin sezon, adică în priză, cum s-ar zice, și am făcut față mai mult decît mulțumitor. Anul trecut a trebuit să aducem 350 t de piine din alte județe, pentru că turismul să nu sufere. Acum ne-am descurcat prin propriile forțe. Probabil că și acest lucru a ajutat mult municipiul în lupta sa pentru titlu. Ca să evităm lipsurile, am luat măsuri din timp. S-a pus în funcție fabrica de piine de la Năvodari, la întreaga ei capacitate, în numai nouă luni. Am mărit capacitatea fabricii de la Medgidia și-am schimbat un cupot de 20 t la Secția 1 Constanța, care fusese experimentat în altă parte a țării.

Fiindcă în județ e o mare fluctuație de oameni (sezonul turistic, șantierul de la noul canal), am fost nevoiți adesea să modificăm structura de producție, să punem în funcție capacitățile de rezervă, fiind foarte important să știm să ne plîem și să ne replem în funcție de cerințele momentului. Cu toate aceste eforturi suplimentare, în ultimii patru ani am realizat toți indicatorii. Nu e simplu, de pildă, să lupți pentru ca oamenii să-și poată lua retribuția întreagă și să treacă, în numai trei luni de la 250 t de piine la o producție de 445 t pe zi. Asta cere muncă și mai ales o perfectă colaborare cu oamenii. Iar pe mine oamenii mă întresează. Dacă ei nu te înțeleg, ratezi totul. Degeaba hotărăști, dacă nu poți aplica. Mă împac foarte bine cu muncitorii din fabrică, chiar dacă uneori mă mai supără. Eu nu pot ține minie, îmi trece repede. Ați văzut și dumneavoastră!

— Aici lucrează multe femei...
— Da, 70% din personal e alcătuit din femei și pentru ele trebuie să facem ceva. Nu puteam să mai suport vîzîndu-le cum lucrează în picioare și de aceea am introdus scaune ergonomice. La început nu voiau niciunul să stea jos. Acum și-a scris fiecare numele pe scaun.

— Dumneavoastră ați mîncat piine și din altă parte. Cum e piinea de Constanța?

— Trebuie să flu sinceră și să mărturisesc că noi nu facem o piine de excepție, cu totul deosebită adică. Facem piine ca peste tot în țară, fiindcă nu cred că ne deosebim prin ceva de alții, decît prin faptul că nu ne place să fim codași. Iar ceea ce-am realizat se datorează oamenilor, căci brutarul face piinea, nu directorul.

(E adevărat, sigur că așa e, dar dacă

directorul n-ar ști cum să procedeze, nici oamenii n-ar ști să lucreze și nici noi n-am mîncă o piine rumenă și dolofană, decît poate cu excepția acolora care fac cură de slăbire).

Și ei au pus umărul

De cînd rătoitul Donald a devenit jucărie, plaja s-a umplut cu tot felul de păsări din plastic, umflute bine cu aer, spre bucuria celor mici care nu se dau în lături să le tragă de cioc și să le sucească gîtul. Ei nu știu însă că acest păsăreț imposibil e fabricat la Întreprinderea „Energia” din Constanța, dintr-o folie de plastic, importată cîndva și produsă acum la Drăgășani. Jucăriile termosudate reprezintă însă numai o parte din produsele realizate de această întreprindere constănțeană, reorganizată după 1977, și intră în subordinea Ministerului Industriei Chimice. Lebedele, broscuțele, rașuștele și alte lighioane artificiale sînt doar așa, un adaos la producția de interes național, căci „Energia” s-a specializat în primul rînd în realizarea articolelor tehnice din cauciuc, precum curelele trapezoidale, furtunurile cu și fără inserție și mai cu seamă articolele pentru filaturi, a căror unică producătoare este această întreprindere, cîndva o măruntă fabricuță înălțată pe o grămadă de gunoi. De cînd „Energia” a atras interesul chimicilor, utilajele tehnologice au devenit o latură importantă a producției și e bine să amintim că dintre acestea fac parte calandrelle, mașinile de aplicat bandă la camioane și turisme, instalațiile pentru reglementarea deșeurilor din mase plastice și mai ales o presă pentru vulcanizat

Marinarii români Îmbrățișează toate apele pământului

Stăm de vorbă de câteva minute. Îl cunosc dar nu știu de unde să-l iau. Este un tânăr zvelt. Nu i se poate ghici vârsta, încrunțit înainte de vreme. Spuma mării i s-a așezat pe creștet. Într-un tirziu descoperim că am copilărit în același cartier și că ne știm de când eram de-o șchioapă. Se numește Călin Marinescu și este comandant de cursă lungă. După ce a colindat lumea în lung și în lat a „ancorat” în portul Constanța. În prezent este șeful secției a treia de exploatare a flotei din cadrul Întreprinderii NAVROM. Povestește încet și tacticos precum un uncheaș la gura sobei... Marinarii, o spune ca o justificare, astăzi, nu mai sînt rupți de uscat. Majoritatea lor sînt familisti cu case mari și frumoase și cu mulți copii. Pe vremuri cînd un comandant pleca în cursă se ducea la circiumă, la Ovidiu, și angaja marinarii. Astăzi, îmi pune în față citeva statistici, aproape toți marinarii sînt oameni cu școală. Mai mult de o treime sînt cu studii superioare. Și sînt și foarte tineri. Pină-n patruzeci de ani. Bătrîni lupi de mare, se pare, au rămas între copertile cărților. Și fiindcă lui Călin Marinescu îi plac lucrurile exacte, adică cifrele, îmi explică pe îndelete, ca să pot pricepe, istoria flotei noastre maritime. După război, în 1944, flota noastră, să nu se mire nimeni, dispunea de un singur vas scăpat ca prin minune de grozăvie. În 1965 pluteau pe mările lumii 35 de nave românești — iar în prezent 227. În 1985 cifra va depăși 250. Dacă în 1966 pe vasele românești se transportau circa 1 755 000 tone, în anul 1984 cifra a ajuns la 25 300 000, iar în viitorul an la aproape 30 000 000. Fără să mai facem nici un fel de comentariu, cifrele vorbesc de la sine. Să mai notăm că față de anul 1966 investițiile alocate flotei românești au crescut de peste 25 de ori. Și fiindcă am început această scurtă relatare cu oamenii mărilor este necesar să mai amintim că ei au ajuns la impresionanta cifră de 8 000 față de numai 740 ciți numărau în urmă cu douăzeci de ani... Toate aceste lucruri au făcut să se dezvolte o foarte puternică școală de navigație românească cunoscută în toată lumea — iar flota românească să se aple pe picior de egalitate cu marile companii ale lumii. Marinarii, mesagerii noștri, în acest moment îmbrățișează toate apele pământului...

„Constanța constituie un exemplu de ceea ce am realizat în anii construcției socialiste. Cine nu-și amintește — mă refer, desigur, la cei mai în vîrstă — cum era Constanța acum 30 de ani și ce transformări uriașe s-au produs în industrie, în agricultură, în cultură, în dezvoltarea științei și învățămîntului în acest județ de la Marea Neagră? Într-adevăr, peste tot se văd roadele minunate ale construcției socialiste; se văd peste tot uriașele edificii industriale, unități agricole, unități de învățămînt, de sănătate, de cultură — toate construite prin munca harnicilor constănțeni care înfăptuiesc neabătut, la fel cu întregul popor, politica partidului nostru”.

NICOLAE CEAUȘESCU

anvelope reșapate. Recondiționarea reprezintă unul din interesele reprezentative ale întreprinderii și acest lucru a însemnat mult pentru economia municipiului Constanța, încununat de acum cu titlul „Erou al Muncii Socialiste”. Eforturile conducerii, sprijinite de activitatea de cercetare din întreprindere, nu s-au oprit însă la linia de sosire, ci au continuat cu aceeași tenacitate, ca să nu se spună despre acești oameni că au fugit după medalia iar acum nu le mai pasă de nimic. Ca o dovadă, în 1985 se va trece la reșaparea anvelopelor din spate ale tractoarelor, pentru prima dată în țară, și bineînțeles că municipalitatea va observa atunci că sprijinul dat de „Energia” n-a fost numai o ambiție de circumstanță, ci chiar o preocupare de durată. Ei vor să se știe că roata se învîrte în continuare, chiar după ce s-a tocit, fiindcă un lucru bine cîrpit, adică reșapat, face cit unul nou.

Cea mai mare bucurie a directorului Gheorghe Baloș și a inginerului Viorel Tătaru, șeful biroului plan-dezvoltare, e că tehnologia cu care se lucrează este integral românească, ceea ce arată preocuparea lor de a face acest lucru bucurându-se că produsele izvorăsc nu doar din mîini, ci și din cap. Viorel Tătaru știe multe din realizările „Energiei”, știe aceste reușite și tehnicianul principal Nicu Panait Vineș, secretarul comitetului de partid cu probleme organizatorice, dar pe mine nu cifrele mă impresionează, aș putea să le transcriu aici, cit bucuria lor de a fi sprijinit industria județului și a țării, fiindcă, iar vin și spun, ei nu fac din munca lor un capăt de țară, ci punctul de plecare al unui județ.

Întreprinderea constănțeană a fost în

ultimii ani fruntașă pe centrală și acest lucru se datorează și faptului să retribuiască medie, după generalizarea acordului global, a fost realizată în proporție de 107%, că au crescut producția și productivitatea muncii și că, din 1978, materia primă pentru amestecul de cauciuc, adus înainte din alte părți cu autocamioanele, se produce acum în întreprindere și că pot s-o ofere și altor întreprinderi care vin cu autocamioanele s-o ducă tocmai în celălalt capăt al țării, la Botoșani de pildă, și tot așa roata se învîrtește și iar se tocește și întreprinderea „Energia” se bucură că poate reșapa tot mai multe anvelope.

Un început de țară
care îmbrățișează
și sărută marea

Îmi strînge mina mai să mi-o rupă. Mă privește, de citeva ori, din cap pină-n tălpi, și se recomandă scurt: Ștefan Panait. Apoi, după ce se mai plimbă de citeva ori prin încăperea începe să povestească derulind parcă un film. Mă simt, aici, zice, de cînd lumea. Am venit în șantier în martie '49. Aveam doar 19 ani. Făceam numai lucrări de reparații și, în același timp, se lucra la refacerea șantierului distrus de război. Din cînd în

cînd mai venea și cite un vas străin pentru mici reparații. Asta era totul. Numărul muncitorilor nu depășea 700. Și anii au trecut... Prin '55-'56 la șantier au început să se realizeze primele naveșalupă cu motor de tractor românesc necesare recoltării stufului în Delta și citeva pontoane dormitor. Dar, adevărata dezvoltare a șantierului, își amintește Ștefan Panait — în prezent secretarul comitetului de partid — a început după Congresul al IX-lea al partidului. A început, cum era și firesc, cu o primă etapă de dezvoltare prin crearea posibilității de repartiție a navelor de mare tonaj. În aprilie 1971 s-a trecut la profilarea șantierului pentru construcția navelor de mare tonaj. O zi intrată definitiv în istorie și în memoria oamenilor este 29 aprilie 1975, cînd personal tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat la apă primul mineralier românesc de 55 000 tdw. De atunci și pină în prezent au fost lansate la apă 11 nave de acest tip. Nouă din ele sînt în dotarea flotei românești iar celelalte două au fost cumpărate de către firme străine. Dar, proiectarea și construcția navelor nu s-a oprit aici. S-au construit, pină în prezent, și patru petroliere de 150 000 tdw. — al cincilea fiind în construcție. De asemenea al 12-lea mineralier, un nou tip aflat deja în construcție este comandat de către o firmă din Grecia.

Desigur, despre Șantierul naval din portul Constanța s-a scris și se va mai scrie. Îți trebuie doar timp ca să înțelegi și să dezlegi tainele vieții de constructor de nave. În momentul de

față, șantierul numără peste 6 500 de muncitori iar în ultimul timp pentru ei s-au dat în folosință peste trei mii de apartamente, în elegantele și modernele cartiere ale orașului. Este încă o dovadă a grijii societății noastre pentru cei care muncesc între cer și apă, pentru cei care construiesc adevărate orașe plutitoare. Șantierul naval reprezintă un început de țară care îmbrățișează și sărută marea...

Un mare magazin
universal
la marginea mării

— Tovarășă ingineră Roxana Delegeanu, sinteți secretara de partid a uriașei Întreprinderi de exploatare portuară, aparținînd Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Dar, întrebarea este alta. Am auzit că sinteți prima ingineră care a venit să lucreze în port. Așa-i?

— Da. Se pare că da. În scripțe am găsit că ar mai fi lucrat în port, înainte de război, o arhitectă. Eu am venit aici imediat după ce am terminat facultatea. Asta se întîmpla în '56. Am terminat, la Galați, cursurile Facultății de mecanică navală.

— Dar, de unde ați venit?

— Sînt fată de țaran din Pîrscov. O comună frumoasă din Valea Buzăului. Am venit în port, m-am îndrăgostit de mare și am rămas pentru totdeauna la poalele ei. Dar, să revin la întreprinderea noastră...

Constanța — oraș erou

(Continuare din pag. 2-3)

tră. Ea este considerată o unitate de rădăcină a portului. Pe undeva sintem considerați, și pe bună dreptate, un mare magazin universal cu toate ușile deschise către mare. Mai bine zis către toate mărilor lumii. Noi încercăm și descărcăm nave și vagoane ale căror mărfuri trebuie să ajungă la diferite destinații.

— Și ce nu știe lumea?
— În primul rând noi sintem cei care asigurăm apa pentru toate unitățile portului. Și apă pentru nave. Apa noastră se bea pe toate mărilor și oceanele lumii. De asemenea, mai asigurăm și energia electrică și încălzirea. Mai facem și toate reparațiile inventarului mobil al navelor. De asemenea mai asigurăm manevrarea a tot ceea ce intră în port. Sintem, dacă dorim o comparație, exact ca dirijorii unor imense formații. Și fiindcă tot sintem la acest capitol mai trebuie să spun că tot noi sintem cei care asigurăm și adincimea necesară acostării navelor la dane prin dragarea pe care o facem. De asemenea, ne ocupăm și cu întreținerea digurilor... Ar mai fi multe de spus dar să ne oprim aici.

— Cum era portul când ați venit dumneavoastră în urmă cu mai bine de un sfert de veac?

— Am apucat când totul se mai transporta cu căruța. Am prins caii în port. Acum, priviți! Dacă mă întrebați cite macarale și cite utilaje moderne avem — n-aș putea să vă dau o cifră exactă. Pe lângă toate mai sint și șefa biroului de invenții și inovații. O să mai întrebați acum: ce se inventează la noi? Ei, bine, foarte multe. Avem o importanță uzină de reparații unde se lucrează de toate. Oamenii inventează scule și dispozitive pentru ca munca să le fie mai ușoară. În cazul nostru pentru manipularea mărfurilor. Și se mișcă peste 100 000 de tone.

— Nu mi-ați vorbit despre docheri?
— I-am lăsat special la urmă. Sint oameni minunați. Exact ca și despre marinari, s-a vorbit și continuă să se vorbească foarte multe lucruri despre ei. La noi sint peste 6 500 de docheri. Veniți din toate colțurile țării. În momentul de față ei nu mai sint considerați acele furnici ale portului. Ca o măsură s-a început, în bună parte, școlarizarea lor. Docherii, în viitor, vor fi și mecanizatori. Docherii sint ca și minerii. Și nu se greșeste în comparație. La intrarea în sut, să spunem așa, ei primesc gratuit cite o masă. Apoi, li se asigură masa la două moderne și elegante cantine și 12 microcantine și o multime de chioșcuri. Fiindcă, una din cele mai mari griji ale noastre este de a le asigura întregul necesar acestor, iertată să-mi fie comparația, albine ale navelor care, fără nici un fel de exagerare muncesc din zori și pînă-n noapte sau, altfel spus, în fiecare clipă a anului...

Cum ne întoarcem acasă

Municipiul Constanța înseamnă și o vacanță la mare. În lunile iunie, iulie și august aproape două milioane de turiști năvălesc spre litoral. Sint momente cînd este un adevărat exod. Pe aeroportul internațional Mihail Kogălniceanu aterizează zilnic avioane cu turiști străini. Trenurile sint supraincercate și lungi de parcă nu se mai termină. Toată lumea vrea la mare, toată lumea vrea un loc de cazare, toată lumea vrea confort, vrea divertisment, vrea pe bună dreptate tot ceea ce se cuvine într-o vacanță în care să se odihnească, să-și recupereze sănătatea și să cunoască oameni și locuri. Pentru turiștii străini, litoralul înseamnă o primă întîlnire cu România. Pentru mulți dintre ei și singura. În acest caz, Constanța înseamnă România. Pentru turiștii români Constanța reprezintă preocuparea pentru calitatea vieții lor. Vacanțele noastre la mare înseamnă 25 000 de oameni la dispoziția turiștilor, adică o adevărată armată integrată în „industria” serviciilor, încercînd să satisfacă gusturile fiecărui om. La această oră baza turistică a municipiului Constanța are un contur precis. Hotelurile, minihotelurile, sanatoriile, vilele și căsuțele găzduiesc în fiecare zi 110 000 turiști. Pentru sezonul estival pe care îl parcurgem litoralul traversează o perioadă nouă. Marile construcții s-au încheiat. Urmează fardul, acele amenajări discrete, de mare importanță în crearea ambianței și utilității care să încununeze o zestre edificată.

Adevărul este că pe litoral, față de alți ani, se simte un alt aer. A fost vremea construcțiilor, cînd numărul locurilor de cazare și numărul etajelor erau cu vîntul de ordine. Acum coasta Mării Negre și definește personalitatea, își pune la punct amănuntele de finețe.

Dumitru, Petrisor, directorul general adjunct al Centralei O.N.T. „Litoral”, spune că la această oră se văd roadele unei munci de ani și ani, cea legată de calitatea oamenilor. Calitatea serviciilor înseamnă în primul rînd calitatea oamenilor. Pentru aceasta, majoritatea lucrătorilor din turism au urmat diverse forme de calificare și perfecționare. 15 000 de

lucrători au urmat cursuri în diferite forme de perfecționare și aceasta se simte direct în activitatea cu turiștii. La această oră litoralul românesc oferă servicii comparabile cu cele mai ridicate standarde internaționale. O dovadă a acestui fapt o constituie și numărul crescut de turiști străini care, față de alți ani, solicită cu insistență o vacanță pe coasta Mării Negre. În acest an nu mai avem cazuri de suprapuneri, ca în alți ani, cînd oameni cu bilete nu aveau unde dormi. Am considerat cazarea oamenilor ca pe un fapt de importanță fundamentală și am vegheat la modul cum se desfășoară, în așa fel ca fiecare să aibă un loc să se odihnească și să fie mulțumit. Aceasta a însemnat însă un volum de muncă enorm și el poate fi evaluat prin cuvintele frumoase, de mulțumire, ale celor care se întorc din vacanțele petrecute pe litoralul românesc.

În vara '84 turiștilor li s-a pregătit o serie de 1 000 de concerte iar în unitățile de alimentație publică s-au întocmit și difuzat rețetare care conțin 729 de rețete culinare, 450 de rețete de cofetărie, 119 rețete de băuturi alcoolice, nealcoolice sau slab alcoolice. Sint citeva amănunte care pot fi elocvente pentru etapa traversată de turism pe litoral. Problema este nu unde ne odihnim, ci cum o facem și cu ce amintiri ne întoarcem acasă.

Un comerț în fața lumii

În ultimele zile ale lunii iunie a anului 1973 se petrecea un fapt mai puțin obișnuit: în magazinul Tomis din Constanța constructorii lucrau la ultimele finisări. Și în timp ce ei implineau ultimele amănunte, lucrătorii comerciali aranjau rafturile și mărfurile, puneau prețurile și pregăteau magazinul pentru deschidere. Ultima zi de lucru a constructorilor a fost o simbrătă. Duminică dimineața au intrat cumpărătorii veniți la inaugurarea celui mai mare magazin al Constanței. Directorul direcției comerciale județene, Parasciv Banciu, era și atunci pe baricade. Pentru inaugurarea acestei unități etalon se lucra în trei schimburi, un adevărat foc continuu, cu comercianții în vîrstă, oameni cu experiență, trecuți prin tot felul de magazine, trudind umăr la umăr lîngă tinerii absolvenți și lucrători care abia deprindeau alfabetul comerțului. Era vremea cînd vîrsta medie a celor 425 de la Tomis nu depășea 18 ani și 10 luni. Cel mai mare magazin din Constanța cădea în seama celor tineri. Bătrînii erau pușini. Doar o echipă de oameni trecuți prin ciur și dirmon, prieteni de tineri, care aveau citeva decenii împreună, această echipă încerca să-și lege pe cei tineri de o instituție care încerca să-și facă și firmă. Gheorghe Moise, un om care avea și experiența copilului de prăvălie dar și pe cea a comerțului prolix de după război, a adunat în jurul colegilor săi de generație Alexandru Lepădatu, Gheorghe Kessler și Constantin Apostol reprezentanții noului val, băieții abia ieșiți de pe băncile liceului, cărora nimeni nu le-ar fi incredintat o gestiune, și i-a pus la treabă. În acest moment cea mai mare unitate comercială din municipiul Constanța este o formă de manifestare a celor tineri. Sint 7 865 de metri pătrați care primesc într-o săptămîină circa 70 000 de cumpărători, adică populația unui oraș de provincie de mărime mijlocie, în care zilnic se vînd mărfuri în valoare de milioane. Dacă un om spune „la Constanța am găsit...” sau „de la Constanța am cumpărat” înseamnă că echipa coordonată de economistul Gheorghe Burac, directorul adjunct al I.C.S.T.I. Constanța, și-a păstrat cea stare inițială care a premers deschiderea magazinului. Dacă aveți o nelămurire și doriți să stați de vorbă cu șeful de raion, în locul unei persoane cu morgă veți fi întîmpinat de un tînăr jovial, amabil și curtenitor care va încerca să rezolve problema. De obicei, el este reprezentantul noului val, dintre cei „școliiți” de Gheorghe Moise, dascălul și punctul de refrință al majorității lucrătorilor din magazinul Tomis. Valentin Stoica, Dan Rădulescu, Maria Dordea, Tina Milea și Dumitru Marin alcătuiesc echipa de acum și pe ea se bazează toate speranțele legate de viitorul acestui magazin deja intrat în reflexele cumpărătorilor din Constanța și nu numai de aici.

Comerțul în acest oraș are o stare aparte. El atinge momentele de vîrf în perioada de vară. Atunci e nevoie de un anume tip de mărfuri, de o anume expunere, de operativitate și de bun-gust. În Constanța funcționează 2 500 de unități comerciale cu o suprafață de 614 mii metri pătrați.

La Constanța sint 550 de unități comerciale care vin și se sting o dată cu vara. Cele temporare și cele stabile sint chemate să răspundă exigențelor de o fantasmă diversitate. Vin turiștii din toată țara și din toată Europa. La Constanța se practică un comerț în fața lumii.

O clipă de eternitate:

Epopoea incepe la km 90

D.N. 7 C Brașov — Curtea de Argeș — Baraj Vidraru — Tunel Bilea (117 km) se desfășoară de-a lungul riului Argeș pînă la Barajul Vidraru, pe malul sting al acestuia, și, după o porțiune pe malul riului Capra, urcă vertiginos spre Făgăraș, pe care îl străbate la cota 2 050 m prin cel mai lung tunel rutier din România (884 m). De la km 90, coada lacului de acumulare, incepe Transfăgărășanul, continuînd pînă la Arpașul de Jos, pe o lungime de 89,869 km. Transfăgărășanul a fost construit în perioada martie 1970 — septembrie 1974.

Amabil, inginerul Ion Gheorghe, șef de secție la S.I.R.D.S.C. — Argeș, mi-a întins un album cu fotografii reprezentînd cei aproape 90 de km ai Transfăgărășanului. L-am răsfoit și am constatat că nimic din măreția și tragismul drumului nu transpare. Auster, imprezibil, ascuns lui însuși de citeva ori într-un kilometru, chiar sub aspect turistic, nu poate reprezenta prea mult într-o fotografie.

Am băgat miinile în buzunare și m-am plimbat citeva ore pe străzile orașului Pitești. Am constatat așa, de-a lungul vieții, că marile evenimente lasă urme adînci în conștiința oamenilor, că, dacă oamenii nu pot scăpa de patima lor, evenimentele modifică, adoră, uită anumiți oameni sau oamenii în general.

O curățenie exemplară, aer tare, și, sub aspectul umidității, schimbător, cantine la care se pot servi masa de prînz la prețul de 12,50 lei, iar masa de seară, la prețul de 20 lei, fără bon; pe fețele oamenilor, cea concentrare din timpul acțiunii pe care o au de obicei locuitorii marilor orașe industriale, obligații să ducă viața ordonată pentru a putea rezista vieții, cofetării în care se servește la masă, timiditatea tineretii așteptînd lipsa de supraveghere pentru a se manifesta — toate aceste observații privesc doar detaliile unei vieți secundare, viața individuală venînd și din ele, dar, în primul rînd, din evenimentele aduse de ritmul trepidant de dezvoltare. În asemenea condiții, oamenii, dacă sint constienți, par un fel de cosmonauți rupti de noțiunile clasice de spațiu și timp, de suporturile lor logice, puși să conducă un fel de nave în care calmul și echilibrul contează, noțiunile de ferici și de liniște fiind aminate sau, de la caz la caz, excluse. Ființa este absorbită de comenzile imediate pe care trebuie să le dea, lăsînd perspectiva în seama unui calculator imaginar, asupra căruia, la slăbiciune, trece și propriul destin.

La Curtea de Argeș, se lasă mai mult dreptul de inițiativă naturii. Fără să provoace dezordine, iarba crește de la sine chiar și sub umbrelor curate ale copacilor grei. Oamenii au nauitate plină de rigoare a „personajelor” din tablourile lui Douanier Rousseau, au cea obișnuită cu toate cele care îi face permeabili la fericiere, la mîndrie și la cele mai neașteptate dimensiuni sufletești. Cerul se sparge și el în culori ce liniștesc aspirația, se poate bănui deci un secret între țînt și munte.

O sută de ani între lac și cascadă

În satul Cîrțișoara, comuna Cîrțișoara, județul Sibiu, am avut norocul să-l găsim pe Traian Girduleț, în vîrstă de 50 de ani, supraveghetorul muzeu, unul dintre tărani misterioși care duc țoalele și hrisoavele țării chiar și pe ascuns, dacă e cazul. Mi-a pus la dispoziție o arhivă, am extras datele:

În 1878, Societatea „Carpatina” a construit la Bilea Cascadă o cabană de lemn, ce avea o antecameră, o cameră pentru bărbați și una pentru femei. Datorită neglijenței, cabana a ars.

Prin anii 1895—1900, s-a construit altă cabană cu patru camere, care, la fel, peste cîteva ani a ars.

A treia cabană s-a construit în anul 1910, avea șase camere, a ars și aceasta în primul război mondial.

A patra cabană s-a construit în anul 1924, există și astăzi, cu unele modificări efectuate în decursul anilor.

Ioan Turcu, în cartea sa „Excursii pe munții Țării Birsei și ai Făgărașului”, apărută în anul 1888, arată că nu exista nici un fel de adăpost la Lacul Bilea, deci nu era cabană. Descrie cabana de la Bilea Cascadă, edificiile de la fabrica de sticlă de la Glăjerie, care, în vreme, erau în stare bună, dar, în cea mai mare parte, stăruie.

Cabană de la Bilea Lac a fost construită în anul 1902, de către muncitorii italieni. Avea două camere din piatră.

În anul 1936, s-a construit pe același loc o altă cabană care, suferind de deficiențe și adăugiri, a ajuns cea de astăzi.

Tot în anul 1902, italienii au construit plaiul (poteca) pe porțiunea „Pietrele Albe — Cabana Bilea Cascadă”, deci pe porțiunea cea mai periculoasă; în anul 1931, s-a construit poteca din Fundul Luncii (Glăjerie) pînă la Pietrele Albe, cu muncitori din Cîrțișoara.

Poteca dintre cascadă și lac s-a construit în anul 1934; în anul 1935, s-a construit poteca ce duce la Valea Doamnei.

În Lacul Bilea, la cererea cabanierului Mak Anton, în ziua de 19 august 1933, au fost introduși păstrăvi, fiind aduși de Trintor D. Matei. În anul 1937, s-au mai introdus 87 păstrăvi.

În anul 1950, s-a modernizat drumul din capătul satului Oprea pînă la Gura Văii Doamnei, cu muncitori din Vilcea.

În anul 1965, s-a construit de către ocolul silvic din Arpașul de Jos o casă de vînătoare pe lunca de la Glăjerie (Bilea), lîngă cantonul silvic, construit în anul 1925.

În perioada construcției Transfăgărășanului, s-au construit și două vile din cărămidă și lemn în lunca de la Glăjerie.

În perioada 1969—1971, s-a construit o a doua cabană la Bilea Lac, altitudinea 2 034 m. Concomitent cu construcția șoselei, s-a construit și un hotel turistic lîngă vechea cabană de la Bilea Cascadă. Hotelul are o capacitate de 80 de locuri. Altitudinea, 1 234 m.

În același timp, a fost pusă în funcțiune și telecabina dintre Bilea Cascadă și Bilea Lac.

Cînd Eroul și-a chemat eroii

Construirea Transfăgărășanului nici nu ar fi fost posibilă decît într-o țară puternic industrializată. Omul a trebuit să atingă puterea naturii (aflată în depina ei măreție) de a acționa asupra sa. Armele, dinamita, pichamerele, buldozerele, excavatoarele, tractoarele, compresoarele, basculantele au fost furnizate de industria românească. Niciodată nu s-a mai construit la noi în țară la o asemenea altitudine. S-au excavat 4 milioane m.c. de derocări, s-au construit 28 de poduri și de viaducte, 550 de podete. În apropierea lacului Bilea, tunelul de 884 m sfredelește ultimul obstacol spre celălalt versant al Făgărașilor. În punctul denumit „Piatra Dracului”, din cauza zăpezii constructorii nu au putut să meargă înainte cu buldozerul. L-au demontat și transportat bucată cu bucată în punctul de lucru stabilit, unde l-au montat din nou.

În iarna anului 1973, viscolul a imobilizat 180 de oameni în „Căldarea Bilei”. A fost necesară intervenția a două buldozere gigant. De buldozere, au fost atașate frînghii. Ostașii și civiliți prinși în viscol s-au legat cu ele, și doar astfel au putut fi scoși și duși la Bilea Cascadă.

Constructorii marelui tunel au luat inițiativa de a lucra iarna, la temperaturi de multe grade sub zero, pentru a accelera ritmul lucrătorilor și a devansa termenii de dare în folosință. Nămeții învinși au fost mai înalți de 7 m; în cei patru ani în care s-a lucrat la Transfăgărășan, s-au iscat 64 de avalanșe.

În locul numit „Poarta Întîlnirii”, formațiile conduse de ofițerii Nicolae Coman și Marin Dima, venite din direcții opuse, s-au întîlnit. Ruta București — Sibiu fusese scurtată cu 70 km, alte ștute și neștiute obiective fuseseră atinse.

Transfăgărășanul a fost conceput și realizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Timp de patru ani dînsul s-a interesat îndeaproape de bunul mers al lucrărilor.

Această reușită a genului tehnic românesc înseamnă totodată unul din obiectivele care marchează începutul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Buletin despre starea drumului

Pe partea dinspre județul Argeș a Transfăgărășanului, aproape de gura tunelului, după ce trecusem pe la stîna baciului Ilie Matei și a fiului său Ilie Matei, după ce vorbisem cu strungarul (acela care dă oile în strungă, la muls) Veniamin, om ciudat ce se încăpățînea să tocmăi pentru că are savoarea de a ceda la ideea bine argumentată a celui cu care vorbește, am văzut o capră neagră. Era la mai bine de o sută de metri de mine, pe stînci. Am stat și am privit-o îndelung. Cîndva, animalul m-a zărit și el. A fugit puțin în zigzag, apoi, deodată, s-a oprit pe o stîncă de unde putea să privească și ea foarte bine în direcția în care eram. A rămas așa citeva clipe. Tehnicianul Dumitru Teodo-

TRANSFĂGĂRĂȘANUL

● Pe drumul lui Badea Cârțan ● Ciobanii și telecabina ●

scu, șeful districtului „Piscul Negru”, când cu mine, mi-a spus că tocmai curiozitatea le face pe caprele negre cel mai bun vinat, că astfel se comportă întotdeauna. În timp ce îmi vorbea, capra a dispărut prin adăncitura dintre două stinci. Soarele se ridicase destul de bine, am văzut în gol alpin umbra unei stinci peste cealaltă, umbra pietrei peste piatră. Muntele are o întimitate adevărată cu drumul. Deși construit în linii dure, sigure, drumul este una cu muntele, servindu-i acestuia ca o parte din el. Iarna, zăpada viscolită atinge și 17 m, avalanșele acoperă asfaltul, suflul unei avalanșe poate rupe arborii pe suprafețe de zeci de metri pătrați. Zăpada poate să prindă sub ea capre, urși, cerbi (zona este foarte bogată în vinat) și chiar turme de oi care, deși rar, mai umbli iarna pe vălele apelor.

Pe Transfăgărășan, se circulă de la 1 iunie până la 1 octombrie. Cine circulă în restul timpului, o face pe propria răspundere. Drumul este întreținut de două districte (Căpățineni, Piscul Negru) și o formație de consolidări în județul Argeș, iar, în județul Sibiu de districtul Bilea Cascadă, condus de Ioan Streza. Iarna, nu se circulă de la km 110 până la Bilea Cascadă. Cei 6 km pe care nu se circulă sînt în partea Argeșului, unde este și golul alpin. Acesta începe de la km 105 și ține până la km 124, cuprinzând zona Bazinului Capra, unde, în punctul confluenței izvorului Piscul Negru cu râul Capra, la km 102, geologii prospectează terenul. Pe Transfăgărășan, nu există curse regulate. Cu excepția turisților, circulă doar mașinile celor trei districte și ale întreprinderilor de exploatare a materialului lemnos (unul dintre acestea avînd o capacitate de 24 t) înspre Curtea de Argeș și, dincolo, spre Făgăraș. În perioada 1 iunie — 1 octombrie, oamenii care lucrează la cele trei districte, în fiecare dimineață sînt lăsați de mașini pe drum, la diferiți kilometri, acolo unde este nevoie pentru executarea de tratamente prin criblură (piatră concasată și cîruiată, pentru a mări longevitatea asfaltului; pînă în prezent s-au executat asemenea lucrări de la km 105 pînă la 116; în 1984, se execută de la km 90 la km 105), gabioane din zidărie uscată (se execută la suprînălțarea zidurilor de sprijin existente pentru consolidarea taluzului, taluzul începînd de la partea superioară a zidului și țînînd pînă unde începe vegetația), copertine pentru avalanșe, consolidări de terenuri pentru a rezista torențurilor (în general la izvoarele și la apele din jurul cabanei „Casa Argeșeană”), parapete elastice, de metal și consolidarea terenurilor prin plantarea de arbuști (cătăna albă sau hipofoaie), procedeu foarte lent și eficient.

Pe cele mai înalte piscuri din preajma Transfăgărășanului, în golul alpin, de-a dreapta și de-a stînga muntelui, se află bordeiul mieilor și bordeiul mioarelor. Sub bordeie, căldările muntelui au fost botezate și ele „Căldarea mieilor” și „Căldarea mioarelor”. În dimineața aceea, iarba din „Căldarea mieilor” era păscută de o mulțime de cai albi.

Pînă în tunelul de la km 116 (cel mai mare tunel rutier din țară) la jumătatea căruia se întîlnesc județele Argeș și Sibiu, drumul mai trece prin alte patru tunele.

La Vidraru, D.N. 7 C are ramificație cu D.N. 7 D care face conturul lacului de acumulare pe partea dreaptă tehnică, întîlnindu-se la km 90. D.N. 7 D trece prin al doilea tunel rutier din țară (0,715 m — 180). Constructorii au dat Cabanei Cumpăna din județul Argeș (D.N. 7 C) aceeași arhitectură cu a cabanei Bilea Cascadă, din județul Sibiu. A intrat în tradiție ca în fiecare an de 24 august fie județul Sibiu să găzduiască o nedee la cabana Bilea Cascadă, fie județul Argeș, la Cabana Cumpăna. La sărbătoare, particioa și cele mai bune formații artistice de amatori și profesioniști din județele respective.

Cînd am plecat de pe partea dinsore Argeș a Transfăgărășanului, l-am lăsat pe tehnicianul Dumitru Teodorescu împreună cu cîțiva geologi spărgînd cu pichamererele o stîncă de cîteva tone, prăbușită în drum.

lacului Vidraru. „Mocănița” se alimentează cu apă la un punct-rezervor. În locul fostului punct-rezervor, este aducțiunea ce alimentează cu apă potabilă uzina Gheorghe Gheorghiu-Dej și blocurile ei de intervenție.

Șantierul s-a deschis aici în 1959. De atunci și pînă în 1962, s-au efectuat sondajele pentru uzina electrică. Muncitorii au venit de la Bicaz (cei mai mulți erau din Piatra Neamț), și, după ce au terminat, au plecat la Porțile de Fier. În 1962—1965, s-a construit uzina. O dată cu amenajarea Lacului Vidraru, oamenii din comună împreună cu muncitorii veniți din alte părți au construit un drum auto forestier care înconjoară pe o distanță de 56 km lacul. De la coada lacului, fo-

păna, printr-un separat lac de acumulare unde se mai află o uzină electrică, Vilsanul și Riul Doamnei) prin galerii de aducțiune însumînd 43 km. Barajul a fost construit în perioada 1962—1966. Are următorii parametri tehnici: înălțimea barajului: 166 m; lungimea coronamentului: 307 m; grosimea la bară: 25 m; volumul betonului: 480 000 mc; tipul barajului: dublu arc; volumul lacului de acumulare: 465 000 000 mc; lungimea lacului: 14 km.

Dincolo de Defileul Argeșului (km 57 — km 61), s-au amenajat șase popasuri și cabane, patru în județul Argeș (Casa Argeșeană, km 62, Valea cu pești, km 70, Cumpăna, abatere 7 km pe D.N. 7 D, Piriul Capra, km 108), două în județul

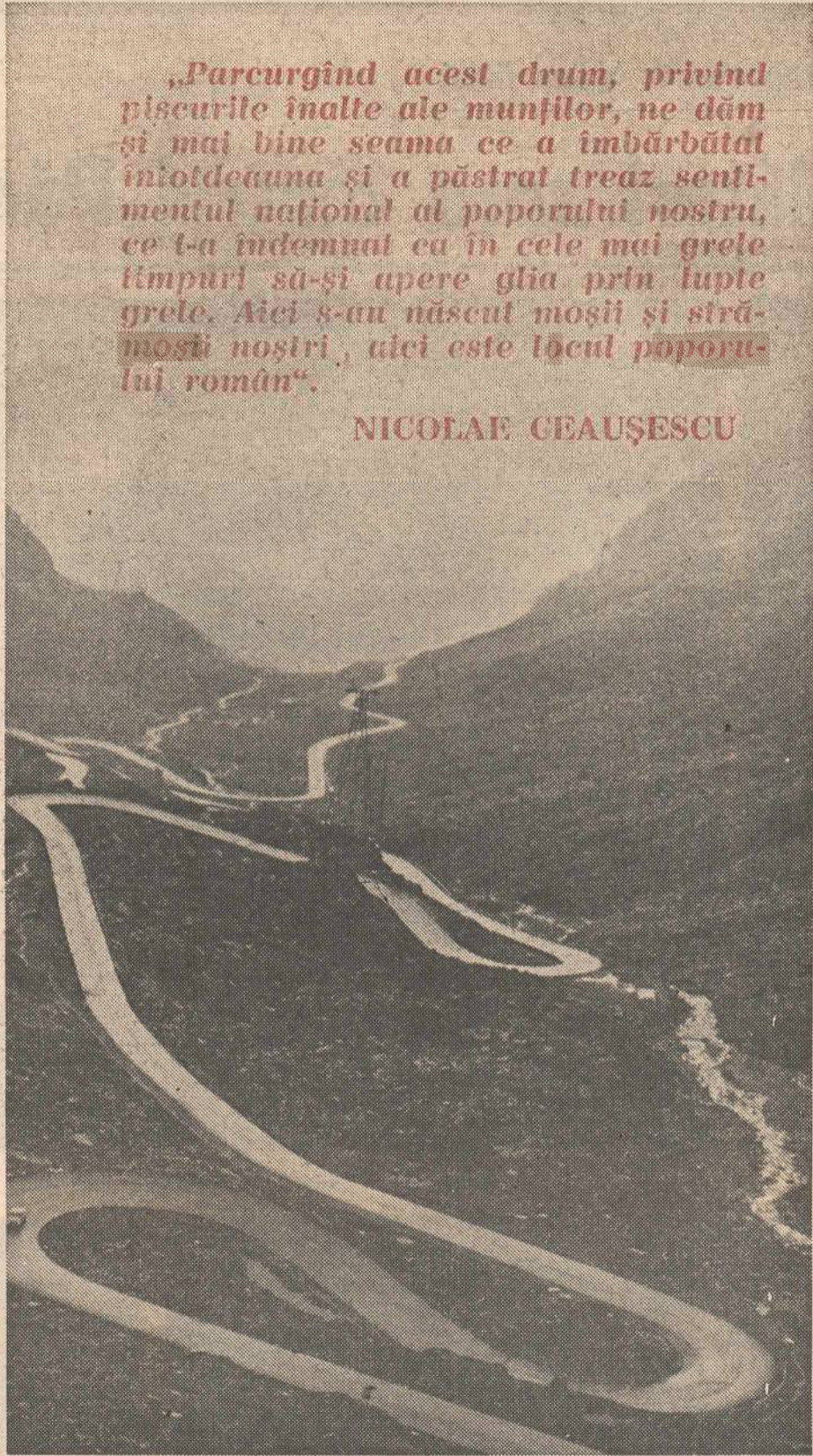
țărani moșneni de pe vremea lui Tepeș, deci nu trebuia să plătești pășunatul, mi-au arătat și ceilalți doi munți ai lor (Jorzea și Piscul Negru) adăugînd că, în afara celor o mie de oi din transhumanță, în munți se mai află (în ordinea în care au fost numiți) 3 000, 3 000 și 1 800 de oi.

Lumea nouă a mai adus în sat o țesătorie cu 8 războaie la care se lucrează în două schimburi, țesături din pînă topită și melană, o întreprindere foarte rentabilă la care lucrează 36 de muncitori.

Spre sfîrșitul serii, înainte de a trece ultima oară cu această ocazie munții în Transilvania, m-am așezat la crîșma din Căpățineni (satul nu are încă centru civic, piața, consiliul popular și magazinele se află în barăcele fostului șantier) între oamenii aceia blînzi, atît de așezați în vatra lor, și am tăcut o dată cu ei.

„Parcurgînd acest drum, privind piscurile înalte ale munților, ne dăm și mai bine seama ce a îmbărbătat întotdeauna și a păstrat treaz sentimentul național al poporului nostru, ce l-a îndemnat cu în cele mai grele timpuri să-și apere glia prin lupte grele. Aici s-au născut moșii și strămoșii noștri, aici este locul poporului român”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Amintiri despre o mocăniță

Satul Căpățineni al comunei Arefu, comună cu trei sate (Căpățineni, Ungureni, Arefu), cu 3 882 de oameni stabili, cu peste 1 770 de muncitori (forestieri, la drumuri, la uzina Gheorghe Gheorghiu-Dej, oieri; doar 5% din oamenii maturi au rămas neincadrați în muncă) și care avea pînă în 800 de familii cînd a început construcția Transfăgărășanului, este cea mai apropiată așezare de Transfăgărășan din județul Argeș. Pînă în 1970, doar trenulețul numit de săteni „Mocănița” străbătea comuna, circulînd pe ruta Curtea de Argeș — Cumpăna (pe locul cabanei Cumpăna a fost un sătuc) și avînd mai multe opriri pentru a încălca lemnul tăiat din păduri. Trenulețul trecea și printr-un tunel de 7—8 m, acoperit cu apă acum, la baza

restierii au mai înaintat pe riul Capra cu drumul forestier pînă la punctul Braia. De la Braia pînă la Lacul Bilea nu a fost niciodată drum. A existat o singură potecă pe unde treceau oile și oierii în transhumanță, și citeodată, muncitorii forestieri. Pe această potecă, am aflat în satul lui Badea Cârțan, se fugea, cînd Transilvania era ruptă de țară, în Muntenia.

Cînd era drumul forestier, pe malul Lacului Vidraru, versant stînga, la 9 km de baraj, s-a construit Cabana „Valea cu pești”, cu locuri de cazare, restaurant, bar.

Cu timpul, oamenii din comună, din muncitori necalificați au ajuns zidari, mecanici, electricieni, șoferi. A fost un mare semn de întrebare pentru oameni construcția drumului, cunoscînd terenul și căile de acces care erau altădată.

Încetul cu încetul, ei au adus în Lacul Vidraru, construit pe cursul riului Argeș, încă trei cursuri de apă (Topologul, care intră în Lacul Vidraru la Cabana Cum-

Sibiu (Bilea Lac, km 117, Bilea Cascadă, km 120).

Pe aceste drumuri pe care se întorc muncitorii forestieri plecați în Mușeteica, Oticu, Berda, și chiar ciobanii la sfîrșitul săptămîinii, turiștii se fotografiază cu urșii, care ies la șosea, mînîcînd din mînă și, după cum vor, se fotografiază cu străinii.

O seară întregă am vorbit cu Ion N. Miu, în vîrstă de 60 de ani, fost mecanic subteran la Uzina Gheorghe Gheorghiu-Dej, acum pensionat, cu Constantin Pătrunel, în vîrstă de 78 de ani, baci, acum baci doar la oile lui, și cu activistul de partid Elena Serban.

Abia după ce, ca într-o monografie, mi-au spus că numele comunei vine de la femeia care a potcovit cu potcoava întoarsă calul lui Tepeș (Tepeș avea în munte cetatea Poenari, se mai vede încă; era urmărit de turci) și căii oamenilor lui, salvîndu-i, după ce mi-au spus că înainte vreme cel mai bine era să te duci cu oile pe muntele Capra, acolo fiind

...Și frații în veci vor fi frați

Am străbătut iar stîmile particularilor, ale C.A.P.-urilor și ale I.A.S.-urilor din Transfăgărășan, și, în Cîrțișoara, m-am întîlnit cu Rodian Neagoe, președintele consiliului popular, cu Ion Cucu, președintele C.U.A.S.C.-ului Avrig, cu Mircea Grovu, președintele C.A.P.-ului. După terminarea zilei de lucru, am bătut împreună pe la casele oamenilor să mai vorbim. Cei trei știau în mai multe feluri comuna, fiind gata să ofere noului venit imaginea care și convenea acestuia despre așezare și, care, într-un fel, îl justifică.

Abia după ce ne-am mai împrietinit au lăsat deoparte cifrele de plan (care și așa sînt foarte bune), arătîndu-mi o comună dinamică, plină de probleme, dar și cu acea recitire în fața dificultăților pe care o au vechile așezări.

Într-un scurt timp și țărani de aici au devenit în parte muncitori la Combinatul din Victoria și la I.M. Mirșa, și ei, ca și cei din Arefu, seara, cînd se întorc acasă, mai au de muncit. C.A.P.-ul și gospodăriile particulare, și aici au fișnit deodată între ei asfaltul, munca pe șantiere, marile salarii de pe șantiere, salariile obișnuite din întreprinderi apoi, dorința de case mari. În urmă cu cinci-sprezece ani, satele comunei începuseră, ca și la Arefu, să se depopuleze. Și acum mai sînt o sută de numere de case care nu au acoperire cu locuitori.

Le-am pomenit oamenilor de „Mocănița”. Mi-au spus că mulți dintre ai lor fugiseră cu acest tren. Pe poteca veche de sute de ani care precedase Transfăgărășanul, se emigrase constant din Transilvania în Muntenia. Există și o plîngere a iobagilor din anul 1721, adresată autorității imperiale, în care se spune printre altele că se emigrează din cauza poverilor mari ce nu mai puteau fi purtate de satele românilor. Mulți din comună fugiseră în Dobrogea. Alții emigraseră în S.U.A. Am găsit oameni care au de cînd nici ei nu mai știu rude în Muntenia; acum, mai mult ca niciodată, se fac căsătorii ale celor de dincolo de munte aici, ale celor de dincoace de munte, dincolo. Eram, deci, pînă în Avrigul lui Gheorghe Lazăr, în Cîrțișoara lui Badea Cârțan. Am fost în muzeul la inaugurarea căruia participaseră Victor Eftimiu și George Calboreanu, acesta din urmă semnînd: „Un țaran de aici”. Ceva din sufletul curat și naiv al celui ce s-a lăsat fotografiat în cioareci și opinci lingă Columnă stăruie. În încăperi sînt adăpostite cărțile strînse cu trudă, miroase a rășină și lut.

Între felul secular de a se purta al acestor oameni și noile realități, nu a apărut nici o fractură, nici un kitch.

Duminică, fiii țărănilor, fie că schiază sau nu, dacă petrec în munte (și, de obicei, acolo se duc) iau telecabina, și, în 7 minute, fac distanța de la Bilea Cascadă, (1 239 m) la Bilea Lac (2 045 m), distanță care, în urmă cu puțini ani, era străbătută de ciobanii în cîteva zile.

Nevoia de filozofie

Există, ce bine e că este atît de veche ideea, eternul în fiecare clipă. Uneori, cînd omul își însușește cota parte de putere care îi revine, lipsind de confuzie democrația, configurația unei singure clipe poate ține în ea eternul pe sute de ani. O astfel de schimbare este Transfăgărășanul. O doză tonică avînd inițial conformație solidă, se dizolvă în paharul timpului și îl rupe încet de compoziția inițială, pornind într-o transhumanță a conștiinței. Liniștea oamenilor din așezările de lingă Transfăgărășan arată că oierii, invizibil și la perioade suportabile de timp, se întorc acasă.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Ștefan Alba, cel mai bun miner din Valea Jiului

Un gând bun de la minerul Alexandru Rebendici

Vasile Cocoș, lăcătuș miner venit din Birlad

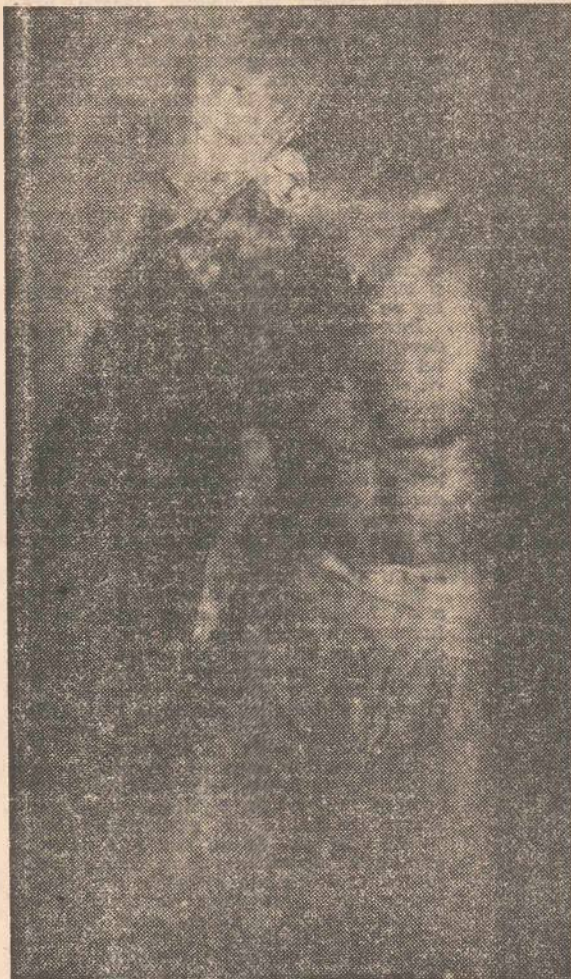

La Petrița, toată lumea îl cunoaște pe nea Grigore

Fotoreportaj în Valea Jiului

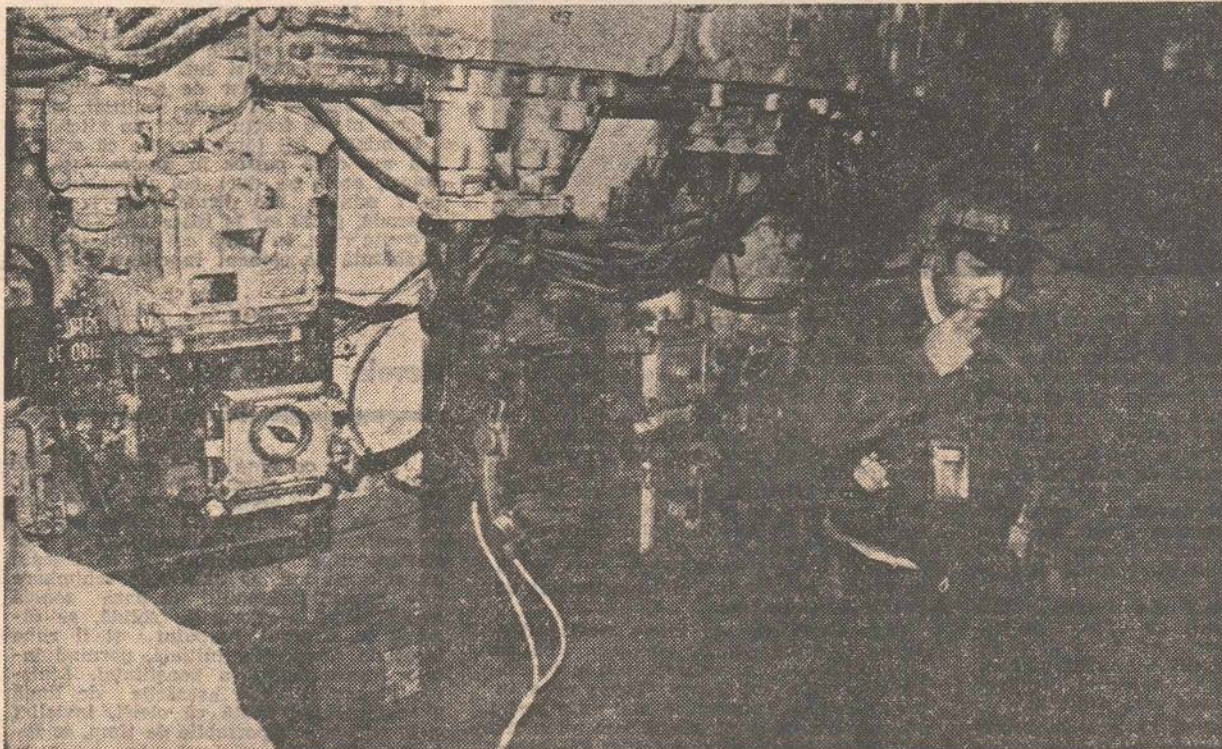
Călători spre centrul Pământului

Clîpă de răgaz

Ion Bădiță, miner în brigada lui Fănică Alba care dă 11 tone de cărbune pe schimb

În mină la „orizont 100”

Locul unde cărbunele se desparte de steril

Inginerul șef Grigore Grăjdan

Constantin Stan, șef de brigadă
la abatajul frontal 232

După „baia de cărbune”,
o baie veritabilă

Șeful de schimb Pa! Holas

Cărbunele, acest dar făcut Terrei de soarele paleozoicului, continuă să dețină un rol de frunte în balanța energetică a lumii. Contrar așteptărilor și chiar unor previziuni, știința și-a reîntors privirile spre acest uriaș depozit de energie subterană într-un moment în care combustibilii lichizi și gazoși se diminuează rapid, iar desforecarea și valorificarea unor noi zăcăminte energetice potențiale mai constituie încă o problemă de viitor.

România se aliniază și ea acestei tendințe generale, amplificând extracția combustibililor solizi, intensificând lucrările de prospecțiuni geologice, adoptând soluții și opțiuni moderne, facilitând penetrarea noilor tehnologii în activitatea de extragere și utilizare judicioasă a cărbunelui și sîsturilor bituminoase. Partidul Comunist Român a stabilit în acest sens o strategie temeinic fundamentată, ce-și propune ca obiectiv fundamental, asigurarea la sfîrșitul actualului cincinal, a independenței energetice a țării. Un proiect tomerar, grandios, intrupat din gîndul și activitatea nemijlocită a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idee înscrisă încă de acum 19 ani în programele de ridicare economică a României, într-o vreme cînd, în întreaga lume, consumul de resurse primare clasice cunoștea ritmuri de creștere necontrolate, cînd nimic nu anunța furtuna ce avea să zguduie din temelii viața economică la scară planetară. Un exemplu între altele ce demonstrează pregnant caracterul științific, realist, luciditatea și clarviziunea prin care sînt elaborate, sub conducerea partidului, strategiile economice ale României socialiste. Dar, pentru atingeria acestui deziderat, țara are nevoie de producții sporite de petrol și gaze naturale, de noi

surse de energie și în primul rînd de cărbune, de cît mai mult cărbune!

Paginile noastre prefatează o mare sărbătoare a oamenilor din adîncuri, **Ziua minerului**. O sărbătoare scumpă celor care asigură în ficcare ceas de zi și noaptea hrană pentru hidrocentrale, pentru focul nostins din marile combinate siderurgice, pentru variate ramuri ale industriilor de prelucrare. Sînt oamenii care reinvie căldura soarelui ancestral în locuințele și locurile noastre de muncă. O sărbătoare a celor care aduc la suprafață fierul, manganul, cuprul, aluminiul, și metalele rare, materii prime indispensabile economiei naționale, progresului multilateral. Eroii acestei epoei moderne sînt bravii noștri mineri, detașament glo-

rios al clasei muncitoare din România, călit în focul luptelor de clasă, acești bărbați între bărbați, care, sub conducerea Partidului Comunist Român, prin curajul, hotărîrea și spiritul lor de jertfă, au înscris în cartea neamului citeva din cele mai emoționante și pilduitoare momente ale luptei pentru dreptate, libertate și echitate socială. Este marea armată a subteranului, înregimentată în lupta pașnică a poporului nostru pentru construirea unei societăți fără precedent, pentru progres, bunăstare și pentru ridicarea țării pe un loc de frunte în marea familie a popoarelor lumii.

Fotografiile noastre vă aduc de data aceasta imagini din munca și viața celor ce muncesc în marile exploatări carbonifere ale țării, oamenii care asigură în cea mai mare măsură energie pentru organ-

prevede, totodată, ca ponderea combustibilului solid — cu precădere lignit și combustibili solizi inferiori — în structura producției de energie electrică să crească de la 40% în 1980 la 55% în ultimul an al cincinalului. Și tot în acești ani va începe exploatarea industrială a sîsturilor bituminoase, pe baza cărora va funcționa la Anina prima centrală electrică de termoficare. Semnificativ este apoi faptul că, în același timp, pe baza unui amplu program, s-a trecut la proiectarea, pregătirea tehnologică și dezvoltarea unor capacități de producție pentru o gamă largă de echipamente, consacrate atît exploatărilor de suprafață cît și mecanizării lucrărilor din subteran, activitate care va cuprinde și modernizarea unor echipamente energetice destinate a consuma cantități mult sporite de cărbune. În sfîrșit, mai amintim că, tot pe baza unor proiecte judicioase întocmite, se va trece la utilizarea cu randament sporit a lignitului de slabă calitate și a sîsturilor bituminoase prin innobilare, brichetare, preparare, lichefiere și gazeificare.

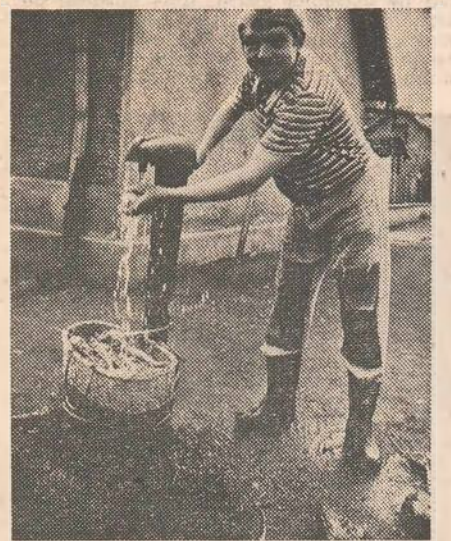
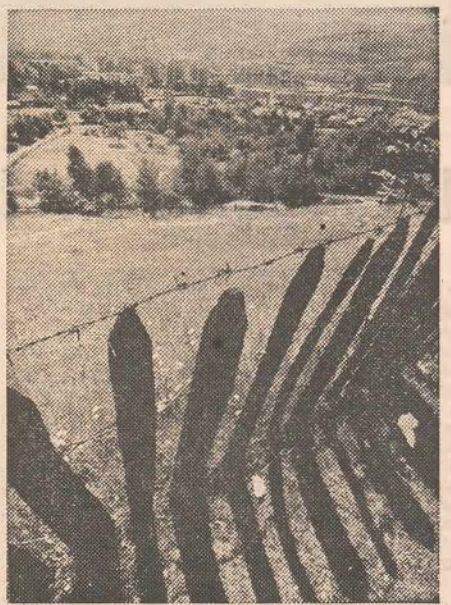
Dar pentru toate acestea este nevoie de cărbune, de cît mai mult cărbune. Îl cer marile structuri economice ale patriei, îl cerem noi toți care dorim să facem din România o țară independentă din punct de vedere energetic, condiție indispensabilă pentru progresul și prosperitatea națiunii noastre. Este chemarea pe care primul miner al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a adresat-o în repetate rînduri bravilor noștri mineri. O chemare-program la care aceștia au răspuns prin fapte, suplimentînd de la un an la altul producția de cărbune. Un răspuns ferm pe măsura marilor idealuri de muncă și luptă ale lucrătorilor din subteran, a acestor eroi anodescoperit abia în anii noștri bucuria vieții, bucuria și mîndria de a pași cu fruntea sus pe pămîntul țării, după secole de impilare și exploatare singeroasă, aici în orașele 120 grădină, mai noi sau mai vechi, inconjurați de dragostea întregului nostru popor.

Priviți aceste fețe innegrite de cenușa focului smuls din inima pămîntului. Sînt chipurile unor oameni care vin din noaptea subteranului pentru a aduce lumină țării. Surisurile lor sfințite de oboseala muncii capătă valoare de simbol. Sînt făpturile unor oameni care pleacă și se reîntorc între oameni cu sentimentul datoriei împlinite. Este chipul de astăzi al României, care luptă din răsputeri pentru a învinge greutatea și a-si spori zestrea de valori.

LIVIU TIMBUS

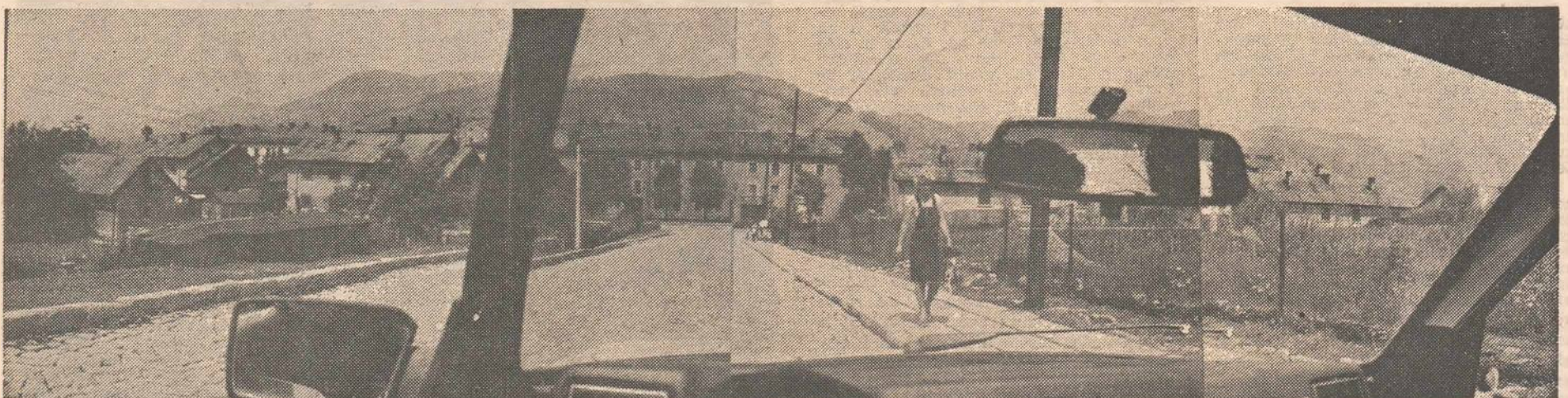
Foaie neagră și stelară De agată și smarald, Scoatem noi cărbuni afară Pentru tine, Mamă-Țară, Ca să-ți fie-n lume cald

mul economic al patriei socialiste. Este de ajuns să amintim faptul că din totalul de 7920 de MW putere electrică instalată în centrale electrice în actualul cincinal, 5420 vor fi produși în centrale termoelectrice, funcționînd pe bază de cărbune și sîsturi combustibile. Producția de cărbune se află în același timp într-o strînsă corelație cu punerea în funcțiune a unor importante obiective energetice, planurile de perspectivă rezervînd un loc central acestui vector de energie primară. Este știut astfel că, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, producția de cărbune urmează să crească de peste 2,3 ori față de cincinalul trecut, urmînd să ajungă la 87 milioane de tone în 1985, mai ales prin exploatarea în cariere de mare capacitate. Se

Nicolae Mirza, proaspăt pensionar

Fotografii de PAUL AGARICI

LONEA - pămînt al minerilor

23 AUGUST
40
1944-1984

Despre nesomnul țăranilor

• Noua poveste a unei așezări din secolul XVIII • Petrache Lupu s-ar freca la ochi •

La Maglavit, alt fel de minuni

Poate mulți își amintesc despre Maglavit ca de un „loc al minunii”. Au trecut aproape 50 de ani de când popa Bobin, unul dintre cei mai abili slujitori ai bisericii din acea vreme, îl mina pe ciobanul gingav Petrache Lupu să strige în gura mare pe ulițele satului că i s-a arătat „dumnezeu în carne și oase” — afacere vicleană din care atît preotul, cît și ciobanul s-au ales cu sume frumoșele. „Puțini au fost acei dintre localnici care dădeau crezare zvonurilor, cei mai mulți veneau din alte părți. Noi îi cunoșteam năruvul și lui Petrache și popii, și nu dădeam doi bani pe spusele lor”, îmi mărturisește o bătrînă a satului.

Maglavitul e o așezare nu prea veche, atestată pentru întâia oară în scriptele veacului al XVIII-lea. Din cîte povesteau bătrînii satul se desfășura acum 100 de ani pe marginea bălții, pînă aproape de Dunăre, dar cum apele își ieșeau des din matcă măturing bordeie în calea lor, oamenii au hotărît să se mute la deal, la drumul de țară. Nu-mi pot imagina prea

bine cum arăta atunci Maglavitul, dar astăzi este o așezare modernă cu aproape 8 000 de suflete, cu străzi paralele de o parte și de alta a șoselei, cu gospodari vrednici și renumiți, o așezare care ca toate așezările României socialiste își reconturează priveliștea, și-o rînduiește într-o nouă ordine, într-un desen pictat cu culorile sufletului și care se cheamă sistematizare, urbanizare, nou.

Secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, Vasile Zglimbea, este localnic și de cîtiva vreme ține și locul primarului. Cunoaște comuna cum își cunoaște buzunarele. „Din cele 2 146 de locuințe, cîte are Maglavitul, 80 la sută, îmi spune interlocutorul meu, sînt ridicate în anii socialismului, unele cu parter și etaj, cu un grad ridicat de confort și cu o estetică deosebit de plăcută”. „Și dacă te gîndești, intervine Emil Stănuică, vicepreședintele consiliului popular, că acum 40 de ani, gardurile de coceni și acoperișurile din papură dominau priveliștea Maglavitului, că ne zbăteam într-o crun-

tă mizerie, că neștiința de carte, sărăcia și bolile își pusese nemilos pecetea pe existența noastră, dacă te gîndești la casele cu o singură odăită ticsită de copii zdrențuiți și scheletici de atîtea lipsuri îți poți da seama și mai bine ce a însemnat pentru țăranul doljean, că de altfel pentru întreg poporul revoluția din August '44. Într-adevăr, noi, generațiile mai tinere, am fost scutiți de vicisitudinii și obidiri, dar nea Milu, cum îi spun localnicii, aduce oginda strîmbă a trecutului în față pentru a reflecta și mai clar și nemilos de comparativ existența țăranului din cîmpia Doljului înainte de 23 August și după. Pulsul innoitor, viața înfloritoare a maglavicenilor se observă la tot pasul. „Doar niște cifre aș vrea să vă mai zic, insistă vicepreședintele, cifre care poate dumneavoastră nu o să vă spună prea multe, dar eu le citesc cu sufletul. În comună avem aproape 2000 de televizoare, 300 de telefoane, 200 de autoturisme proprietate personală și zilnic scoatem din cuptoarele celor 3 brutării 7 800 kg de piine”. Suride apoi gîndind poate la lanurile galbene care recent toate s-au lichiefiat curgînd în imense riuri de grîu, ori la aburul dulce al pînii rumenite.

Fiindcă veni vorba despre cifre aș vrea să alinez și eu cîteva vrednicilor gospodari din Maglavit, cărora ei le cunosc puterea și le știu mai bine rostul; s-a construit o școală cu 10 săli de clasă și laboratoare moderne, o centrală termică, 2 supermagazine universale, au luat ființă 4 unități prestatoare de servicii către populație, e în curs de finisare un bloc de locuințe pentru specialiști cu 8 apartamente și la parter spații comerciale. Prin pavarea celor 5 600 metri liniari de trotuar și pietruirea străzilor a dispărut obsesia noroaielor care acopereau satul de toamna pînă primăvara și care izolau oamenii unui de altii. A dispărut aș putea spune și obsesia setei; nu se mai cară apă cu cobilița de la mari distanțe, ea a fost captată la izvoarele din vale și urcată în sat, la cișmele pe uliți, în următoarea fază intrînd direct în casele oamenilor. Și toate acestea de la Congresul al IX-lea încoace, în marea epocă Ceaușescu.

Aurel Bină, contabil-șef al C.A.P.-ului, își amintește că la înființarea cooperativei în anul 1952 cele 46 de familii care munceau în comun doar 270,22 hectare de teren arabil dispuneau de 5 atelaje și un fond de bază de 14 475 lei. Acum în cele două mari unități agricole udă cu sudoare pămîntul 3 196 de familii dispunînd de 5 927 hectare pe care cultivă grîu, porumb, sfeclă, cartofi, floarea-soarelui, legume etc. Unitatea de creștere și îngrijire a porcilor are 2 000 de capete iar cooperativii din comună mai dețin încă 2 003 porci pentru necesitățile proprii și contracte la fondul de stat. „Și unitatea noastră specializată în creșterea vacilor de lapte merge bine, îmi mărturisește tînărul inginer George Lupu, șeful sectorului zootehnic. Am realizat pînă acum aproape în întregime planul anual la lapte. Avem 1 400 de capete și cu fătările nu stăm rău dar o problemă mă roade și-mi face nesomn; avem mortalități la viței datorită leucozei. Am dat în stînga, am dat în dreapta, am ajuns cu desăgii burdușiți cu măruntaie de viței sacrificați și la Institutul Pasteur. Expertize, probe, analize, dar nici un medicament n-a dat încă rezultatele scontate și asta mă doare.

Grajdurile n-au fost asanate de peste 9 ani cu toate că această operație se face la 4-5 ani. Nimeni nu ne sprijină...” Cu un umor amar contabilul Bină vrea parcă să alunge gîndurile despre greutățile și necazurile care se mai ivesc pe ici pe colo, fie la C.A.P., la consiliul popular ori la zootehnie. Dar acestea revin și într-un tîrziu îmi zice: „Cu timp în urmă banca agricolă încercase să ne aplice amenzi și să ne impute o sumă de bani sub pretextul că nu au fost investițiile în scopul cerut. Am avut mari necazuri atunci, ne-am sfătuit în ședința comună și am ajuns la concluzia că nu banca ne dirijează pe noi, iar peste hotărîrile comitetului nostru de partid nu are cum trece. Fermitatea ne-a dat cîștig de cauză”. Fruntea omului de lîngă mine se descreți, lumina albastră retrasă undeva în adînc îi apără în priviri, vîrînd parcă a spune „orice greutate poate fi înfrîntă”.

Tîrziu, în jurul orei 22 sala de ședințe a C.A.P.-ului fremăta de animație; ingineri, tehnicieni, șefi de echipă dezbăteau planul de muncă pentru a doua zi. Vocea sigură a președintelui punea din cînd în cînd capăt micilor conflicte care se iveau ad-hoc. După ședință am încercat să-l abordez cîteva clipe cu toate că era frînt de oboseală.

— Fiindcă mă aflu în fața unui om din agricultură aș vrea să parafrzez un cunoscut dicton, adică agricultorului îi stă bine cu cîmpul. Spun asta pentru că ați fost imposibil de găsit astăzi la sediu.

— Nu numai azi, ci în fiecare zi, pentru că locul unui președinte este în cîmp, printre oameni, nu în jilfurile biroului. Oamenii lucrează mai cu tragere de inimă cînd te știu în mijlocul lor și asta nu-i lipsit de importanță.

Cu toate că Maglavitul a terminat printre primele recoltarea grîului, președintele Traian Voinea pare oarecum abătut

și nemulțumit. Într-un tîrziu oftează în gînd; „pe la noi n-a mai plouat de prin luna mai, am avut noroc cu sistemul de irigare că altfel... În agricultură există un fel de reciprocitate între pămînt și țăran, dacă nu-ți dai, nu-ți dă”.

— Și dumneavoastră ce-i dați?

— Tot ce are nevoie: apă, lucrări la timp, îngrășăminte, dar și el ne dă cît nu te aștepti. Bunăoară anul acesta, în condiții de secetă am obținut 3 460 kg de grîu la hectar față de 602 kg la hectar cît se obținea în 1952 și am predat pînă acum la fondul de stat 2 757 de tone. Oamenii sînt harnici și pricepuți și cum spuneam muncesc cu tragere de inimă.

Da, oamenii sînt harnici și pricepuți. Îndrăgostiți de țărina pe care o udă cu sudoarea frunții lor. Oamenii Maglavitului au avut un vis: să-și vadă comuna printre frunțele județului și iată că au reușit. Au făcut tot ce le-a stat în putință, s-au zbatut, au avut necazuri și nopți nedormite și din toate au țesut cu fruntea sus. Altfel cum îi asculta grîul și porumbul și sfecla?

„Cum aș face, îmi zice Vasile Zglimbea, să vă spun cît mai multe despre comuna noastră, despre consăteni, despre gîndurile și proiectele lor și toate acestea în vorbe cît mai puține. Mi-e aproape imposibil și de aceea propun să ne mișcăm puțin prin sat să alegeți ce vă place”. În sala de repetiții a cîminului cultural brigada artistică pregătea un nou program pentru descreșterea frunților. Pe un perete, la loc de cinste, mai multe diplome stăteau drept mărturie perseverenței și talentului artiștilor amatori; solisti vocali și instrumentiști laureați ai festivalului „Maria Tănase”, formația de teatru și echipa de dansuri premiate la faza județeană a Festivalului național „Cîntarea României”, corul bărbătesc urma să facă înregistrări la radio. La ieșire pe peretii holului sînt expuse tablourile plasticienilor din comună, tablouri care exprimă fidel frumusețea locurilor, momente din viața și activitatea celor care duc pe aceste plaiuri. Operatorul de film Marin Vișan îmi spune că seara de seară sala cu ecran e frecventată în jur de 300 de persoane. E trecut de ora 23 și-n stație un autobuz de noapte rămîne gol. „Aici e cap de linie”, mi se explică, trei curse pe zi duc și aduc navetiștii de la Calafat. Sînt tot fii ai satului dar într-un fel și musafiri ai lui. Mulți maglaviteni veți găsi pe platformele industriale ale Craiovei, ori printre fărurarii de alumini ai Slatinei, ori pe șantierele de construcție ale Calafatului. Dar asta nu ne intrinsează. Acești oameni aduc ceva nou în comună, aduc niște gînduri, niște concepții ce țin de conștiința muncitorească de etică nouă a muncii industriale și care nouă ne folosesc. Vă spun toate acestea să se știe că Maglavitul nu-i cel de pe vremea lui Petrache Lupu, nici cel de acum măcar 20 de ani. Se vede pretutindeni grija partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de ridicare a tuturor zonelor și localităților țării la cotele înalte ale progresului și civilizației socialiste.”

Da, constat „singur că Maglavitul își schimbă fața din zi în zi, devine mai luminoasă pe măsura oamenilor acestei vremi care, după vechi aspirații, zidesc cu vrednicie prezentul, gîndindu-se la viitor hotărîți să materializeze cu harnicie politica partidului nostru de făurire pe pămîntul patriei scumpe a celei mai bune și mai drepte societăți.

VIORIEL VARGA ■

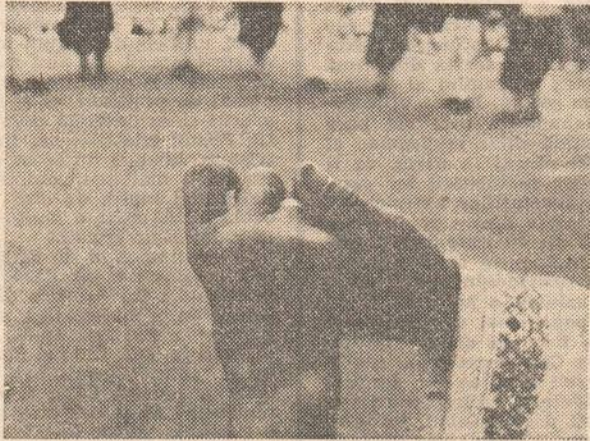
Fotografii de ELENA GHERA ■

Splendida tinerețe a bunicilor

• Peste o mie de participanți la festivalul de pe Mureș • Cel mai în vîrstă jucător:
Ion Hulei — 81 de ani •

23 AUGUST
40
1944-1984

**Joacă,
Joacă,
Joacă băiete!**

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Am cunoscut un bătrîn care avea 80 de ani. Vitalitatea lui te copleșea. Încă mai avea în braț ceva din puterea unui trăsnet. Și în fiecare primăvară acest Cotea avea un moment de sublimă revoltă împotriva vârstei, oprea jocul, lua o masă, îi încerca rezistența și cerea un scaun mai sănătos. Îl punea pe masă și pe urmă, fără nici o ezitare, urca pe ea și mai apoi pe scaun și striga celor din taraf, no acum! Că avea talent, asta e în afara oricărui dubiu, dar colosală era bucuria lui în timp ce juca, o dezlănțuire a întregii sale ființe încorsetate în atâtea neazuri mărunte. Cel mai bătrîn participant la Festivalul jocului din bătrîni de la Tîrgu Mureș avea 81 de ani. N-am avut curajul să-l întreb dacă poate juca la fel cum o făcea Cotea. Oricum, Ion Hulei din comuna Ion Creangă a adus la festivalul de pe Mureș enorma plăcere a bătrînilor de a juca, de a face pămîntul să sune sub picioare. Jocul din bătrîni și-a recîștigat statutul de artă. Multă vreme aceste jocuri au fost la marginea uitării, dincolo de ele fiind nimic care

paște orice tradiție nerespectată îndeajuns. Festivalurile județene și interjudețene încearcă să redea jocului bătrînesc modestul statut de fapt de artă demn de cel mai adînc respect. Și vîrstele tuturor celor care au jucat la Tîrgu Mureș — 58 de mii de ani — sînt o dovadă că plăcerea bătrînilor de a juca a rămas neatînsă și că memoria lor artistică este fabuloasă și poate cuprinde întreaga istorie a poporului român. Această reconsiderare a jocului nu trebuie împinsă pînă la aer de bilci, căci folclorul nu trebuie dus în toate împrejurările unde trebuie să facem față. Bătrînilor și celor tineri le ajunge un cadru propice pentru ca tradiția pe care o duc fără rușine să se poată manifesta. Ea nu trebuie supralicitată! 1160 de participanți la festivalul de pe Mureș au demonstrat că bucuria jocului nu trece în opusul ei. Folclorul se conservă sau dispăre în funcție de nivelul de trai al celor care îl practică. Iar la festivaluri nu trăiește decît stări de sărbătoare.

BOGDAN NISIOIU ■

Copiii noștri de azi —

● O vară excepțională pentru elevii români participanți la olimpiadele internaționale:

Lumea s-a obișnuit să calculeze greutatea specifică a rostirii unui popor sau a unei țări în cimpul existenței internaționale pornind de la venitul pe cap de locuitor sau de la producția de oțel, dacă nu se recurge la estimarea următoarei potențial economic ori chiar militar (unii îl preferă pe acesta din urmă și nici nu mai fac o taină din preferința lor). Dar lumea milenială al treilea, de porțile căruia ne-am apropiat mai mult decât ne dăm seama, lumea viitoarelor patru-cinci decenii deja, având la dispoziție o tehnologie care azi pare supra-computerizată și atât de sofisticată încât mulți amână chiar înțelegerea ei în linii mari, acea lume — nu este un secret — s-a și născut în parte, va fi alcătuită din copiii noștri. Cum îi pregătim pentru viața maturității lor care, recunoaștem sau nu, va fi foarte deosebită de cea a generațiilor anterioare? Cei ce vor ghida existența lumii copiilor noștri vor fi aceia dintre ei care vor stăpâni mai bine cu mintea matematica, diversele inginerii cu conexiuni interdisciplinare (medicina, de pildă, a devenit cert că va începea în acest buzunar vast al științelor viitorului ca și alte domenii, azi încă neevoluate față de dezvoltarea care le așteaptă). Or, asta înseamnă că, la ora actuală, o judecată lucidă poate distinge acea greutate specifică a rostirii unui popor mai degrabă după competența cu care își depășește și își crește valorile. Este, de altfel, una din sarcinile trasate de președintele nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, școlii românești, căreia partidul îi asigură condițiile necesare acestui mișcător dar esențial proces de formare a viitoarelor personalități și competențe, a creierelor ce vor moșteni această țară într-un mileniu în care, mai mult decât oricând, întințitățile, șansele, condițiile în ansamblu de existență ale colectivităților vor depinde de o neîntreruptă competiție a creierelor de pe întreaga planetă Pământ. Și, din tot vastul proces instructiv-educativ al învățămîntului românesc, elevii premiați la Olimpiada internațională de matematică (să nu uităm: România a fost inițiativa și gazda primei ediții!), la Olimpiada internațională de fizică sau la Olimpiada internațională de chimie arată, de fiecare dată, că avem valori de primă mână, că apar tot mai multe asemenea valori. Ele, valorile acestea, dețin, ca pe niște mărgăritare încă ascunse, șansele de greutate pe care o va putea avea cuvântul României peste cincizeci de ani, să zicem, în dialogul popoarelor de pe planeta Pământ. Unii au și calculat de câte ori vor fi mai puțini, atunci, pămîntenii care vor mai trăi exclusiv pe Terra decât aceia care se vor fi mutat în diverse și sofisticate „orase” construite în cosmos. Deocamdată, noi adresăm un gând bun tuturor dascălilor care caută valori și le sprijină zborul, tuturor antrenorilor cîștigătorilor din aceste competiții ale competențelor ce vor intra în viitoarea mare competiție a lumii. Comitetul Central al U.T.C. — care organizează și sprijină direct, împreună cu Ministerul Educației și Învățămîntului, concursurile școlare și recreerea meritată în tabere speciale a celor mai buni, întreaga muncă de depășire și creștere a valorilor, în care momentele de concurs sînt doar partea vizibilă a ghețarului — îndeplinește astfel una din indicațiile cele mai stăruitoare ale secretarului general al partidului, contribuind esențial, chiar dacă mai puțin afișat, la asigurarea unui înalt nivel al acestui veritabil element cheie după care se pot aprecia azi luciditatea, deschiderea spre viitor a popoarelor. Și iată că, tocmai în această vară a atîtor glorii românești care strălucesc la Jocurile Olimpice de la Los Angeles, liceenii români s-au întors incununați de premii de la Olimpiada internațională de matematică (ediția a XXV-a, țară-gazdă — Republica Socialistă Cehoslovacă, de la Olimpiada internațională de fizică (ediția a XV-a, țară-gazdă — Suedia) și de la Olimpiada internațională de chimie (ediția a XVI-a, țară-gazdă — Republica Federală Germania). Ei întăresc, asemenea sportivilor noștri, o frumoasă tradiție deja existentă și mențin cu certitudine un loc prestigios României în actualele și viitoarele competiții ale lumii.

GH. DORIN ■

Lucian Louis, din nou...

Lucian Louis Funar a luat premiul întâi la Olimpiada internațională de matematică — 1984 de la Praga. O surpriză? N-ăș zice. Despre succesele lui am mai scris. Sînt ani buni de cînd tînarul craiovean a devenit cunoscut la concursurile noastre de matematică. Între olimpicii el era de asemenea cunoscut. Ceea ce îl distinge între tinerii matematicieni nici nu sînt performanțele de la concursuri. Deși aceste performanțe sînt remarcabile: numai în acest an — în afara succesului de la O.I.M. — a luat locul întâi la prima ediție a Balcaniadei de matematică de la Atena și tot locul întâi la concursul „Gheorghe Țițeica”, ținut la Craiova, concurs în care a intrat la cîteva ore după ce se întorsese din Grecia. Dincolo de concursuri și de performanțele obținute, Lucian Louis Funar mai are însă — după cum îi place să spună conferențiarul Valentin Boju de la Facultatea de matematică din cadrul Universității Craiova — și o față mai puțin cunoscută, aceea de cercetător. „La recent încheiata sesiune națională de referate și comunicări științifice ale elevilor, desfășurată la Pitești, au venit și profesori și elevi de la alte secții să-l asculte”, adaugă V.B., care a fost în juriu. Lucrarea elevului Funar de la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu” din Craiova (profesor îndrumător Virgil Schneider) cu titlul „Probleme extremale în geometria combinatorică” a fost o adevărată conferință matematică. A primit premiul întâi. Durata expunerii: o oră. Pentru matematicienii de profesie și mai ales pentru cei care au elaborat și susținut comunicări științifice, aceste 60 de minute sînt revelatoare. În bibliografie erau citate și lucrări de Lucian Louis Funar. Pentru că tînarul matematician craiovean are, la această oră, șase lucrări susținute și publicate, trei sub semnătură exclusivă și trei în colaborare cu conf. univ. Valentin Boju. Una dintre acestea („Spații cu curbură Stanilov quasi-constantă”) a fost publicată în volumul 9 din 1983 al revistei de matematică, de circulație internațională, din Bulgaria, „Serдика” (Bulgaricae mathematicae publicationes).

Lucian Louis Funar a trecut în clasa a XII-a, dar — cunoscut în liceu ca un talent matematic de excepție — el a fost sprijinit de ani de zile de profesori și de excepționalul dascăl care este directorul acestui liceu, profesorul emerit Nicolae Andrei. Așa se face că tînarul a putut să frecventeze cu regularitate în perioada 1981—1983, la Facultatea de matematică din Craiova, cursurile de geometrie de la anul I și de geometrie diferențială de la

anul III. El a frecventat de asemenea cercul studentesc de geometrie de la aceeași facultate, cum își spunea de curînd conferențiarul Valentin Boju, conducătorul acestui cerc, după cum a frecventat și seminarul științific de geometrie al catedrei. A participat la sesiunile anuale de referate și comunicări științifice ale studenților din Universitatea Craiova, obținînd premiul întâi de două ori, în 1982 și în 1983. Anul acesta era înscris, dar se afla la Atena cînd trebuia să susțină acea lucrare. Pe lângă activitatea de cercetare simte adesea nevoia să reia exercițiile fizice (a fost, în concursurile unei vârste pe care a depășit-o, campion național la cal cu minere), lucru înlesnit de aceeași înțeleaptă conducere a liceului, după cum, în domeniul matematicii, păstrează și altfel decît prin participarea la ore contactul cu ceea ce fac elevii. Astfel, a publicat probleme în „Gazeta matematică” și în alte reviste din țară. I s-a comunicat în primăvara acestui an că i-au fost acceptate spre publicare 4 probleme, dintre care 3 la rubrica de probleme avansate, în „American mathematical monthly” (celebra AMM). Problemele în cauză sînt din domeniul teoriei numerelor și ale geometriei combinatorice. În noiembrie 1983 i s-a publicat o problemă în revista „Notices of the American mathematical society”, unde tînarul craiovean este inserat cu problema lui printre matematicienii de la universitățile din Massachusetts, din Valladolid (Spania) ori de la Massachusetts institute of technology. Cum matematicienii din străinătate nu știu cine este autorul problemelor trimise, îi scriu la Universitatea Craiova, adresîndu-se pe plic, așa cum spune cu încinare Valentin Boju, doctorului sau profesorului Funar. „De altfel, după dosarul lui de lucrări publicate — își spunea admirabilul om care este conferențiarul Valentin Boju — Lucian Louis Funar se află undeva între postura de lector universitar și aceea de conferențiar. Eu consider că el, ca matematician, deja și-a luat zborul. Timpul, preocuparea, energia lui se împart egal între munca pentru olimpiade și munca de cercetare. Cele două activități nu se subminează reciproc, ba dimpotrivă. Și Louis a învățat să-și susțină talentul printr-o muncă atât de bine asimilată ca sistem de viață încît pe el nu-l obosește, îl odihnește chiar lectura matematică. Drumul pe care l-a parcurs și îl parcurge el este deschis oricărui copil talentat din țara aceasta. El a început să se inițieze în matematica pre-universitară din clasa a VIII-a. Dar dacă începea din clasa a III-a? Eu cred că putea. S-au arosit 5 ani. Și mai este ceva. Sînt convins că fiecare tînar are înclinații native către un domeniu sau altul. Orientarea profesională nu e o poveste, dar nici copiii și nici profesorii nu știu întotdeauna ce să facă. Talentele și mai ales valorile extraordinare trebuie cultivate cu măiestrie ca să le dezvolte apetitul pentru munca în domeniul respectiv. Și casele pionierilor și cercurile pionierești pot face

mai mult. Louis din pasiune a făcut și face totul, nu din ambiție. Dar, cu egal efort, unii copii talentați nu fac lucruri pe măsura puterii lor. Sînt mai multe talente decît credem noi. El este iubit în liceu nu numai de profesori, ci și de elevi. Și au apărut și se dezvoltă deja și alte talente. Un cristal cristalizează. În jurul lui apar cristale. Louis e un asemenea cristal pentru micii matematicieni. Au apărut și în județ mai mulți, de cînd îi urmăresc lui evoluția. A creat o stare de efervescență în județ. E un cristal.”

În apartamentul de două camere al familiei Funar, chiar dacă lipsește băiatul — singurul fiu — orice discuție, dacă nu începe de la matematică, ajunge, în scurtă vreme, la aceasta. Tatăl, Ioan Funar, maistrul la T.C. Ind., și Maria Funar, casnică, amîndoi originari din Soporu de Cîmpie, județul Cluj, și-au iubit copilul ajutîndu-l să-și dezvolte talentul. Tînarul e subțirel, înalt, mai înalt ca ei, poartă ochelari cu ramă de metal subțire. Cărțile din bibliotecă sînt majoritatea de matematică. Este începutul bibliotecii unui matematician. Printre celelalte, vîd 26 de volume de Jules Verne și 73 de tomuri de diverși autori în „Biblioteca pentru toți copiii”. Lucian Louis îmi povestește cum, după un concurs de la care tocmai se întorsese, s-a hotărît cu alți colegi din liceu, pasionați de matematică, să inițieze un cerc de matematică „în care să putem prezenta tot ce facem în cercetare”. L-au ajutat și profesorul de matematică și directorul. Deși în școală există cercul de matematică al liceului condus de profesori! De ce au simțit Louis și prietenii lui nevoia acestui cerc fără profesori? „În cercetare, pînă pe la 18—19 ani, nivelul e foarte scăzut. Dar în liceu și în oraș la noi e un nivel foarte ridicat. Participă cei mai buni elevi din oraș: vreo doi de la „Buzzești”, alți doi de la Liceul industrial nr. 1, de la noi din clasele a IX-a, a X-a, a XI-a și eu, acum, dintr-a XII-a”. Conducătorul necontestat și mai ales îndrăgit al acestui cerc de creație matematică este Lucian Louis Funar. „Fiecare vine cu creații originale”, spune el, de parcă ar zice că, desigur, orele încep la 8 dimineața. Îi place proza S.F. și, în clipele de liniște, poezia. Prietenii lui? Tinerii din Craiova, din alte județe, toți întîlniți pe traseul pasiunii comune pentru matematică. Doi foști olimpici de faimă îi scriu de la București: Victor Nistor și Orest Bucicovschi, amîndoi studenți la Facultatea de matematică. Cînd am vorbit cu el, la Pitești, după sesiunea de comunicări, Lucian Louis Funar se pregătea să plece într-o tabără internațională în Republica Populară Ungară de unde se va întoarce ca să meargă în tabără internațională de la Costinești, organizată de C.C. al U.T.C.

DORIN GHERGHINESCU ■

1 metru cub de cărți și o mare pasiune

936/11515. Două apeluri scurte.

„Informații, Piatra, operatoarea 5. Ce doriți, vă rog?”

Un număr de telefon, bineînțeles. Știu doar că cel căutat de mine se numește Daniel Tătaru. Și că este laureat al premiului I la Olimpiada internațională de matematică — Praga 1984. Sigur, de regulă, amănuntele astea n-o interesează pe operatoarea 5! Ar trebui să-i spun, cu aceeași promptitudine cu care mi-a răspuns, strada și numărul abonatului din Piatra Neamț pe care-l caut. Numai că asta aș vrea să afl și eu! Mă decid să cer Inspectoratului școlar. Aici se știe, mă gîndesc, ceea ce nu e obligat să cunoască o telefonistă din Piatra Neamț: cine este Daniel Tătaru și unde poate fi găsit. Am inspirația să mă prezint.

— De la Flacăra? Vreo reclamație?

— Aa, nu, — o liniștește — e de bine!

— Știu atunci, adică bănuiesc... Îi căutați pe „olimpicii” noștri. Avem doi în județ.

Descifrez o notă de mîndrie în glasul ei. Nu, nu-l cunoaște pe Daniel Tătaru, dar a auzit de premiul lui. Și se oferă să mi-l găsească, mă va suna la redacție. Peste cîteva minute, operatoarea 5, Ecaterina Hogas, îmi oferă toate informațiile necesare, care mă vor duce, fără nici un alt efort, în casa nouă de pe strada „Apele Minerale” nr. 4 din Piatra Neamț...

Sînt pregătită să întîlnesc o „vedetă”, acum în vacanță, odihnindu-se după o mare reușită. Găsesc un adolescent înalt, blond, cu ochii deschiși la culoare, un băiat timid, rușinat parcă de faptul că am venit special de la București pentru a-l cunoaște. La intrarea mea strînge repede de pe masă cîteva cărți și caiete. Observ fără surprindere că sînt culegeri de probleme de matematică. Lucrează și în vacanță? „Le răsfoiesc puțin”. Nu insist. Încerc să leg o conversație. Răspunde scurt la întrebări. „Am luat premiul I, da, la Olimpiada internațională de matematică. S-a desfășurat între 2 și 10 iulie, la

Praga. Nu sînt la primul concurs. Am mai fost la concursurile naționale de matematică, mereu pe primele locuri. Și nu e nici prima competiție internațională la care particip. În mai am fost la Atena, la Balcaniada de matematică”. Dacă a venit tot cu premiul? „Da, premiul I”. Am jurat mult. Patru ore de pregătire cu profesorii și patru ore studiu individual. Zilnic. La liceu unde învăț. Liceul „Petru Rareș”, au fost destinate ore speciale olimpiadei, de către profesorul Gheorghe Dumitreasa, apoi am venit la București, component al lotului olimpic. Profesorii Ioan Tomescu și Toma Albu, de la Universitatea bucureșteană, ne-au ajutat foarte mult. Înaintea plecării la Praga ni s-a oferit o săptămîină de pregătire și odihnă, la Sinaia. Ne-am simțit bine, mulțumită directorului Liceului industrial. Este tot profesor de matematică, un profesor foarte bun: Adrian Ghioca. „La Praga cum a fost?” „Sigur, un concurs greu. Sînt generații „mai tari” și „mai puțin tari”. Ce înseamnă o generație? „O clasă, un an de studiu”. El face parte, crede, dintr-o generație „mai tare”. Da, clasa a XI-a, adică, de acum, a XII-a. În orice caz, premiile luate (două premii I, două premii II și două premii III) demonstrează valoarea școlii noastre de matematică. Ce face acum? „Mă pregătesc pentru Cimpulung-Muscel. Pe 25 august are loc concursul anual al rezolvitorilor”. Va merge și la mare, la Costinești, în Tabăra internațională pentru elevi, unde se va întîlni cu toți premiații de la Praga. Lucian Louis Funar din Craiova, Petr. Mironescu din Roman, Martin Weiss și Radu Negulescu din Galați, Nicolae Suciu din Timișoara. Vor lucra puțin și acolo.

Interviev în discuție, și mama, ingineră Doina Tătaru: „Sînt zile cînd lucrează de dimineață pînă seara. Sau, dacă ne ajută prin gospodărie, în grădina, deodată, lasă totul și ia repede creionul. Atunci știm că îl preocupă cite o problemă. Cred că avem un metru cub de cărți de specialitate. La noi în casă este dintotdeauna atmosferă prielnică matematicii. Îi vezi, bunică într-un colț, Dănuț într-un colț și Irina, fetița-mai mică, într-un colț, toți rezolvă probleme”.

Privesc spre bunică. A stat tăcută, urmărindu-și nepotul. E luminată de căldura și duioșia ce i se citesc în priviri. Cum? Și bunică rezolvă probleme? În copilăria mea bunicile spuneau basme! Da, dînsa a fost pensionară de matematică. Acum este pensionară. Bunică este aceea care i-a deschis ochii lui Dănuț asupra farmecului acestei științe. „I-a plăcut de mic matematica. Mă pregăteam de multe ori noaptea, ca să fiu gata cînd mă va întreba. N-am crezut să mă depășească nepoții. Numai că el le rezolvă prin cu totul alte metode, originale. De altfel, a și luat un premiu special pentru originalitatea soluțiilor, la Focșani, anul trecut. După fiecare concurs este primit, de colegi, la gară, cu flori”.

Doina Tătaru: „Cînd a luat premiul, la Praga, am primit zeci de telefoane la serviciu. Eu lucrez la Săvinești, la Combinatul de fire și fibre sintetice. Acolo sînt mii de oameni. Avionul nici nu aterizase la Otopeni și vestea se și răspîndise în tot Săvineștiul”.

„Scrieți despre profesorii mei!”

Mă gîndeam, Petru Mironescu, din orașul Roman, deținător al unui premiu II la Olimpiada internațională de matematică, este, poate, nemulțumit de rezultatul obținut. Sigur, îmi va vorbi despre matematică. Despre exerciții, probleme, ore de trudă și... cam atît.

— Vorbește-mi despre preocupările pentru matematică.

— Aaa... (cu alte cuvinte neinteresant) ...Lucrez puțin... două zile... dacă...

Rămîn surprînsă.

— De ce?

— Pentru că n-am destul timp! Mai am și alte preocupări. (Și eu, care mă resemnaseam).

— Anume?

— Păi, de pildă, sportul.

— Un sport anume?

— Să zicem fotbalul.

— De ce „să zicem”?

— E singurul joc care se poate organiza mai ușor. Se găsesc mereu amatori și o minge.

— Ai prefera un altul?

— Eu aș juca volei. Numai că... n-avem condiții. La școală e o săliță prăpădită, iar mingile sînt vechi și stricate... ne rup mîinile.

— Așadar, pasiunea numărul unu — sportul, conchid eu, bucuroasă că nu vom sta de vorbă numai despre matematică (în ciuda faptului că la amîndouă mă pricep la fel, adică deloc).

savanții noștri de mâine

locuri de frunte în Cehoslovacia, R. F. Germania și Suedia

23 AUGUST
40
1944-1984

— A, nu — îmi retează brusc avântul — pasiunea numărul unu — muzica.

— Poate privirea mea devine neîncrezătoare, pentru că încep să mă poarte printre romantici: Berlioz, Schubert, Wagner, Bartholdy. Apoi trece la lecturi. Îl interesează istoria, îi place literatura franceză: Sartre, Gide, Camus. Dintre români — Camil Petrescu.

— Poezia mă preocupă mai puțin. Poate n-am înțeles-o. Încerc să descopăr cit mai multe cărți de valoare. Împrumut de unde găseșc. Numai că... mai și uit de unde le-am împrumutat.

— Un matematician este totuși un matematician! Stau de vorbă cu un „olimpic“ de la matematică, îmi amintesc și îmi amintesc că, de fapt, n-am prea vorbit despre matematică. „S-a apucat“ dintr-o X-a, a fost într-o VII-a la „Naționale“ (faza pe țară a concursului de matematică) și... a mers — o mențiune. Apoi, tot la concursurile naționale, a luat, în clasa a X-a, locul II și, într-o XI-a, locul II, — iar acum, la Praga, la „Internaționale“, tot locul II. A obținut 38 de puncte. Cu 22, Daniel Tătaru a urcat pe locul I.

— Tace. Nu are prea multe de spus despre matematică. „Mi-a dezvoltat intuiția. Este un mare câștig“.

— Aș vrea să-mi mai vorbească despre el. Se uită la mine, apoi ride și se hotărăște „să se joace“.

— Hai să mă laud! Când eram la cămin, am fost „Boss“ peste toți pentru că eram... cel mai bătuș. Când m-am făcut mai mare, mama, care-i profesoară de matematică, m-a învățat descompunerea în factori primi. De atunci, când merg pe stradă și nu umblu cu capul în pământ, mă uit la numerele mașinilor și le descompun în factori primi. E distractiv! În clasă, pe lângă mine, nu mișcă nimeni — într-o clasă bună! În oraș, am aflat că sînt o valoare.

— Se uită iarăși la mine să vadă dacă mă continuă jocul. Îl las. Și aflu că nu i se pare că eu, „olimpic“, sînt așa de extraordinar, că îl interesează mecanismul gândirii la oameni, că un coleg are o bibliotecă „pipernicită“, că altul se bucură de o bunică extraordinară, cu care, el personal preferă să vorbească întotdeauna, pentru că ea, bunică, are un orizont mult mai larg decît nepotul; că a văzut Leningradul, Varșovia, Moscova, că Praga este superbă, în orașul vechi fiecare casă e o bijuterie, și s-a plimbat „selectiv“.

— A adoptat tonul bunel dispoziții caracteristice vacanței. Ei, da, e în vacanță!

— Cu ce ocazie prin București?

— Am dat la facultate. La matematică.

— Și?

— Am luat.

— Pe ce loc?

— A, nu știu. Nu s-au afișat rezultatele.

— Și dacă n-ai intrat?

— Imposibil!

— Ne întorcem la matematică. În vacanță are chef de lucru. Colegii sînt „cam buni“ — colegii de facultate. În fond, ceea ce faci în facultate este mult mai important, și ceea ce se întimplă după, e și mai important decît premiul la o olimpiadă. Pentru că „te poți pierde de drum“. Este părerea lui și o transcriu.

— Am să lucrez — mai spune. Am timp! Abia împlinesc 18 ani... pe 12 august.

— Se oprește brusc, se uită mirat la mine și, parcă pentru prima dată realizează: „Ce tînar sînt!“

— Ascultîndu-l, urmărindu-l gîndul matur, uitasesm tocmai eu că, în fața mea, este un băiat de numai 18 ani.

— La vîrsta pe care o are i se pare normal că pină acum s-a afirmat pentru că este „bun“.

— Acum, mă gîndesc și eu că e normal, dacă este bun, să aibă toate condițiile de afirmare, să devină competitiv pe plan național și internațional, mi se pare firesc, în ciuda tinereții lui, societatea să-i faciliteze această afirmare.

— Ultima întrebare:

— Ai dori să scriu despre ceva anume?

— Da. Aș vrea să scrieți despre profesorii mei de matematică: întii mama, apoi Alexandru Cojocaru și Mihai Drimbe.

LIANA MOLNAR

„Aș face fizica și dacă aș scrie poezii“

— Sorin Spănoche, am aflat că la Sigtuna, în Suedia, în funcție de punctajul tău s-au dat celelalte premii. Cum stau lucrurile?

— Regulamentul prevede ca, plecînd de la cel mai puîn punctaj obținut în concurs, să se stabilească punctajele celorlalți. Eu am obținut 43 de puncte din 50 posibile și în funcție de ele s-a ajuns la ierarhia cunoscută. Rezultatul nostru: România a obținut 3 locuri întii și 2 locuri trei.

— Este singurul tău premiu internațional?

— Da. E drept, a fost și singura participare la un asemenea concurs.

— Ce a fost înainte de Sigtuna?

— Participarea la „naționalele“ de fizică...

— Te intrerup: cum le-ai terminat?

— Nu tocmai bine. Ghinion. Neatenție. Zi proastă. În revista Rebus am întîlnit o chestie tare nostimă, una din legile lui Murphy, care se potrivește întîmplării mele. Sună astfel: **Este imposibil să rezolvi fără greșea o problemă, intrucît greșelile sînt întotdeauna mai ingenioase decît noi.** Eșecurile parcă sînt mai greu de explicat. Numesc eșec mențiunea primită, dar, vorba aia, una rece, alta caldă.

— Să revenim la pregătirea pentru Olimpiada internațională de fizică din Suedia.

— Aici, în perioadele de pregătire, se întîmplă cam așa: toată lumea e cu ochii pe tine. Selecția, lotul lărgit, lotul restrîns, pregătirea generală, pregătirea în cantonament. Din acest punct trebuie să mulțumim și școlii, și ministerului, și profesorilor care ne-au pregătit, și celor de la Facultatea de fizică de la Măgurele, unde există niște laboratoare extraordinare în care „antrenamentul“ se desfășoară la un înalt nivel.

— Folosești mereu termeni sportivi.

— Pentru că este o foarte mare asemănare cu ceea ce se petrece în sport înainte unui concurs important. Cel puțin pentru mine. Pregătirea trebuie să fie sistematică și să plece de la un minim. Totul durează o săptămînă și atîngi virful de formă. La mine virful de formă durează aproximativ o lună. Anul acesta a fost concursul pe țară, apoi am avut bacalaureatul, barajul pentru selecție, unde am ieșit al doilea după Marius Vasiliu, care la Sigtuna a obținut și el un premiu I, a urmat admiterea la facultate, la electronică, pregătirea la Măgurele, cam o lună și jumătate. Faceți și dv. socoteala.

— Ai emoții la examene?

— După ațtea! Aveam, dar, cite opt examene pe an, în medie, începînd din clasa a VII-a, m-au scutit cu timpul de emoții.

— După cite înțeleg, cu această pregătire formidabilă, voi trebuie să fiți cu mult peste nivelul clasei.

— Cineva spunea că noi nu mai vedem altceva decît probleme de fizică. Nu este adevărat. Din clasa mea, de la Liceul industrial nr. 32 din București, anul acesta, peste 50 la sută dintre noi am intrat la facultate. Eu cred că este bine. S-a muncit mult.

— Tu ai ales fizica sau fizica te-a ales pe tine?

— În clasa a VI-a, la aceiași liceu, aveam un profesor grozav, Vasile Fălie. Știe multă carte, este bun și apropiat de elevi, are darul să te atragă spre fizică, e plin de farmec. Îl port un respect deosebit și mărturisesc că am ținut și țin la dînsul foarte mult. Din acea clasă toți puteam alege fizica, fiindcă, e limpede, în fața profesorului Vasile Fălie aveam șanse egale. Eu am fost unul pe care profesorul și fizica m-au cucerit. I-a spus lui taică-meu: **Sorin are cap de fizician.** Tata n-a crezut prea mult în asta, i se părea că apreciere venea prea devreme. Pe vremea aceea migăleam la tot felul de montaje electronice. Încet, încet fizica m-a prins cu totul, am avut din ce în ce mai puțin timp liber și am ajuns să cred că cititul unei cărți de fizică ți ne nu numai de pregătirea mea dar este și un act de cultură.

— De pildă?

— De pildă **Fizica modernă** a lui Richard P. Feinmann, laureat al Premiului Nobel. O carte foarte bună, în trei volume, tradusă și la noi, de fapt o culegere scrisă după înregistrările de la cursul profesorului. Este plină de divagații care te cuceresc, are farmec și e plină de probleme cu finaluri nebanuite.

— Apropo, cum au fost problemele concursului de la Sigtuna?

— Puternic legate de realitate. Se dădeau date din natură și ele trebuiau interpretate.

— Ai un exemplu?

— Da. Există un lac în Suedia cu care se petrece un fenomen rar și impresionant: periodic se inclină oglinda apei și oscilează, ceva în genul balanșoarelor pentru copii, o scîndură care se sprijină la mijloc pe un postament. Această inclinare se datorează unor diferențe de presiune la cele două capete ale lacului. Ni se cerea perioada de oscilație a suprafeței.

— Ce satisfacții îți dă o rezolvare frumoasă?

— Mi-e greu să le denumesc. E de ajuns că ele există și mă bucură. Fizica e o știință a naturii. Mă atrag rezolvările cu urmări concrete. Pozitronul a fost descoperit întii pe hirtie de francezul P.A.M. Dirac. A fost unul dintre primele cazuri cînd teoria a luat-o înaintea practicii.

— Cum a fost examenul de admitere la electronică?

— Difil. Mai ales la matematică. La fizică, însă, sub dificultatea olimpiadei. La admitere e vorba de o fizică de nivel mediu, pe cînd la olimpiade se întîlnesc, nu mi-o luați drept lipsă de modestie, se întîlnesc „specialiști“ în fizica de liceu.

— Cu ce profesori v-ați pregătit la lot?

— Cu mai mulți, dar în cea mai mare

parte a timpului cu doi fizicieni deosebiți: Andrei Petrescu și Dan Iordache.

— Ai putea renunța la fizică?

— Aș putea să lucrez sau nu în domeniul fizicii, dar gîndirea mi-am format-o pe acest sistem propriu fizicii. Aș face fizică și dacă aș scrie poezii și lucrul acesta s-ar vedea imediat.

— De ce?

— Încerc, simt nevoia să explic tot ce e în jur. Inchipuți-vă ce ar însemna asta în poezie dacă te gîndești la Blaga: Eu nu strivesc corola de minuni a lumii / și nu ucid / cu mintea tainele, ce le-ntîlnesc / în calea mea... N-ar mai rămîne nimic.

— Cum te privești al tăi, mama, tatăl?

— De jos în sus: sînt cel mai înalt dia familie. Ce să vă spun? Sînt copilul lor. Copilul lor care „din întîmplare“ a fost la olimpiadă, „din întîmplare“ a luat premiul întii, și cred că așa e și frumos. Ai mei, tata geofizician și mama geolog, nu m-au încurajat în mod deosebit. Au avut mereu încredere în mine. „Din întîmplare“ și asta e frumos sau așa mi se pare mie.

RZVAN BĂRBULESCU

Visez un calculator care să viseze

Mărturisesc că înainte de a-l întîlni pe Marius Vasiliu îmi inchipuam, dintr-o prejudecată, că un laureat al Olimpiadei internaționale de fizică, fie și școlară, deci cu participanți foarte tineri, trebuia să aibă aerul sever al unui ins deprins să întîrzie îndelung între probleme și calcule. Nici vorba. Tinărul din fața mea e un atlet vînt, debordînd de vitalitate. Îi place să spună că e de o „timiditate calculată“, dar observîndu-i privirea ageră am serioase motive să mă îndoiesc că aceasta e definiția cea mai bună pentru el; o „îndrăzneală calculată“ i se potrivește parcă mai bine.

— Unde s-a desfășurat Olimpiada aceea?

— În Suedia. La Sigtuna, o stațiune de munte foarte frumoasă, situată la vreo treizeci de kilometri de Stockholm.

— Din cite țări au fost participanți?

— Din 18. Fiecare țară avînd dreptul să participe cu cinci concurenți.

— Tu ai ocupat un loc întii. Dar ceilalți elevi din țara noastră?

— Am obținut trei premii I. Sorin Spănoche, Dan Pirjol și eu; și două premii III, prin Cristian Teodorescu și Cristian Neacsu.

— Proaspătul absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu“ din București, unul dintre autorii acestui frumos succes al școlii românești (cinci concurenți, cinci premii la o Olimpiadă internațională!) mă trimite cu gîndul la cunoscuta frază din Corneille „valoarea nu așteaptă numărul anilor“. Dar valoarea înseamnă, deocîmdată, în cazul lui Marius Vasiliu doar o pasiune adîncă, serioasă.

— Cit de veche e pasiunea ta pentru fizică?

— Ea s-a născut prin clasa a VII-a sau a VIII-a. M-a prins însă abia în clasa a IX-a cînd am devenit elev al Liceului „Nicolae Bălcescu“. Am avut acolo șansa să am o profesoară de fizică excepțională, Denisa Godini, care ne-a insuflat multora o adevărată dragoste pentru această disciplină. De altfel, aș vrea să spun că Liceul „Nicolae Bălcescu“ e renumit prin succesele obținute de elevii săi la olimpiadele școlare internaționale. S-a creat aici un fel de stafetă între generații.

— Ai mai participat la vreo olimpiadă înainte de Sigtuna?

— Da. Anul trecut, la olimpiada desfășurată în București am luat premiul II.

— Practic, în ce a constat acum concursul?

— În prima zi am avut o probă teoretică: trei probleme din optică, termodinamică și electricitate. Apoi au fost două probe practice.

— La faza pe țară, cîți concurenți au fost?

— Citeva sute.

— Unde ți s-a părut mai greu?

— Vă referiți la emoții?

— Da.

— La Sigtuna problema se punea alt fel. Acolo nu mă reprezentam doar pe mine, ci reprezentam țara. Asta mă obliga.

— Ce ți s-a părut caracteristic la acest concurs?

— Accentul foarte mare care se pune pe implicarea teoriei în practică.

Cînd am stabilit întîlnirea cu Marius, el a ezitat să mă invite acasă: „E prea mare încurcătura în camera mea, împărțită în zone: o zonă a electronicii cu tot felul de fire, plăci de încercare, picse, ce mai, un mic laborator; o altă zonă se leagă de muzică, în sfîrșit, a treia zonă e legată de speologie: hărți, material speologic, etc. Plus cărțile de fizică, plus culegerile de probleme, plus cărțile de literatură...“. E lesne de înțeles că fizica este pasiunea cea mai acaparată, dar nu

singura a acestui băiat înalt, blond, cu ochelari, plin de energie și de visuri, care ține să-și motiveze multe preocupări.

— Eu nu consider fizica izolată de celelalte științe. O văd, o simt, legată de filosofie, de matematică și, în general de tot ce ne înconjoară. Cînd mă preocupă o problemă nu mă opresc din studiu pină nu ajung la înțelegerea ei.

— Dar speologia, de care pomeneai?

— Este a doua mea pasiune. Fac parte dintr-un cerc de speologie cu tradiție, „Focul viu“, cerc reprezentativ al B.T.T.-ului. Sînt de doi ani în acest cerc. Îmbină partea sportivă a speologiei cu partea științifică. Acum în tabăra de pe Cerna am realizat cartarea unor peșteri într-o zonă necercetată încă.

— Îți mai rămîne timp și pentru altceva?

— Sigur. Citesc, încerc să-mi formez o cultură. Ascult muzică. Hard-rock-ul îmi place foarte mult.

— Ai dat examen la facultate?

— Da. La electronică.

— Aici ce loc ai ocupat?

— Am intrat primul.

— Se pare că te-ai obișnuit să reușești primul...

— Știu că fără multă muncă nu voi putea buti ceva deosebit.

— Bănuiesc că ai multe idei îndrăznețe.

Spune-mi una dintre ele.

— Aș vrea să realizez împreună cu prietenul și colegul meu de echipă Sorin Spănoche, un calculator care visează, o modelare a visului pe calculator.

ALEXANDRU ȘERBAN

Preocupare trecătoare: admitere

Craioveanul Andrei Adrian Tică a obținut premiul al doilea la Olimpiada Internațională de chimie, a cărei gazdă a fost anul acesta Republica Federală Germania. Absolvent al liceului de filologie-istorie din Bănie, clasă de chimie-biologie, el este în prezent admis la medicina în Craiova. De ani de zile elev strălucit la chimie, el a urcat tenace mai multe trepte pină la rezultatele din vara aceasta. În cei patru ani de liceu, a avut cîtecelenți antrenori pentru competiția de la poarta țării lui Esculap. Deși era cunoscut de la concursurile școlare mai ales ca redutabil chimist, elev al profesoarei Elisabeta Bogheanu, el a fost mereu un elev bun și la fizică, la orele Mariei Bălănescu. Cit privește biologia pe care a învățat-o cu profesoara Elena Popescu, este suficient să spunem că înă la treapta a doua cea mai mare notă a luat-o nu la chimie ci la biologie. Sigur, el nu se hotărîse doar în primăvara acestui an să se facă medic; are un singur frate care e student la medicină, ambii părinți fiind medici, adică vreau să spun că, evident, copilul a crescut într-o casă în care cărțile acestui domeniu i-au stat mereu sub ochi și unde a auzit întotdeauna vorbindu-se despre viața în această meserie. Dar nu toți fiil de medici intră la medicina de prima oară. Rezultatele sînt în primul rînd produsul muncii lui. Ca olimpic avea deja premiul întii în lume obținut anul trecut cu cel mai mare punctaj, așa că — după cum mărturisește acum — se simțea obligat să obțină și anul acesta un premiu. Întors de la Olimpiadă, și-a luat în spate rucsacul și a plecat cu un coleg, Călin Martin, în munții Banatului, să colinde Cheile Nerei. Au stat puțin pentru că barca pneumatică a lui Călin s-a spart și au făcut o baie mai mult festivoare decît entuziasmantă. Admiterea nu i-a dat emoții. Îl preocupa Olimpiada și faptul că din timpul de pregătire pentru aceasta a consumat vreo trei săptămîni pentru bacalaureat și pentru admitere. Griji de olimpic!

DORIN GHERGHINESCU

Zodiac — Eugen Cioanca

23 AUGUST
40
1944-1984

Totul pentru libertatea țării

● Ora „socotelilor” nu mai putea întârzia ●

„Știrile nu puteau fi mai bune! Cit timp se aflau în Anglia, nu puteam să-i apucăm. Acum îi avem definitiv acolo unde putem să-i batem”. Cu aceste cuvinte, poate incredibile pentru cititorul de astăzi prin prisma evenimentelor ulterioare, a întâmpinat Hitler știrea debarcării aliaților în Normandia, la 6 iunie 1944. Satisfacția dictatorului german, care trebuia de fapt să-i mascheze îngrijorările, și-a dovedit însă foarte curind ne-realismul. Încercările de a opri debarcarea și de a nimici forțele aliate au eșuat, iar începutul bombardării Londrei, în noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, cu noua armă germană V1, nu avea rezultatele scontate. La 15 iulie 1944, feldmareșalul Rommel scria lui Hitler că „Situația pe frontul din Normandia devine de la o zi la alta mai grea, ea se apropie de o mare criză”.

În același timp, ofensiva sovietică declanșată la 22 spre 23 iunie 1944 în sectorul de centru al frontului de est a condus în mai puțin de două săptămâni la prăbușirea grupului german de armate din acest sector al frontului și la nimicirea sau capturarea de către trupele sovietice a 25 de divizii germane.

Pe acest fond al situației militare externe a Germaniei, a avut loc, la 20 iulie 1944, cunoscutul atentat împotriva lui Hitler care, deși eșuat, a înregistrat un puternic ecou. Referindu-se la evenimentele din Germania, postul de radio „România liberă” sublinia într-un apel pentru întoarcerea armelor contra Germaniei, difuzat la 23 iulie 1944: „Războala împotriva lui Hitler arată că a început prăbușirea frontului intern odată cu frontul extern. Evenimentele din Germania au o importanță considerabilă pentru noi... Acum este momentul potrivit pentru noi de a trece la fapte”. Lațul aliat se strânge în jurul Germaniei, dar cel de-al III-lea Reich era încă foarte puternic. Germania nazistă controla încă un vast teritoriu din Europa, războiul se purta în afara granițelor sale și Hitler avea tot interesul și avea și încă multe resurse spre a menține această situație. La 25 iulie 1944, printr-un ordin al lui Hitler se proclama angajarea Germaniei în războiul total. La 30 iulie 1944, Hitler emitea un ordin pentru combaterea „teroriștilor și sabotajilor” în regiunile ocupate de Wehrmacht.

Răscolită la 1 august 1944, Varșovia avea să suporte barbaria unor cumplite represalii naziste ce trebuiau să constituie avertismente pentru oricine ar fi făcut tentative similare.

Dar, dacă Germania nazistă avea încă resurse considerabile pentru a continua războiul, lupta de eliberare a popoarelor cotochite sau dominate de cel de-al III-lea Reich nu putuse fi împiedicată nici până atunci de forța baionetelor Wehrmacht-ului și cu atât mai puțin putea fi împiedicată în vara anului 1944.

În România s-au intensificat și au luat amploare, în primăvara și vara anului 1944, manifestările și acțiunile prin care poporul își exprima împotrivirea față de războiul hitlerist, dorința de a înlătura regimul de dictatură și de a alunga trupele germane din țară. În aceste acțiuni au fost antrenate clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toate forțele vii ale națiunii române. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că „Împotriva războiului și a ocupației germane se intensifică grevele și acțiunile de sabotaj organizate de muncitorii din întreprinderile industriale și din transporturi, împotrivirea țărânilor față de rechiziții și incorporări, acțiunile de protest ale intelectualității, toate acestea exprimând ura întregului popor față de războiul hitlerist, dorința de a se elibera din jugul fascismului”.

Crearea Frontului Unic Muncitoresc în România a făcut posibilă exercitarea pleneră a misiunii istorice a clasei muncitoare în lupta pentru libertatea și independența țării și a facilitat activizarea altor forțe patriotice, realizarea consensului național.

După lansarea Manifestului F.U.M., în numeroase întreprinderi din București (Atelierele C.F.R.-Grivița, Malaxa, Lemaitre, S.T.B., Vulcan, Gagel, Ford Romana etc.) și din diferite localități din țară (Ploiești, Brașov, Galați, Timișoara, Reșița etc.) s-au constituit comitete patriotice, organisme de acțiune împotriva regimului de dictatură și a Germaniei naziste, care reuneau muncitori comunisti, social-democrați sau de alte orientări politice. Comitetele patriotice au lansat apeluri și manifeste, au acționat pentru mobilizarea muncitorilor în vederea sabotării războiului hitlerist, pentru a împiedica transformarea României în teatrul unui devastator război. „Frații ceferiști! Nici un tren spre front cu muniții, armată și alimente! Jos războiul hitlerist! Afară cu nemții din țară!” — se arată într-un manifest al Comitetului patriotic de la Atelierele C.F.R. Grivița. „Afară cu nemții din țară... Numai rezistența noastră poate zădărnici războiul pe pământul nostru. La luptă cu hotărâre pentru eliberarea patriei noastre de sub jugul hitlerist” — erau doar unele din lozincile sub care își începea activitatea „Comitetul frontului patriotic”, constituit la Galați.

În același timp, s-au înmulțit apelurile lansate de comunitățile române țărâni, intelectuali, funcționari și alții categorii sociale, către soldații și ofițerii

români pentru salvarea țării de catastrofa spre care era împinsă, pentru libertatea și independența patriei. Într-o emisiune difuzată la 30 mai 1944 de postul de radio „România liberă”, adresată militarilor români, se sublinia: „Se apropie evenimentele de importanță hotărâtoare. De atitudine noastră depinde ca țara noastră să fie complet distrusă sau salvată și pentru aceasta trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a-i izgoni mai repede pe nemți”.

Repetatele apeluri ale Partidului Comunist Român au avut ca efect intensificarea mișcării de rezistență din România, diversificarea formelor ei de manifestare, pregătirea și organizarea forțelor patriotice în vederea înlăturării regimului antonescian și a alungării trupelor germane din țară. Au fost create formațiuni patriotice de luptă în marile întreprinderi din Capitală și din alte localități, au fost amenajate depozite de armament și explozibili etc. Comuniștii se pregăteau spre a conduce la victorie lupta forțelor patriotice pentru libertatea țării. Chemările lor patetice adresate poporului român izvorau din întuirea justă a căii

muniștilor a luat amploare, în vara anului 1944, sabotarea războiului hitlerist, s-au înmulțit grupurile de partizani din țară. Chiar rapoartele informative germane subliniau, în vara anului 1944, că activitatea „bandelor” de partizani s-a intensificat și în România se semnalau prezența partizanilor în împrejurimile Reșiței, în munții Metaliferi, ai Sebeșului și ai Cibinului, în împrejurimile Brașovului.

Multe dintre actele de sabotaj vizu-priuse de muncitori sau partizani erau instalațiile, depozitele și transporturile de produse petrolifere. În mod firesc, o mare parte a acestor acțiuni s-au desfășurat în regiunea petroliferă Ploiești, ceea ce demonstra eșecul numeroaselor măsuri de siguranță adoptate mai ales de autoritățile militare și serviciile de informații germane. În primăvara anului 1944, în rafinăriile din Ploiești își desfășurau activitatea nu mai puțin de opt servicii de informații române și germane. Încă într-o telegramă din 19 aprilie 1944, ministrul german la București, M. von Killinger, transmitea la Berlin că „Starea de spirit și dorința de muncă în rafinării provoacă tuturor observatorilor germani, legației,

eficace în colaborare cu organele de jandarmerie și ale C.F.R.-ului, intensificându-se mai cu seamă acțiunea informativă de supraveghere și control în rîndurile personalului ceferist, în gări etc.”.

În vara anului 1944, eforturile autorităților militare hitleriste și măsurile polițienești nu mai erau însă capabile să împiedice activitatea forțelor patriotice române pentru eliberarea țării. Pământul începuse să ardă sub picioarele ocupanților.

Alături de acțiunile celorlalte forțe patriotice, intelectualii români, adoptînd atitudine înscrise pe coordonatele tradiționale ale unui viguros patriotism militant, răspunzînd chemărilor Partidului Comunist Român, s-au angajat în acțiuni de profunde semnificații și rezonanțe, care demonstau că și în condițiile regimului de dictatură ei înțelegeau să nu abdice de la menirea lor. Preocuparea pentru soarta țării și dorința de a evita o catastrofă națională au determinat redactarea, în aprilie 1944, a cunoscutului memoriu al intelectualilor adresat lui Ion Antonescu, în care, între altele, se arăta:

„În clipa cînd un cumplit dezastru amenință ființa neamului nostru, noi, membri ai Academiei Române și profesori ai Universităților din București, Iași și Cluj, martori ai exodului populației și ai devastării satelor și orașelor românești, transformate în cîmpuri de bătălie, după îndelungată chibzuință, am hotărît să vă adresăm apelul de față. În actuala împrejurări, tăcerea noastră ar însemna o erimă. Avem datoria să rostim răspicat gîndul nostru cîstit în fața conducătorului statului: Războiului nostru cu Rusia, Marea Britanie și Statele Unite trebuie să-l punem de îndată sfîrșit /.../. Poporul român, sleit de un război prea lung pentru puterile lui, nu se mai poate bate. Coborîți în stradă și întrebați trecătorii, mergeți în sate și orașe, ascultați glasul poporului. Pretutîndeni veți vedea desna-dejdea în ochi și același răspuns: Nu. Pentru ce să mai luptăm? Interesele vitale ale Statului și poporului nostru cer imediată încetare a războiului, oricare ar fi greutățile acestui pas. Sacrificiile pe care România ar trebui să le facă, vor fi incomparabil mai mici și mai puțin dureroase decît continuarea războiului”. Memoriul, al cărui proiect fusese avizat de conducerea P.C.R., a fost semnat în săptămînile următoare de aproape 70 de academicieni, profesori universitari și alți intelectuali, nume ilustre ale științei și culturii românești. Acțiunile intelectualilor pentru ieșirea din război, care au continuat în forme specifice în iunie-august 1944, s-au înscris în frontul larg și unit al forțelor patriotice din România, reunite sub conducerea și în jurul comunistilor români, front care se constituise și acțiunea în vara anului 1944 pentru salvarea țării.

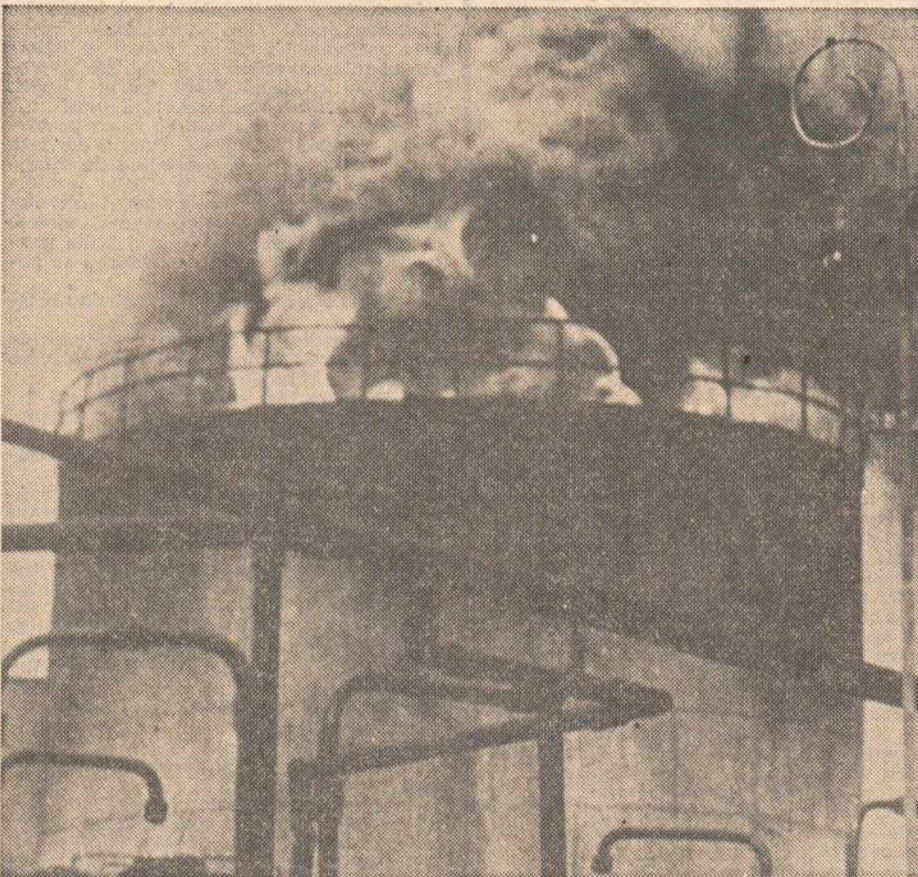
În primăvara și în vara anului 1944, în consecința evoluției situației politice din România și a acțiunilor patriotice române, s-au înmulțit rapoartele germane în care se semnalau conducerii celui de-al III-lea Reich diferitele manifestări care trebuiau să provoace preocupări Berlinului.

Un buletin confidențial german, referitor la evoluția situației politice în săptămîna 25 iunie—2 iulie 1944, redactat la Berlin, atrăgea atenția că opoziția din România părea a se fi pus de acord și că, în acel moment, coaliția astfel realizată, „este de părere că o cedare a pozițiilor la Iași, după un atac sovietic de așteptat și retragerea trupelor pe linia Focșani-Galați cu marca semnalului pentru înlăturarea maresalului de la guvern. Aceste idei par a fi primit un sprijin deosebit prin năzuințele din armată orientate în același sens...”. Un raport german din vara anului 1944 privind „atmosfera politică din România” consemna, între altele, creșterea „agitațiilor comuniste în cadrul muncitorimii”, faptul că luase amploare constituirea de celule comuniste și în orașele universitare și că opoziția trecuse la o „preluare sistematică” a corpului de ofițeri în sensul ideilor ei. O notă informativă redactată de liderul Grupului etnic german, A. Schmidt, la Berlin, la 30 iulie 1944, remarcă, de asemenea, că „Trebuie să se constate o intensificare, în continuare, a propagandei comuniste. Atrage atenția că această propagandă este dusă acum și în armata română”. Preocuparea pentru evoluția situației politice din România era fără echivoc exprimată și în raportul pentru luna iulie 1944, întocmit de organizația partidului nazist incluzînd cetățeni germani aflați în România: „Sute de mii de lucruri — se arată în acest raport care parvenea în prima jumătate a lunii august la Berlin — pe care numai cei care au stat mult în România le observă și le simt, se îndesesc în ultimul timp astfel încît ne vedem obligați să arătăm astăzi cu seriozitate că România plănuește ceva în ascuns împotriva intereselor noastre comune, adică contra noastră”.

La începutul lunii august 1944 era astfel evident chiar și pentru unii observatori germani că ora „socotelilor” între poporul român și asupritorii săi interni și externi nu mai putea întârzia, că se apropiase momentul în care poporul român urma să-și redobîndească, prin luptă, drepturile și libertățile sale.

Dr. IOAN CHIPER ■

Pământul începuse să ardă sub picioarele ocupanților

de urmat pentru salvarea națională. Un manifest comunist difuzat în noaptea de 23/24 iulie 1944 în Brăila și împrejurimi (autoritățile polițienești au descoperit peste 200 exemplare) adresat muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, lansa chemarea: „Sabotați lucrul în întreprinderile în care lucrați. Ascundeți produsele voastre și nu le dați nemților. Ajutați cu îndemnul și cu vorba la izgonirea litfelor nemțești care ne-au dus țara la ruină. Români! În ceasul al doisprezecelea, fiți la înălțime strămoșilor voștri în acest ceas greu, pentru mîntuirea țării și salvarea ei care se va face numai prin luptă”.

Organele de poliție ale regimului au intuit — dar nu au putut împiedica — existența unei activități bine organizate a Partidului Comunist Român în vederea mobilizării și conducerii maselor populare la lupta împotriva dictaturii antonesciene și a Germaniei naziste. Într-un ordin din 4 iulie 1944 al Direcției poliției de siguranță, către un organ din subordine, se semnală că „Partidul Comunist Român ar fi pus la punct toate detaliile unei intense mișcări interne care urmează a fi desfășurată simultan cu ofensiva militară; această mișcare se pregătește de aproape 6 luni; organizația mișcării comuniste a luat măsuri ca succesul acestei dezlănțuiri să fie asigurat printr-o largă participare a maselor populare ale căror tendințe antigermane și antigovernamentale vor fi canalizate în sensul arătat”.

Cu participarea și sub conducerea co-

generalului de aviație, însărcinatului special dr. Ringer, cele mai mari griji”. Ca urmare, în perioada următoare, autoritățile germane au luat numeroase măsuri, multe fără știrea autorităților românești, în încercarea de a asigura un control riguros al regiunii petrolifere. Generalul A. Gerstenberg a fost numit și în calitate de „comandant german al regiunii petrolifere române” cu largi imputerniciri pentru că, așa cum sublinia șeful O.K.W., feldmareșalul W. Keitel, „situația actuală din regiunea petroliferă română, ca și grelele pierderi în întreaga producție de carburanți, solicită cea mai riguroasă reunire a tuturor forțelor pentru asigurarea unei capacități cât mai mari posibile a industriei petrolifere românești”. În regiunea petroliferă română, germanii au introdus noi comandouri ale Abwehr-ului, a fost creată o rețea de agenți din specialiști și au fost detașate unități ale trupelor de poliție, puse sub comanda unui general SS, trupe camuflate în uniforme ale aviației germane etc. Aceste măsuri n-au putut împiedica însă continuarea acțiunilor ce vizau sabotarea aprovizionării cu petrol românesc a mașinilor de război germane. Astfel, o notă din vara anului 1944 a Siguranței din Valea Prahovei se referea la dese „acte de sabotaj executate în transportul trenurilor petrolifere”, iar alte documente ale autorităților polițienești din iulie-august 1944 arătau că „în ultimul timp s-au produs mai multe acte de sabotaj în special la C.F.R., la vagoanele cisternă” și cereau organelor în subordine să ia „măsurile cele mai

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

MIRCEA BRADU:

„Tot spectrul nostru spiritual este pătruns de istorie”

— Mircea Bradu, de unde provine interesul dumneavoastră atât de acut față de istorie?

— Știți dumneavoastră vreun român care să nu fie interesat de istorie? Sîntem legați de ea structural, iar cei din Transilvania, cu o notă în plus față de ceilalți. Tot spectrul nostru spiritual este pătruns de istorie. Apoi, am avut niște profesori care ne-au educat în acest sens. Profesorul meu de istorie nu era un simplu enunțator de date, era un savant. Avea studii, a întemeiat un muzeu, a descoperit așezări dacice citate de manualele de istorie, iar muncitorii care lucrau la aceste descoperiri eram noi, elevii lui. Și, apoi, zona Oradei e atât de îmbibată de istorie, încît și punctele cardinale ale județului sînt așezări foarte importante pentru istorie: în nord, așezarea de la Otomani, care atestă existența unei civilizații cu mii de ani înaintea noastră; în sud, dincolo de comuna Avram Iancu, s-a descoperit unul din cele mai importante tezaur dacice. În răsărit, cetățile verzi ale Apusenilor, unde au domnit Horea și Iancu și, în sfîrșit, în apus, la granița țării, aproape de o bornă de frontieră, Cetatea lui Menemur, primul voievod român atestat de istorie.

— Care ar fi ideea călăuzitoare în piesele dumneavoastră istorice?

— După cum ați observat, ideea de la care am pornit în scrierea pieselor istorice era o convingere personală că în momentul de față este necesar să se scrie despre trecut. Și, făcînd o incursiune pioasă, în istorie, m-am oprit la zece dintre cele mai importante momente, pentru a demonstra o idee exem-

plară pentru istoria noastră: continuitatea în spiritualitatea de un timp special.

— Adică?

— Adică, dacă suprapunem anii și epocile și facem o legătură directă pe coordonate verticale, vom vedea că de la începuturi și pînă la noi există un sens de umanitate de neconfundat. Noi am stat totdeauna cu ochii spre cer, sperînd cuceriri într-acolo, în lumea frumosului și a binelui. Nu ne-am prea uitat în grădinile vecinilor, pentru că, har domnului, ale noastre erau pline de de toate. Unii istorici au afirmat că poporul român și-a neglijat mărirea zestrei teritoriale, neavînd veleități de cuceritori. De fapt, acești istorici n-au înțeles, sau sesizau, fără voința lor, că poporul român, de la nașterea sa, propunea omenirii o idee prețioasă: perfecționarea structurilor lumii, a depășirii gesturilor războinice, ceea ce, îmi permit să atrag atenția, este o idee la care au subscris toate spiritele înalte și la care au veghet să nu se stingă. Dacă sîntem încă în perioada unei conjuncturi istorice în care ideea forței precumpănește, sensul de dezvoltare al timpului ne face să înțelegem că va veni o vreme cînd singurele dispute vor fi olimpiadele sportive, olimpiadele culturale și olimpiadele politice în care nu se vor așeza pe masă dosare cu intervenții militare, ci soluții care să ducă mai repede spre binele general. Nu e o viziune biblică, ci singura în sensul dezvoltării, pentru că dacă săgeata viitorului se va îndrepta în altă parte, totul va fi pierdut.

— De ce v-a atras istoria ca scriitor?

— Fiînd un cunoscător bun al istoriei, fără falsă modestie, am observat că istoria noastră e la fel de plină de întâmplări dramatice ca și a Franței și a Angliei. Dar, în timp ce scriitorii mari din cele două țări abordau tematică istorică la un nivel ce varia de la cel al lui Chrétien de Troyes la Marlowe și Shakespeare, la noi întâmplări eroice erau cîntate doar de literatura folclorică, orală. Teatrul istoric, de fapt, a fost întotdeauna o manifestare de patriotism a scriitorilor, așa cum este, de fapt, și astăzi. De aceea, actualitatea unei piese istorice ține de autor, nu de eroi sau de anul lor de naștere. Autorul trebuie să fie, întotdeauna, exponentul ideilor timpului său. Dacă nu ar fi așa, tot ce se vrea adevărat și mare în opera unui scriitor s-ar anula devenind inutil și fără valoare. În anul în care s-au scris „Henric al III-lea” sau „Hamlet” sau cînd la noi a apărut „Apus de soare” s-au mai scris alte o sută de opere dramatice de inspirație istorică. Ca să dai de ele trebuie să cercetezi dicționare, antologii, dar pe textele amintite mai sus, semnale de mari scriitori patrioți, se pot crea și se vor crea mereu mari spectacole de actualitate, pe care privitorii anilor 1999 sau 2010 le vor considera profund contemporane. Un alt criteriu care operează în longevitatea creației istorice este cel al adevărului. Nu se poate imagina o piesă valoroasă despre o epocă, un personaj sau o idee din vechime care să nu-i păstreze adevărul întreg. Altfel nu are putere să înfrunte timpul.

— Cum se poate feri un dramaturg să nu fie desușet abordînd o tematică istorică?

— Modernitatea unui autor dramatic este dată, în primul rînd, de ideile textului. Praful și zorzoanele, hlamidele și tiradele fără sfîrșit, care, cred unii, că sînt specifice teatrului de inspirație istorică, pot să stea, foarte bine, și pe filele unui text contemporan. Luminile replicilor, aspirațiile eroilor dau ceea ce numim „modern” la o piesă.

— Numiți-mi, vă rog, cele zece momente ce v-au inspirat piesele despre care vorbeați?

— Am pornit de la acea îndelungă și tragică epocă a nașterii poporului român, o dată cu eroii din piesa „Apulum”. Am continuat cu Menemur, despre care toată bibliografia dramatică pe care am consultat-o nu cunoștea nici o operă de luat în seamă. M-am oprit lîngă Vlad Țepeș, acest inger păzitor al neamului nostru, pe care străinătatea ni l-a falsificat, începînd cu Bram Stoker în al său „Dracula”, într-un vampir. De Școala Ardeleană și corifeii săi am fost legat sufletește și am simțit nevoia de a-l aduce în fața contemporanilor pe Ignatie Da-

(Continuare în pagina 19)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

LUCIAN BLAGA

Noapte la mare

Valul mai bate, același.
Raza e trează în turn.
Cald e nisipul pe plaje,
numai puțin dacă scurm.

Noaptea-i tîrzie, de august.
Orele — horele tac.
Cugetul, cumpăna, steaua
greă judecată îmi fac.

Murmură dor de pereche.
Patima cere răspuns.
Ah, mineralul în toate
geme adînc și ascuns.

Sarea și osul din mine
cîntă sare și var.
Foamea în mare răspunde,
crește cu fluxul amar.

Margine-mi este argila,
lege de-asemena ea.
Sunt doar metalul în febră,
magnă terestră, nu stea.

Capăt al osiei lumii!
Rogu-te, nu osîndi!
Vine cîndva și odihna
ce ispășire va fi!

Vine cîndva și odihna
ce ispășire va fi
anilor, aprigei sete,
febrei de noapte și zi.

Cutia cu amintiri — Monica Toch

Fragmente critice

Pagini de jurnal

În centrul Berlinului de vest, lîngă biserica impunătoare, cu o aripă lăsată dinadins în ruină pentru a aminti generațiilor tinere de prima zi postbelică a orașului, în mica piață, a fost instalată o fîntînă în stil modern. E frumoasă fără să fie măreată ca fîntînile din epoca barocului. Apa curge din zece de guri săpate în marmură și formează un mic riu ce coboară în trepte. Copiii intră fără complexe în această cascadă simbolică, se bălăcesc, tipă, sunt refractari, nu mai răspund la apelurile părinților. Pe margine stau spectatori amuzați de ceea ce văd. Cu un ochi se uită la copii, cu altul urmăresc grupul tinerilor punk, îmbrăcați și tunși așa de fistichiu. Tinerii indieni citadini se amuză, se îmbrînceșc, poartă (bărbații) cercei în urechi și bocanci soldătești în picioare. Nu sunt violenți sau n-am observat eu. Dispar deodată și în urma lor rămîne un cîmp de sticle de bere și de cutii de plastic pe care le calcă în picioare cu satisfacție copiii.

Privind pe acești tineri barbari, îmi vin în minte (și, acum, cînd transcriu aceste note, verific) ideile lui Roland

Barthes despre fenomenul *hipi* ca o formă de critică a culturii*). Tînărul occidental care părăsește familia și universitatea contestă, în primul rînd, o artă de a trăi care, în esență, este o artă de a consuma. Renunță la ora fixă de masă, la un sistem al modei și la o filozofie de viață bazată pe promovarea individuală. Mîncîncă, în consecință, pe apucate și numai în comun („supa comunitară”), migrează (nomadismul este o condiție a educației în grup) și se îmbracă așa cum îl taie capul: mantou-draperie, cămăși de noapte lungi sau (altă variantă), adoptă în chip ostentativ costumele locale: arabe, indiene, sud-americeane... Barthes crede că hipii poate prefigura prin nihilismul total suprapunerea lui Nietzsche. Curioasă analogie! Faptul că hipismul și-a ales ca model de comportament (și chiar model fizionomic) pe Cristos și pe înțeleptul budist reprezintă un argument pentru semioticianul francez. Dar argumentul nu este prea convingător. Unde e virtutea rară și inutilă, virtutea care dă și se dăruie a omului zarathustrian?

Ce este sigur e că noua artă de a trăi, bazată pe un sistem de contravalori interioare (practica drogului, nonviolența, retragerea din lume) n-a putut răsturna vechea, solidă, burgheză artă de a trăi în confort. Locul hipismului a fost luat în ultimii ani de alt tip de contestație. Nu cunosc bine diferențele dintre un *hipi* și un *punk*, la prima vedere numai costumele s-a modificat. În rest, dacă judecăm în termenii lui Barthes, aceeași

plăcere pentru *deghizare* („formă inferioară a narcisismului cultural”), aceeași supă comunitară, drogurile și toate celelalte. Noii nihilisti nu mai vor să părăsească orașul, n-au complexul *culegătorului*, nu-și găsesc plenitudinea în singurătatea naturii. Nu vreau să greșesc, dar mi s-a părut că neglijența lor vestimentară este destul de bine studiată, elaborată. Și, apoi, coafura... Creștea de cocoș cere timp, apoi vopselele, cleiul care trebuie să țină părul țepăn... toate acestea arată o preocupare frivolă pentru modă, un narcisism suspect, un gust enorm pentru spectacol. Termenul din urmă mi se pare esențial. Tînărul punk (formula pleonastică!) participă la un spectacol și se poartă ca într-un spectacol. El vrea să atragă atenția printr-o dramă antierocă. Pentru a-și afirma identitatea, spun sociologii care simpatizează cu grupurile marginalizate. Spectacolul, în orice caz, nu-i măreș. Nihilismul acestor adolescenți cu gusturi teatrale nu înspăimîntă pe nimeni. Așa să a-rate, oare, supraomul nietzschean? Barthes fantazează, desigur, morala europeană nu se latină sub amenințarea contramorală preconizată de pitoreștii indieni citadini.

Un alt fenomen care sare în ochi în Berlinul occidental și în alte orașe: prezența masivă a străinilor. Văzînd mulți turci și, luînd într-o zi masa într-un cartier locuit aproape în exclusivitate de muncitori turci, mi-am amintit de o idee mai veche a lui Constantin Noica. Filozoful spune că națiunile politice și economice care

nu devin și națiuni culturale dispar din istorie sau, mai bine-zis, nu se impun în istorie. Și Noica dă exemplul turcilor. Ei au constituit odată un mare imperiu, iar astăzi mătură străzile Europei occidentale. Teribilă idee. Și cel puțin dintr-un anumit punct de vedere adevărată. Popoarele care n-au identitate spirituală întîmpină greu timpul. O cultură bogată este o garanție în cursa istoriei. Destinul este mai favorabil cu popoarele care construiesc în sensul spiritualului. Puterea militară trece, cultura rămîne. Săbia spiritualului învinge în timp... Franța nu mai este de mult o mare putere economică, nu mai este nici o putere militară. De la Napoleon încocoace nu face decît să coboare, zic sociologii, istoricii, politologii. Dar trebuie spus numaidecît: coboară dar nu decade niciodată. De ce oare? Pentru că viața ei spirituală o împiedică să cadă sub limita de unde ar mai putea renaște.

Dar Grecia? Grecia a fost în antichitate un mare stat cultural și a rămas ca atare. Asta nu l-a împiedicat însă să sărăcească. În Germania Federală sînt mulți muncitori greci care au cam aceeași soartă ca și rivalii lor eterni, turcii. Platon, Sofocle, Aristotel le-au dat o identitate și i-au proiectat în istorie, dar nu i-au putut feri totdeauna de miserie și umilț. Iată o situație pe care filozofia statului cultural ar trebui s-o explice.

EUGEN SIMION ■

*) *Communication*, 14/1969.

Delimitări

Greșelile de tipar

Să nu se supere onorabilul culegător al acestor rinduri, considerându-se personal vizat în alegerea acestui subiect, dintre cele mai delicate. Uneori, lecțiunea lui greșită se datorează textului scris, nu dintre cele mai clare, alteori, celui dactilografiat, căruia autorul nu i-a făcut o atentă colajare cu manuscrisul. Oricum ar fi (așa își incheia dascălul meu universitar, Mihail Dragomirescu, expunerile cu idei în contradictoriu), oricum ar fi, repet, ele, greșelile de tipar, — era să scriu lelele, — sint o plagă usturătoare, pe pielea publicistului, când își recitește proza, proaspăt apărută în periodic sau în carte.

Prima reacție *in petto* a celui lezat s-ar putea astfel formula:

— Mi-a falsificat „gîndirea“ (chiar cînd autorul nu putea aspira cu succes la calitatea de gînditor)!

A doua:

Ce-o să zică despre mine numeroși mei cititori (chiar dacă numărul lor n-ar fi dintre cele considerabile).

Dacă greșeala de tipar e gogonată și cere neapărat o rectificare, autorul respectiv se pune în legătură cu redacția periodicului, cerîndu-i stăruitor inserția unei rectificări în primul număr. Sint însă și unii publiciști mai sceptici asupra „gravității“ pățaniei, pe care, neconsiderînd-o catastrofală, o trec indulgent cu vederea, spunîndu-și:

— Ce-are a face!

Sau:

— N-are nici o importanță!

O faimoasă greșeală de tipar, cu o consecință dintre cele mai hazlii, a fost ocazionată tîrziu după apariția ei. Este vorba de textul original al *Mioriței*, din volumul (o mare raritate bibliofilică) „*Poezii Poporale, Balade* (Căntice bătrînești) adunate și îndreptate de V. Alecsandri, Partea I, Iași, Tipografia Buciumului Roman (sic), 1852“. Văzînd-o tristă, de cîteva zile chiar, păstorul-poet o întreabă de pricina surfînței, adresîndu-i-se cu aceste cuvinte de început: „— Mioriță lae, / Lae bulucaie!“

repet: *bulucaie*, un nonsens, în loc de *bucălaie*, adică *ncăgră* și *la botșor*.

Or, Odobescu a crezut că trebuie citit *bulucaie*, adică apartenență la o turmă numeroasă, în care oile stau *buluc*, una lângă alta, parcă lipite. Cînd i s-a atras atenția că fusese victima unei greșeli de tipar, ca om de spirit a făcut însuși haz, relevîndu-și cu umor confuzia.

Mai grave, desigur, decît asemenea fenomene ale universului scriitoricesc sint neapărat cele corespunzătoare în așa-zisa „lume bună“ (de altădată, de la noi, și din zilele de azi, pentru țările în care mai hălăduiește aristocrația autentică și cea discutabilă, mai numeroasă). Spiritul ziarist Constantin Bacalbașa (1865—1899), după cum se știe, a scris într-o serie de patru volume, *Bucureștii de altădată*, însemnări aproape zi la zi, redactate însă ulterior, din memorie unele, altele după consultarea vechilor colecții de ziare. Iată, de pildă, o asemenea catastrofă a reportajului monden, într-una din faimoasele *Echos mondains* ale lui Claymoor (Mișu, fiul lui Iancu Văcărescu): „Vorbînd la o recepțiune dată de mecena doamna Elena Oteteleșanu, Claymoor scrie: „Les salons tout garnis de fleurs. La maîtresse de maison les aime a la folie. Tous les matins ces nombreux valets doivent gamir de roses les grands vases du petit salon on elle se „TEINT“.

„On elle se TEINT“ în loc de *ou elle se TIENT*“ provine vesele nesfîrșite, mai ales pentru ca să potrivea. D-na Oteteleșanu era destul de bătrînă.

Această greșeală a apărut în „L'Indépendance Roumaine“ cu data de 9/21 Iunie 1831“.

În românește:

„Saloanele încărcate de flori. Stăpîna casei le iubește la nebunie. În fiecare dimineață numeroșii săi valetii trebuie să împodobescă cu trandafiri marile vase din saloanul în care se „BOIEȘTE“. În care se *boiește* în loc de unde stă...“.

Puneți-vă în locul bătrînei doamne, cochete încă, la vîrsta ei înaintată, văzîndu-se poate volutar demascată, cu alte cuvinte, iovită printr-o deliberată inversare a două litere. În treacă fie zis, lingviștii o numesc metateză, cînd au de a face cu un fenomen de limbă, în evoluția ei, iar nicicum ca în cazul de față!

Partea nostimă este însă alta. Exemplarul după care am transcris, absolut exact, textul din carte, este unul din vol. I, Ediția II, București, Editura ziarului „Universul“, 1935.

Textul din limba franceză, probabil nerevăzut de autor, care s-a încrezut orbeste în corectorul editurii ziarului la care trecuse (după o lungă colaborare la *Adevărul* și *Dimineața*), acuză și el numeroase greșeli de tipar, pe care le-am subliniat:

„a (are) în loc de à (la); ces (aceștia) în loc de ses (ai săi); on (se) în loc de où (unde).“

Am dat însă traducerea corectă, pe care autorul nu o considera necesară, sîntînd pe larg cunoaștere a limbii franceze, la noi, precum și pe acuratețea culegerii tipografice.

O ultimă greșeală de tipar: „1831“, în loc de 1881.

Din fericire, însemnările respective se încadrează în faștele anului 1881!

Nu mă pot pune în pielea lui Constantin Bacalbașa, la lectura ce o va fi făcut din proprie inițiativă, a noii ediții, sau la sesizarea din partea unui cunoscut (afară de cazul că noua ediție a apărut curînd după moartea cvasioctogenarului!).

Caragiale și-a amintit desigur de acest fapt-divers monden, dacă se poate spune, moralmente atentator la buna reputație a nobilei amfitrioane, ale cărei saloane erau situate pe locul actualului Palat al Telefoanelor, pe Calea Victoriei și al cărei conac, din județ, la Măgurele, cu lac și pitorească așezare, a fost dăruit școlii, conduse la început de Ioan Slavici, ulterior liceu.

Mai este nevoie să precizez, exclusiv pentru cei ce nu au citit schițele lui Caragiale, că e vorba de cea intitulată în ironie *High-life*? Vocabula englezească, universal răspîndită și adoptată, cu respectiva pronunție *hailaif*, nu i-ar fi inspirat schița, apărută întâi în *Universul*, la 24 decembrie 1899 și apoi în volumul *Momente* (1901), fără pățania lui Claymoor. Marele ironist, prințind de veste că rubrica acestuia făcuse pui în provincie, cu reporterși improvizați, scriînd în același gen, și-a închipuit în orașul-capitală de județ cu numele fictiv Tîrgu-Mare, pe un june, savuros botezat, Edgar Bostandaki, care a vrut să flateze o doamnă ce luase parte la un bal, comparînd-o cu o „infatigabilă“ *sifidă*, pentru boiul ei suplu, aerian. Las pe cititori să ghicească ce cuvînt de rușine a ieșit, ca să-l determine pe soțul ultragiag să-l amenințe, la cafenea, cu ruperea urechilor, iar pe altul, mai furios, că nevasta lui fusese omisă, „să-i ardă „două palme vajnice“.

Vom reveni.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

LUMEA CĂRȚILOR

● După monumentalul volum omagial Cella Delavrancea (Serieri, 1982) publicat de Editura Eminescu în chiar anul în care venerabilul om de cultură și artă împlinea 95 de ani, același colectiv editorial face să vadă lumina tiparului un volum de *Trepțe muzicale*, sub semnătura aceleiași. „Aceste conferințe, rostite la Radio pentru un public invizibil, le-am scoțit o lămurire asupra artei celei mai fluide, exprimată prin sunete și aspirată de Timp, în unicitatea ei fulgerătoare. Așezată la pian, cu microfonul în față, analizăm compoziția unui compozitor, subliniindu-i particularitățile, apoi o cîntăm. Astfel, inițierea era luminoasă, pătrîndea în stil mai eficace. Critica, toiașul susținător al Adevărului, deschide posibilitatea discuțiilor și ne ajută să coordonăm elementele contradictorii din care va fișni expresia cea mai veridică a inteligenței artistice“. Prezentarea aparține însăși distinsii muzicieni și scriitoare și echivalează cu un splendid autograf. Cititorii vor afla între copertile acestor *Trepțe muzicale* seducătoare comentarii despre muzica lui Bach, Beethoven, Chopin, Schumann ș.a.

● În colecția „Hyperion“ a Editurii Cartea Românească — *Degetul de gheață*, versuri de Nicolae Prelipceanu, cu o postfață de Dan Cristea. Volumul este o antologie din creația de pînă acum a poetului clujean, cuprinzînd selecții din volumele *Trece și luna septembrie*, *Turnul înclinat*, *Antă, 13 iluzii*, *Arheopterix*, *Întrebați fumul*, *De neatinis de neatinis*, *Jurnal de noapte*, *Un civil în secolul douăzeci*, *Fericit prin corespondență*. Deși se declară a nu fi „un adept prea convins al criticii portretistice“, Dan Cristea construiește totuși un portret iscusit al poetului, dar, cum e firesc, și al poeziei sale, un portret în care e vorba de „versurile decontractate, surizător-inteligente“, despre „o tristețe comunicabilă, generoasă și confraternă care nu-l izolează pe poet, ci din contra, creează necesitatea de a sparge zidurile negre ale solitudinii“, despre un sens al existenței „învăluit mereu într-un climat emotiv propriu, insinuant și subtil prin absența efortului vizibil anevoiros și categoric“ ș.a.m.d. Astfel spus, „Atunci cînd apar pe lume păsările / totul dispare în jurul lor / și eu și tu și ei / ne călcăm în picioare / grăbindu-ne să dispărem / în timp ce ele filfite / nepăsătoare ca niște steaguri“.

● *Cumandă*, de Juan Léon Mera (Editura Univers, 1984), în traducerea Victoriei Manoliu și a lui Gheorghe Dima, este o poveste exotică, petrecută în jungla fabuloasă a Amazonelor, printre indienii jîbaros și zăparos. O poveste cu misionari sorbiți de junglă, cu recunoașteri tîrzii, spectaculoase (tatăl își regăsește fiica printre băștinași, sub numele de Cumandă). Plină nu doar de întâmplări, ci și de „serioase“ descrieri, aproape în tonul unui tratat de geografie demn de creditul nostru, cartea lui Juan Léon Mera are totuși mult farmec. (Induioșoare, în treacă fie spus, consemnarea de pe pagina de gardă: „traducerea și note de...“ pentru cele zece-douăsprezece elemente de glosar risipite ici și colo în subsolul paginilor!).

● Un nou titlu — sperăm, de succes — din bibliografia cunoscutei autoare de proză polițistă Rodica Ojog-Brașoveanu și, în același timp, și din „producția“ Editurii Militare, colecția „Sfinx“. Este vorba

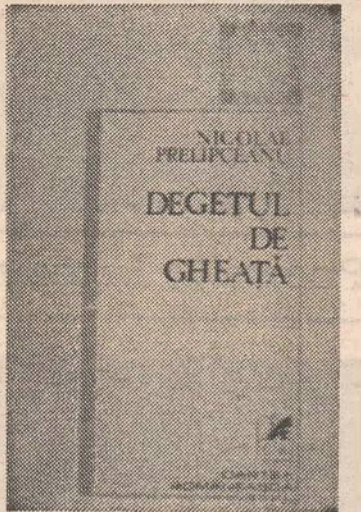
despre romanul *Anonima de miercuri*. Un *Prolog* alcătuit după toate regulile literaturii de senzație, ne atrage irezistibil în iureșul cărții. Iată ce aflăm din el: „În dimineața zilei de 10 noiembrie 1940 a fost găsit pe Bulevardul Brătianu, printre ruinele blocului Carlton, un sugaci — sex bărbătesc, de circa 7—8 luni. Este unicul supra-viețuitor care în momentul cutremurului se afla în incinta hotelului. Oricine poate da o informație asupra identității copilului și a familiei sale, este rugat să se prezinte de urgență la Prefectura Poliției“ etc. Așadar, un mister „gras“, o lectură palpitantă, prefațate de urarea noastră de... a găsi cartea și pe tețghea!

● Radu Berceanu semnează selecția, traducerea și notele unui volum de *Scrisori* ale lui Ernst Barlach, apărut la Editura Meridiane, în colecția „Biblioteca de artă“, seria Biografii. Memorii. Eseuri. Cunoscutul plastician german, reprezentant de seamă al curentului expresionist, se dovedește a fi fost, și în corespondența sa, nu numai un artist de anvergură, ci și un spirit mobil, în permanentă vibrație a ideilor. Cum s-a mai spus, epoca noastră vedește un interes în creștere față de diverse forme de mărturii ale oamenilor de artă și cultură: jurnale, memorii, corespondență. Este o tendință în care, între multele sale posibile semnificații, trebuie poate să o numărăm și pe aceea a unei speciale nevoi de familiarizare cu secretele alchimiei ale actului de creație artistică.

● *Peripețiile năpăstuitului călător (The Unfortunate Traveller or The Life of Jack Wilton)* se numește ultima carte apărută în colecția „Clasicii literaturii universale“ a Editurii Univers. Ea aparține scriitorului Thomas Nashe. Tradus pentru prima dată în limba română de către Veronica Foșeneanu, după nu mai puțin de 390 de ani de la tipărirea ei în plină epocă elizabetană (1594), acest „roman timpuriu“ vorbește despre cruzimi și lupăte intestine într-un imperiu dominat de ispita primejdioasă a mării, a tronului, ca și de poftele senioriale. „Măcelurile pornite de regi și prinți în disputele lor pentru supremația Europei, carnajul și inumanitatea dezlănțuite pe cimpurile de bătăie sint zăgrăvite de scriitor fără menajamente. Ca document antirăzboinic, *The Unfortunate Traveller* ni se înfățișează așadar cu toate trăsăturile unei mărturii literare de cel mai memorabil impact: ea încheagă un tablou moral acuzator, săpat de un condei incisiv care refuză programatic orice idealizare, ci dimpotrivă, demască — oricît de violente — arătările răului“. (Andrei Brezianu — Studiu introductiv.) Un cuvînt de laudă, și cu acest prilej, frumoasei colecții mai sus-amintite, țînutei științifice și intelectuale pe care o probează cu fiecare nouă apariție.

● La Editura Minerva a apărut nu demult o monografie dedicată lui *Gib I. Mihăescu*, al cărei autor este Ghiță Florea. Cuprînderea unei însemnate cantități de material documentar, care elucidează o serie de aspecte, rămase încă neclare pînă la această dată, din viața scriitorului, configurarea meticuloasă, descriptiv-analitică a principalelor zone de creație ale lui *Gib Mihăescu*, fac din volum un instrument de lucru gîndit cu aplicație și rigoare.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

„Constantin Noica vorbește despre pasiuni cu acea nobilă candoare și gravă subtilitate a secolului al XVII-lea. Este — în efortul său către universalitate, către certitudine și ritm — o mare speranță a noastră și o surdă dramă a lui“. Am citat dintr-un text referitor la autorul *Sentimentului românesc al ființei*, semnat de Mircea Eliade acum aproape 50 de ani. El figurează, alături de alte emoționante mărturii, în articolul *Mircea Eliade despre Constantin Noica*, publicat în *Cronica*, nr. 30/27 iul., de către neobositul iubitor de spirit românesc care este Mircea Handoca. 75 de ani pentru Constantin Noica! Am spune: tot atîtea... trepte ale realului și ale Ființei, parcuse într-o viață fascinantă de gîndirea pură și de trăirea pleneră a ideilor. Un drum pornit în căutarea unei „Mathesis universalis“, trecut prin „Ontologie“ și încheiat întru deschiderea de o *Logică așteptată* cu legitimită nerăb-

dare. ● După ce revista *Vatra* a readus, în chip salutar, acum un an și mai bine, în atenția publicului larg figura lui Mircea Vulcănescu și după ce un text important al acestui gînditor de marcă a fost republicat în *Caiețe critice* nr. 1—2/1983, iată că în nr. 6/1984 al *Vieții românești* opera lui Mircea Vulcănescu este abordată dintr-un unghi preponderent sintetic de către Vasile Vețișanu și dintr-unul preponderent analitic, prin *Notele* lui Dan Opreșcu (acesta din urmă debutînd nu demult cu un volum, *Etic-estetic în gîndirea românească*, studiu ce reclamă o bună dezbatere de idei). Un efort recuperator a cărui necesitate era evidentă și care se erua continuat și împlinit conform dimensiunilor adevărate ale fenomenului. ● O inrudire de substanță: *Nichita Stănescu și Stéphane Lupasco* este obiectul studiului semnat de Ștefan Aug. Doinaș în același număr al *Vieții românești*: „Dacă logica lui Sté-

phane Lupasco se bazează, ca logică a vieții, ca logică a energiei, pe principiul *terțiului inclus* (...) atunci universul verbal al liricii lui Nichita Stănescu (...) este cel mai apropiat, datorită dinamismului său interior, de realitatea lumii așa cum ne-o propune autorul *Celor trei materii*“ ● Încă două studii de referință apărute în *Viața românească* nr. 6 din acest an: Andrei Oisteanu, tînrul autor al *Grădinii de dincolo*, axat pe coordonatele mitologiei comparate, se ocupă acum de *Legenda românească a potopului*. De cealaltă parte, „*În lumina eternă a zilei de vară*“ este un studiu dedicat lui Marin Preda) în care calitățile de analist și teoretician al literaturii demonstră în cărțile de pînă acum ale Monicăi Spiridon se dovedesc o dată mai mult. (Tania Radu)

În martie 1977, Cenuclul Flacăra plecat în turneul solidarității s-a oprit și la Bistrița. În timp ce spectacolul se desfășura, în culise o tînră interpretă de muzică populară dorea să fie ascultată. Și, dintr-o pornire timidă, începu a cînta balada lui „Radu Todoran“. Vocea plină de inflexiuni, tremurul cuvîntelor rostite cu patimă și încrîncenare au emoționat vizibil pe cei care o auziau. Tînră de atunci este una din cele mai bune interprete de azi ale cîntecului născădean. Ani de-a rîndul, Valeria Peter-Predescu

TEATRU

„Constelația Boema”

Pe cocheta stradă care leagă Calea Victoriei de bulevardul Magheru, acolo unde și are sediul Grădina Boema, animație prilejuită de deschiderea stagiunii estivale. La Grădina Boema de câteva zile se joacă cu mult succes ultima premieră a Teatrului satiric-muzical „C. Tănase” „Constelația Boema” — un spectacol muzical semnat de doi consacrați ai genului: Mihai Maximilian și V. Veseleski.

„Constelația Boema” se bucură de o partitură scrisă cu talent și dăruire de doi autori care, refuzându-și comoditățile care subminează calitatea și deschid ușile gustului indoielnic în spectacolele de acest gen, comoditate căreia i-au făcut uneori concesii și respectivii autori, și-au aplecat în cea mai bună tradiție a genului condeiul spre zonele mai fierbinți ale vieții cotidiene, atacând curaj și fără prejudecăți probleme majore, promovând în spiritul adevărat al spectacolului de revistă critica sub multiplele ei forme, de la aluzie la glumă, reușind cuplete de mare audiență la public.

Așa cum am mai spus, cupletul, oricât de bine ar fi scris, poate fi îngropat sau ridicat de interpret pe cele mai înalte culmi. Cupletul la noi în țară are o veche și statornică tradiție, dar, din păcate, de-a lungul anilor această moștenire a cunoscut o linie mai puțin ascendentă. Nu era un secret pentru nimeni că atât Stela Popescu cât și Alexandru Arșinel n-au probleme la acest capitol. De data aceasta curiozitatea era mai justificată, căci regizorul a avut buna idee de a o invita la rampă și pe Corina Chiriac, cunoscută mai puțin ca rostitoare de cuplete, renumele ei fiind de mulți ani instalat pe portativ. Din capul locului trebuie să spunem că prezentatorul, Alexandru Arșinel, a avut o sarcină grea, căci nu îi e ușor cînd ai în dreapta și în stînga doi consacrați chiar pe stiluri diferite. Din acest motiv, cerem scuze cititorilor pentru lipsa de eleganță și începem scurta noastră însemnare cu el, adică cu Alexandru Arșinel, continuator al tradiției revuiste, care în „Constelația Boema” s-a întrecut pe sine. Din tot ce a rostit, cu talent și dăruire, cel mai mult ne-a plăcut „Sint nebul de fericiere”, cuplet care, după noi va rămîne în istoria teatrului. Alexandru Arșinel s-a dovedit un partener ideal, știind să facă un pas înapoi, imediat după terminarea cupletului în doi, chiar dacă a plauzele publicului îi vizau pe ambii actori.

Stela Popescu — instalată de mulți ani în fruntea genului, dominîndu-l — ne demonstrează, dacă mai era cazul, că este un actor complet, că revista pentru ea nu mai ridică nici o problemă, avînd aceeași dezinvoltură, cînd dansază, cîntă sau spune cuplete. Din multiplele apariții ne oprim la un singur exemplu: „Puiu și Lola”, unde Stela Popescu, aidoma marilor actori, a obținut lucruri deosebite cu minimum de mijloace.

Corina Chiriac, binecunoscută interpretă de muzică ușoară, a trecut cu brio proba focului. Să recunoaștem, nu-i ușor să dai replici

Stelei Popescu. Institutul de teatru pe care l-a absolvit și-a arătat roadele, chiar dacă ea, absolventa de ieri, se simte mai bine avînd drept partener orchestra. Sigur că atunci cînd ară pe ogorul ei, Corina Chiriac se dovedește o mare profesionistă, capabilă, după noi, să evolueze pe orice scenă europeană. În piesa „Inimă nebună” a fost de-a dreptul cuceritoare, reușind să dea profunde înțelesuri textului și muzicii, prin mișcare și inflexiuni. Coregrafia semnată de Cornel Patrîchi, nu s-a ridicat, din păcate, la nivelul spectacolului, nu atât din cauza coregrafului, ci din cauza corpului de balet. Nu spunem un lucru nou, nu insistăm, dar dați-ne voie să ne gîndim că, în urmă cu nu prea mult timp, la Teatrul Mic, în Mitică Popescu am văzut un corp de balet...

Cadrul scenografic și costumele aparțin Gabrielei Buhoiu.

Atunci cînd bagheta dirijorală aparține lui Sile Dinicu, comentariile nu-și au locul, căci marele boss oriunde apare lasă amprenta numelui său. Și pentru că am vorbit de baghetă, s-o amintim pe cea nevăzută a regizorului, care și de astă dată a fost același neobosit și talentat slujitor al scenei revuiste și care se numește Bițu Fălticeneanu.

DAN BĂRLĂDEANU ■

PLASTICA

Quadrienala artelor decorative

Desi folosit cu circumspecție — din pricina ascendentului căpătat de-o seamă de concepte-modul, valabile într-un număr aproape nelimitat de situații estetice — conceptul de frumos are încă multă prospectivă în discuția creației decorative. Expozițiile artiștilor decoratori probează — oricît de sofisticată poate să pară, la analiza de obiecte, producția prezentată aici — strălucire și eleganță. Mai mult ca oriunde, ideea de materialitate prețioasă și în spectacol se asociază cu gîndul frumosului. Frumosul în accepțiunea de fastuos, unic, gracios, scipitor, feeric, incântător. Într-o mare manifestare a artelor decorative, cetățeanul vine să trăiască clipe de splendoare. Dacă în selecțiile de pictură, sculptură sau grafică modernă contractul cu publicul a adăugat, destul de ferm și pentru o parte tot mai însemnată a publicului, clauza **difficilului**, a unui conținut ce trebuie cîștigat cu un notabil efort intelectual, într-un veritabil proces inițiativ și depozitivă, catharsis, într-o expoziție de tapiserie, de sticlărie, de ceramică (asta ca să nu mai vorbim de una de modă) contractul acesta cu publicul ține linia cointeresării sufleteste directe. Simțurile sînt răs-fățate și nimeni nu face o culpă din bucuria ochiului, din chemarea tactilă, din frecența ritmică. Pasionant e și faptul că destui artiști își propun, și chiar izbutesc, să promoveze interese ce par specifice altor domenii ale plasticii. Specifice, bunăoară, sculpturii. Dovadă că mulți sculptori expun la saloanele artelor decorative, dovadă că sculp-

tură expun. Quadrienala de la Dalles a creației decorative se constituie, în ciuda străduințelor organizatorilor de a ordona și a pune în valoare ansamblurile importante (dacă nu cumva ca efect paradoxal al voinței de ordine), drept un exultant bazar al lucrurilor frumoase. Trebuie să ai gena circotașului perfect ca să nu simți, la intrarea în Dalles, o tresărire de sublim.

Dacă ne gîndim bine, spune un gînditor, după piine, singurul lucru cu adevărat util e arta. Într-o expoziție de anvergură a artelor decorative adevărul acesta, al utilității nemiloșite a muncii artistului, are o măiestuoasă elocvență. Iată câteva forme de sticlă optică, a căror grație s-ar spune că nici nu mai trebuie demonstrată. Rostul lor nu are nici o componentă practică. Sînt forme, pur și simplu, inventate ori, mai corect zis, deduse din lumea cristalelor și a gemelor. Ele par o rimă la natură și, totuși, ce subtil stîrnesc ele nevoi fundamentale de ordine, armonie, măreție, vrajă.

Există la Dalles piese de-a dreptul fascinante sub raportul invenției și al eficienței asociative. O prestigioasă creație de tapiserie modernă, dar cu un respect atent cultivat pentru tradiție, prezintă, pe un spațiu impunător, un obiect textil cu relief pronunțat. Artista își construiește lucrarea din câteva sute ori poate mii de mînuși albe de bumbac umplute cu cîrpă. Impresia e de umanitate frisonată de o presimțire, de haos vital; mină lingă mină — sugestia solidarității și a chemării — într-un peisaj subacvatic. Cantitatea, cum ne învăță dialectica, trece, sub ochii noștri, în calitate. E o clipă de graniță, în care inteligența noastră e sensibilă în chip egal și la fapt și la idee. Înțelegi că, deși artele decorative speculează toate proprietățile unui material, ceea ce contează, înainte de toate, este mîntea omului, ideea originală, capabilă să tulbure și să activeze imagini și simfăminte, impulsul catalitic. Ești liber să imaginezi și ești controlat în tot cîmpul libertății. Artistul își creează opera în simbioză cu publicul.

Un amuzament al ceramistilor e să figureze, să modeleze în teracotă obiecte, astfel încît lucrarea să conțină o stimulare — pentru imaginația noastră — absurditate. E absurd să „imiti” în ceramică materialul țesut, dar cit de atrăgător e acest joc: ceva drept altceva. În general, artele decorative sînt prile de schimbare în ambiant, prile de reconsiderare a unui loc și a unor circumstanțe intrate în banal. În acest sens, truda decorativă și în cel mai înalt grad utilă: ea ne învață că funcționalitatea unui cadru poate fi un fapt apăsător, dacă nu e mediată de un artist. Ceva pentru altceva — un joc fundamental al vieții de toate zilele.

La Dalles expun, după o selecție severă, cei mai buni decoratori din Capitală și din țară. Făcutul unor lucrări este, de obicei, treabă foarte costisitoare. Biografia unui creator de tapiserie are o dominantă eroică. Trebuie să rămi foarte tare sufleteste, ca să-ți întîmpini sansa. Este, de aceea, citabilă întreaga selecție de tapiserie. Ar fi nepotrivit să numim, în limitele subiectivității noastre, marile reușite ale Quadrienalei, cit timp Quadrienala toată e o izbîndă a domeniului. Ne simțim obligați să o semnalăm publicului larg ca pe o reprezentație de gală.

TUDOR OCTAVIAN ■

CAP LIMPEDE

și-a adunat cîntările de prin satele așezate pe Valea Sălăuței, păstrînd neștearsă puritatea filonului autentic. Fiică de țărani români, din comuna Telciu, jud. Bistrița Năsăud, crescută în mereu necesata dragoste pentru pămînt, oameni și soare, interpreta aduce spre noi frumusețile graiului și noblețea oamenilor de pe locurile copilăriei. „Mie dor mereu de satul meu, de părinți, de neamuri, de finul colinelor — mărturisirea într-o discuție. Acest dor nu poate trece niciodată. Merg la mine în sat și vin încărcată cu cîntări de suflet, cîntări ce pot fi luate drept adevărate scrisori de dragoste, de jale și bucurie.”

— De-ar fi nevoie să scrii mamei cu ce ai începe?
— Nu știu. De multe ori omul nu poate spune ceea ce simte. Mama e lucrul cel mai sfînt și pentru mine acest sentiment este cu atît mai puternic cu cît de la vîrsta de 16 ani, eu însămi am devenit mamă.

— Ai cîntece în care ironia se împletește cu blestemul, bucuria cu regăsiroa. Cîntecul de dragoste este însoțit întotdeauna de o împăcare cu soarta: „Bade frumosi ochisor / am auzit că te-nsoi / nu ești bade rupt din soare / să-ți fie rugătoare / pasărică de departe / spune-i badii sănătate / altă draguță să-și cate / să-și cate una ca mine / e-o trăi în lume bine”.

— Textul unui cîntec trebuie să emoționeze. Țărănul a cîntat dintotdeauna pentru alinarea dorurilor. Blestemul de dragoste nu e blestem. Cîntă iubeste cu adevărat nu hulește.

— Despre specificul costumului popular năsăudean, ce poți spune?

— Feciorii sau „păunarii” cum le spunem noi, indiferent de meseriile pe care le au (țapinari, mineri, crescători de animale) în zilele de sărbătoare își pun clopurile vestitelor clopuri cu pene de pămînt. Ei știu să le poarte așa cum știu muncii pămîntului. Cu o

credință nemaipomenită și cu alcașă simțire își poartă tăcerile și cîntecul. Tot mergînd prin sate am învățat să-i ascult. Femeile cîntă mai greu. Odată, o bătrînă oarbă mi-a gîndit. Cînta cu atîta suferință încît parcă orbisem eu de tristare. Cîntecele mele sînt înrobite sufletului și simțimintelor dintre oameni.

— Care e cel mai frumos joc din Năsăud?

— „Purtata” năsăudeană, apoi „de-a lungul cu strigături” și „jocurile de amăgît” specifice numai acestei zone.

— De „amăgît”?

— Un fel de precîncălire pentru jocul propriu-zis. Urmează invirtura, bătutul din pînteni și numai după aceea jocul. Dacă nu-l știu juca d-apoi e greu a-l cînta.

Valeria Peter-PreDESCU, solistă a Orchestrei Populare Bistrița a rămas lîngă oamenii care-i îmbogățesc zestrea sufletescă, înțelegînd că la izvoare apa e mult mai limpede, că zgomotul pietrelor dă ecou cîntului și că inima celor

din Telciu rămîne mereu deschisă auzindu-i glasul. Cîștigătoare a nenumărate premii, printre care laureată de două ori în Festivalul național

„Cîntarea României”, a trofeului „Floarea din grădină” cit și laureată a festivalului „Maria Tănase” tinăra năsăudeancă are valoroase imprimări radio și Electrecord ce o situează undeva, decum, alături de cele mai însemnate păstrătoare de folclor. Munca ei de cîntăva ani va fi încununată cu apariția unui nou disc ce cuprinde 13 piese. Beneficiind de acompaniamentul de vioară al remarcabilului Efta Botoca și de aportul orchestrei conduse de George Vanacu, noile cîntări ale solistei zic cu dor și dragoste despre flori și codri, despre pace și pămînt, despre iubire și despărțire. Doinind sau horînd, Valeria Peter-PreDESCU păstrează prin glas duios și sănătos aceea comă de neuitat ce se numește autentic. (Ioana Proca)

Cronica literară

Un jurnal de călătorie

„Din jurnalul de călătorie al doctorului Grindei” se subintitulează **Spre bunele țărîmuri** (Sport-Turism, 1984), noua carte a lui Ștefan Berceanu. „Sînt etape de călătorie în spațiu, dar și etape ale scurgerii vieții mele în timp, toată trăită sub semnul emoțiilor confruntărilor între cele din mine și cele din alții, între cele ale noastre și ale lor”. O carte cu alte cuvinte de suflet: „Aș dori ca acci ce mă vor citi să nu caute nici sensul documentar și nici rigurozitatea științifică, toate putînd fi găsite în cărțile de știință. Aș dori să încerce în cele ce urmează numai tensiunea emoțională, bucuria meditației și sinceritatea căutărilor în noi înșine...”

În calitate de om de știință, medic, Ștefan Berceanu a fost invitat la diverse congrese și colocvii internaționale și a călătorit relativ mult, între 1964 și 1982, o dată în U.R.S.S., de patru ori în Franța, de trei ori în Italia, de două ori în Grecia, de trei ori în Austria, o dată în Germania, o dată în Ungaria și o dată în Statele Unite ale Americii. Rareori ne împărtășește însă impresii de la reuniunile la care a participat. Abia un cuvînt despre conferința profesorului Jean Dausset, laureat al premiului Nobel, cu privire la „antigenele de histocompatibilitate”, ceva despre cartea lui K.L. privitoare la „calificarea limfoamelor maligne, cancere de ganglioni limfatici”, doar pomenirea bioloșilor Monod, Lwoff și Jacob, despre lecturile sale din Heisenberg și Schrödinger, despre congresul de hematologie din 1982, deschizătorul unor „căi de înlăturare a unui rău care pînă acum ni se părea o fatalitate” (bolile genetice de sine la copli).

Indemnul de a-și redacta notele de călătorie i-ar fi venit din lectura cărții despre Orient a lui Herman Hesse (Indien?). A citit de asemenea **Les voix du silence** (Le Musée imaginaire, Les Métamorphoses d'Apollon, La Création artistique, La Monnaie de l'Absolu) de André Malraux, cu binecunoscutele sale teorii despre evoluția formelor și despre înțelegerea absolutului drept conștiință a istoriei și a artei ca antidestin. Are însă o obiecție: „Malraux, scrie Ștefan Berceanu, vorbește mereu despre puterea lumii apusene creștine de a umaniza arta, însă mă întreb dacă creștinismul era absolut necesar pentru această umanizare. În fond, creștinismul este o concepție orientală-ebraică, cu unele nuanțări platonice. Nuanțele platonice le-a sesizat și le-a dezvoltat lumea catolică prin gînditorii săi semi-filozofi, semiprețiați, ca Sf. Augustin și St. Dominic, pe cînd lumea orientală, slavo-ortodoxă le-a respins. Malraux semnaleză numai partea umanistă pe care a adus-o în arță apusul lumii creștine. El nu vorbește nimic despre toată tragedia istorică a creștinismului apusean. Nu vorbește nicăieri despre formele aberante pe care le-a generat în Apus creștinismul: ipocrizia, minciuna, cruzimea organizată, intoleranța totală, degenerarea în acumulari materiale, individuală sau organizată într-o clasă puternică. Și toate acestea se petreceau într-un apogeu de artă umanistă creștină prin excelență. Și atunci care este mesajul pentru om purtat de Apusul umanizat creștin? De la intoleranța iezuită s-a trecut la necruțările lupte religioase de proporții continentale, care au dus la exodul din colonii, tot în numele creștinismului umanizant și civilizator. Columb a fost, cred, mai întîi un fervent catolic mistic și mai puțin un călător științific. În prezent, cunoaștem moștenirea umanismului apusean. După cataclismul social și psihologic al lui Hitler, în lumea capitalistă de astăzi continuă și crește grava contradicție dintre om și societate, care își vede nu o dată scăparea în pesimism, în anarhismul absurd și în formele extreme de drog și pornografie”. Citatul ni se pare revelator pentru cartea doctorului Ștefan Berceanu. Confruntat cu omul de bun-simț, modest și serios, din el însuși, călătorul se simte adesea izbit de grosolanăia lumii pe care o întîlnește în drum. La Viena servețelele de restaurant înfățișează un tip burtos aplecat pe spate și bind dintr-o butie, iar în lift și în multe locuri din oraș e afișată o femeie goală „cu funul mare lăbărtat pe un scaun”.

Călătorul gustă mai mult plăcerile muzicii, artelor plastice, filozofiei. Ascultă la București sau aiurea Simfonia (pămîntului?) lui Mahler, sonatele opus 106 în re major și 111 în ut minor și quartetele opus 130 în si b major și 131 în ut diez major de Beethoven, partile de Bach pentru clavicin interpretate de Isolda Ahlgrim. În paginile despre Grecia și nu numai acolo revin adesea Parmenide din Elaea cu poemul său Despre natură și Pitagora care „a lăsat întregii omeniri ideea, dată în marmura grecoască, că în toate există numărul ce determină structura armonică și frumusețea”. Din voiajurile sale în interes de serviciu, Ștefan Berceanu și-a întocmit propriul său muzeu imaginar, oprit în pragul secolului al XVIII-lea cu excepția picturii englez Joshua Reynolds cercetat la Kunst Akademie în Viena și a lui Cézanne, văzut cu ocazia unei retrospective pariziene la Petit Palais în 1978. S-ar zice că arta modernă e mai puțin în vederile sale, iar cea abstracționistă deloc. Preferințele sale merg în direcția antichității clasice eline și a Renașterii italiene. În Atena admiră îndeosebi Propileele, templul Atenei Nike, Erechtheonul cu porticul său de cariatide, Theseionul, la Olimpia ruinele templului lui Zeus, la Delfi templul lui Apollo, la Epidaur templul lui Asclepios, negăsit și în insula Cos (templu lui Esculap, după numele roman al medicului mitologic). Meditează la raportul proporției arhitectonice de aur, dată de misteriosul număr 1,68. Din muzeele Franței, Italiei, Austriei și Budapestei reține picturi pe care le putem grupa pe secole: **quattrocento**: Fra Angelico, Fra Bartolomeo, Botticelli, Ghirlandajo, Memling; **cincuecento**: Leonardo da Vinci, Michelangelo, Rafael, Andrea Solario, Boltraffio, Ieronimus Bosch, Pieter Bruegel, Lucas Cranach, Albrecht Dürer, El Greco; **seicento**: Rembrandt, Rubens, Vermeer van Delft, Van Gocn, Ruysdael, Velasquez, Georges de la Tour, Louis Le Nain, Nicolas Poussin. De reținut impresia despre Venus din Milo: „Este numai desfătarea prin esteticul absolut, ca formă ideală, dăltuită perfect din marmură albă în chip de femeie”. Despre Gioconda: „La Venus, capul fără zîmbet conține frumusețea totală, dar la Gioconda nu frumusețea ne tulbură. Este forța spiritului omenesc, căreia nu-i cunoaștem nici originea, nici scopul”. O definiție în defavoarea lui Rubens (portretul soției sale Hélène Fourment): „Femeia gigantică masă de carne, pentru a pune în valoare forța sexului, care nu mai este farmec în alita golicione impudică... Ce distanță față de perfecțiunea astrală a femeii, purtătoare a mesajului frumuseții lumii din om, la Reynolds”. Să acceptăm despre modelul din **La Petite Pelisse**? Altă impresie nedreptă despre Poussin, cel atît de prețuit de Balzac: „Poussin nu reușește să redca frumusețea și noblețea lui Apollo, pe cînd La Tour și Le Nain fac eroi luminați arzînd în curățenie și noblețe, din țărani născuți și trăiți numai în suferință...”. Totuși, peisajele lui Poussin...

AL. I. PIRU ■

PE CEA MAI ÎNALȚĂ TREAPȚĂ A PODIUMULUI OLIMPIC

Minunați sportivi români, campioni ai celei de a 23-a ediții a Jocurilor Olimpice de vară (de sus, de la stînga la dreapta (2 vise); echipa feminină de gimnastică și antrenorii ei, prof. Adrian Goreac, Cristina Grigoraș, Simona Păuca, Came Maria Fricioiu, Chira Apostol, Florica Lavric și Viorica Ioja (4+1 rame); Sofia Corban, Ioana Badea, Anișoara Sorohan, Nicu Vlad.

Flacăra album

na Melinte; Ion Draica; Ecaterina Szabo; Rodica Arba și Elena Horvat (2 rame); Marioara Popescu și Elisabeta Oleniuc
enciu, Lavinia Agache, Mihaela Stănuț, Ecaterina Szabo, Laura Cutina, prof. Maria Gosma; Simona Păuca; Olga Bularda,
; Tăran și Ecaterina Oancea (4+1 visle); Vasile Andrei; Valeria Răcilă; Petru Iosub și Valer Toma; (2 f.c.); Petre Becheru;

Timpuri istorice și viziuni românești

Sub sabia necesității

Aproape toate romanele de până acum ale lui Mihail Diaconescu naraază istoria unei jertfe, povestea unui sacrificiu: al unei puternice ambiții sau vocații personale și în favoarea unui ideal, în numele unei ațiuni superioare. „Zugravul“ Pirvu Mutu (cunoscut singelui), filozoful umanist (Adevărul retorului Lucaci), muzicianul și pedagogul Ion Căianu (Marele cîntec), domniitorul puțin cunoscut Grigore Alexandru Ghica al X-lea (Speranța) sînt, astfel, destine tragice, personalități sfîșiate lăuntric de contradicția romantică dintre năzuința pasionată către propria împlinire și rațiunea istorică dominantă. Toți străbat epoci care, obiectiv, nu le pot furniza liniștea necesară înfloririi depline a vocației sau, altfel spus, spiritul lor adînc se află în contradicție tragică cu spiritul timpului în care le este dat să trăiască. Tipologic, eroul literaturii de inspirație istorică scrise de Mihail Diaconescu este însul creator, contemplativ, destinat unei misiuni spirituale și care se vede silit de împrejurări de a da alt curs vieții sale. Un pictor, un filozof, un pedagog, în fine, un „artist“ al bogatelor trăiri interioare (Grigore Alexandru Ghica) se văd obligați de vitregia istoriei să-și asume sarcini sau misiuni pentru care, poate, nu erau cei chemați. Însă valoarea lor umană, ne încredințază autorul, constă tocmai în amplexarea sacrificiului de care sînt capabili: ei devin, astfel, eroi exponențiali, conștiință de imperativul istoriei și „deturnați“ intrucivă de la adevărata lor chemare de sabia necrutătoare a necesității. Prin acest sacrificiu de tip romantic ei ne sînt propuși ca exemplare semnificative ale umanității românești a tuturor timpurilor. Scriitorul este dublat de un istoric temeinic, de un cercetător și specialist erudit: stratul „documentar“ al romanelor sale constituie în chip aparent paradoxal un stimulente al fanteziei scriitoricești. Ficțiunea se înalță cu atît mai sus cu cît cunoașterea istoriei este mai adîncă și mai temeinică. Speranța este romanul destinului tragic al puțin cunoscutului domniitor unionist, Grigore Alexandru Ghica al X-lea: care, în împrejurări dramatice, își sacrifică puterea, nutrind speranța de a crea astfel cale liberă idealului Unirii. Mai mult ca oricînd, aici se vede clar programul literar de factură romantică, romanul fiind structurat, epic și tipologic, de cele trei mari simboluri romantice: Visul, Noaptea, Singurătatea. Ciudatul domniitor Grigore Alexandru Ghica este un fost pașoptist și un unionist fervent, așadar unul din glorioasa generație a „inceputului de drum“ a cărei mucenicie idealistă, de un înalt romantism, fusese intrucivă corectată de G. Călinescu prin inspirata formulă „mesianic pozitivă“. Idealist, dezinteresat, retorici în vorbe și gesturi, chiar în „stilul“ general al vieții lor publice și particulare — cum foarte bine apar și în romanul lui Mihail Diaconescu — pașoptiști devin, după revoluție, mai „realiști“, dezvăluindu-și însuși corespunzătoare unui climat politic mai complex, contradictoriu, solicitînd spiritul în direcții de o varietate amețitoare. Mihail Diaconescu scrie romanul consacrat acestei generații menținîndu-se strict la viziunea romantică legitimată mai ales de prestigiul unor urmași iluștri. Literar vorbind, portretele din vasta galerie a romanului său (sînt, probabil, cîteva bune sute de personaje și nume invocate) sînt lucrate în strictă linie romantică: dominate de o singură trăsătură, aceea devenită cumva „legendară“. Negri, Alcesandri, Kogălniceanu, Cuza și ceilalți nu conștientizează imaginea acreditată de o lungă tradiție literar-istorică și cred că scriitorul a procedat cu mult tact artistic: adică respectînd programul cărții, spiritul de factură romantic-populară al literaturii pe care și-a propus să o scrie. Caracteristic este faptul că, dacă excludem figura ultimului domniitor moldovean dinaintea Unirii, Grigore Alexandru Ghica, toate celelalte personaje istorice cunoscute vorbesc cam în același fel fiind preocupate în chip obsedant de aceleași probleme. Biografia lor interioară este ca și inexistentă fiind conștient (cu ajutorul scriitorului!) sacrificată pe altarul intereselor naționale. Plin de mari și importante probleme, romanul le introduce și susține într-o formă de largă accesibilitate; el semnificînd pe acest plan și o programatică reconciliere a literaturii cu exigențele și gusturile unui public mai vast: peripeții aventuroase, în stil romantic popular, răpiri, dueluri, vrăjitori satanici și șarlatani „demonici“, atentate senzaționale, leșinuri din amor sau provocate de o prea intensă solicitare cerebrală ș.a. ocupă multe pagini din cele peste șase sute ale acestui roman interesant și captivant, valorificînd original o tradiție românească ce-i conține pe Al. Pelimon cu romanele Independenței și Gr. H. Grandea cu „Misterle Bucureștilor“. Scriitorul atinge rară performanță de a combina scene de epoc sadovenian (Zodia Cănelorului, Frații Jderi) cu episoade senzaționale în stilul tenebros-romantic al lui Eugène Sue. Nu lipsesc nici invaziile înfricoșătoare de fluturi verzi ca în „Principele“ de Eugen Barbu. Tehnica portretizării este în chip fatal sumară și ea condusă în chip constant la contraste apăsate: scriitorul, avocat al personajelor sale, ne spune pe cine „trebuie“ să urim și pe cine să iubim, ce personaje se cade

să primească stîm și care disprețul nostru (ingălbeneții de ură boieri antiunioniști aduc, surprinzător, cu chiaburii din literatura „obsedantului deceniu“!). Uneori aglomerarea erudită a paginii este obositoare, simți nevoia ca autorul să „știe“ mai puțin ori să „uite“ din ceea ce știe. Alteori, din contră, notația e prea sumară și convențională: trecerea alaiului domnesc este semnalată în termenii stereotipi ai comunicatelor oficiale de epocă. (La Pașcani, „Fu primit din nou cu cele mai alese dovezi de supunere și bucurie“ etc. etc.).

C. STĂNESCU

Ultimul Breban

În literatura modernă, nu o dată terorizată de termenii rificării, Breban încearcă forța unei specii scriind o epopee a dereificării. Odiseea a unui cuceritor de spațiu spiritual, Drumul la zid propune o insolită experiență a viului: un epos al invierii. Romanul stă în cumpănă cu Bunavîiere și, dacă am înțeles sensurile acelei cărți, putem descoperi aici unghiul din care romancierul își servește replica, punctul din care își „conteste“ idei enunțate acolo. S-a spus, cu suficientă îndreptățire, că personajul central din Drumul la zid, Castor Ionescu, este replica lui Grobei, că însuși numele încearcă a sugera dubla natură a personajului: zeu și om, erou mitologic și prezență anonimă. Demonismul lui Grobei era ascensional, ofensiv, eroul dobindea revelația forței devenind profetul unei noi religii. Nucleele „noii religii“ existau în textele zeului Farca, texte care puteau stîrni fascinație, puteau „umple“ un recipient. În Drumul la zid, Castor Ionescu trăiește boala „pierderii“ de energie. Ceca ce era la alți brebanieni fascinație a adîncurilor („boala naturilor puternice“) este în Drumul la zid o stare a trupului. Trupul devine purtătorul unui limbaj. Aș putea adăuga: înlocuiește discursurile de altădată ale moralistilor brebanieni. Contactul viului cu universul inert se realizează în interiorul unor stări anunțate de celelalte cărți ale prozatorului. Dereificare, derealizare, destructurare sînt termenii unei poezii care se confundă cu efortul ascensional al celorlalte personaje. Corectarea romancierului putem înțelege își formulează ultimele ei concluzii.

În jurul lui Castor Ionescu se grupează personajele brebaniene demult știute, „oglinzile carnivore“, care, „devorîndu-l“, îi dau „sens“. Lazăr citat pretutîndeni, este în Drumul la zid erou aproape principal, oficiînd ritualurile unei lumi străvechi. Ale unei „lumi dispărute, spunem noi, notînd că Nicolae Breban este exploratorul „fără prihană“ al acestei lumi, aventurierul pornit în căutarea romancescului pur. Aventura personajului este dublată de aventura romancierului: forța marelui eseist care este Nicolae Breban reface drumul personajelor într-o lume cunoscută și, mai ales, necunoscută. Drumul la zid este un roman despre forța viului și despre miracolul de a fi. Epopee a dereificării, odiseea drumului

„la zid“ descoperă la capătul ei neașteptată capacitate de a se însufleți a universului mărunț.

„În literatura modernă, scrie Salvatore Battaglia (Mitografia personajului) se repetă la intervale dese termeni ca: haos anarhie, irraționalism (cu imaginile respective: labirint, Dedal) aplicații valorilor morale și celorlalte tipice manifestări ale realității actuale. Opere ca acelea ale lui Joyce, Kafka, Céline, Faulkner, Henry Miller, Sartre, Camus și așa mai departe, sînt averse și terorizate de violența și de distrugere. Personajele se ivesc din profunzimi psihice obscure și imposibile de sondat. În adîncul ființei lor se află forme de experiență dezordonate și nesocotite, radical sălbatică“. „Drumul la zid“ ne permite să observăm mai clar punctele de întîlnire ale prozatorului cu „barbarii“ epocii moderne a romanului, dar și punctele de revoltă, de furie, de contestare a „barbarilor“ în numele credinței în drepturile geniului de a fi putătorul unui mesaj. Fiu risipitor al unei vocații rare, scriitorul e solicitat de protoistoriile unei lumi fabuloase. Huliganii, omul-kitsch, experiența viscerală a spiritului, delirurile intelectuale ale diletanților săi privilegiate la noul Ev Mediu, toate transferîndu-se într-un roman în altul și depunîndu-se cu o gravitate nouă în ultimul roman, îl alătură pe Breban maestrilor suscitați. Dar spre deosebire de aceștia, scriitorii geniali, fiecare propunînd aventuri dizolvante, Breban propune salvarea personajului. Ieșirea lui din condiția barbară. În arca lui, hermeneutul Castor Ionescu traversează barba în torcîndu-se înapoi: el este alesul Creatorului său. Aliații pot fi pe acest drum al purificării și Thomas Mann, dar și Musil (omul fără talităti este un reper fundamental al noilor universuri brebaniene) și Dostoevski, creatorul lui Mișkin, dar și Tolstoi, cel ce și-a asumat destinul unui creator de religie. Întorcerea înapoi a lui Breban, odiseea lui, este mai întîi un demers teoretic. Cu fața la „noii barbari“ Breban nu uită pe marii constructori, genii echilibrate, dătătoare de Lege. Familiile, orașul, instituțiile, însuși drumul „la zid“, confruntarea cu concretul, cu teluricul, mărturisita experiență a viului aparțin unei civilizații a romanului. Drumul în necunoscut presupune incandescența ideii. Duplicata lui Nicolae Breban poate fi deconcertantă, dar nu sterilă. Un program înfloreste pe solul ei. Un program dictatorial, lipsit de mîdiere, supunînd artistul Creatorului. Masochismul brebanian (frazee scilicite, pagini dezzechilibrate, agramatisme) poate constitui obiect de studiu. Un studiu despre capacitatea de a se umili a celui ce înfăptuiește într-un spiritual.

CORNEL UNGUREANU

Manual de supraviețuire

După roman politic (Galeria cu viță sălbatică), roman cu intenții de radiografic socială (Insoțitorul) — ca să ne refe-

rim numai la ultima etapă din cariera prozatorului C. Țoiu, avem în Obligado (Editura Eminescu 1984) un roman de dragoste și moarte, din specia lui Ce mult te-am iubit. Ceca ce-l singularizează — dincolo de stilul original al prozatorului, un stil „lucrat“, în efecte de calofilie, prin care se scoatează o anumită atmosferă, tipologie și psihologie — este însă modul special de suprapunere în simultaneitate a două dimensiuni temporale: trecutul și prezentul. „Maestrul“ (fotograf) Bartolomeu Boldei suferă de-a lungul cărții ceea ce s-ar putea numi o „grefă de timp“: prin moartea soției sale, Klara, (care „alt loc de refugiu nu și-a găsit decît în capul meu“), timpul ei se grefează lui, dislocîndu-i în chip dureros echilibrul psihic, pînă la situația de a apela la serviciile unui psihiatru — psihanalist. Tot ceea ce-l inconjoară (Jean Turgea, superbul „fost“, cu maniere încîntător desuete de café d'antan, „haremul“ Lala-Lelia-Teia cohorta cunoscuților mai mult sau mai puțin întîmplătoare — inginerul Mateescu-Gavrilescu, Alina Petculescu, o iubire blondă care-a durat ceva mai mult de un sezon, Leonora Vizireanu, octogenara divă antebelică, pictorul Fănoiu, criticul Vițelcanu, cel alintat undeva „Vițelcu“, romancierul Durău, Calca Victoriei, Cișmișgiul, Lipscași, altfel spus, înăma veche și înțeleaptă a Capitalei, ba chiar și cafelele pariziene cu nume bizar spaniolesci Obligado) toate acestea se constituie într-un neliniștitor sistem de semne ale timpului ei, aliate brusc într-o disperată încercare de a-l vindeca prin amintire. Prin retrăirea pas cu pas (ca într-un traseu „ad inferos“) a obișnuințelor Klarei, a drumurilor Klarei și cu Klara, a ticurilor ei, a cinismelor ei tandre, Grefa de timp, recuperarea iubirii prin absență este în fond tema romanului. Cînd, în final, doctorul Cîmpoieriu (în această ipostază, un tip normal, demn crescător de pești exotici), botezat însă alchimistic-fantasmagoric doctorul Zigogoto, cînd în final el îl inițiază pe Bartolomeu într-o curioasă tehnică de concentrare, cu aer și ocult și scientist, romanul pare să facă o voltă elegantă spre sine însuși, ordonîndu-și ca printr-o forță magnetică, desenul difuz al semnificațiilor. Obligado este un manual de supraviețuire în condițiile unei (prea!) firești catastrofe: moartea ființei iubite. Tensiunea psihică nu neapărat exploatarea cu mijloacele clasice ale romanului psihologic, ci conștinută pe care se edifica Obligado, și din care se și hrănește din punct de vedere artistic, se autovaluează în raporturile dintre personaje: scene foarte bune sînt cele dintre Klara și Barto; un caracter bine conturat prin contrast cu modelul (Klara) este cel al foștanecii Teia, urmașa „ucenică“; bine implantat în substanța romanului, deși plasat excentric, este bătrînul J.T., care și face de altfel legătura, mai evident decît alte personaje, cu atmosfera romanelor anterioare ale lui C. Țoiu.

Supraviețuiește sau nu Boldei („coada de drac“ a ironiei ispitite pe autor și de această dată la nivelul onomasticii)? Iată un lucru pe care nici măcar un „manual de supraviețuire“ nu ni l-ar putea promite. Supraviețuiește însă, cu siguranță Klara — o creatură plină de forță, un personaj pe care romanul îl avansează treptat, compunîndu-l parcă din examinarea în succesiune a unui set de fotografii.

Se vorbește mult în Obligado (ca și în Galeria... de pildă). Din cînd în cînd, personajele se întreabă unele pe altele: „vorbește prea mult?“, „nu te obosesc?“. Se vorbește din superstiția că aceasta e singura formă de păstrare a contactului, a legăturii cu restul. Vorbește J.T. în cafeneaua Capsa, dînd lui Boldei o probă de „grefă de timp“, de victorie în simultaneitate, prin evocarea (admirabil realizată în plan romanesc) a dialogurilor dintre Vinea și Pamfil Șeicaru, a întîmplărilor de altădată; vorbește mult Teia, focșăncanca, nu bavardaj pur și simplu, ci rîpîit feminin, ci psihoterapie. „Duceți-l cu vorba“ — rugase Klara pe doctor în ultimele ei clipe, cu gîndul la supraviețuirea lui Bartolomeu. Cartea e plină de semne: un vis (Boldei străbătînd singur un tunel), un eșec artistic (portretul Klarei, făcut de pictorul Fănoiu) un tic (căzăturile Klarei, aerul ei veșnic împiedicat), un accident (un mal de lut se prăbușește din senin, despărțînd-o pe Klara de Barto, undeva în Dobrogea parcă) ș.a.m.d. Capacitatea de a desluși avertismentele destinului tensionează structura eroului lui Țoiu (în această carte, ca și în celelalte), conferă o dimensiune de profunzime existenței lor.

Obligado nu are o finalitate epică expresă, în ciuda unui fals Epilog în tentă burlescă. Fals pentru că, în loc să strîngă mînușchi firele acțiunii, rezolvînd ce este de rezolvat, el nu e decît o fotografie de grup (Teia, Lala, Lelia, Frau Sorge, J.T. la momentul Klarei), scoasă parcă la întîmplare dintr-un sertar. Autorul ei, în acest timp, își vede mai departe de experiența începută: trăirea în simultaneitate, în comunicare cu dincolo-ul, cu trecutul.

Destășurînd în prima parte elemente cunoscute universului românesc al lui C. Țoiu (în paginile evocatoare ale plimbării printr-un București atemporal, în care se poate retrăi cu ușurință bombardamentul din 4 aprilie 1944, de pildă), dar părăsînd ulterior această pistă, ca pe o simplă etapă a vindicării personajului Boldei, pentru a stărui apoi, prin încercări repetate, în efortul de stabilire și păstrare a contactului cu timpul ei, al Klarei, Obligado este un roman cu problematică eschatologică.

TANIA RADU

GRIGORE VIERU

Bucurați-vă!

- Încă izvorăsc izvoare Drag chemîndu-ne pe nume Bucurați-vă de viață, Bucurați-vă de lume!
- Încă rupe, ca de aur, Struguri, mina cea robace. Bucurați-vă de viață, Bucurați-vă de pace!
- Încă de cîntări de mîrlă Codru-și leagănă lin creasta. Bucurați-vă de viață, Bucurați-vă de-aceasta!
- Încă nu sorbim, ah, doamne, Aer cumpărat în rate. Bucurați-vă de viață, Bucurați-vă de toate!

Femeia fără copii

- Acestei femei suferînde, Îndură-te soartă, de ea. Bucură-i sinii cu lapte Și adu-i copilul ce-l vrea.
- Fă să-i lumine pe față Maternele pcte frumos Ca frunza de aur a toamnei Pe-al locului chip luminos.
- Fă ea să guste și dînsa Rozul buchetelor măr Al micii ființe, și-i varsă Pe leagăn adîncul ei păr.
- Umple cu floarea peliniei Ramura verdului tei,

Adă norocul de mamă Acestei frumoase femei.

Clipa

- Clipa este un grăunte, Clipa-i floarea dintr-un pom. Două clipe mai rotunde Sînt privirile la om.
- Luminos învălmășite Curg pe ramuri albe flori. Tineri și roșcați în spice Se ciocnesc grăunții goi.

- Între boabele de poamă Se inghesuie o stea... Dar începe tot pustiul Între clipe și-a mea.

Pădure, verde pădure

- I-a fugit iubita. Cu-altul S-a ascuns în codru. U-u-u! El a zmulș pădurea toată Însă n-a găsit-o, nu!
- El a zmulș pădurea toată Și s-o arc începu. Și-a arat pădurea toată, Însă n-a găsit-o, nu.

- Și-a cosit pădurea toată, Din griu azime-a gătit Și-o corabie-și cioplise Din stejarul prăvălit.

- Și-o corabie-și cioplise. Și-n amurgul greu, de stînci, A plecat pe mări s-o uite, Clătînat de ape-adînci.

- A plecat pe mări, s-o uite, Dar sub lună, dar sub stea, Răsărea la loc pădurea, Iar corabia-nfrunzea.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Gh. B. Plopu: Regres grav, improvizații facile, superficiale, fără substanță, fără vibrație. (Plicul, nepurtind mențiunea „Pentru Atelier literar”, a ajuns la noi abia acum).

D. Truth: În general, lucruri mijlocii, convenționale, îngrijite și echilibrate, dar fără o rezonanță deosebită, fără forță emoțională, fără „perfecție”. Pe ici, pe colo, unele fulgurații, mai curind de inteligență decît de lirism.

V. Petrini: Sint unele promisiuni, în versurile dv. (și mai ales în „Legenda”, „Punct orbital”, „Crepusul de toamnă”). Să vedem ce mai urmează.

Aug. Circa: Semne bune, încă tulburi, confuze, neajunse la cristalizare deplină, concludentă. Continuă.

Gh. M.D. Seth: Versurile sînt niște încercări modeste, convenționale, didactice. În cealaltă problemă, e cazul să vă adresați, credem, Muzeului literaturii.

F. Tollbergsson: Mai bine, de data asta (deși șovăile începătorului nu lipsesc nici acum) — unele pagini izbutesc să se încălzească și să „emita” („Demonstrație”, „Reacție adversă”, „Reîntoarcerea”, „S.O.S.” — cu un final cam retoric și didactic). Să vedem, în continuare.

D. Barbu: Frumoasă scrisoare, coplesitor de amabilă și generoasă, excesivă în modestie și sfială. Mulțumiri, și pentru tăietura trimisă (dar spuneți-ne unde e de găsit articolul acțiunii?).

N. Mirea: E prea mult răsfaț, visătorie stearpă și poate chiar neînțeleaptă lincezeală. Vă consumați tinerețea fiind după copilărie; între timp, tinerețea trece (pustie și fără bucurii) și veți tinji și după ea...

Aladin: În fine, câteva pagini îmbucurătoare!

(„Moartea privighetorei”, „Călătorie”, „Destăinuire”, „Copiii teribili”, „Copacii trîști”). Vă dorim succes în continuare și vă amintim că poezia, ca orice dragoste adevărată, nu suportă intermitențele!...

Cristea Marius: Încă nu e clară chemarea dv. spre poezie. Uneori, se ivesc parcă niște zvonuri lirice („Gînd pentru țară”, „Persoanei mele”, „Sfat muncit”) dar de cele mai multe ori mijloacele (uscate, didactice, deliberative) nu prea sînt ale poeziei. Gîndurile și planurile din scrisoare sînt bune; trebuie să vă pregătiți temeinic, în sensul lor, și progresele nu vor întârzia să apară.

O. Kadar: Poezia se află în „Vrea cineva” și, parțial, în „Cioara”, „Immanitas”. În rest, prea mult „c-o fi, c-o păți”, discuții, tirade, discursuri, despicări oțioase de fir „în patru”, mușuroaie de convenții, coborîre marcată spre confecția migăloasă, cu limba-n colțul gurii, cu obloane la ferestre... („N-am timp”, începută bine, succombă, de la jumătate încolo, din această cauză. Și altele la fel).

David Alexandru: Ne pare rău, dar, în ciuda „palmaresului” epatant pe care ni-l înfățișăți, textele dv. nu ne-au convins. Totul pare o simulație „după ureche”, destul de atentă la rețetele modei, destul de îndemnată în potrivirea aparențelor (o adevărată virtuozitate de vitrină cu experiență!). Dincolo de aparențe, însă, nu prea se aude nimic.

Aurora Moise, Mona Negru: Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți. **V. Brîndușoiu, Vasile Oroian, Elda Manoliu:** E ceva, încă nu îndejuns. Continuăți.

Petre Tev, N. Cazacovschi, V. Gaiță, Dorimis, Irina Nicolau, L. C. Urbaczek, A. Valoni, („Cu

hrana”), **Avram Tudora** (basmul, la revistele pentru copii), **Emil Perșa, Ion Zburătorul, Cornel Bogdan, Emma Vernescu, Doina Uță, Adianca:** Nimic nou!

Carmen Turcanu, George Grigore, L. Dornescu, Adela Vișan, Mihaela Mihai, Ionel Dinu, Maglavit, Cristina Minciu, Amelia Vlad, P. Herdean, Decebal C. Petrescu, I.S. Rotaru, Dinu Marcel, Ofelia, Iuliana Păunescu, I. Gunea, P. Sumanschi, Ionuț Moraru, E.S. Papanicoglu, Costin Marinescu, A. Gușoi, Enache M. Ion, C.A. Vrânceanu, Laura Stere, M. Busuioceanu, Puiu Sirbu, Ionel Duică, Marele Cicloped, Andra C.M., Camelia Stănescu, Ana Oprea, Mircea Pala, Marin Zotta, Daniela Știrbu, I. Girboan, Florin Mandă, Pescăruș din Sf. Gh., Monica Năstăsie, Steluța Sava, N. Rugină, Ov. Gh. Crețu, Mihaela Popa, G. Laurențiu, Nicolae Giorgi, Raminada, Moisă Mihai, Doru Jivan, San Vittore, A. Smântănescu, Ion Cioranu, Mircea Proca (proză), Mc. Crow, C. Ștefănescu, Dan Stărcu, L.I. Laurian, Antonela Constantinescu, E. Enăchescu Parasciv, Roxana Gheorghie, Cornelia Minzu, Valeria Ivan, C.C. Rîndunica, M.R. Barian, Petru Barbu, Anghel Covalna, Panait Dobre, Iolanda Militărescu, Alfons Delabrădet, Gheorghe A.N. Simionică, Daniel Turturică, Marinela Danclu, Darvin Vasilescu, Nicolae Parascivescu, Damian Hristea, Fana Ghițulescu, Dorina: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

VREA CINEVA

Se cotrobăie prin lucrurile mele, prin sertare, pe policioare, prin cărți, cu nerușinare.

Am găsit pe covor, picătura de alior și floarea galbenă de siminichie. Albăstreaua din carte, pusă deoparte. Sub pernă, ca un steag în bernă, litera L.

Pe pereți nu mai sînt caii verzi.

Vrea cineva să mă-mblinzească. Vrea cineva să-mi fure, sălbaticea sevă de pădure...

...eu să nu văd, eu să nu știu, eu să mă las furat?...

OANA KADAR

LEGENDA

Intr-o zi un vîntor de păsări mi-a dat aripi dar nu le-am primit mi-a dat ochi dar nu i-am primit pentru ce-ai ucis păsările l-am întrebat și el mi-a răspuns pentru tine pui de om bine dar eu am aripi și ochi și pot să și zbor i-am răspuns zboară a zis acesta

...și mi-am luat zborul el crezînd că sînt pasăre a tras cu săgeata în mine. Înainte de a mă prăvăli l-am strigat: — Pasărea o poți ucide dar nu și zborul.

VICTOR PETRINI

CINELE GALBEN

Bună ziua pe-o parte Ne zise cinele galben viol. Lăsați-mă să mă culc lingă voi și rîdea. Iar noi Băteam perinele în cuie de somn Punînd cruciș Două scinduri arse de lună Cum se pun la cei scererați De holeră sau ciună Și plîngeam. Cu ochi încolori Ca epoca imperiului sfînt bizantin. În jur Aerul s-a albit deseori Oasele și-au limpezit gelatina Iar cerul gurii ne-a-mpietrit senin.

Înima doar Ne bătea a desfrii.

VALENTIN RĂDULĂSCU

LINIȘTE

Părăsit pe drumul de nisip m-am lăsat smuls din trup ca zborul din pasăre și dus în sus de privire în raiul tăcerii

NICOLAE NEL DANILOV

DEMONSTRAȚIE

Cugetătorii înțelepți s-au ocupat de veacuri de problemele cosmosului... de bună seamă că au dispus de o scală în gradajia pedepselor, fiind nelegiuți lipsiți de credință în divinitate, deoarece au arătat că dacă Pămîntul este rotund, Dumnezeu nu are cum să vadă simultan ambele emisfere ale sale.

FLORIN TOLLBERGSSON

AUTOPORTRET

De cîte ori răspund la întrebările tale, mi-e teamă Că n-am spus tocmai ce era Mai aproape de mine. Cuvîntul decisiv e totdeauna cel ce va urma Tăcerii. De aceea tac, Privește-mă: Am ochii alungiți Călătorind pe treptele luminii Și miini cu palme late Dăltuite dintr-o singură Izbîtură. Restul, nu contează.

LIANA MAN

CIND HOMER

Universul are capul spart — Sub bandajul sirmelor ghîmpate Mincinoșii veacului impart Premiile de sinceritate Cerul e sătut de paraziți Plîta disperării încă frige Cei ce nu sînt morți se simt răniți Își dorește pitici catalge E la modă vața în urechi Și frecatul rănilor cu sare Dumezeii fericirii dorm Chiar sub nasul armei nucleare Vrea să-i cadă morții în genunchi Pină și Statuia Libertății Cînd Homer cerșește ochelari De la toți miniștrii sănătății...

VIOREL MUNTEANU

MIRCEA BRADU

(Urmare din pagina 13)

rabant, care a protejat, mutînd la Oradea, această mișcare de înaltă spiritualitate românească. Am privit anul 1877 dintr-un unghi transilvan, cu eroi care ajungeau, într-o altă piesă, la marile momente ale Memorandumului. Jertfa adusă de înaintași pină la Unirea cea Mare mi s-a părut că ar trebui să poarte ca titlu de spectacol „Înima”, pentru că toți oamenii din lume la naștere au o țară și o inimă, numai noi în loc de inimă avem o țară. Înaintea celui de-al doilea război mondial și după aceea s-au scris pagini de istorie tulburătoare pentru care am căutat emoția artistică demnă de măreția lor. Cielul fiind încheiat, mi se pare că am întreprins o aventură spirituală foarte interesantă și necesară.

— Dumneavoastră trăiți de mulți ani la Oradea. A fost pentru dumneavoastră un handicap faptul că ați locuit în provincie?

— Pină la un moment dat mi s-a părut și mie că a avea între tine și cea mai apropiată editură de 650 de km este un handicap. Îmi făcusem studiile în București, lucrasem în două redacții acolo, aveam atîția colegi care publicau și care deveniseră cunoscuți, încît mă și hotărîsem să mă dedic exclusiv gazetăriei. Dar a venit o zi cînd m-am apucat să scriu teatru și de atunci mi-am pierdut definitiv liniștea, dar și sentimentul nemulțumiri că sînt în provincie. În epoca noastră, cînd geografia spirituală a țării este acoperită în întregime de valori, oglîndindu-se de fapt, prin aceasta, o realitate socială și economică, existența scriitorilor, a artiștilor în genere în locurile lor de naștere sau de adopțiune este o necesitate civică. Scriitorul a devenit un conducător de opinie, o conștiință, al cărui glas trebuie să fie mereu prezent între oameni. El este o personalitate respectată, cu profunde responsabilități sociale. Nici nu se poate concepe, după părerea mea, ideea accesibilității culturale a zonelor geografice fără existența unor personalități importante ale artei și scrisului românesc în toate centrele culturale ale țării. O țară cu un singur centru cultural, cu un mînunchi de reviste care să apară pe aceeași stradă, nu poate să pretindă o viață culturală adevărată, pentru că, prin absurd, această cultură în unică concentrare

ar putea fi redusă la un moment dat la un scriitor, la un savant, la o revistă, la un teatru, ceea ce în largă arie a vieții spirituale și a democrației socialiste a României de azi nu poate fi conceput.

— Dacă pină acum m-am adresat scriitorului Mircea Bradu, aș vrea să stau de vorbă și cu Mircea Bradu în calitate sa de director al Teatrului de stat din Oradea. Cum se vede de aici teatrul românesc contemporan?

— Ca de peste tot, de la altitudinea și amplitudinea problemelor zilei. Afirmam în anul trecut, în 3 iulie, imediat după Consfătuirea de la Mangalia că „în sistemul de organizare al teatrului românesc s-a ajuns la niște parametri minunați. Există un repertoriu de mare acuratețe spirituală și etică la posibilități de afirmare și angajare artistică pentru trupele de teatru, cu sigură eficiență în inimile spectatorilor. Un lanț de festivaluri și înfiltri, de certă profesionalitate, redau temperatura reală a momentului. Am umblat și eu prin lume și cunosc de la alți breslași de-ai noștri că străinii apreciază și invidiază viața teatrelor noastre”. La cele citate mai sus, fiind vorba de o chestiune gazetărească încheiam cu convingerea mea de atunci: „Ne revine sarcina să dezvoltăm toate acestea”. Este o convingere la care rămîn și astăzi.

— Așezarea geografică are vreo influență asupra teatrului?

— Numai în laturile neesențiale ale activității artistice. Dar dacă îți propui să le vezi și să le trăiești pe acelea mai întii, ele pot arunca instituția în ceea ce numești dumneavoastră provincialism. Măsura teatrului ca instituție ideologică o dă repertoriul, modul cum ajunge acest repertoriu să se așeze în sufletul spectatorilor. Eficiența acestei munci nu ține de evidența contabilă, așa cum nu poate ține de aceeași evidență starea de veghe a fiecărui cetățean.

Operîndu-se cu inefabil, a cărui măsură scriptele nu-l pot reține și nici n-au rubrică pentru așa ceva. Colectivul orădean, de exemplu, nu și-a propus niciodată „să fie mai bun ca vecinii noștri din județul cutare sau cutare” ci s-a vrut la înălțimea pretențiilor artei socialiste. Dacă există unele întrebări specifice la care trebuie să răspundă un teatru situat într-o zonă geografică, ele pot să pornească de la diversitatea repertoriului și cuprinderea unor categorii de public și hai să zicem eficiența economică. Faptul că din motive ce sînt de moment nu

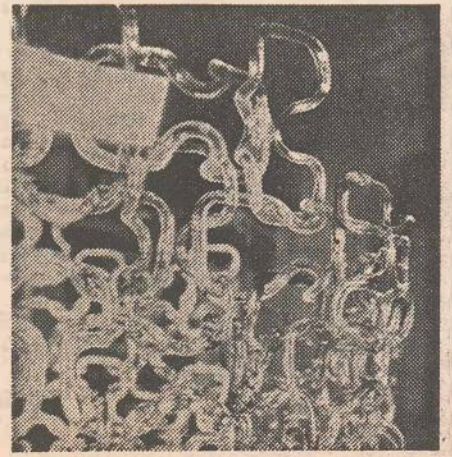
se pot depăși cu mașinile proprii două sute de kilometri de la sediu, nu înseamnă să ne izolăm unii de alții, restul esențialului artei, e obligatoriu pentru toată lumea.

— În ce măsură politica repertorială a teatrului pe care îl conduceți reprezintă opțiunile dv. personale?

— Aspirația către o politică repertorială este colectivă dar din păcate responsabilitatea ei este personală. Niciodată pentru un repertoriu prost alcătuit n-a fost schimbat un teatru, dar de foarte multe ori un director. Bucuria mea este că cele două colective care formează teatrul orădean (în limba română și maghiară) au o maturitate și clarviziune atestată prin importante contribuții la viața spirituală a țării. Pe scena orădeană s-a promovat cu prioritate dramaturgia contemporană în ce s-a creat mai valoros. Premierile absolute sînt foarte multe dar mai ales de referință. Introducerea în repertoriu a unui text este problema importantă a fiecărui membru al colectivului. Aici au existat întotdeauna regizori de mare valoare cu opțiuni sigure. A funcționat un secretariat literar foarte bun care avea cunoștințe de proiectele autorilor. Există un program care are ca idee de bază auzodepășirea artistică, solicitarea cuprinzătoare a colectivului. Există o preocupare de cuprindere a unor categorii de public, a unor forme și modalități artistice speciale. Opțiunile mele sînt dezbătute public de colectiv, ca ale oricărui și încerc să nu aduc argumente exterioare sau parateatrale pentru ca atașamentul colectivului la ele să fie totale. Avem uneori și ne-reușite ce ne consumă mult și ne dau seri grele și nopți pline de neliniști dar în durerea și frîmîntarea lor stă ambiția de a le depăși. Dacă aș revendica unele contribuții personale în ce privește colectivul orădean și activitatea lui, ar fi o legătură mai directă cu mișcarea teatrală din țară și așezarea lui în centrul vieții cetății. Pentru că inițiativele celulele, festivalurile, pe care le face anual, minunatul teatru de poezie pentru care săliile sînt neîncăpătoare și bucuria pe care o fac seară de seară spectatorilor cu minunatele lor realizări le aparțin în exclusivitate.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre necesitatea dialogului între oamenii de cultură.

— Numai din dialogul continuu se poate progresa și continua ceva. Monologul, în ciuda faptului că e teatral, nu are rezultate în viața artistică. Conecta-

Un muzeu in labirint

Luchian sau simbolul anemonei (IV)

De ce flori?

Luchian. Autoportret

(Tonitza)

Aparent, a vorbi prea mult despre boala lui Luchian înseamnă a vorbi mai puțin despre arta lui. În realitate, boala face parte aici din artă; mai precis, lupta pictorului împotriva bolii. Fără să ne referim la ea, n-am înțelege pe deplin florile lui Luchian, așa cum fără să ne amintim de tenebrele care-l pindeau pe Van Gogh n-am înțelege insolația din tablourile olandezului sau cum, fără să știm nimic despre inverșunarea orgolioasă cu care Michelangelo își striga slăbiciunile, nu i-am înțelege forța. Îndrăznesc chiar să afirm că fără să fi fost bolnav, fără să fi fost nevoit să se lupte dramatic cu boala, Luchian n-ar fi pictat atâtea flori. De ce? Un motiv ar fi mai prozaic. Luchian a pictat flori, toată lumea care îi cunoaște cit de cit biografia o știe, mai ales după ce nu s-a mai putut deplasa; după ce boala l-a ținut în pat și în fotoliul său de infirm. În anii dinainte, cind încă se mai putea deplasa, a pictat cu deosebire peisaje. La Brebu, la Govora, în Bărăgan, la Filipeștii de Pădure, la Poiana Ialomiței. Mergea ceasuri întregi cu căruța, cu genunchii la gură, ca să poată picta, cum zicea el care avea slăbiciunea diminutivelor, „un peisajel”. Din clipa cind boala nu i-a mai îngăduit să se miște din casă, peisajele, firește, nu-i mai erau accesibile. Atunci, i-au rămas florile. Cu florile era mai simplu. I le puteau culege alții aducându-le în cameră. Și putea să aștepte clipa cind boala îi îngăduia să minuiască penelul. Un buchet adus sau trimis de cineva reprezenta lumea însăși.

Bineînțeles, nu bolii trebuie să-i fim recunoscători pentru „pictorul florilor”. Dar faptul că el s-a născut în suferință, din suferință, ne arată ce resurse există totuși în ființa noastră de altă ori compromisă. Florile au fost ultimul refugiu al lui Luchian. Ultima sa citadelă. O citadelă ridicată din flori, ce poate fi mai fragil, mai vulnerabil și mai nobil?

Apoi, florile exprimau probabil cel mai bine sfârșirile sale între viață și moarte. Floarea împacă, în fond, efemerul cu imortalitatea și nu întâmplător, în aproape toate mitologiile, ea face legătura dintre profan și sacru, dintre oameni și zei. Farmec și melancolie, șoptă și strigăt, tăcere și rugăciune, plecare și întoarcere, timp și netimp, noapte și zi, pămînt și apă, virtute și păcat, dragoste și singurătate, reproș și iertare, absență și plinătate, posesiune și frustrare, uitare și amintire, umilință și vanitate, fărîmă și cer, trădare și fidelitate, ce nu exprimă această hieroglifă a vieții care e o floare și în care putem citi, pe rînd, povestea unei frumuseți provizorii și a unei frumuseți pe care precăritatea n-o poate, totuși, știrbi?

Luchian era meticolos pînă la pedanterie cind pregătea un buchet de flori pe care urma să-l picteze. Cine privește anemonele sale, macii aproape arși de aerul roșu din jurul lor, bujorii, crizantemele, dumitrițele, garoafele, toate așezate în vase smălțuite („fiindcă sint de la noi, le stă bine într-o oală făcută tot la noi”, spunea el), poate avea impresia că buchetele respective au rezultat așa din întâmplare sau în urma unui sumar și inspirat aranjament. Adevărul e că Luchian, cind nu se mai putea mișca din fotoliul său de infirm pentru a face el însuși această operație, îi exaspera pur și simplu pe cei din jurul său cu aranjamentul florilor în ulciac sau glastră înainte de a se hotări să înceapă tabloul. O floare în plus. O floare în minus. O floare mai la dreapta. O alta mai la stînga. O floare se înalță prea sus. O floare nu era destul de aplecată peste buza ulciacii, cum ar fi vrut el. Și pe urmă existau prea multe anemone roșii. Sau prea multe albe. Și nici nu erau bine distribuite. Ele trebuiau să fie aranjate astfel încît... A fost, poate, singura tiranie, afectuoasă și ea, pe care și-a permis-o acest om delicat. Aranjamentul dura ceasuri în șir, cu reluări, cu reveniri, cu corectări, cu detalii care stricau ansamblul, cu ansamblul care ineca un detaliu dorit, cu încercări ale nepoților de a-l convinge că „ajunge!” cu rugăminți, „încă puțin și gata”, pînă ce buchetul cînta întocmai melodia pe care pictorul o auzea în inima lui. Atunci, spre ușurarea celor care se vedeau în sfîrșit scăpați de un chin sisific, se apuca să picteze.

Pentru Luchian, un buchet de flori reprezenta, cu siguranță, o simfonie în care nici o notă nu trebuia să fie falsă. Și apoi nu era floarea, ca dublu simbol, al perisabilității și al splendorilor vieții, un mod de a mărturisii despre el însuși și despre crucificarea sa? A picta o floare este, de fapt, o insurgență față de ordinea naturală care vrea ca floarea să fie o minune efemeră, un miracol trecător, ce încintă ochiul, strălucește, apoi se ofilește și pier. Pictind floarea, artistul abolește o ordine stabilită, eternizind ceea ce este fugitiv. A picta o piramidă n-or fi un gest mai temerar. Dimpotrivă. Există toate posibilitățile ca piramida să dureze mai mult decît tabloul. În schimb, un artist care pictează o floare protestează împotriva efermerității, perpetuînd miracolul. El săvîrșește un delict fericit. Și ce este arta altceva decît partea de eternitate din efemer?

La o vîrstă la care alții nu epuizaseră indiferența, Luchian aflase din propria sa suferință că viața seamănă foarte bine cu un buchet de flori.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Stroești-Argheș și stroeșteni

Prezentîndu-l aici pe Constantin Beldie, sper că lectorii care ne-au urmărit însemnările au memorizat amănuntul că se trăgea din Stroești-Argheșului, — multiseculara și splendida așezare rurală de pe Valea Vilsanului; cum iarăși cred că n-au trecut cu vederea cu toate că l-am pomenit doar incidental, că tot de-acolo vine — altă generație desigur — bunul și distinctul meu amic Nicolae Leonăchescu, profesorul universitar de la Facultatea de utilaj tehnologic a Institutului de construcții din București, despre care vreau să notez astăzi cîteva cuvinte.

Nu-i o vedetă pe care lumea să-l știe din fotografiile la gazetă sau fiindcă publicațiile i-ar vehicula numele.

Nu e un om de știință temeinică, un om retras în sanctuarul muncii și al silințelor — cum vor fi ațîția încă — fără ifose și fatuități.

E cunoscut și apreciat de colegii lui universitari și de școlarii săi. Și e destul.

Personal îl consider din alt punct de vedere însă un „caz”. Toți ne iubim firește — și fiecare în felul lui — locul unde ne-am născut; dar cum își iubește Nicolae Leonăchescu vatra, satul de unde se obirșește — Stroești-Argheșului și băștinașii lui — este absolut unic și ține parca de-o osmoză rezultată din fuziunea unui fanatism cu iluminarea.

Pentru el Stroeștii sint și microcosm și macrocosm.

L-am văzut — și nu numai o singură dată — extenuat de indatori-

rile catedrei și de travaliul la prețurile lui lucrării de specialitate sau innegurat că a vrut să realizeze mai mult și a putut mai puțin ori mușcat de-o dezamăgire și umbră de mîhnirea ei — de care viața nu ne scutește — și-aducînd vorba doar de Stroești să-l dispară brusc, ca într-o magie, oboseși și deziluzii și amărăciuni, să se reinvigoreze și cu norii de pe frunte și ceața din priviri alungate, s-o ia de la capăt cu puteri sporite, pentru noi feluri și înfăptuiri. Și stroeșteanul Nicolae Leonăchescu, dincolo de toate obligațiile lui profesionale care îl absorb tot timpul — nu-și uită alveola de unde și-a luat zborul, mereu simțind apriga trebuință să se reintoarcă la matcă, și-l dau ca pe-o strălucită și luminoasă pildă de dăruiri fertile și de neostenită dragoste filială, pentru petecul de pămînt unde și-a scos primul țipăt venind pe lume și și-a deschis ochii.

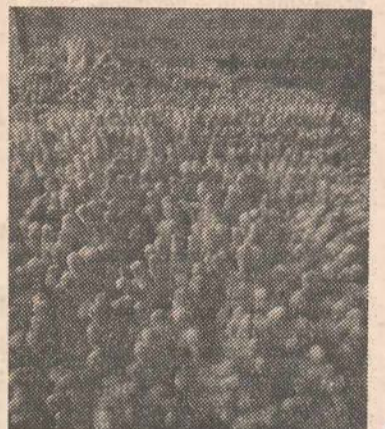
Acolo, în satul lui, unde Nicolae Leonăchescu a întemeiat „Societatea Cultural-Științifică Stroești-Argheș” al cărei președinte activ este, în fiecare vară de 13 ani se organizează pe durata unei săptămîni cîte o sesiune cu caracter cultural-științific unde se dezbate probleme, se citesc referate și se fac comunicări, cu teme din variate domenii, susținute de universitari, de sociologi și istorici, de medici și muzeografi, de pedagogi și dascăli, oameni de știință în genere și de cultură și cercetători cu înaltă calificare. Dar Societatea stroeșteană duce concomitent și o acțiune educativă și stimulatorie acordînd anual din fondurile cotate de la membrii ei premii „pentru cel mai bun elev la învățătură”, „premiul educației”, „premiul pentru „cel mai harnic gospodar” și premiul „mama și copiii ei, exemplu pentru locuitorii comunei”.

Acum patru ani, adică în 1980 aceeași societate a făcut să apară sub patronajul și în regia ei, exce-

lenta lucrare a profesorului Mihail M. Robea, intitulată *Folclorul poetic din Stroești-Argheș*, care numără aproape 250 de pagini, foarte serios alcătuită după cele mai moderne criterii științifice. Cartea se deschide cu un „Cuvînt înainte” de Nicolae Leonăchescu din care citez: „Societatea cultural-științifică Stroești-Argheș încearcă să valorifice bogatul și frumosul tezaur al istoriei și etnografiei acestui sat argeșean. Ea inițiază și onorează publicarea prezentului volum de folclor, sprijinind astfel activitatea desfășurată în acest domeniu de valorosul cercetător profesorul doctor Mihail Robea. Rezultatele cercetărilor sale se cer cunoscute deoarece ele marchează o dată în plus fecunditatea creației populare stroeștene și nobilitul său mesaj”.

Ar fi, evident, încă multe de arătat. Mă opresc însă aici și sfîrșind cer iertare prietenului meu Nicolae Leonăchescu că l-am divulgat cititorilor mei ulcerîndu-i poate modestia și sfielile care-i sint caracteristice.

L. KALUSTIAN

Invocație — Auna Tamaș

Desene pe asfalt

Arta și războiul

S-a vorbit prin timp nu numai de modalitățile tehnice de războire, nu doar de meșteșugurile și vicisitudinile minuirii armelor ci și de o artă a războiului. Există extrem de numeroase manuale pentru deprinderea unei asemenea „arte”, unele scrise în antichitate (unele, ca de pildă scrierea chinezului Sun Tzi, avînd atîngere cu filozofia) dar oricîtă omenescă înțelegere am avea pentru „confuzia” ce s-a făcut între eficiență și artă, acceptăm greu că — acum — războiul ar mai putea avea și valențe în stare să facă din dezastrul lui, capodoperă...

Arta i-a interesat de totdeauna pe războinici. Desigur, în felul lor. Înainte de a-și bate în nituri armurile, ei le-au gravat cu scene (convenabile) de eroism personal ori cu faloase herburii. Au vopsit virfurile de săgeți, ca și cind rănilile n-ar fi ele, oricum, colorate. Au scris psalmii pe... tunuri. Aviatorii (nu mai tîn bine minte de unde) dintr-un război (nu mai știu bine care) se căzneau să picteze sub aripile mașinilor lor de zbor „derierul” obsedant al Marilyn-lyne Monroe.

Ca și cind dacă te ucide o armă „artistică” neantizarea s-ar produce mai puțin dureros. În plină Renaștere, atacatorii unei cetăți aflați în lipsă de proiectile au bombardat zidurile potrivnice cu... ca-

pete de statui antice, azvirlite cu catapuțele! Somptuos, artistic război. Cu morți, totuși, fatal prozaice.

Dar iată (n-o știam) chiar Coloana Brâncușiană de la Tîrgu Jiu a avut oarecare amestecare cu războiul. Bizar lucru, povestit cu har de Ștefan Georgescu-Gorjan în serialul „Am luat cu Brâncuși” din „Suplimentul Științei tinereții”, pe care îl aștept editat într-un volum. (Profit de prilej pentru a-i mulțumi excelentului autor pentru frumoasele cuvinte rostite la telefon, în semn de mulțumire pentru cele cîteva rînduri pe care m-am onorat a i le consacra.)

Așadar, aflăm cu stupefacție că Ea, Coloana, marele monument al eroilor neamului „...a fost silită să treacă prin grele crize ale existenței sale, a fost supus amenințării și abuzurilor. În timpul celui de-al doilea război mondial, acest simbol radios, prin strălucirea sa aurie pe atunci neatenuată, li s-a părut trupelor germane ce înaintau mărșăluind, că ar fi un indicativ primejdios pentru eventuale atacuri cu bombe, motiv pentru care i-au înăbușit intensitatea luminoasă prin acoperirea cu o vopsea mată”.

Deci, ghici ghicitoarea mea: Cui îi e frică de Coloana Infinitului? Răspuns: Lui Adolf Hitler!

Coloana sperîndu-i pe fasciști! Iată o ipostază insolită în care opera de artă își vadește iarăși și iar valențele ofensive în lupta cu neomenia, cu brutalitatea, cu bestialitatea.

Coloana „indicator” militar! Pentru cine? Pentru avioanele inamice (fasciștilor) cărora fusul metalic împungînd cerul le-ar fi putut mar-

ca locul unde ar fi putut să-și lase bombele? Asupra a ce? A tancurilor, a tunurilor ruginite, a popotelor de campanie? Ori ar fi ținut ele Masa tăcerii sau Poarta sărutului. Cum să bombardezi Sărutul? Tăcerea, mai treacă-meargă, războiul o poate ingenunchea. Nemții s-au căznit a zădar cu bîdineaua (obsesia a sceleratului lor conducător, „pictor” și el în junete) și preacautia lor s-a dovedit a fi inutilă.

Nu, coloana n-a adus moarte. „Vă aduc bucurie!” zicea meșterul Constantin și Coloana a fost bucurie.

...Fiind în vara trecută în casa meșterului Nichita, a sunat — era dimineață — telefonul și poetul, am înțeles, convorbea cu cosmonautul Prunariu. Generos, mi-a dat și mie receptorul și am schimbat cu Zburătorul cîteva cuvinte, datorită emoției, foarte puțin semnificative. Mai tîrziu, m-am trezit înțelpeindu-l pe Nichita despre lungă lui convorbire din altă zi, cu Prunariu și, sint sigur, am fost curios să află dacă de acolo, din cosmos, el a văzut România. Sigur că a văzut-o, bre, cum să n-o vadă? a zis poetul. Am stăruit: Dar ce a văzut? Dunărea, munții, dar Coloana lui Brâncuși? Le-a văzut pe toate, bătrîne, mi s-a spus, chiar dacă de fapt nu le-a văzut.

Fie ca Arta să descurajeze războiul!

Fie ca feldmaresalii să tremure în fața unei sonet bine articulat! Fie ca frumusețea să învingă moartea!

GHEORGHE TOMOZEI

Biblioteca in aer liber

Șuba

Era frig. O dimineață rece de sfîrșit de primăvară. Tremuram. Acolo, pe plută, așezat pe un buluc, dîrdiam și-mi clănțăneau dinții. Să fi fost doar adierile iuți de vină, și doar picurii de apă ce ajungeau pînă la mine? Nu mai știu, cred că pur și simplu mă simțeam rău. Tocmai atunci. Tocmai în dimineața aceea în care făceam singura călătorie istorică din viața mea. Istorică, într-adevăr, pentru că pe plută ce cobora pe Bistrița dinspre Poiana Teului spre Bicaz se aflau două grupuri de oameni ce trăiau un mare moment al vieții lor. Erău plutășii, șase sau șapte bărbați, și erau reporterii: Radu Cosău, Tita Chiper, Victoria Ionescu și cu mine. Și era ultima plută care avea să coboare pe Bistrița urmînd parcurusul multiseccular, poate milenar, descris de Sadoveanu. Ultima plută de pe acea parte a Bistriței... Pentru că după trecerea noastră ecluzele marii hidrocentrale de la Bicaz urmau să se închidă, barajul era gata și în locurile ce le vedeam scripind cu

pietricele galbene și negre și aurii pe țărni, cu stînci, cu urme de așezări urma să fie — și este azi, de mult — lacul Bicazului, sau, cum i se spunea pe atunci, viitorul lac de acumulare al hidrocentralei.

Urcasem din ajun pînă sus, la Poiană, văzusem ciudata Piatră a Teului, ca un pisc țîșnit din pămînt șes, așa cum o descrie și Alecu Russo, mîncasem, ne culcasem, și probabil că fie mîncarea, fie cine știe ce altceva nu-mi priise, pentru că, în loc să stau cu carnetul în mînă și să notez, în loc să mă uit spre scripările negre și aurii ale pietrelor de pe țărniuri, în loc să studiez mișcările ultimilor plutășii de pe Bistrița tradițională, mă strînseam în mine și tremuram. Nu, colegii mei ziarisți, nu aveau ochi pentru mine. Cum să nu-i înțeleg? Eram, în acea zi importantă a vieții mele, un simplu figurant. (Așa li se întîmplă unor oameni: ca în marile clipe ale vieții lor să joace roluri de figurant... Ciudat, nu?) Nici eu nu m-aș fi uitat la Tita, la Radu sau la Victoria dacă s-ar fi găsit tocmai atunci să nu se simtă prea bine... Doar nu era nimeni pe moarte! Tremuram — ei, și? Avea să-mi treacă. Nici unul din noi nu numărăm mult mai mult de douăzeci de ani, iar la vîrstă aceea nu te sperii de o răceală...

Și nici măcar răceală nu era! Pentru că am simțit deodată, în micul întuneric amețit în care mă retrăsesem, cum cineva îmi așază pe umeri o șubă. O șubă groasă, încăpătoare, caldă, nesfîrșit de caldă, în care m-am strîns și pe care am strîns-o în jurul trupului, și în cîteva minute gravele maladii cărora le fusesem supus au dispărut ca prin farmec. Nu mai aveam nimic. Mă uitam cu ochii flămînzi în jurul meu, vedeam pietrele de pe țărni, vedeam gesturile plutășilor și-l mai vedeam pe unul dintre ei care — rămas doar în cămașa pe frig — tremura încet. Sau mi se părea... A lui să fi fost șuba? Dar nu mai aveam timp de întrebări. Scosesem carnetul și-mi notam tot felul de fleacuri, uitînd să scriu lucrul cel mai important: numele celui care-și luase șuba de pe umeri și mi-o pusese mie... Ba chiar (dacă nu mă înșală memoria) peste jumătate de oră, la despărțire, nici măcar nu i-am mulțumit. Îi mulțumesc acum, după mai bine de două decenii. Iar în ceasurile goale ale existenței, nu puțin aceste ceasuri, cind dintr-un motiv sau altul mă ia cu frig, giudul meu călătorește pe Bistrița în sus către el și, deodată, nu mă mai simt atît de singur, de neajutorat.

FLORIN MUGUR

Tara și-a spus cuvântul

ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

● O neîncetată luptă de afirmare a demnității neamului ●

La 23 August 1944, întregul popor român a făcut din opțiunea sa liberă și neștrămutată pentru independență, suveranitate și unitate o condiție cardinală de existență în istoria tumultuoasă a acestui veac. A zăbovit asupra cronicii unui an — 1944 — așa cum apare ea zugrăvită într-una din cele mai vechi publicații românești, cu tradiții adinci în lupta pentru înfăptuirea aspirațiilor fierbinți ale poporului român, înseamnă a adăuga noi dovezi, mai puțin cunoscute, la letopiseșul jertfelor și izbuzilor neamului nostru în apărarea libertății și integrității vetei străbune.

„Gazeta Transilvaniei” de simbătă, 1 Ianuarie 1944, a apărut în 8 pagini și cuprindea pe fronspiciu indicația: „Proprietară Asociațiunea Astra-Brașov; a-pare de două ori pe săptămână prin îngrijirea unui comitet de redacție”. Imediat, sub titlul gazetei, se preciza că publicația constituia un „steag ridicat la 1638 de Gheorghe Barițiu și sfințit de luptele purtate sub culele lui de ațiași urmași, în frunte cu Mureșenii”. Redacția și administrația funcționau la Brașov. Publicația nu aparținea unui partid politic, ci Asociației culturale „Astra”.

În concepția redacției, „Gazeta Transilvaniei” trebuia să fie o tribună a tuturor, de la jertfitorul dascăl... pină la profesorul universitar, de la omensul fără ntruitor al ogoarelor și harnicul muncitor din fabrici și uzine, pină la academician. „Gazeta” își fixase, de la început, un singur obiectiv major: anularea „Diktatului” de la Viena. Ea a mers pe drumul trasat, fără abateri. Cenzurarea coloanelor ei, inevitabilă în timpul războiului, este marcată aproape totdeauna cu chipul lui Mihai Viteazul sau Avram Iancu. În mod intenționat nu se înlocuia textul cenzurat cu alt text, cum erau dispozițiile. Așa cum rezultă din pagini memorialistice puțin cunoscute, uneori, în ciuda interdicției exprimate cenzurii, unele articole au reușit să apară pe baza rezoluției redactorului responsabil Ion Colan, care scria pe materialele în cauză: „Pe răspunderea mea personală se va publica”. Aceasta pentru a feri pe muncitorii zețari de consecințele grave ale nerespectării ordinilor cenzurii. Conducerea „Gazetei” primește numeroase avertismente de la Ministerul Propagandei Naționale. Redactorul responsabil își pregătise din vreme un mic geamantan cu cele absolut necesare, în cazul în care ar fi fost pofșit să domiciliere în altă localitate, de pildă, la Tirgu Jiu.

I. Anticipări

La 1 Ianuarie 1944, sub semnătura lui Ion Colan, în „Gazeta” apărea editoria-lul „Nu aduce anul...”, titlu continuat în text cu „...ce aduce ceasul”. „Pot trece peste noi ani grei și sterpi, putem fi puși în cumpănă îndoielilor oricind, judecările ne pot fi răsturnate de evenimente, fără ca ceasul pe care îl așteptăm să-l poată opri cineva a bate atunci cind îi va veni vremea”. În aceeași primă pagină, un alt redactor, V. Branșce, semna articolul „Gind bun de Anul nou”, din care citam: „De mii de ani strămoșii își dorm somnul în glia pe care au muncit-o din greu și pe care au apărut-o cu cinste. Din acest pământ ne-au răsărit credințele, ne-au înflorit nădejile și ni s-au scuturat atitea vise. Dreptate au avut puțină. Obidă multă. Luptă și suferință. Dar despărții de frontiere omenești, hărtuiți de împărții puternice, vinduți și prădați pe la soroace, noi n-am încetat nici o clipă să fim un singur neam... De aceea și credința noastră în unitatea pământului Transilvaniei este una și nedespărțită... Iar fraților vremelnice încercări le trimitem o caldă urare și o strămoșească îmbărbătare: mult a fost, puțin a rămas”.

În numărul 13 al „Gazetei”, din 16 februarie 1944, apărea articolul „În pragul vremii”, în care se releva: „Oamenii încep să-și dea seama că adevărul așteaptă dincolo de inversunarea faptelor... Pentru aceasta trebuie să nădăjduim. Atunci lupta noastră ne va părea desăvirșit îndreptățită, iar jertfele noastre mai luminate și mai pline de rod. Pentru acel „mine” de îndreptare și adevăr, răsplător și drag, pentru acel „mine” aducător de împăcare și cuprinzător de țară intrăreag, să ne luminăm inima și să primim cu seninătate asupra cocotului care se iscă dincolo de vrerea și de priceperă noastră. Sub viforita de acum, bobul adevărului a și încolțit în brazda așteptărilor. În cumințenia și în tăcerea noastră nădăjduitoare primăvara își află soțiile dintii”.

Anticiparea evenimentelor epocale pentru istoria României devine mai precisă și mai frecventă pe măsură ce ne apropiem de 23 August 1944.

La 17 iunie 1944, în numărul 38 al „Gazetei” apărea articolul „În preajma păcii”, din care redăm începutul: „Din înclăștrare tot mai aprigă a luptelor, toată lumea a înțeles că sfirșitul este aproape. Trăim clipe hotăritoare, de sentință căroră atrnă viața multor veleturii. În organismul cuprinzător al omenirii, raportul dintre efort și repaos păstrează aceeași proporție ca în viața oricărei făpturi... O sete de viață tihnită va pogori în inima soldaților de astăzi, acoperind pământul cu pace”.

În numărul 43 al „Gazetei”, prof. uni-

versitar Onisifor Ghibu, al cărui centenar a fost sărbătorit în 1983, în cadrul aniversărilor UNESCO, se ocupa în articolul „Educație și educatori” de tipul de educator român al zilei de mine. El sublinia: „Individul român trebuie educat în spiritul marilor tradiții pe care ni le-au lăsat înaintașii noștri, începind cu cei mai vechi, și în spiritul marilor idealuri pe care ni le impune destinul nostru istoric, încadrat în marile idealuri universale, în masura în care acestea se potrivesc cu sufletul și cu nevoile noastre... Trebuie să facem să se trezească în fiecare din noi insine conștiința înaltă a valorii noastre proprii și a datoriei noastre, care trebuie împlinită fără tranzațiuni și fără compromisuri”.

La 19 august, în numărul 47 al „Gazetei”, V. Branșce afirma: „Acum — deși frământările bat la poartă — căile viitorului încep să se limpezească. Vedem că ne așteaptă o luptă... grea și dirză, dar care va fi incununată de izbindă, dacă vom ști să ne închinăm în acea unitate primordială a neamului, a cărei obisrie se pierde în tainele timpului. Și cel dintii pas l-am și făcut în regăsirea noastră”. La aceeași dată, redactorul-responsabil al „Gazetei”, Ion Colan, în articolul „În așteptare” reda starea de spirit din acele zile, fixată cu plasticitate. Autorul relatează: „Fieci zi închide în ea de o vreme încoace și alte bombe decât cele lansate din avioane... Zvonurile circulă contradictorii. S-a ajuns la punctul cind totul pare posibil și e. Logică dă luptă cu neologicul”. În continuare, autorul susținea că „dacă vislași (în bine barca și toate lăpețile bat în același sens, totdeauna se va găsi cine să o scoată la țarm. Porunca ceasului ce ne bintuie e să nu ne rupem. Unde mergem, să mergem toți. Luc fiind, nimeni nu ne va putea sparge. E singura țarie pe care putem conta”.

Istoria stă mărturie că în pofida vitregiei vremurilor, ori de câte ori au fost

Iar V. Branșce scria: „Pentru întâia dată după patru ani de necurmăte umiliri, ziua de 30 august ne găsește cu fruntea sus, cu ochii luminați de zorile nădejdei. S-a sfirșit cu tăcerea. S-au rupt lanțurile care ne țineau sub obroc cu vorbe și gânduri, năzuințe și speranțe. Nu mai simțim siliti prin tratate făurite de nechemați, să stăm cot la cot cu răpitorii pământului Transilvaniei. Paradoxala situație în care ne găseam în urma monstruosului arbitraj de la Viena... a luat sfirșit... Nu mai adunăm material documentar pentru ca să arătăm unor foruri inexistențe că piroane au fost înfipte în trupuri românești, că martirii Transilvaniei trec sirag dincolo de zare. În ziua de 30 august, zi de doliu național și pentru pierderea vetei neamului, dar și pentru umilirea îndurată, noi avem o credință și o mingiere: vom trece hotarul”.

Aceste opinii nu puteau să nu-și găsească o puternică și emoționantă expresie în coloanele „Gazetei” știut fiind că sub o coplesitoare presiune și amenințare cu folosirea forței, exercitate cu brutalitate de marile puteri fasciste, împotriva principiilor și normelor dreptului internațional, României i-a fost smulșă Transilvania de nord, străvechi pământ românesc, înstrăinat prin silnicie în baza odiosului „Diktat” de la Viena din 30 august 1940.

Tot la 30 august 1944, în rubrica intitulată „Frontul diplomatic”, M. Mateescu aprecia: „Evenimentul politic, de o incontestabilă importanță este cel petrecut în seara zilei de 23 August... Dacă pină acum această readucere a pământului Transilvaniei o așteptam într-un viitor pe care nimeni nu-l putea preciza, astăzi marelui ideal și-a recăpătat valoarea actului de actualitate pe care oricine poate să-l verifice. Armata țării a pus piciorul pe pământul Transilvaniei de nord și alungă stăpânirea instaurată printr-un verdict monstruos. Timp de patru

s-au înfrățit în moarte ostași români și sovietici. La căpătiiul lor străjuiește ca o candelă un punct din armistițiu: recunoașterea Transilvaniei noastre”.

III. Proiecții în viitor

În mod remarcabil, într-o perioadă în care cel de-al doilea război mondial nu era încheiat, iar în viața politică a României se produceau evenimente de primă mărime care cereau să fie înțelese și analizate cu toată grija, se manifestau deja și preocupări de perspectivă față de însuși viitorul continentului nostru. O asemenea preocupare își găsește reflectarea în articolul „Securitatea europeană”, apărut în numărul 62 al „Gazetei Transilvaniei” din 2 decembrie 1944, sub semnătura lui M. Mateescu. Actualitatea onora din ideile dezvoltate în articolul amintit justifică reproducerea unor ample extrase. „Problema care preocupă națiunile este securitatea europeană. Așadar, ar fi vorba de solidaritatea tuturor națiunilor, mari și mici, de o acțiune hotărâtă de reconstrucție și de luptă pentru preîntîmpinarea oricărei agresiuni, de orice fel și de oriunde ar veni. Credința generală este că numai în cadrul unei securități temeinice pacea va putea fi păzită, iar strădaniile viitoare ale popoarelor vor folosi, cu adevărat, operei de refacere a continentului”.

Referindu-se la principiile care vor sta-tornici organizarea Europei de mine, autorul susține că solidaritatea națiunilor nu trebuie să se bazeze numai pe „formă”, în paguba fondului.

El pledează pentru înlocuirea retoricii cu fapte, care să dovedească realitatea unor interese de viață și să cuprindă în mod egal toate națiunile.

M. Mateescu invederează că „nu printr-o Europă divizată se va putea obține securitatea, ci printr-o trăire, în care comunitatea de interese și idealuri să constituie un tot indivizibil. Nu tragerea unei granițe care să despărță continentul în două va crea aceea solidaritate între popoare care să excludă în viitor tendințe de expansiune și dominare, ci conclucra-re armonioasă, atit politică cit și economică, va crea acel bloc al unității continentului nostru”.

Aceleasi idei le găsim dezvoltate și în articolul „Tara rămâne” de V. Branșce din același număr al „Gazetei”. În articol se arată: „Ca mine vor trece și zvircolirile tragice ale ceasului de față. Sint fenomene inerente stării în care ne găsim, consecințe ale politicii noastre greșite din ultimii ani... Tara însă rămâne în veacul veacului. Atita timp cit suflarea românească va viețui pe plaiurile noastre, ținta strădaniilor românești se va sintetiza într-o neîncetată luptă de afirmare a demnității neamului, încheiate în granițele firești ale țării. Fraților, prinși în iureșul luptei, nu uitați: noi trecem, țara rămâne”.

În ultimul număr (65), din 23 decembrie 1944, atragă atenția patru noțiuni folosite în două articole diferite ale „Gazetei Transilvaniei”: libertate și legalitate, pace și piine. Acestea sint prioritățile pe care le vedea, la sfirșitul unui an istoric, unul dintre cele mai vechi ziare transilvănene.

Articolele semnate de redactorii și colaboratorii „Gazetei” nu pot fi, desigur, privite altfel decât în contextul frământărilor vremuri în care au fost scrise. Dincolo de nuanțe, de înțelegerea parțială sau timidă a unor realități, a căror am-ploare veritabilă nu o putea dovedi în perspectivă decât istoria, articolele din „Gazeta Transilvaniei” se fac oglinda fidelă a unui autentic patriotism, a unei credințe neclintite în victoria dreptății, în triumful marilor principii care trebuie să stea la baza alcătuirilor umane și a organizării conviețuirii pasnice între națiunile lumii. Chiar dacă valoarea articolelor semnate nu este întotdeauna egală, ele merita să fie scoase din uitare și anonimat în anul în care aniversăm pentru a patruzecdea oară evenimente al căror cronicari, iluștri sau modesti, dar iubitori de țară, au fost și redactorii „Gazetei Transilvaniei”, publicatie de prestigiu, cu trainică rezonanță în dezvoltarea spiritualității românești.

Așa cum sublinia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, unitatea de voință și acțiune a poporului român a constituit factorul politic fundamental al victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă. În ciuda condițiilor grele ale ilegalității, P.C.R. a fost cel dintii și cel mai hotărât adversar al fascismului, al politicii imperialiste și revizioniste, situindu-se cu toată fermitatea în fruntea celor mai înaintate forte patriotice ale țării pentru apărarea ființei naționale, a independenței și suveranității patriei. „Partidul nostru a fost factorul hotăritor în mobilizarea tuturor forțelor poporului român în lupta dusă, alături de armata sovietică, pină la zdrobirea definitivă a fascismului german”.

În acest context se cuvine să cinstim astăzi memoria celor care s-au identificat cu obiectivele vitale ale poporului nostru de a fi liber și independent, de a fi el însuși, de a se dezvolta unit în vatra sa străbună, de a ocupa un loc demn în concertul națiunilor lumii.

IOAN VOICU ■

„GAZETA TRANSILVANIEI” și actul istoric de la 23 August 1944

puse în cumpănă ființa statului și dăinuirea noastră națională, poporul român, inspirat și condus de forțele sociale și politice cele mai înaintate ale societății, a acționat în deplină unitate și a luptat cu abnegație pentru salvagardarea libertății sale. În acest spirit au fost receptate de „Gazeta Transilvaniei” faptele de glorie care dau continut revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și anti-imperialistă, ca moment crucial în istoria poporului român.

II. Percepția evenimentială

Desfășurarea evenimentelor istorice de la 23 August 1944 este relatată de „Gazeta Transilvaniei” la 26 august, în numărul 48, intrucit între 19 august și data amintită ziarul nu a apărut. Toate stirile pe această temă sint publicate sub titlul „România a încheiat armistițiu cu aliații”. În cuprinsul relatărilor se arată, în primul rind, că în seara de 23 August 1944 posturile de radio au anunțat încheierea armistițului cu puterile aliate și încetarea ostilităților pe frontul din Est. Se subliniază înlocuirea sistemului de guvernare dictatorial cu unul democratic și recunoașterea din partea aliaților a drepturilor noastre asupra Transilvaniei. Ziarul releva că schimbarea a fost necesară pentru a salva națiunea de la o prăbușire sigură. Tara își păstrează deplina ei suveranitate, fără amestecul nici unei puteri străine în treburile ei, conchide „Gazeta”.

Semnăind componența noului guvern și precind drept concludent faptul că din el fac parte reprezentanții cei mai de seamă a patru partide, element semnificativ pentru orientarea internă și externă a țării, ziarul îl menționa în mod expres pe Lucrețiu Pătrășcanu, ca membru al guvernului din partea Partidului Comunist. După cum se știe, instituirea acestui nou guvern se inscria ca un fapt fără precedent în istoria politică a României, fiind prin el însuși reprezentativ pentru caracterul revoluției declanșate.

Un aspect fundamental pe care ziarul îl reliefează cu toată claritatea, sub titlul „Lupta pentru Transilvania”, este acela că „o dată cu formarea noului guvern, lupta pe față pentru reocuparea Transilvaniei de nord este deschisă”. Într-adevăr, 23 August a inaugurat începutul războiului împotriva Germaniei hitleriste, ca unul din primele acte suverane ale României.

La 30 august 1944, Ion Colan, în articolul „Bubuie tunul pe Olit”, semnala „ultimul chenar cernit pe care îl mai punem pentru Transilvania, gazetei noastre la a patra amintire a tristei zile de 30 august 1940... „Ne vom întoarce acasă. Și nimeni nu va avea dreptul să ne acuze că tropotul cailor noștri scurmă țarina străină”.

ani trupul Ardealului a singerat și nimeni n-a putut aduce nici o alinare suferințelor la care au fost supuși milioanele de frați... pe plan internațional noua atitudine a României a produs o impresie profundă”.

Aceleasi idei sint reluate și amplificate în articolul „Clipe mari” din 9 septembrie 1944 (numărul 50 al „Gazetei Transilvaniei”). În articol se arată: „Neamul întreg, din toate colțurile locuite de români, vibrează azi mai puternic decât bătaile tunurilor care despica orizonturile și sfarmă silnicile îngrădiri în care am fost zvirliti cu brutalitate acum patru ani... Am stat necontenit și exclusiv în serviciul acestui mare strigăt de durere al neamului în acești patru ani. N-a existat formă a scrisului pe care să n-o încercăm pentru a ține mereu viu focul în inimile cititorilor... În aceste clipe vibrează puternic o singură coardă, care transmite același și necontenit strigăt de luptă și indemn al zilei de azi și de ieri și al celei de mine: solidaritate! Bloc de stincă, întregul neam, cu o singură dorință, cu o singură voință; căci numai astfel vom reuși să recucerim și să consolidăm biruinta, de a cărei realizare nimeni nu se îndoiește nici o clipă”.

La 23 septembrie 1944, în numărul 52 al „Gazetei Transilvaniei” M. Mateescu își continua aprecierile pe marginea însemnății actului istoric de la 23 August: „În ce ne privește pe noi, românii, sintem într-adevăr la o mare cotitură. Și se cade să precizăm, la o mare cotitură a clasei conducătoare. Cei patru ani din urmă n-au putut schimba structura sufletească a românului dornic de libertate”.

La 11 octombrie 1944, numărul 55 al „Gazetei Transilvaniei” era conceput ca ediție festivă închinată eliberării Clujului. V. Branșce scria: „La Cluj au amuțit tunurile. Au amuțit și vocile sfruntate ce patru ani au împănăt lumea cu glasul nedreptății lor. Orașul tinereții venice se întoarce dintr-o grea pribegie, cu haina sfirșiată ca și podoba aleilor sale zdrențuite de vinturile toamnei... Clujul, țara românismului, orașul marilor creații spirituale ale neamului este cheia de boltă a întregii Transilvanii. În el duc toate drumurile reintregirii totale și definitive”.

Într-un articol omagial intitulat „1 Decembrie”, publicat la 2 decembrie 1944, în numărul 62 al „Gazetei Transilvaniei”, de V. Branșce se arată: „Numai actul de la 23 August a readus România în matca aliaților ei naturale. Pentru a se zmulge dintr-o alianță în care fusese zvirlită nu din voia ei, țara noastră a dat dovadă de cea mai desăvirșită loialitate... Tara și-a spus cuvântul. A fost un plebiscit unanim. Iar bubutul de tun a deschis bătaia Transilvaniei, pentru care

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Cine îl ajută

să revină acasă?

„La numai patru zile după ce m-am născut, am rămas fără mamă, pentru că la vîrsta de opt ani să-mi pierd și tatăl. Rămăsese fără sprijin, am ajuns la Casa de copii din Hălăucești, jud. Iași, iar după terminarea clasei a V-a, la Casa de copii din Budai, unde am terminat școala generală. N-am disperat și nici nu mi-am luat lumea în cap, preferînd să învăț, ca să răzbucesc ceva din tristetea vieții mele. Am dat, prin urmare, examen la Liceul silvic din Cîmpulung-Moldovenesc, la absolvirea căruia am fost repartizat,

ca practicant, la Ocolul silvic Pașcani. După două luni, am fost trimis la Districtul silvic Tătăruși, adică în comuna mea natală, unde n-o mai cunoașteam decît de bunica. Eram acasă! Din păcate, a trebuit să dau un nou examen pentru Ocolul silvic Birnova. Am reușit primul. Dar singura mea dorință e să revin acasă, lângă această bătrînă, singura care-mi mai aduce aminte de părinții mei dispăruți”. (Vasile Buleu, satul Uda, comuna Tătăruși, jud. Iași).

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Intre Tokio și Los Angeles. 1964 vara. Vacanța mare. Ca orice puști îndrăgostit de sport, urmăream la televizor transmisiunile de la J.O. din îndepărtata Japoniei. Sportivii români, cu excepția Iolandeii Balas, nu se numărau printre protagoniștii. Tocmai în acele zile părinții mei aveau niște vizite de făcut și numai la cunoștințe ce nu aveau televizor. Eu, vorba lui Creangă, nu mă dam dus de acasă. La protestele mele (vroiam să văd întrecerile de inot — era epoca lui Don Schollander) sau gimnastica, mama mi-a răspuns: „Te-ai înțelege dacă ar fi vorba de ai noștri, dar tu nu vezi că noi ne situăm destul de modest?”

Anii au trecut, iar de acest episod al copilăriei mi-am amintit acum, cu ocazia J.O. de la Los Angeles. Acum, cînd, iată, am reușit prima medalie la inot, cînd la gimnastică nu ne mai mulțumim decît aurul, cînd la haltere obținem medalii de aur și argint (ba chiar și un record olimpic!). Acum, cînd sportivii noștri sînt protagoniști ai jocurilor.

Iată izbînda României încă într-un domeniu: acela al sportului. Saltul de la Tokio 1964 la Los Angeles 1984 are loc sub pecetea „Epocii Ceaușescu”. Minunatele condiții create sportivilor din patria noastră, suflul nou adus și în sport, permanența grijă a conducerii superioare de partid, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a concretizat prin această avalanșă de medalii, între care predomină cele din cel mai prețios metal. Sportivii țării se prezintă cu fruntea sus la cele două marelle evenimente din istoria partidului și statului nostru: cea de a 40-a aniversare a revoluției de eliberare națională și socială antiimperialistă și antifascistă și cea de al XIII-lea Congres al P.C.R. (Dan Dănuț Doru)

După ce l-a lăsat pe mîna unor administratori oneroși care au și trecut prin furcile cercetării penale, Grupul de șantier 5 din București a uitat să-și achite toate datoriile față de locatari, lăsînd blocul în cauză fără recepția finală, de unde și mulțimea de deficiențe: pereți de rezistență fisurați, pereți despărțitori șubrezi, apartamente cu igrasie și mucegai, casa liftului descoperită. Deși situația a fost adusă la cunoștință constructorului, prin adresa nr. 25093/31.10.1983, nimeni nu vrea să vadă ce se petrece în blocul IV I A, str. Lucea, nr. 35, sec. 4, București, a cărui asociație ne scrie. Noi sperăm că de astă dată constructorul vă va face o surpriză plăcută.

Emil Șeuleanu din Tecuci, str. 25 Septembrie, nr. 46, jud. Galați, pensionar cu un venit de 1 600 lei, a fost obligat să participe cu o contribuție benevolă de 55 lei. Cerînd Consiliului popular Tecuci să-l absolve de această contribuție, petentul a fost răsplătit cu majorarea sumei la 105 lei. Ne mulțumim, a făcut trei cereri la Consiliul popular județean Galați, fără să primească însă nici un răspuns. Noi nu spunem că i s-a băgat mina în buzunar, e posibil ca hotărîrea să aibă un temel legal, dar nu înțelegem de ce nu i se dă o lămurire, ca să știe și omul cum să-și chivernisească pensia. Cîte cereri trebuie să facă?

Analizînd scrisoarea adresată revistei de către Ion Ioniță din Focșani, Comitetul de partid al Combinatului siderurgic Galați ne aduce la cunoștință că petentului i s-a restituit suma de 1 051 lei, reținută din eroare pentru concediul de odihnă efectuat în 1983. După ce mandatul a făcut cîteva drumuri în plus, căci între timp sesizantul se mutase, acesta a fost găsit la noua lui adresă și i s-au înmînat banii.

„Mă numesc Constantin Habet și locuiesc în Bacău, str. Frunzei, nr. 18. În 1977 am lucrat la întreprinderea de reparații Brăila, care avea o secție în Constanța, unde am urmat și un curs de calificare pentru mașiniști instalatori de foraje, terminat în iunie 1978. În prezent secția aparține de I.U.G.T.C. Constanța. Deoarece

în anul 1980 am plecat din întreprindere, mi-am retras și dosarul personal din care, în mod inexplicabil lipsește diploma de absolvire a cursului pe care îl făcusem. De atunci am făcut nenumărate drumuri ca să-mi pot ridica diploma dar de fiecare dată mai se dă alt răspuns. Vreau să vă spun că nu cer acest act ca să-l pun în ramă, ci pentru a putea profesa meseria în care m-am calificat dar pe care trebuie s-o amin pină se va întimpla minunea să-l găsească. Dacă nu se găsește documentul, trebuie să se găsească vinovatul. Însă nu pricepem de ce nu vi se eliberează un duplicat, că doar nu e act secret.

Maria Strungaru din Drobeta-Turnu Severin, str. Banatului, Bl. 2, Sc. 3, Ap. 1, jud. Mehedinți, născută în com. Porcești (Moldoveni), jud. Neamț, vrea să-și cunoască tatăl, dispărut de acasă la numai un an după căsătoria cu Elena Strungaru, de care s-a despărțit prin divorț. Nu vrea să-i reproșeze nimic, ci doar să-l vadă.

După ce a terminat Școala profesională M.I.U., avînd contract cu întreprinderea „Tesătura” din Iași, Lăcrămioara Niță, domiciliată în Iași, str. Roman Vodă, nr. 10, Bl. H 8, sc. D, Et. 2, Ap. 9, nu s-a putut angaja, motivîndu-i-se că acest lucru nu e posibil, fiindcă nu mai sînt locuri. Rămîne ca absolventa să trăiască din pensia de urmaș a mamei, ea fiind orfană de tată, sau s-o ia de la capăt. Normal e să-ncepă cu sfîrșitul, și acest lucru e posibil dacă o vor sprijini organele locale.

Contrar așteptărilor, Ion Porojan, din satul Căzănești, com. Ghioroiu, jud. Vilcea, întîmpină mari necazuri în obținerea cotei de benzină pentru motoreta sa VL—1—483. După ce, într-una din luni, i s-a refuzat cantitatea de 3 (trei) litri pentru cea de-a treia decadă, în luna următoare a sesizat că în locul său somnase altcineva, ceea ce înseamnă că acel cineva a primit și benzina. Atrăgîndu-i atenția asupra acestei ciudățenii, Cîmpoieru Marin, șeful stației PECO din comuna Bălcești, unde s-a petrecut dandanaua, i-ar fi răspuns astfel sesizantului: „Am să te fac eu luna următoare să te duci la Vilcea, ca să-mi aduci țidula, și să mai dai și 60 de lei pe drum!” Țidula, ca țidula, dar ce facem cu semnătura?

O dispariție misterioasă s-a întîmplat în comuna Burila Mare, jud. Mehedinți, după cum ne informează un grup de cadre didactice din localitate, unde contabilul s-a făcut nevăzut cu salariile dascălilor care au rămas fără retribuție timp de trei luni. După ce au informat conducerea Consiliului popular, care așijderea n-avea știință de plecarea funcționarului, acesta a fost depistat la un spital din Drobeta-Turnu Severin. După ce a sosit un revizor din comuna Devesel, ca să verifice fișetul, s-a aflat că, de fapt, banii și toate actele erau păzite de o soră a contabilului din Drobeta-Turnu Severin, care le ținea la ea acasă. Tot în acest sens mai sîntem informați că, lunar, contabilul reține fiecărui salariat cîte șapte lei, pe motivul că trebuie să-și recupereze banii de transport. După aceste incurcături, imprincipatului ori se înzdrăvește ori intră din nou la spital.

Urmare scrisorii trimise revistei de către Romulus Topor și Ladislav Stummer, care sesizau unele neglijențe în depozitarea gunoierului menajer, întreprinderea Arădeanca ne informează că se străduiește demult să găsească o soluție, că s-a adresat în acest sens I.P.I.U. București pentru executarea unui studiu de proiectare în vederea recuperării căldurii prin arderea gunoierului menajer, dar că, nefiind competentă, aceasta a îndrumat întreprinderea către I.P.S.L.G.C. București, careia i s-a și trimis comanda nr. 5730. Cam înoclit răspunsul dar tot e bine că s-a mișcat ceva, dacă am înțeles bine.

„M-am căsătorit în 1960, speram să am și eu parte de

o viață fericită, dar în 1966, la numai 28 de ani, m-am îmbolnăvit foarte grav și am fost supusă la trei operații dificile la coloana vertebrală, în urma cărora am rămas cu ambele picioare paralizate. Toți cei dragi și mai ales soțul, de la care așteptam sprijin și mîngiere, m-au părăsit tocmai acum, urmînd să infrunt singură nenorocirea. Cu toate acestea, s-au găsit oameni care să fie mereu lângă mine și să mă ajute, deși nu aveau nici o obligație. Aceștia sînt colocatarii mei Leonida Dandea, Paraschița Zaharia, Aurelia Hulei, Petruța Loanca și Florica Clement, cărora vă rog să le transmiteți prin intermediul revistei recunoștința și mulțumirile mele. Un alt om foarte apropiat, pe care nu l-a interesat atît cazul în sine, cît mai ales starea în care mă aflam, este doctorul Stere Carniciu de la Spitalul județean nr. 1 din Iași, ajutat de prof. dr. Melinescu, de asistenta Lenuta Sisserman și de infirmiera Zinica Bulgaru. Tuturor le mulțumesc din suflet” (Tincuța Bardan, str. Vasile Lupu, nr. 138, Bl. Al, trs. 1, ap. 1, Iași).

Despre dezamăgirile unui iubitor al boxului aflăm de la Stan Măroiu, Aleca Stupilor, nr. 7, Bloc. F8, Sc. I, Et. II, Ap. 9, sect. 4, București, care a cumpărat pentru o competiție două bilete a câte 50 de lei fiecare, pentru el și fiul său. Surpriza a venit însă cînd s-a între în sală, căci li s-a interzis accesul pe motiv că tichetele nu sînt valabile. Nu înțelegem nici noi misterul, dacă nu cumva e un truc al organizatorilor la mijloc, dar, pentru elucidare, transmitem aici însemnele după documentele primite la redacție. Biletul: „Seria T, lei 50, nr. 0024886”; tichetul: „C.P.M.B. — D.G.D.A.L., Palatul sportului și culturii, tichet — marcă, seria 007, sector H, rîndul 7, locul 14”. Cineva a greșit aici și acesta nu e în nici un caz plătitorul.

Urmare a scrisorii adresate de Cornel Luntraru din Amara, Consiliul popular al județului Ialomița ne aduce la cunoștință că petentul, care avea dese neînțelegeri cu vecinul său, a primit aprobarea pentru a fi racordat la rețeaua de apă, începînd cu luna iunie a.c.

„După puținele mele cunoștințe, știu că Legea nr. 3/1972, art. 71, lit. c, interzice și sancționează condiționarea vinzării. Totuși, în Cluj-Napoca, zahărul vanilat nu poate fi cumpărat dacă nu achiziționezi și două conserve de pește, așa cum mi s-a întîmplat la unitatea „Minerva”, în ziua de 15 iulie a.c. Și acesta nu e singurul caz de condiționare” (Ion Chiorean, str. Peană, nr. 13, Bl. R 12, Sc. I, Ap. 15, Et. III). Aveți dreptate. Nu e singura dată cînd am criticat în revistă acest aspect cu totul ilegal dar meteahnă tot n-a dispărut.

Dovadă e și faptul că Ilie Colan din București, Post restant, Of. P.T.T.R. nr. 1, ne semnalează vînzarea condiționată a cărților la librăria „Dacia Trilună” din Sibiu unde, vînd să consemneze acest fapt în Jurnalul cumpărătorului, a fost invitat să părăsească unitatea, în timp ce alți cumpărători erau serviți discret fără condiții. Iată cum un lucru normal se face vinovat de un alt delict: vînzare preferențială!

D.P.M.O.S. Neamț ne informează că scrisoarea Mariei Eșanu din Piatra Neamț, adresată revistei Flacăra, a fost soluționată pozitiv, petiționara fiind încadrată ca agent prestări la IJECOOP Piatra Neamț cu dispoziția de repartizare nr. 2940.

În numele locuitorilor comunei Afumați, Sectorul agricol Ilfov, Ilie Constantin propune ca transportul de călători între comună și Capitală să fie preluat de către I.T.B., din următoarele motive: Autobaza 2, călători, aparținătoare de I.T.A., nu efectuează un transport coprezentor (zile la rînd, dimineața, nu există nici o cursă); traseul actual I.T.A. se supraune pe 2/3 din parcurs celui efectuat de I.T.B.; traseul este scurt și aglomerat și nu convi-

ne autogării Obor. Toți locuitorii comunei, susține sesizantul, sînt de acord să plătească abonamente și bilete corespunzătoare I.T.B. pentru acest serviciu. Propunerea ni se pare logică și bine intenționată, așa că forurile de decizie se pot hotărî ușor.

Un răspuns pentru soții Stănculescu din Rîmnicu Vilcea, care nu și-au dat adresa completă, din partea Ministerului Educației și Învățămîntului: personalul didactic și maistril-instructori beneficiază de sporul de vechime în învățămînt, prevăzut în Anexa 2 la Decretul nr. 325/1983, începînd cu data de 1 iulie 1984, dată de la care se aplică majorarea retribuirii personalului din învățămînt.

Asociația locatarilor blocurilor A-3, B-3, D-5, din B-dul Muncii nr. 100—106, sector 2 București, ne încunoștințează că de circa 2 luni de zile din preajma blocului E-2, mai exact spus din dreptul scării D, curge un jet mare de apă zi și noapte, care ținește direct din asfalt, din cauza unei conducte defecte. Noi, asociația, am anunțat I.C.A.B. și G.I.G.C., secțiile din Șoseaua Cătelu, cît și I.C.R.A.L. Foișor, centrul 5 din B-dul Muncii. Au venit reprezentanți de la amintitele mai sus unități și, ca în expresia clasică, au văzut și au plecat!

Lucrez, împreună cu alți zece colegi, în domeniul prelucrării maselor plastice și, din dorința de a ne ridica nivelul profesional, de vreo cinci ani căutăm două cărți de specialitate de care avem absolută nevoie: Tehnologia prelucrării polimerilor, manual pentru clasele a XI-a și a XII-a, și Tehnologia prelucrării maselor plastice. Am încercat la librării, am scris și la Cartea prin poștă dar nici pînă acum n-am reușit să procurăm aceste cărți pe care le considerăm foarte utile. Poate se va găsi totuși cineva care să ne ajute”. (Ioan Cristea, B-dul Cloșca, nr. 72, Bl. G-1, Ap. 23, Satu Mare). Noi știm că s-au găsit cărți mult mai rare, dar aminte aceste manuale la ordinea zilei.

Nicolae Tokacek din București ne semnalează că monumentul lui Tudor Vladimirescu, aflat pe str. Mihai Eminescu, în dreptul imobilului cu nr. 216, a suferit în ultima vreme intervenția nesăbuită a unor suporteri cu inclinații grafomane.

care au găsit de cuviință să scrie cu cretă neagră, pe una din părțile laterale ale soclului, cum se poate observa și din fotografie. Și noi sîntem admiratori ai unor echipe dar pînă acum nu ne-a dus gîndul să ne manifestăm astfel.

La trei ani după ce a cumpărat 4 500 bucăți de țigla pentru a-și acoperi noua sa casă, Alexandrina Matyus din Baia Mare, str. Karl Marx, nr. 7/15, jud. Maramureș, a constatat că materialul destinat acoperișului, făcut adică să dureze,

s-a degradat aproape complet, din pricina unor vicii ascunse. Cu o confirmare a Consiliului popular, petenta s-a adresat unității producătoare, adică Întreprinderea de produse ceramice din Jimbolia, dar sesizării sale înregistrate cu nr. 29/10.11.1983 i s-a răspuns negativ. Ceva trebuie să fie la mijloc, fiindcă nu se va fi apucat proprietara să-și zdrobească singură țigla.

Consiliul orașenesc al sindicatelor din Cîmpina ne informează că, deși în primă instanță n-a procedat legal, Elena Irimia și-a primit totuși drepturile pentru concediul medical care-l fusese refuzat, intrucît s-a considerat că într-adevăr copilul fusese bolnav iar reținerea retribuirii nu era principială. E bine că s-a cercetat fondul problemei și nu s-a dat un răspuns pripit.

Ne scrie un grup de pionieri de la Școala generală din satul Prilog, comuna Orașu Nou, jud. Satu Mare, în numele căruia semnează comandantul unității, Vasile Handrau, și comandantul instructor, învățătorul Gheorghe Goje, pentru a ne relatea că terenul de fotbal al școlii, care pînă acum n-a deranjat pe nimeni, a fost intr-una din zile arat de un tractorist inversunat, fără nici o înștiințare prealabilă a conducerii școlii. Pionierii au fost informați că hotărîrea de a reda agriculturii acesti 50 de ari, care făceau bucuria școlărilor, a fost luată de președintele C.A.P. Nu știm cît s-a cistigat prin această inițiativă dar știm sigur că nu s-a procedat corect față de copii și școală.

Pagină realizată de RADU G. ŢEPOSU

POȘTA REDACȚIEI

Ionel Chira — Avram Iancu (Alba): Absolvenții școlilor profesionale de pădurari nu pot ocupa posturi de tehnicieni silvici, acestea pot fi ocupate de către absolvenții liceelor silvice fără condiții de vechime

Lucreția Măruntelu — Făgăraș: Cereti sprijinul procuraturii locale

Irina Gheclu — Brașov: În cooperativă meșteșugărească suma convenită lunar în acord global se determină pe baza tarifelor pe unitatea de produs și a producției fizice realizate, la nivelul subunității, de către muncitorii direct productivi. Retribuirea dv. s-a calculat corect

Nicolae Matei — Ploiești: Nu aveți Măndrita Pusnei — Frumusia (Botoșani): Pot fi înscrși la pensie pentru pierderea capacității de muncă cauzată de boală sau accident în afara procesului de muncă, numai cooperatorii încadrați în gradul I sau II de invaliditate, care au cel puțin 10 ani vechiemi în muncă în C.A.P. (cu realizarea volumului de muncă stabilit de adunarea generală) iar pierderea capacității de muncă a survenit în timpul activității de cooperat

Neculai Gherghinis — Pufestii (Vrancea): La Oficiul de evidența documentelor de asigurare

Tadorița Moga — Dor Mărunt (Călărași): Vă interesați la DPMS — Călărași

Iosif Vereb — Lugoj: Găsiți la farmacia nr. 24 din localitate

Maria Luchian — Mihail Kogălniceanu (Constanța): De alocația de stat pentru copii, beneficiază și cadrele didactice suplinoare încadrate pe durata unui an școlar

Valeriu Constantinescu — București: De la 1 ianuarie 1976, în grupa II de muncă sînt prevăzute numai unitățile nucleare de gradul IV, nu și cele de gradul III

Mariana Sirbu — Ineu: Adresați-vă la U.G.S.R.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Pildele rele strică moravurile bune

ONORATĂ INSTANȚĂ
A MORALEI

● Weldin și-a recăpătat dragostea de viață ● Rodul unui lanț de abateri ●

Cine face sesizare pierde locul de onoare

În formația maistrului Constantin Piriia, de la întreprinderea pentru aparate de măsură și control din Otopeni, lucrurile au păstrat multă vreme aparențe liniștitoare. Rufe se spălau în familie și ra-roorii vecinii de secție reușeau să arunce câte-o privire în curtea maistrului nostru. Ce-l va fi determinat, prin urmare, pe Ion Pascu să devină intransigent cu superiorul său, o greu de bănuț, și acest lucru nici nu interesează aici, fiindcă oricine are dreptul să arate cu degetul unele abateri de la disciplina producției.

Astfel se face că, într-una din zile, Ion Pascu se hotărăște să aducă la cunoștința conducătorii parte din neregulile care se petreceau sub ochii lui (printre care și escamotarea unui fir de platină găsit pe coridor de maistru) și să ceară o verificare minuțioasă a neglijențelor de care se făcea vinovat Constantin Piriia. Sesizarea fu sortită eșecului, căci directorul Nedelcu Antonescu, promițând îndreptarea lucrurilor, trecu de fapt cu vederea peste abaterile subordonatului său. Nemulțumit de felul cum a procedat conducerea, Ion Pascu perseverează și face o nouă sesizare, de astă dată mai amplă și mai amănunțită, către conducerea Centralei de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică, forul tutelar al întreprinderii. Sesizantului i se asociază și Magdalena Boangher care se hotărăște să aștearnă pe hirtie, cit mai fidel, o mulțime de abateri săvârșite în formația maistrului Constantin Piriia. Când doi spun același lucru, înseamnă că ceva nu e în regulă, așa încît o comisie din partea centralei hotărăște să întreprindă o anchetă, desigur atentă și nepărtinitoare.

Multe din cele semnalate de Ion Pascu și Magdalena Boangher se adevăresc. Tot acum iese la iveală și faptul că maistrul era în secție un fel de cloșcă ocrotitoare care reușea, cu timpul, să strângă sub aripa sa aproape toată familia: Despina Piriia, soție; Maria Grigore, fiică, Marieta Piriia, noră. Nu gradul de rudenie ar fi deranjat pe cineva, zice Ion Pascu, ci faptul că maistrul începuse să confunde secția cu familia, favorizându-și fiica și soția, tolerându-le acestora să croșeteze în timpul serviciului, altfel zis, complăcindu-se în această discriminare fără nici un sentiment de vinovăție. Maistrul Constantin Piriia era un pater familias în toată regula!

Era limpede pentru toată lumea, de acum, că ceva trebuia schimbat, și încă degrabă. La cererea conducătorilor, inginerul șef Dinu Săndulescu face un Referat în legătură cu situațiile constatate în secția a III-a, în 25 Ianuarie 1984, cu ocazia controlului efectuat de reprezentanții ai Comitetului municipal de partid și ai C.U.P.S.I.C. în formația maistrului Constantin Piriia. Extrem de judicios întocmit, referatul își propuse, pe lângă sancțiunile de rigoare, să destrame clanul Piriia și să-i îndepărteze pe beligeranții pentru evitarea oricăror fricțiuni. Astfel, inginerul șef propuse următoarele: Despina Piriia să fie transferată la secția I, formația IB; Maria Grigore, fiică, să fie transferată la Atelierele VVC, din cadrul secției a IV-a, unde de altfel fusese mutată disciplinar; Marieta Piriia, noră, să fie transferată în formația maistrului Gheorghe Răileanu; Constantin Piriia să fie sancționat cu retragerea unei gradății pe două luni, pentru abateri disciplinare și pentru tolerarea unui climat de muncă necorespunzător; Silvia Turca, șefa biroului personal, să fie sancționată pentru părăsirea întreprinderii în ziua de 25.01.1984, fără delegație semnată de șeful direct; Ion Pascu să fie transferat în secția a IV-a, Vulcanizare, iar soția acestuia, Va-

leria Pascu, în secția a III-a. Celelalte sancțiuni și propuneri nu interesează în cazul de față. Conducerea întreprinderii analizează referatul, îl modifică pe ici, pe colo și întocmește, la rîndul ei un altul, către centrală, în care se spun următoarele: Constantin Piriia a fost sancționat cu retragerea gradăției, conform deciziei nr. 26/26.01.1984; Despina Piriia a fost transferată la secția I, formația automate (unde, de fapt, nu s-a dus nici o zi, după cum îmi confirmă inginerul șef); Ion Pascu a fost transferat la secția I, lăcătușerie (prima propunere de transfer, a inginerului șef, căzuse, întrucît maistrul Marin Sirbu îi făcuse un referat de respingere). Urmează alte măsuri.

Ajunsa la acest punct, centrala analizează referatul întreprinderii și face câteva adaosuri, considerind că unele măsuri n-au fost suficiente de severe. Prin urmare, decide: Constantin Piriia să fie sancționat cu retragerea gradăției pe trei luni și să fie mutat în altă secție; Ion Pascu să fie sancționat cu avertisment, pentru că nu s-a prezentat la noul loc de muncă; Maria Anton să fie transferată la altă formație. Urmind logica demersurilor, conducerea întreprinderii informează centrala că s-a aplicat sancțiunea dictată lui Constantin Piriia, evitînd cu bună știință să pomenească ceva despre mutarea acestuia. Spre a fi limpede înțeles, trebuie să spunem că măsurile rămase în vigoare, care au avut adică ultimul cuvînt de spus, sînt cele ale centralei iar conducerea întreprinderii, ca subordonată, avea datoria să le pună în practică. Numai că n-a fost să fie așa iar directorul, crezînd probabil că uraganul a trecut, s-a mîngîiat cu ideea că va putea escamota din nou situația incertă și va aduce liniștea și pacea în întreprindere. Observînd că mai nimic din ceea ce a hotărît forul superior n-a fost dus la capăt, Ion Pascu revine cu altă sesizare, spre o mai dreaptă luare aminte. De bună-credință, convinsă fiind că informarea întreprinderii conține lucruri adevărate iar nu gogomăni, centrala îi răspunde lui Ion Pascu, prin adresa nr. G3/7071/19.03.1984, că multe din cele sesizate s-au adevărit și s-au luat măsurile cuvenite. Ion Pascu vede însă cu ochii lui că familia Piriia s-a refăcut, ca o hidră, că maistrul însuși n-a fost clintit din loc și îi este dat să suporte zilnic amenințările clanului care-i ride în față. E luată în colimator și soția lui, Valeria Pascu, insinuîndu-se că cine nu știe să tacă are de tras ponoasele. Ofuscă, lezată în propriu-i orgoliu și simțînd desertăciunea eforturilor sale, Ion Pascu se încapăținează și nu se prezintă la noul loc de muncă. I se părea nefiresc ca el să fie singurul care să respecte măsurile centralei, în timp ce restul își dădea coate pe la colțuri. Cert este că, intenționînd să rezolve onorabil acest transfer, conducerea îl trece pe imprincipiat în concediu, pentru ca, la revenire, să-l anunțe că hotărîrea a rămas aceeași, Ion Pascu continuă să nu se prezinte la noul loc de muncă și maistrul Ion Răileanu îi face un referat, în urma căruia i se desface contractul de muncă, prin Decizia nr. 112/15.03.1984, conform art. 130, lit. 1 din Codul muncii, pentru absențe nemotivate. Astfel se face că, încercînd să pună capăt unor abuzuri și nereguli, sesizantul nostru s-a văzut în postura de a-și lua adio de la întreprindere, nu înainte ca șefa serviciului personal, Silvia Turca, să-l întrebze malițios dacă și-a luat salariul de șomer. Avea de ce ride acum. Scăpase de un om inconfortabil.

Din punct de vedere juridic, desfacerea contractului de muncă este temeinică și legală, așa încît ea nu mai poate fi con-

Omul — interioare de conștiință

Stăpînul

Manșetele albe pe fața de masă brodată cu flori. (Haina i-a dus-o ea în vestibul). Părul lui pieptănat cu cărare și bine periat, care nu mai așteaptă mingierii. Este ora 17,45. Sub privirea lui, miinile ei forfotesc pe masă ca două mici animale surprinse de lumina lămpii: cuțitul și lingura în dreapta, furculița — în stînga. Dar gura lui atît de frumoasă se încapăținează să nu se deschidă. E ca o vitrină bine întreținută la o dugheonă în curs de demolare. Dacă ai deschide ușa, clopoțelul ar zbirni dezarticulat și hodorigit. Sistemele de alarmă ale memoriei ei se pun în stare de funcționare: ce-a uitat? de ce nu mîncîc? Piperul?... Este!... Piinea, șervețelul, paharul, cana cu apă, tocimurile toate... Bustul lui a adoptat forma monumentului pe care ea i l-a ridicat în tinerețe. Opera ei de căpățîi pe care acum a puțină plastilină ar mai modifica-o pe ici, pe colo, ar face-o puțin mai caraghioasă, mai puțin țepănă adică.

Zimbetul îi îngheață pe buzele cu care în ultimul timp nu mai sîrută decît ciorbele, sururile, aluaturile... Pur și simplu nu-și dă seama ce-a putut să uite și rigiditatea lui o ține într-o stare de febrilitate temătoare... Dar astăzi, fiindcă băieții i-au telefonat de la mare, poate ride măcar în sinea ei, iar el poate să-și exerseze marțialitatea cit o poftă... O mie de ani!... Tacimurile sînt toate, piinea, șervețelul, cana cu apă, paharul, piperul, hreanul, sosul de bulion... Trec acum prin mîntea ei, frumos incolonate, ca pe o bandă de telex, toate cuvintele pe care le aude de la el în ultimii ani, vrea 14-16 cuvinte, toate comenzi și printre ele nu-l află pe acela care ar putea-o dumiri ce-a omis, ceva grav pesemne...

O manșetă s-a mișcat și căutătura ei se strecoară sub partea lăsată vederii: nu cumva a fost ceva pe fața de masă? Imaculatul ăsta i-a zbircit și asprit pielea. Dar de ce n-ar fi mindră, nici unul dintre prietenii lor nu are asemenea manșete. În scroaleală pune puțină sare întotdeauna... Sarea! A uitat sarea! Cum de nu și-a dat seama... Dar, nu!... Acum că tot știe motivul înțepenelii lui poate să-l lase să aștepte, să rămîna așa mut și nedreptățit... În fond, așa îl poate privi. Nu-i el opera ei?

NICOLAE CRISTACHE ■

În legătură cu articolul „Demn și onest” din 17.02.1984 vă fac cunoscut: Organele centrale din Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Muncii au vizat favorabil dosarul invalidului WELDIN EDGAR WENZEL, astfel că prin Decizia nr. 64.686 din 05.07.1984 i s-a atribuit pensie de invaliditate gradul I (unu) cu data trecerii în retragere (03.02.1982).

Ministerul Muncii imediat după apariția articolului i-a acordat un ajutor special de 2.000 lei, iar Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a jud. Timiș i-a pus la dispoziție un cărucior manual.

Toate organele și persoanele solicitate au dat dovadă de multă omenie, înțelegere și promptitudine.

Sperăm ca și organele Consiliului popular municipal Timișoara să atribuie familiei lui spațiul necesar la parterul unui bloc pentru a nu mai fi dus în spate 4 (patru) etaje cum se întîmplă în prezent, iar vreo întreprindere să-l dea posibilitatea să se califice într-o altă meserie, întrucît cea pe care o are de brutar nu o mai poate practica.

Weldin și-a recăpătat dragostea de viață. El poate și trebuie să muncească. Veți mai avea vești despre acest caracter de fier.

Cu stimă, lt. colonel Theodor Marin

testată. În ziua cînd am intrat în întreprindere, vînd să răsfoiesc și eu dosarul personal al lui Ion Pascu, am avut surpriza să constat că lipsea tocmai decizia prin care i se desfacuse contractul. O caut pe șefa serviciului personal dar e de negăsit. O caut și inginerul șef, Dinu Săndulescu, ce ține locul directorului în această perioadă, și n-o găsește nici el. Silvia Turca plecase din întreprindere, fără știrea nimănui, exact cum o făcuse și altădată, cu prilejul controlului din partea centralei. Încep să bănuiesc o oarecare complicitate între persoana dispărută și maistrul Constantin Piriia, bănuială confirmată de altfel de inginerul șef. Să presupunem însă că documentul ținut la mare preț, adică detașat de dosar, n-ar schimba deloc datele problemei. Ion Pascu a greșit fără îndoială într-un punct: trebuia să-și caute dreptatea acceptînd transferul iar nu înainte. Așa s-a și făcut că a căzut într-o greșală greu de îndreptat. Însă orice om de bună-credință poate vedea că îndepărtarea lui a fost premeditată și că lucrurile au fost cuse cu atît albă mai cu seamă că intransigența ar fi trebuit să-i privească și pe ceilalți. Fiindcă iată cum s-au aplicat măsurile dispuse de cen-

trală: Despina Piriia nu s-a prezentat la secția I, st. automate, ci mai aproape de soț; Maria Grigore a mers la secția a III-a iar nu la secția a IV-a, Galvanizare; Constantin Piriia a rămas în același loc; Maria Anton, la fel. E drept să ne întrebăm, prin urmare: acestea nu constituie abateri? De ce singurul cu care conducerea întreprinderii a fost foarte drastică e Ion Pascu, adică exact cel care făcuse sesizarea și care tulburase apele afacerilor dubioase? Acum ne apare cu totul limpede că vinovată e întîi de toate conducerea întreprinderii care, în loc să aplice sancțiunile hotărîte de centrală, încurajează mai departe încorectitudinea, lăsîndu-l pe Constantin Piriia să-și facă de cap, cum a făcut-o ani de-a rîndul. Secretara cu propaganda, ingenera Mariana Lăzărescu, mă ascultă cu atenție, căutînd parcă un răspuns dar adîncindu-se în tăcere. Ce să mai spui, de fapt, cînd e foarte limpede că greșala lui Ion Pascu e rodul unui lanț de abateri în fața cărora răbdarea a fost cam greu pusă la încercare. Și Ion Pascu nu mai are nervii tari.

RADU G. ȚEPOSU ■

Mirajul și capcana falsomaniei

„...Am semnat un contract pentru muncă la domiciliu cu Cooperativa „Prestarea” București, dar nu am primit de lucru și nici sumele înscrise în statele de plată a retribuției, pe numele meu, iar semnăturile nu sînt ale mele” declară Ion Tufig, căruia Eugen Pirvu, șeful unității nr. 136, aparținînd de cooperativa sus-amintită, pretindea că i-a plătit suma de 19.479 lei.

„...Nu am primit de lucru, nu am primit sumele prevăzute în statele de plată, iar semnăturile nu-mi aparțin” declară, la rîndul său, Maria Toescu, în timp ce i se arată documentele „oficiale” din care rezultă că aceiași Eugen Pirvu i-ar fi înmînat 14.818 lei.

„Am lucrat în luna iunie 1981 și am primit prin tovarășul Viorel Rău suma de 837 lei, iar celelalte luni nu am lucrat, nu am primit alți bani, iar semnăturile de pe state nu-mi aparțin”, relatează, uluit de suma pe care se pretinde că ar fi primit-o, de la Cooperativa „Prestarea” (22.845 lei), Ioan Nistor.

Nici Elena Rosai nu recunoaște semnă-

turile pentru suma de 27.496 lei. Nici Florian Udrea, pentru suma de 10.403 lei. Nici alți zeci și zeci de cetățeni ale căror nume apar în statele de plată ale unității nr. 136, aparținînd de Cooperativa „Prestarea”.

Situația pare neverosimilă, dacă nu chiar absurdă, însă realitatea cazului pe care îl prezentăm este, într-adevăr, stupefiantă.

Neverosimilă, exagerată, rău intenționată, i s-a părut și căpitanului Nicolae Fetcu din Miliția sectorului 2 prima sesizare pe care a primit-o despre „patronul Eugen Pirvu”, cum îl eticheta autorul anonimei. „N-o să vă vină a crede, însă vă rog să verificați și o să vedeți că așa este — se sublinia în sesizare — Eugen Pirvu a transferat unitatea pe care o conduce într-o adevărată feudă, din care storcea venituri fabuloase. Toată familia sa este încadrată fictiv și primește lunar zeci de mii de lei. Mulți dintre cei care apar în statele de plată sînt semnați în fals, unii nici nu știu că sînt trecuți, alții primesc sume mult mai mici decît cele înscrise. Dacă mai continuă așa, Pirvu ajunge în curînd milionar”.

Firește, oricît ai fi de „familiarizat” cu aspecte de acest gen, nu poți să nu fii foarte circumspect în fața unor asemenea... exagerări.

Din capul locului reținea însă atenția opulenta familiei Pirvu, care, pe lângă faptul că cheltuise în alți ani sume mari de bani, inclusiv cu o excursie în mai multe țări din Europa, acumulasă, într-o perioadă scurtă, un mare număr de opere de artă, valorînd sute de mii de lei. Or, pînă la încadrarea lui în funcția de șef al unității nr. 136 — aceasta în anul 1976 — Pirvu nu dispunea de atîtea bunuri sau posibilități de a le acumula. Se putea desprinde o primă concluzie.

De la cunoașterea prealabilă a modului de viață pe care îl duce familia vizată, se trece la verificarea metodică a actelor financiar-contabile, care, de asemenea, pun ofițerului de la economie și colegului său de la cercetări penale — Dobrică Udriște — un mare semn de întrebare, prin modul neglijent în care sînt întocmite și haosul în ținerea evidenței lor. „Să fie vorba de un... stil propriu? Sau de premeditare, anume pentru a deruta eventualele verificări?” se întrebă ofițerii Fetcu și Udriște.

Cu meticulozitatea și calmul ce se impuneau în astfel de cazuri dificile, cu

răspunderea ce se cere în stabilirea adevărului, cu concursul specialiștilor în grafologie, pentru a se demonstra autenticitatea ori falsul semnăturilor de pe statele de plată, ofițerii au stabilit că Eugen Pirvu, abuzînd de încrederea pe care i-o acordase conducerea cooperativei, profitînd de lipsa de control, lăsîndu-se atras, pînă la pierderea simțului realității, de obținerea unor cîștiguri mari, ilegale, a recurs la falsuri grosolane, repetate, atît în privința retribuției manoperelor aferente fiecărui produs, a evidenței producției realizate, cit și în semnarea statelor de plată, încît în numai trei-patru ani și-a însușit pe nedrept peste 600.000 lei, atrăgînd și alți subalterni la săvîrsirea unor acte de înșelăciune, provocînd astfel avutului obștesc — așa cum aveau să stabilească, în final, maiorul Dobrică Udriște, — un prejudiciu de 789.677 lei.

Mirajul unei vieți de huzur, bazată pe sute de semnături false, nu putea fi, în realitate, decît o capcană periculoasă, care i-a adus lui Eugen Pirvu 18 ani de închisoare și confiscarea averii. Alte comentarii par de prisos. Se impun încă meditații din partea tuturor celor care pot și vor să evite asemenea consecințe.

MIHAI GROZAVU ■

● Valorificarea unui volum imens de manuscrise ● Un nou medicament al farmacistului Alexandru Torjescu ●

Eveniment Ștefan Odobleja:

Introducere în logica rezonanței

Ștefan Odobleja începe să devină un mit în istoria științei românești, un mit pornit din povestea de toată frumusețea a vieții unui om atins de aripa geniului sau măcar a gândirii neobișnuite. A studiat enorm și a rămas un țaran desăvârșit, a fost medic militar și a renunțat la onoruri după ce a făcut războiul în linia întâi, acolo unde victoria își alegea morții și fericirii, a publicat cărți și comunicări științifice în România și în marea metropolă culturală a lumii, Parisul, ca să se întoarcă în sat, convins că pentru a revoluționa medicina are nevoie de aparatură și laboratoare și, revenit la pământ, în lumea cea fără de tulburări, a început să revoluționeze gândirea. Când totul era schematizat un incendiu i-a cuprins casa și o mare parte din operă și a trebuit să o lăsa de la capăt, rămânând și țaran, un țaran ciudat pe care ceilalți ba îl admirau, ba nu-l înțelegeau și el scria și cultiva porumbul și-l nega pe Aristotel. S-a mutat în Drobeta-Turnu Severin și într-o casă obișnuită a scris o nouă logică, și-a propus să își ridice altă casă dar devenirea spiritului omenesc îl fascina mai mult decât introducerea curentului electric sau o întemeiere într-o curte. Odobleja trăia cu sentimentul că întemeiază în gândire și nu ținea neapărat ca toți ceilalți să-l creadă și să-l înțeleagă, avea lumea lui și trăia demn și frumos, ca un țaran care conducea un imperiu al gândirii, și scria pe hirtie de împachetat, pe coperti de caiet, mă mir cum de n-a scris pe pereți și cum nu a scris pe brațe și pe coaja bătrânului corcoduș care îi umbra intrarea în clădire. A lăsat după el o operă și este nevoie de oameni de nădejde care să descifreze cei 10-15 metri liniari de manuscrise legate pachet și puse în rafturile Arhivelor Statului din Drobeta-Turnu Severin.

Mai zilele trecute, în Mehedinți a avut loc un mare eveniment Odobleja: Lansarea volumului *Introducere în logica rezonanței* de Ștefan Odobleja. Scrieri inedite într-o ediție îngrijită cu studiu introductiv și note de Alexandru Surdu și o prefață de Constantin Noica. Cu acest prilej a

avut loc o reuniune și la ea s-a repetat cam tot ce știam despre acest Savant, în plus apărând această nouă covârșitoare, *Introducere în logica rezonanței*, tipărită prin grija Editurii Scrisul românesc din Craiova. Cartea reprezintă o valorificare a impresionantului volum de manuscrise, circa 50 000 de pagini, dintre care 15 000 se referă la logică, existent la Filiala Arhivelor Statului din Drobeta-Turnu Severin. Prin strădania celor de la Arhive, în sediul Filialei a fost amenajat un „cabinet Odobleja”, în care pot fi consultate manuscrisele, cărțile și studiile publicate de savant. Amenajarea cabinetului Odobleja la Arhive a prilejuit și o interesantă expoziție permanentă, cu un stand

de obiecte, ediții și fotografii ale părințului ciberneticii.

Ilarie Hinoveanu, directorul Editurii Scrisul românesc, referindu-se la evenimentul lansării unei cărți de Ștefan Odobleja sublinia importanța întregii opere a savantului ca și nevoia publicării ei, alături de importante contribuții ale unor savanți cu importante contribuții în domeniu, D. Danielopolu și Paul Postelnicu.

Cercetătorul Alexandru Surdu, cel care a îngrijit ediția și este unul dintre oamenii cu deosebite merite în reconsiderarea opereii acestui om cu straniu și nefericit destin l-a încadrat pe Ștefan Odobleja în contextul logicii contemporane. Există logici clasice, matematice și dialectice. Lucrarea lui Ștefan Odobleja nu poate fi încadrată în nici una dintre acestea. Ca obiect al cercetării logica lui Odobleja se aseamănă cu logica clasică, de tip aristotelic, în care se tratează despre noțiuni, judecăți, silogisme, despre formele gândirii uzuale, dar diferă de aceasta prin faptul că nu tratează aceste forme ca rezultate ale gândirii, ca forme constituite, ci urmărește să le surprindă în însuși actul gândirii. În acest sens, orientarea lui Odobleja este psihologistică, el considerând gândirea ca act psihic, așa cum o considerase și în *Psihologia consonantistă*. Odobleja utilizează în permanență metoda modelării nu numai geometrice, ci și fizice. El consideră că, pentru a mecaniza gândirea, este necesară mai întâi reprezentarea ei geometrică, spațializarea ei în proiecție plană. Dar mecanizarea gândirii presupune și modele fizice cinematice și dinamice, care urmează ulterior să fie automatizate. Din perspectiva acestor tipuri de modelare, logica rezonanței are patru părți, geometria logicii, cinematica logicii, dinamica și mecanica. Este vorba de un plan grandios, de un proiect comparabil numai cu al lui Leibniz despre „caracteristica universalis”.

La reuniunea de la Drobeta-Turnu Severin Alexandru Surdu a subliniat faptul că proiectul lui Odobleja, ca și cel al lui Leibniz, n-a fost realizat, ceea ce nu-l scade însă din importanță. Cele 15 000 de file ale manuscrisului de logică dovedesc faptul incontestabil că Odobleja a luptat din răspuțeri pentru realizarea lui. Din păcate nu tot materialul poate fi valorificat prin publicare. Ar mai putea fi publicate, aprecia Alexandru Surdu, cel puțin două volume referitoare la geometria și, respectiv, fizica logicii. Odobleja nu era un inginer. El nu con-

ștrua mașini de gândit. El le concepea. Dar manuscrisele sale dovedesc cu prisosință că era capabil să emită idei originale, de mare valoare, care trebuie să ne pună pe gânduri, înainte de a-i combate tezele sau chiar de a le lua în deridere. Să nu uităm că în timpul vieții Ștefan Odobleja s-a înfățișat la cîteva notabilități științifice ale vremii și unele l-au îndrumat să se prezinte la o editură care publică lucrări științifico-fantastice. Este incontestabil, a subliniat Alexandru Surdu, că Odobleja nu este infailibil, că în urma unei construcții, cu cit este mai grandioasă, cu atât rămâne mai mult moloz. Dar este moloz despre care vorbea Perpessiciu, editorul lui Eminescu, care moloz alături de măreția edificiului dă grandoare opereii.

Despre prețuirea opereii lui Ștefan Odobleja a vorbit prof. dr. Paul Postelnicu, președintele Asociației internaționale „Cybernetics Academy Odobleja” și membru al acestei asociații, Stelian Bajureanu, Titus Dumitrescu, Constantin Nechifor și Nicolae Istodor.

Valorificarea moștenirii Odobleja a început. Fără îndoială ea va scoate la iveală o operă și locul ei în istoria științei se va stabili mai greu sau mai ușor. Dar și mai fascinantă este povestea vieții acestui om, care a ajuns pe culmile succesului, a căzut în umbra sa vale a nimicului și acolo și-a păstrat demnitatea și a gândit curajos, încercând să revoluționeze gândirea. Și în chiar ceasul sfârșitului să se înalte iar, viața să-l readucă pe culmi. Acum numele lui circulă. Cercetările și studiile despre Odobleja se înmulțesc. Cine știe în cîte ani analiza opereii va depăși volumul manuscriselor. Au apărut oameni de bine care continuă valorificarea opereii sale. Revista Flacăra a deschis o cale și a lăsat drumul liber tuturor oamenilor de bună credință. Odobleja este o victorie în primul rînd a lui Odobleja, și mai apoi a celorlalți. Căci acum, cînd opera omului este în vogă, au apărut tot felul de inși, gata a se socoti „odoblejiști” pentru a minca o piine mai bună, gata să se socotească altceva pentru o piine și mai bună. Odobleja a început să facă literatură și epigoni și, mai presus de toate, a început să însemne un tezaur de gândire.

Opera se cucerește greu. Povestea vieții acestui om se citește ca o sublimă lecție de înfrîngere și victorie.

CORNEL NISTORESCU ■

După punerea la punct a Gelului anti-ulceros TA (folosit cu rezultate eficiente de peste 3 000 de suferinzi de boli ale tubului digestiv), farmacistul Alexandru Torjescu și-a îndreptat preocupările asupra bolilor de piele, se știe, atât de răspândite și ale căror remedii nu aduc încă vindecări totale. Preocupări determinate de două împrejurări, inițial independente dar care se interesează și se ciocnesc puternic în gândirea omului obișnuit să-și officieze profesia, meditando asupra ei, interesat de destinul unui medicament pe care l-a elaborat ori l-a încredințat unui om, încercînd mereu să aprofundeze interrelația dintre acesta și organism. O împrejurare este forțată de bolnavii, inșiși. Gelul TA, creîndu-i o mare reputație, îi aduc în pragul farmaciilor unde a lucrat numeroși oameni suferînd de cu totul alte boli decît cele de stomac, boli în general grave ori limitate, căutîndu-l ca pe o ultimă speranță, după ce au încercat totul — medici și medicamente. Cealaltă împrejurare este prospectul unui medicament mai nou care i-a intrat la un moment dat în farmacie, prospect indicînd, la modul general, că poate fi folosit și în dermatologie. Studiază atent componența acestuia și începe să facă asociații, să reflecteze asupra drogului și a posibilei reacții în anumite boli de piele. Încep și întrebările. Era atunci, ne relatează, încă la Drobeta-Tr. Severin, și cam tot în acea perioadă, întimplarea face să i se adreseze un bolnav pe care îl chinuia de zece de ani un psoriazis al miinilor, arătîndu-i niște palme crăpate ca de lepră. Omul era mecanic, umbra tot timpul cu miinile prin motoare, murdare de uleiuri și benzină, ceea îi irita și mai mult plăgile și așa foarte adînci. Ii aplică o schemă de tratament, pe care o gîndește îndelung, pe baza medicamentului redescoperit, avînd convingerea că va da rezultate în boli de piele și mai ales, în psoriazis. Căci, relevarea acelei indicații de pe prospect îi împinge curiozitatea să studieze dermatologie, cu toată atenția încordată asupra mecanismelor de producere a unor asemenea boli. Ca și în cancer este, într-adevăr, dezarmant nu numai pentru noi, masa mare a oamenilor, dar și pentru specialiști, să auzi, să îi se spună și cu atît mai mult după ce citești mînti de tratate să afli lapidar că, spre exemplu „la cauze du psoriazis est encore inconnue”, „cauza psoriazisului este încă necunoscută”. Spre propria sa surprîndere, bolnavul nu numai că s-a ameliorat dar, în 7 zile, s-a vindecat pe deplin. Nici o urmă din vechile crăpături, pielea își revenise la normal. Atunci, își aprofundează studiul, reia schema dată și începe observații de finețe asupra ei, începe ca pe o tablă

de șah, să urmărească unde a acționat și cum, la nivelul căror organe, căror țesuturi. Vestea se răspîndește și îi vin alți bolnavi de psoriazis. Cazuri la fel de grave, boli la fel de vechi, bolnavi care încercaseră, și ei, totul, care umblaseră din medic în medic și chiar din vraci în vraci. Rezultatele sînt, de asemenea, pozitive. Deci, mecanicul nu era o întimplare. Își perfecționează formula de tratament, elaborează o tehnologie chiar, și rămîne cu toate simțurile sale profesionale în alertă. Ține să precizeze însă — deși acum experiența îl îndreptățește, este pe deplin capabil să pună

Supunem atenției

O formulă în tratamentul bolilor de piele

și un diagnostic — că n-a tratat decît bolnavi diagnosticați de spitale, clinici și medici de specialitate nefiînd astfel, dubii asupra bolilor de care sufereau. În fulguranta sa ședere la Mizil (oraș unde a voit să se stabilească, dar unde nu i s-a aprobat transferul de către Direcția județeană sanitară Prahova), tratează un alt număr relevant de bolnavi. O tînară pacientă în vîrstă de numai 23 de ani, din comuna Vadu Săpat, pensionată medical pentru boală lupică endemică și care fusese externată dintr-o mare clinică din Capitală, nemai-avînd nici o șansă, fiîndu-i cuprinse toate organele. În 3 săptămîni devine nerecunoscut. Își recapătă tonusul normal, pofta de viață și de mîncare, nu mai acuză dureri și-l întrebă contrariată de ce nu i se dă voie să se căsătorească. (Sigur, nu-și dădea seama ce boală gravă are). Dusă de părinți la Spitalul „Fundeni” pentru control, analizele produse o mare surprîză, sînt incomparabil îmbunătățite față de cele anterioare. Bătrîna M. J., din Mizil, cu un psoriazis aproape generalizat, cu o vechime de circa 40 de ani, era o rană din cap pînă în picioare, se vindecă în 21 de zile. Cu aceleași medicamente, dar cu o altă schemă, în alte doze, individualizate după starea bolnavului, ține în viață încă 3 luni un bărbat din comuna Fintinele, care îi fusese adus muribund, cu un lupus eritematos diseminat cu limforeticulosarcom operat din nechibzuința unor medici din Ploiești. Cu metastaze generalizate și muguri canceroși crescuți pe locurile operate și plăgi sîngerînde. În cursul tratamentului plăgile dau înapoi iar starea bolnavului se ameliorează.

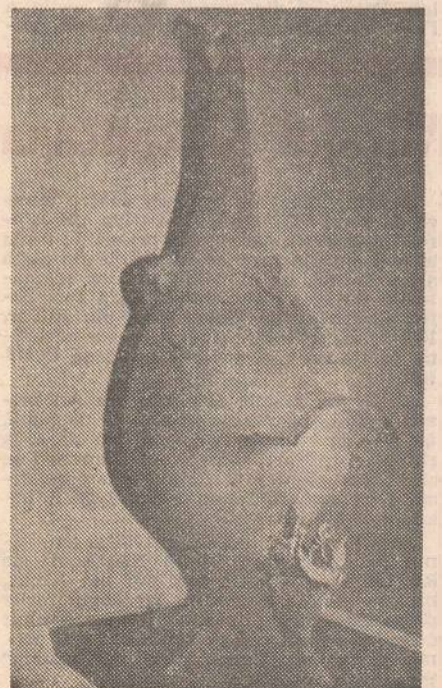
„Este posibil, gîndește Alexandru Torjescu, pe deplin lucid și conștient de ceea ce afirmă asumîndu-și, totodată o mare responsabilitate, ca tratamentul pe care l-am descoperit să fie eficient și în această maladie dintre cele mai grave și neiertătoare — limforeticulosarcom vizibil dermic”.

Transferîndu-se la Brăila, unde s-a stabilit definitiv, și unde a găsit un câld sprijin, înțelegere și ajutor din partea organelor de partid și de stat ca și din partea conducerii direcției sanitare județene, își reia, odată cu obligațiile sale profesionale la Farmacia nr. 67, din str.

în lume sînt socotite și azi a fi de origine necunoscută. Cauza acestor boli este de origine hormonală, antrenînd direct glandele suprarenale și ficatul. Teoretic și practic mi s-a adevărit faptul că acești oameni s-au îmbolnăvit de piele ca urmare a unor stocuri puternice nervoase sau a unor stresuri deosebite. Pacienților pe care i-am rezolvat în totalitate le-am administrat inițial, injectabil și per os, un tratament ajutător glandular, concomitent cu tratamentul local, al maldiei exterioare propriu-zise. Am ținut mai puțin cont de regimul alimentar, restricțiile vizînd în mod larg alcoolul, grăsimile, condimentele, tot ceea ce sochează organismul. Am recomandat, în același timp, formule de ceaiuri depurative din plante”.

Supunem, așadar, atenției tratamentul farmacistului Alexandru Torjescu cu speranța că promptitudinea forurilor în drept va fi pe măsura importanței noii metode.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Crălasa Mamă — Costel Badea

Poporul și învățații alcătuiesc adevărata lume

flacăra 25

SĂ GÎNDIM
CU CAPETELE
NCASTRE

• O medalie pentru un român • Victorie după patru ani de suferință •

Argument la o mare realizare

Cazul și cazurile dr. Florea Dinu (XII)

Am precizat în articolele anterioare — și reamintim —, că pacienții la care ne-am oprit și după care ne-am deplasat în atâtea colțuri ale țării nu au fost selecționați anume, aleși după un criteriu sau altul, ci pur și simplu extrăgând la întâmplare fișele lor dintr-un fișier ordonat pe care îl ține riguros și pedant, după toate regulile unei serioase cercetări medicale, dr. Florea Dinu.

Alți pacienți au început să ni se adreseze singuri, trimițând la redacție scrisori care, iată, ne relevă noi cazuri unde intervenția medicului cimpinean a adus ameliorări sau vindecări totale, redându-le puterea de a exista printre oameni, de a munci, de a spera, de a se bucura că trăiesc.

„Subsemnata Zidaru Maria, om al muncii la Regionala Căi Ferate București — atelierul de proiectare în funcție de heliografistă, cu domiciliul în București, str. Chopin nr. 7, ap. 1, sector 2, vă fac cunoscut următoarele:

De la început aș vrea să vă spun că am fost pacienta dr. Florea Dinu.

În anul 1980, mai precis pe 30 mai, am avut o paralizie facială periferică stângă. Aveam vîrsta de 40 de ani. Ochiul stîng mi-a rămas complet deschis, lăcrima, mă ustura. Pentru a-l proteja trebuia acoperit cu un tifon și plasture. Mincam cu greutate, saliva îmi curgea din gură, nu mai aveam o mobilitate a mușchilor feței. Devenisem tristă, abătută și complexată; uitasem să rid. Am fost internată la Spitalul de neurologie CFR, dar fără vreun rezultat. Auzind din presă de dr. Dinu Florea și acel aparat, m-am decis să în-

terez. În această perioadă de tratament, am beneficiat de 3 ședințe, fiind programată o dată pe săptămînă. Am intrat în tratament deoarece mama mea era grav bolnavă, de altfel a și decedat în acea perioadă (28 iulie 1980) și nu am mai avut forța și puterea de a mai continua tratamentul. Cu atît mai mult cu cît, acolo, la Cîmpina, la acel cabinet, erau foarte mulți oameni suferinzi veniți din toate colțurile țării, așteptînd să le vină rîndul.

Ultimul tratament de care am beneficiat mi-a fost făcut la orele 24. Acest medic Dinu Florea este un om de mare omenie, deși i se citea pe față oboseala, și dacă, totuși, întimplător afla că ești cu mașina, îți adresa rugămîntea de a lua și pe alți pacienți care nu aveau alt mijloc de transport. Astăzi sînt bine, mi-a revenit complet fiziologia feței, dar totuși mai mi-au rămas niște sechele pe care un neavizat nu le poate sesiza, numai eu și, bineînțeles, medicul.

Menționez, dacă interesează pe cineva, perioada în care am beneficiat de tratamentele respective, acea perioadă este 25 iunie — 26 iulie 1980. Îmi reamintesc că mi s-a făcut o fișă medicală, am fost trecut într-un registru și am depus niște fotografii cu starea fiziologică de atunci. Azi regret că nu am păstrat acele fotografii pentru a proba (arătăm groază), dar sînt sigură că se mai găsesc la acel cabinet.

Toate acestea le scriu cu gîndul și dorința fierbinte de a-i mulțumi acestui om de suflet care este dr. Dinu și, totodată, dumneavoastră, revistei care luptăți con-

tinuu pentru a scoate adevărul la lumină. Cu stimă și respect, Zidaru Maria”.

„Mă numesc Cojan Constantin și sînt asistent medical la Spitalul județean Ploiești; abia ieri am citit în revista „Flacăra” articolul referitor la „Cazul dr. Dinu Florea” din Cîmpina și aș vrea să vă aduc la cunoștință următoarele. Sufăr de o boală incurabilă (leuconveracșită) din anul 1975. Am stat prin spitale de la vîrsta de 27 de ani, am fost pensionat timp de 2 ani de zile pînă cînd, prin intermediul revistei „Flacăra” am aflat de dr. Dinu Florea. Am reușit să intru în tratamentul domniei sale iar după un an de zile de tratament (1978—1979) am re-luat serviciul cu normă întreagă. Tîm să precizez că am urmat tratamentul la dr. Dinu Florea timp de 3 ani în care nu am mai avut nici un puseu acut și pot spune că, la ora actuală, dintr-un om care nu a mers, nu a vorbit și nu mai putea să scrie, am devenit un fost bolnav. Și aș vrea, dacă se poate, să-mi publicați aceste rînduri de mulțumire și să anunțați pe această cale că nu sînt de acord cu ceea ce se afirmă la adresa doctorului și că stau oricînd la dispoziție cui vrea să mă întrebe ceva în legătură cu dînsul. Adresa mea este: Cojan Constantin, str. Sputnik nr. 15, Ploiești. Cu speranța că rîndurile mele vor putea aduce cît de puțină lumină în cazul dr. Florea Dinu, vă rog să mă ajutați cum și cît puteți. Cu respect, Cojan Ctin.”

CICI IORDACHE-ADAM

Orleschi Marius — 4 ani, Fălticeni, str. 7 Noiembrie, fișa nr. 3 884/1983. (înainte, în timpul și după tratament)

Din nou despre miraculoasa cătina albă

Semnalăm într-un număr precedent interesul crescînd de care se bucură, în cadrul unor cercuri științifice din țara noastră, extractele de cătina albă, obținute și valorificate pentru iniția oară de profesorul dr. Ion Brad de la Facultatea de Științe ale Naturii din Craiova. Mai tîrziu decît era de așteptat (dar mai bine așa decît niciodată), cătina albă a început să-și releve surprinzătoarele virtuți curative, experimentele de laborator și tratamentele clinice punînd în evidență bogata sa zestre naturală de principii active și bioelemente. Dar despre structura chimică a uleiului și prafului de hippophae rhamnoides, citeva rînduri mai jos.

Primele tratamente cu ulei de cătina au avut loc la clinica de oftalmologie a Spitalului Militar Central. Aici, autorul descoperirii s-a bucurat de sprijinul activ al emulgentului om de știință, general profesor dr. Mircea Olteanu. Testul a cuprins un lot de 81 de bolnavi din care 60 pacienți internați pentru diverse afecțiuni de pol anterior, cărora li s-a făcut transplant de cornee, 15 pacienți cu cheratoconjunctivită virală și 6 pacienți internați pentru boala de grefon. Pentru obținerea unor date semnificative, cercetătorii au comparat rezultatele obținute cu cele ale lotului martor, alcătuit din 75 de subiecți (60 cazuri de transplant de cornee și 15 de cheratoconjunctivită virală) unde, evident, s-a administrat medicația clasică. Experimentul a durat opt luni și a demonstrat netă superioritatea uleiului de cătina față de preparatele obișnuite.

Rezultate notabile, uncoiri cu adevărat spectaculare, au fost înregistrate în secția de oftalmologie a Spitalului județean Buzău, unde uleiul de cătina a fost utilizat în mod constant de către medicul oftalmolog Petre Vlad. Vindecări rapide și categorice au fost observate în mod deosebit prin administrarea uleiului de cătina în arsuri fizice sau chimice, în plăgile tegumentelor sau ale țesuturilor oculare. Au fost tratați peste 250 de pacienți cu diverse arsuri de grade diferite, iar folosirea preparatului în arsuri vechi și infectate a condus la rezultate vesperate. Uleiul de hippophae rhamnoides și-a demonstrat deopotrivă eficacitatea în tratamentul cheratoconjunctivitelor flictenulare, entitate morbidă foarte des întîlnită în patologia oftalmologică. Comunicarea finală notează de asemenea folosirea cu rezultate optime a preparatului în cheratitele herpetice.

La Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă (cu concursul medicilor H. Popescu și Ecaterina Semen-Negrea) uleiul de cătina a fost

utilizat în tratamentul următoarelor afecțiuni: 18 cazuri de escare operate (paraplegici), 14 escare grave (paraplegici), 8 cazuri ulcere varicoase de gambă, 14 cazuri de plăgi atone prin diferite leziuni, 4 cazuri la virulul bontului de amputație a membrului pelvin și 13 cazuri de exeme și dermite pe teren varicos. În toate acestea, preparatul profesorului Ion Brad și-a demonstrat eficiența, uleiul de cătina dovedindu-se superior față de preparatele clasice.

Aceste rezultate au fost aduse la cunoștința publicului larg și prin mijlocirea unui film de televiziune, „Cătina albă”, programat cu două săptămîni în urmă. Dar de la realizarea peliculei amintite și pînă în prezent, cercetătorii au descoperit în fructele de cătina noi și neabătute virtuți curative. Cu totul neașteptate s-au dovedit, astfel, efectele utilizării uleiului și prafului de hippophae rhamnoides în combaterea diabetului insulinondependent. O comunicare în acest sens a fost făcută la recentul Simpozion național de nutriție și boli metabolice, desfășurat la Arad și aparținînd cercetătorilor prof. dr. Ion Brad, conf. dr. C. Ionescu-Tirgoviste, dr. D. Cheta, dr. Natalia Mihalache, dr. Zenaida Mirodan, dr. Georgeta Zgarbură, dr. M. Stoica. Experimentul a cuprins un lot de 42 diabetici tip 2, cu vîrste între 45—74 de ani și cu o vechime a diabetului între 3—10 luni. Tratamentul a constat în administrarea, timp de două luni, a cite 10 g pulbere de cătina albă în infuzie, asociată seara cu 10 ml de ulei. În perioada tratamentului a fost întreruptă medicația clasică (Tolbutamid, Meguan etc.). Au fost înregistrate următoarele rezultate: 1 Efectul hipoglicemiant al administrării de cătina albă a fost, în 20 de cazuri, comparabil cu cel al medicației clasice. La toți aceștia, glicemia s-a menținut la valorile inițiale. În celelalte 22 de cazuri, a fost necesară reintroducerea medicației orale, dar în 11 cazuri numai două treimi din doza anterioară; 2. S-a putut constata o creștere moderată a magneziului plasmatic; 3. Lipidele totale au scăzut în două luni de la 939 ± mg/dl la 850 ± mg/dl; 4. În același interval, trigliceridele au scăzut de la 187 ± mg/dl la 165 ± mg/dl. Cercetările au fost realizate sub conducerea prof. dr. Iulian Mincu.

La Simpozionul de histologie și histopatologie de la Succava, o altă comunicare interesantă, datorată de data aceasta conferențiarului dr. Florin Bogdan de la Facultatea de medicină din Craiova. Este vorba de un experiment de laborator în care uleiul de cătina a fost utilizat pentru vindecarea unor arsuri provocate anima-

lelor de laborator. În comparație cu lotul martor, unde animalele au fost tratate cu bioxiteracor, uleiul de cătina a demonstrat mai rapidă vindecare a plăgilor, timpul total fiind de 18,4 zile în medie pe animal, față de 27,2 zile prin tratamentul clasic, precum și mecanisme de regenerare superioare, demonstrate prin analiza microscopică. Asemenea surprize în lanț au reclamat, evident, o explicație din partea laboratoarelor de biochimie. Au fost întreprinse cercetări amănunțite și de mare finețe (analize prin activare cu neutroni termici, spectroscopie etc.) care au condus la identificarea unui tablou uluitor de elemente. Tulpina și fructele de cătina albă conțin între altele: aluminiu, aur, bariu, brom, calciu, clor, cobalt, crom, fier, lantan, mangan, potasiu, rubidiu, ruteniu, samariu, scandiu, sodiu, stibiu, thoriu și zinc. Prin metode biologice și chimice a fost determinată existența serotonininei, vitaminei P și prostaglandinelor, toate în cantități neașteptat de mari.

În asemenea condiții, interesul pentru descoperirea profesorului Ion Brad a cunoscut un veritabil reviriment. La recentul simpozion „Oltenia medicală”, la secția de medicină naturistă, 9 din cele 26 de comunicări programate se referă în mod expres la extractele de cătina albă. În colaborare cu profesorul Ion Brad au prezentat lucrări peste douăzeci de universitari și cercetători din București, Craiova și Pitești, Buzău. Amintim între acestea pe prof. dr. Mircea Olteanu de la Spitalul Militar Central, conf. dr. M. Scheau de la Facultatea de medicină din Craiova, conf. dr. I. Giubelan de la Universitatea din Craiova, dr. Viorica Tamaș de la ICCF București, ing. Iacob Barboș de la Întreprinderea „Biofarm”, T. Marinică, inginer șef la aceeași întreprindere, V. Cojocaru de la Institutul de fizică atomică, dr. Marcel Uluitu de la Institutul de fiziologie din Capitală, dr. Dragoș Barbu și dr. Lucreția Năstase de la I.C.Z. Rușești — Buzău. Lucrările au abordat importanța cătinei albe din mai multe unghiuri de vedere, evidențindu-se deopotrivă aspectele de cercetare fundamentală, precum și valoarea terapeutică și economică a produsului.

Iată deci că, după ani de zile, răstimp în care profesorul Brad a lucrat aproape singur, iar ideile sale au fost nu odată privite cu rezervă și dezinteres, cătina albă a cucerit treptat interesul unor prestigioase cercuri științifice. Este o victorie a științei românești și — de ce să nu o spunem — a redacției noastre care a susținut și a încurajat încă de la început experimentele profesorului Ion Brad.

LIVIU TIMBUS

Tina Covaliu în Italia

A revenit acasă, după o mai lungă vizită științifică în Italia, dr. Tina Covaliu, sefa secției de Liză cationică din cadrul Centrului de hematologie. Italia e, se știe, țara în care terapia propusă de cercetătoarea româncă, prin intermediul medicamentului original Covalitin (în variantele sale 1, 2 și 3), se bucură de o deosebită apreciere, studiile clinice efectuate la Genova și, respectiv, Milano de reputații profesori Mario Cassacia și Mario Borghi punînd în evidență efectele remarcabile ale Covalitinului.

Invitată de Universitatea din Milano, Tina Covaliu a ținut în localitatea menționată, ca și la Genova, conferințe și cursuri referitoare la terapia ce-i poartă numele, numai că, presată de timp, nu le-a putut încheia, urmînd să le reia la o dată ulterioară. Au auzit expunerile cercetătoarei bucureștene, cadre didactice de la universitățile amintite, specialiști în urologie și studenți, discuțiile purtate pe marginea soluțiilor propuse de Tina Covaliu fiind îndelungate și subliniînd, în general, interesul italienilor (circa un milion de oameni din peninsula suferă de colici provocate de calculi renali) față de un medicament și o metodă ce exclud, făcînd apel la calea chimică (Covalitinul dizolvă calculii), intervenția chirurgicală. În acest sens și presa italiană a acordat o atenție specială vizitei omului de știință român, rezervîndu-i spații întinse. „La Domenica del Corriere”, de pildă, săptămînalul importantului cotidian „Corriere della Sera”, i-a dedicat Tinei Covaliu o pagină și jumătate. Interviu, realizat de Constantino Pallavicino, a punctat modul de realizare a Covalitinului, precum și, în altă ordine de idei, modestia inventatoarei („sînt conștientă că sîntem încă departe de a fi rezolvat integral problema”), intervențiile autorului fiind adesea măgulitoare: „Rezultate absolut remarcabile („francamente lusingheri”) și demne de maximă considerație au fost obținute de un preparat (n.n. — Covalitin) pus la punct de o cercetătoare româncă, doctorita Tina Covaliu. Triplă licențiată, în chimie, medicină și fizică nucleară, docent în științe chimice, Tina Covaliu a reușit să realizeze un produs care se ia pe cale bucală, nu prezintă efecte secundare; nu are restricții alimentare, poate fi administrat și în cazul altor afecțiuni (ca diabet, hipertensiune și insuficiență cardiacă) și pe care l-a verificat, obținînd rezultate mai mult decît încurajatoare, pe un mare număr de bolnavi tratați în România”.

Punctul culminant al sederii Tinei Covaliu la Milano l-a constituit primirea la Consiliul regional al Lombardiei, unde Renzo Peruzzotti, președintele respectivului for, i-a decernat cercetătoarei bucureștene Medalia de argint a Lombardiei. „În semn de prețuire a ilustrei dv. activități de medic și om de știință”. Iată deci că o nouă distincție, dovadă de stimă și respect la adresa unei munci de pionierat asidue și încărcate de satisfacții, dar și la adresa inteligenței românești în general, vine să completeze o „carte de vizită” impresionantă, pe care mai stă scris, între altele, titlul de Cavaler al Republicii Italiene, de membru al Universităților din Genova, Bari, Cairo etc.

De citeva zile, cum spuneam, Tina Covaliu s-a reintors la lucru, secția de Liză cationică (plasată în incinta Spitalului P.T.T. din Capitală) continuînd să funcționeze la capacitate maximă (50 de paturi), solicitată intens de pacienți români și străini. Înainte de a încheia această scurtă relatare, se cuvine s-o felicităm pe Tina Covaliu pentru noul succes reurtat și, totodată, să reamintim Ministerului Sănătății, fie și în trecut, că Liză cationică se confruntă în continuare cu destule dificultăți (spatiu, personal etc.), fiind greu de explicat și de justificat situația în care un avansat al cercetării științifice originale, alit de apreciat peste hotare, este deservit de un singur medic, la 50 de paturi! Tragem nădejde că apelul acesta, care nu e primul, va fi ultimul.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

A fi om înseamnă în chip neîndoielnic a fi răspunzător

● Ce e cu celula „T”? ● A plecat Jimmy Porter ●

Viitorul suferind

În timpul unui război combatanții sînt preocupați, la sînge, de ideea victoriei și a supraviețuirii. Atît militarii cit și civilii nu mai seamănă cu cei care au fost înainte de a intra pe porțile dezastrului: obișnuințele s-au sters, velenurile fiecăruia s-au aruncat într-o imprecisă, dar încăpătoare groapă comună, meniul fix al mizeriei îi nivelează și îi tocește, amestecîndu-i într-o cețoasă democrație a spaimei.

Este uluitor cum se obișnuiesc oamenii să se omoare unii pe alții, să trăiască purtînd moartea în piept și să uite viața dezarmată și normală de odinioară. Războaiele mondiale au ridicat la nivel planetar acomodarea umanității la o stare contrară ei înseși. Imediat după încheierea ultimului holocaust internațional, stupefiată de propria ei experiență, omenirea a jurat, prin consens, să nu mai admită repetarea unei gafe atît de catastrofale. Nu costul ei în bani (1384 de miliarde de dolari) și nici costul ei în vieți (55 de milioane) au determinat unanima exasperare, repulsie și teroare, ci vertiginoasa degradare a omului și a civilizației în resorturile ei vitale.

În primul aliniat al Cartei Națiunilor Unite se resimte încordarea față de trecut și o solemnă încredere față de viitor: statele lumii se angajau „să izbăvească generațiile viitoare de flagelul războiului care, de două ori în cursul unei vieți de om, a provocat omenirii suferințe de nespuse”.

După aplauzele entuziaste care au marcat acest text au început suferințele de nespuse provocate de războaiele marginale și, în paralel suferințele de nespuse provocate de pregătirea războiului nuclear în timpul celei mai mizerabile, dezecilibrate și evocate păci din istorie. Între timp, anual, la 6 și 9 august, omenirea s-a obișnuit să-și amintească de victimele nipone ale atacurilor atomice și să se gîndească la viitor care se cocosează sub o definită umbrelă nucleară.

RADU BUDEANU ■

Un mare gînditor

A încetat din viață gînditorul francez Michel Foucault. De formație filozofică, acest universitar a fost portdrapelul unei întregi generații de intelectuali sfîșiați între imposibilitatea de a mai gîndi „ca pînă acum” și dificultatea de a identifica modalitățile de reflecție ale viitorului. În lucrarea sa de debut „Boală mintală și psihologie”, se profila încă din 1954 un nou demers teoretic: cunoașterea rădăcinilor cunoașterii, a genealogiei ei, echivalează cu un început de înțelegere, chiar dacă nu și cu stăpînirea pleneră a mecanismelor gnoseologice. În 1961, M. Foucault lărgeste această temă, respingînd istoria noastră în ceea ce el consideră drept limitele sale. Odată cu celebra sa lucrare „Les mots et les choses” (Cuvintele și lucrurile — 1966), filozoful își extinde cîmpul reflexiei la întreg domeniul cunoașterii. Concluziile cercetărilor întreprinse în domeniul istoriei culturii sînt cuprinse în concepția sa despre „arheologia științei”, menită să dezvăluie schemele (configurațiile) inconștiente ce stau la temelia cunoașterii. Aceste scheme, veritabile structuri sincronice orizontale, alcătuiesc stratul profund al „cîmpului epistemologic”, „episteme” unice și unitare, solul comun al cunoștințelor dintr-o perioadă istorică dată. În raport cu ele, ideile, teoriile și concepțiile științifice și filozofice de o mare diversitate, formează un strat superficial dependent, un epifenomen. Foucault distinge trei episteme ce s-au succedat începînd din secolul 16: 1) a Renașterii (sec. 16); 2) clasică (sec. 17—18); 3) modernă (sec. 19—20). În prezent, sîntem martorii dispariției epistemei moderne, o nouă epistemă, cu alte baze de organizare, configurație și unitate a culturii fiind pe cale de a se naște. Noua epistemă, datorită caracterului ei riguros științific, anulează însă dimensiunea istorică și umanistă (Foucault lansînd chiar o formulă care a șocat — „omul dispare”). Odată cu M. Foucault, dispare aventura unui om de mare ecou intelectual, național și internațional.

ROMEO NĂDAȘAN ■

A fost, în sfîrșit, dezlegată enigma sistemului imunitar

Sub acest titlu, „The International Herald Tribune” informează — într-un articol pe care-l redăm mai jos —, că o enigmă, care i-a preocupat timp de peste un deceniu pe biologi, a fost rezolvată. Rezultatul ar putea fi o mai bună cunoaștere și, poate, o tratare mai eficientă a unor maladii importante, inclusiv a cancerului.

Mult timp, oamenii de știință nu au putut înțelege cum este posibil ca așa-numita celulă „T” — celula vitală pentru apărarea organismului împotriva bolii — să poată recunoaște virusii și bacteriile care invadează corpul. Se știe că pe suprafața ei trebuie să existe un receptor sau un loc de recunoaștere, dar natura acestui receptor nu era cunoscută. Acum a fost stabilită structura chimică și fizică a acestui receptor.

Imunitatea depinde de semnalele de recunoaștere. Celulele de apărare din organism trebuie întotdeauna să fie în stare să-i deosebească pe prieteni de dușmani.

Cele mai importante celule ale sistemului de apărare imunologică sînt tipurile de celule „T” și celule „B”. Ele acționează ca organizatori, paznici, asasinii sau rachete ghidate care previn invaziile sau subversiunile de orice fel.

Pentru a fi sigure că atacurile lor sînt bine țintite și bine controlate, celulele au pe suprafața lor configurații chimice — receptori — care acționează ca un zăvor. Dacă un virus atrage atenția receptorului de pe suprafața unei celule „B”, de exemplu, celula inițiază producerea de anticorpi de protecție împotriva virusului.

Identitatea receptorilor celulelor „B” era cunoscută de multă vreme. Aceste locuri de recunoaștere sînt, de fapt, anticorpi, care constituie în mod normal o parte din suprafața celulei. Dar pînă nu demult nu era cunoscută natura receptorului celulei „T”.

Deoarece receptorii celulei „B” sînt anticorpi, părea logic ca și receptorii celulei „T” să fie tot anticorpi, dar toate eforturile de a dovedi acest lucru au eșuat.

Anul trecut, natura receptorului celulei „T” a fost descoperită, în mod independent, de două echipe de oameni de știință. Una a fost condusă de dr. Mark Davis, de la Universitatea Stanford, și de dr. Stephen Hedrick, de la Universitatea California. Cealaltă echipă a fost condusă de dr. Tak Mak și a lucrat la Institutul oncologic din Ontario și la Universitatea Toronto, din Canada. Echipa din S.U.A. a identificat receptorii celulelor „T” lucrînd pe șoareci, în timp ce echipa din Toronto a lucrat pe oameni. Din punct de vedere chimic, aceste celule sînt suficiente de asemănătoare pentru a fi clar că sînt variante ale aceluiași lucru — o moleculă, de tipul unui anticorp, este creată de celulă în același fel în care sînt generați anticorpii. Cu toate acestea, molecula se deosebește de un anticorp. Se cunoștea dinainte că receptorul celulei „T” constă din două lanțuri de aminoacizi legate între ele, care stau la baza proteinelor. Ele sînt cunoscute sub denumirile de

lanțul alfa și lanțul beta. Oamenii de știință au identificat și elaborat în detaliu, din punct de vedere chimic și genetic, lanțul beta, ceea ce se considera a fi un important progres în înțelegerea celulei „T”. Se așteaptă ca, în curînd, să fie descoperită și structura lanțului alfa.

Funcțiile celulelor „T” și celulelor „B” sînt separate, dar sînt interconectate. O mai bună înțelegere a receptorului celulei „T” ar putea contribui la o înțelegere mai ușoară și la verificarea acestei interconexiuni. Organismul produce milioane de tipuri de anticorpi diferiți, fiecare fiind capabil să recunoască configurații sau forme chimice diferite.

Imediat ce anticorpul de pe suprafața celulei „B” întîlnește o formă cunoscută a unui invadator străin, celula „B” este stimulată să crească și să producă o generație de noi celule, numite celule de plasmă, care, la rîndul lor, produc anticorpi de un tip specific. Acești anticorpi acționează asemenea unor rachete care circulă în întregul organism. Cînd un asemenea anticorp întîlnește un virus, avînd un profil chimic corespunzător receptorului celulei „B”, se atacează de acesta și, astfel, exclude din circulație particulele virale. Apărarea imunitară păstrează amintirea unui asemenea incident, astfel încît un al doilea atac din partea unui virus de același gen va fi contraatacat atît de repede și atît de puternic, încît infecția nu mai are loc. Aceasta seamănă cu acțiunea vaccinurilor.

Celulele „T” joacă roluri și mai complexe. Unele, numite celule ajutătoare,

Cu dalta și fierăstrăul, acest japonez lucrează la o figură cu cit mai multe atribute artistice. Este unul din cei 100 de artiști amatori ce au participat nu demult la concursul sculptori în ghetar, din cartierul Mannouchi din Tokio

stimulează activitatea unor celule „B” adecvate. Altele, denumite celule „T” supresoare, acționează pentru a opri această activitate cînd ea a mers prea departe. Aceasta are importanță pentru menținerea echilibrului sistemului imunitar al organismului.

Cînd intervine un dezechilibru, rezultatul poate fi o maladie gravă. De exemplu, sindromul deficienței imunitare cîmpătate, sau AIDS, se datorează lipsei complete a unor celule „T” ajutătoare, cunoscute sub numele de celule „T-4”. Unele leucemii și limfome — cancere ale sistemului de formare a singelui — par a fi rezultatul proliferării puternice a celulelor „B”, în unele cazuri, și a celulelor „T”, în alte cazuri. S-au făcut încercări de a trata asemenea maladii provocate de proliferarea celulelor „B” prin identificarea precisă a clonilor celulelor ce au devenit canceroase și prin încercarea de a eradica acești cloni. Acum, după ce se cunoaște natura receptorului celulei „T”, s-ar putea face același lucru în unele cancere care implică celulele „T” — a spus dr. Hedrick.

Acțiunile de apărare ale celulelor „T” includ, de asemenea, producerea unor substanțe puternice numite limfokine, care ajută la atragerea în acțiune imunologică a altor celule. Unele celule „T”, diferite de celulele ajutătoare și supresoare, pot fi activate pentru a deveni ele însele „ucigași”. Asemenea celule „T” pot distruge celulele bacteriale, canceroase sau pe cele infectate cu virusuri.

Spre deosebire de celulele „B”, care pot recunoaște și ataca virusuri sau alte particule, se pare că celulele „T” își concentrează atenția exclusiv asupra celulelor. S-a spus că receptori celulelor „T” trebuie să recunoască dacă o celulă este străină sau proprie. Determinanții naturali ai celulelor proprii, cunoscute sub denumirea de complex de histocompatibilitate majoră, sînt de o importanță vitală pentru maladiile care se ocupă de transplant de organe. De exemplu, un pacient care are nevoie de un transplant de rinichi trebuie să fie apărat cu ajutorul unor medicamente avînd o acțiune puternică imuno-supresoare, care împiedică celulele „T” din organism să recunoască țesutul transplantat și să-l distruagă. Cunoașterea mai profundă a celulelor „T” și capacitatea de a le împiedica să funcționeze, generînd anticorpi împotriva receptorilor lor, ar putea conduce la descoperirea de noi mijloace pentru a rezolva problema respingerii transplantelor. Dr. Davis a spus că noile cunoștințe în domeniul biologiei celulelor „T” vor permite să se afle cîte feluri de celule de apărare există în organism și vor comunica lucruri noi, importante, despre reglementarea reacției imunologice.

Numeroase boli grave, inclusiv artrita reumatoidă, sînt provocate de ceea ce se numește reacția autoimună, în care apărarea imunitară a corpului se întoarce împotriva propriilor lui țesuturi. Celulele „T”, care acționează în mod anormal, constituie în mod sigur un factor-cheie în provocarea acestor maladii invalidizante. Ar putea fi posibil să se fabrice celule „T” la comandă, creîndu-se unele tipuri ce ar servi ca medicamente puternice, apte să lupte împotriva virusurilor și cancerului. Anticorpii împotriva anumitor cloni de celule „T” ar putea fi folosiți pentru a elimina pe aceia care au provocat dezordinile autoimunitare. (Agerpres)

Privește înapoi cu tristețe

La o săptămîină după dispariția lui James Mason, lumea filmului își așază din nou doliul la rever: a murit pe neașteptate, la Geneva, în urma unei hemoragii cerebrale, cunoscutul actor britanic Richard Burton. Pe numele său adevărat Jenkins, s-a născut la 10 noiembrie 1925 într-un sătuleț galez, la Pontrhydyfen, fiind al doispzezecelea copil, din 13, al unei familii sărace de mineri. Ab-

solvent al Oxfordului, a simțit de tînr o atracție deosebită pentru scenă, debutînd în toamna lui 1943 la un teatru din Liverpool. De acolo a trecut, visul oricărui actor insular, la celebrul „Old Vic”, abordînd cu succes repertoriul shakespearian. Interpretarea lui Hamlet, foarte apreciată în epocă, i-a deschis calea spre marele ecran, pe a cărui pînză, udată cînd cu lacrimile bucuriei, cînd cu cele ale eșecului, va juca tot felul de roluri, unele antologice, altele nesemnificative, cîștigîndu-și reputație și glorie. Filmografia sa, nu lipsită de neîmpliniri și căderi, e abundentă și presărată cu pelicule de referință: „Victorie amară” în 1957, „Cleopatra” în 1963, „Noaptea iguanei”, și „Beckett” în 1964, „Femeia îndărătnică” și „Cui îi e frică de Virginia Woolf?” în 1966, „Comedianții” în 1967, „Boom” în 1968, „Sutjeska” în 1973 etc., etc. A lucrat sub conducerea unor regizori celebri, ca Mankiewicz, Richardson, Nichols, Zeffirelli, Glenville, Losey ș.a., avînd ca parteneri pe Elisabeth Taylor (cu care a și fost căsătorit în două rînduri) și Rex Harrison, pe Ava Gardner și Peter O'Toole, dispariția lui determinîndu-l pe Charlton Heston să declare că „Burton a fost, pe bună dreptate, socotit urmașul lui Laurence Olivier și John Gielgud”.

A fost un actor mare, ambițios și tenace, excelent profesionist, dar și un om capricios și impredictibil. A plecat pe multe drumuri, dar nu pe toate a ajuns pînă la capăt, cel puțin

în teatru lăsînd destule promisiuni neonorate. Rolul lui Jimmy Porter, inadaptatul din „Privește înapoi cu minie”, film care a deschis, în 1959, calea free cinema-ului britanic, pare să-l fi marcat pe viață și, adesea, Burton a ocupat, cu amorfurile (a fost înșurat de 5 ori) și ciudătenile lui, paginile de față ale unor ziare de scandal. A bătut mult și, cu un umor uneori negru, i-a plăcut s-o recunoască, O'Toole, prietenul lui dintotdeauna, afirmînd cîndva că „atunci cînd beau cu și cu Dick (n.n. Burton) se schimbă fața Angliei”!

Dar toate aceste extravagante, poate că izvorite, cum zicea careva, din teama lui Burton de a îmbătrîni, se vor fi uitat acum, cînd actorul, unul dintre cei mai mari, adevărat „monstru sacru”, nu mai e. Burton a intrat, asta e sigur, pe poarta din față a istoriei celei de a șaptea arte, revendicîndu-și un loc în galeria „nemuritorilor”. El rămîne în amintirea noastră, ca și în aceea a benzii de celuloid, drept năbădăosul Jimmy Porter, pornit să cerceteze lumea și, vai, să n-o înțeleagă. Iar ochii lui, de un albastru profund, vor continua să ne privească la fel de nedumeriți și de limpezi ca în scena uciderii din „Beckett”.

Murînd, Richard Burton, pe numele său adevărat Richard Jenkins, a trecut în legendă. Cine poate ști cît va dura ea?

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Pacea — o stare de spirit

UNIVERS

● Impozit pentru insecuritate ● O descoperire in jungla guatemaleză ●

Mondo umano?

Rețeta și rezultatele

ARHANGHELUL MIZERIEI. Cum, data trecută, între redactarea știrii privind-l pe Maradona și apariția ei acesta a și sosit la Napoli, revin asupra faptului. Era 5 iulie, cortegiul imense, strigăte, mai exact „o populație întreagă și infierbințată și-a primit pe mesia cu picioare de aur”. Revista care publică minireportajul sosirii îl citează și pe fostul primar al orașului ce declară: „La Napoli sint patru milioane de locuitori: 500 000 lucrează, alții 3 500 000 se trezesc in fiecare dimineață întrebându-se cum vor putea supraviețui. Acest oraș este regatul mizeriei”. Or, acest **Angelo indiano** de 23 ani, numit și Cresus al balonului rotund, a costat 79 milioane de franci (plus altele) furnizate, toate, de bănci, industriași și chiar prin colecte de la supporterii. Da, la Napoli, unde **scugnizzi** (copiii) care n-au suferit din cauza malnutriției se joacă cu mingi de hirtie, în picioarele goale, el va fi unul dintre ultrapriviligiați. Mai mult, se spune că cei care nu sint prea bine inițiați in tribulațiile napolitane și moră faptul că orașul și locuitorii — din cauza Camorrei (forma locală a Mafiei), escrocherilor, scandalurilor, furturilor, absentismului — sint discreditati în peninsula, nu pot înțelege in ce fel sosirea prestigiosului fotbalist are, pentru Napoli, savoarea unei revanșe asupra bogatelor cetăți industriale din Nord S-ar putea ca ziaristul respectiv să aibă dreptate desi cred că revanșa e simbolică. In schimb, sustin că, scriind cele de mai jos, el are perfectă dreptate: „Diego, jucătorul miliardar, a devenit astfel arhanghelul mizerabililor (în sensul adevărat n.n)”. Sau, cum a zis și un prelat: „Înainte, ne rugam la Madona. De acum ne vom ruga și pentru Maradona”.

TEZAURUL ȘI PAGINA. Se sustine că e vorba de o metodă infailibilă pentru... îmbogățire. Adică, în spiritul celor de mai sus, dar cu alte mijloace. Adică: 1. Realizati un tezaur (unul adevărat). 2. Îngropați-l undeva. 3. Scrieți o carte care contine cheia enigmei permițind regăsirea lui. 4. Faceți totul ca să se știe de cit mai multă lume. Așa a procedat un britanic, Kir Williams, care cu o asemenea metodă și-a vîndut cartea în exact două milioane de exemplare. Bineînțeles că, în urmă, un tânăr inginer a descoperit tezaurul (foarte valoros, este adevărat). Dar, cu suma obținută de pe urma exemplarelor vîndute, mister Kir Williams își poate permite să plătească zeci și zeci de asemenea tezaure. Așa că și-a schimbat puțin metoda: acum n-a scris decît 30 de pagini, tema nefiind cel mai semnificativ lucru, ci ilustrațiile inspirate de tablourile marelui Botticelli. N-are însă titlu! Iar cine îl va descoperi decodificînd ilustrațiile, va câștiga. Evident, mister Kir n-are un număr anume, ci din cele 100 foarte bune răspunsuri din zecile sau sutele de mii primite va alege pe cel mai original. Concursul continuă, exemplarele se vînd, titlul se caută. Cit va câștiga, acum, căci asta contează?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După FÜR DICH — R.D.G.

Comentariul săptămînii

Impozit pentru degradare

Despre pericolul pe care îl prezintă pentru pacea lumii armamentele, activitățile militare in general, s-a scris in repetate rânduri. A fost analizat, de asemenea, aspectul financiar al cursei inarmărilor, demonstrîndu-se că această practică duce la foamete și sărăcie, subminează economia țărilor lumii, in primul rînd a statelor in curs de dezvoltare. Mai puțin studiate și deci mai puțin cunoscute sint efectele sporirii armamentelor asupra mediului înconjurător. Și cu toate acestea, activitățile militare, atît cele din timp de pace cit și cele din timp de război, fac să planeze asupra mediului înconjurător cele mai grele amenințări.

Intr-adevăr, mai mulți factori concurează la amplificarea intr-un mod disproporționat a incidenței activităților militare asupra naturii terestre. Anumite resurse relativ rare, precum cuprul, plumbul, germaniul și titanul, utilizate pe scară largă in sectorul militar, sint sustrate ipso facto circuitului civil și sint supuse unei exploa-

tări excesive. La fel se petrec lucrurile cu multe alte resurse de importanță capitală, între care cele alimentare și cele energetice. Totodată, anumite substanțe care poluează puternic, cu consecințe nefaste, aerul și apa — mai ales deșeurile radioactive, dar și fumul, gazele, uleiurile ș.a. — provin in mare măsură din același sector militar. Nu trebuie uitat nici prejudiciul adus mediului înconjurător indirect, prin sustragerea de personal din domeniile „civile” de către activitățile militare. Acestea utilizează între 30 și 40 la sută din oamehii de știință și inginerii lumii, oameni care ar putea, dacă n-ar lucra in scopuri militare, să se consacre problemelor vitale ale omenirii: dezvoltarea, alimentația, sănătatea, instrucția și educația, mediul înconjurător.

Dar dacă in timp de pace inarmarea afectează in așa mare măsură mediul înconjurător, se înțelege de la sine că daunele sint mult mai mari in vreme de război. Exemplele sint la îndemîna oricui: numeroasele războaie locale care au avut loc din 1972 — anul in care a luat nastere, prin Conferința de la Stockholm a Națiunilor Unite, mișcarea pentru apărarea mediului înconjurător — au delapidat resursele naturale și au perturbat din ce in ce mai mult echilibrul natural pe Terra. Și este vorba de războaie duse cu mijloace convenționale și limitate in timp și spațiu. Nu e greu de imaginat ce s-ar intimpla, din punctul de vedere al degradării mediului înconjurător, in cazul unui război nuclear. Consecințele teribile pe toate planu-

rile, inclusiv pe plan ecologic, atît imediate cit și pe termen lung, pe care le-ar avea exploziile atomice, căldura și radioactivitatea provocate de un război nuclear pe scară mare sint de multă vreme cunoscute. In plus, propulsarea la baza stratosferei a unei cantități masive de oxid de azot produse de exploziile seriene nucleare, ca și rarefierea ozonului care ar rezulta de aici, ar permite unor fascicule imense de radiații ultraviolete să ajungă pe Pămînt. Aceste radiații ar ucide sau rănii orice ființă vie și ar dezechilibra grav ecosistemele naturale. Dar nu se cunoaște totul. Pe termen lung, prejudiciile pe care le-ar provoca un război nuclear biosferei — atît cele știute, cit și cele pe care nu le cunoaștem — ar acționa probabil într-o manieră sinergetică și ar duce la rezultate nefaste cu mult mai importante decît simpla sumă a consecințelor. Nu trebuie omisă nici arma chimică, avînd in vedere că in ultimii ani s-au inregistrat semne din ce in ce mai numeroase ale unei noi curse in acest domeniu, legată de punerea la punct a unei noi generații de gaze neurotoxice letale. Inutil și mai adăugăm că aceste arme ar avea o contribuție importantă la devastarea mediului înconjurător.

Prin urmare, plătind anual pentru inarmări sume uriașe, aproape 1 000 de miliarde de dolari, omenirea plătește concomitent un impozit pentru insecuritate, un impozit pentru sărăcie și un impozit pentru degradarea planetei noastre.

ION CODRU ■

DE PE VREMEA FARAONILOR

Supușii faraonilor, chiar și din cele mai privilegiate pătri ale societății, nu arătau nici pe departe așa de eleganți, de frumoși și plini de viață cum sint înfățișați in desenele de pe pereții mormintelor sau din papirusuri. Toți sufereau de boli cronice și mureaua la o vîrstă tinăra. Cea mai mare parte a vieții lor egipteni erau chinuți de dureri de dinți atroce, de boli ale creierului, plămînilor și ale intestinelor. Despre toate acestea stau mărturie cercetările unor specialiști reputați in diferite ramuri ale medicinei, care iau parte la infăptuirea programului Muzeului de mumii egiptene din Manchester, consacrat cercetării exponatelor existente aici. In studierea mumiiilor, ei folosesc aparatul medical de ultimă oră, pun la contribuție cele mai noi date arheologice. Programul amintit a început să fie realizat in 1973. De atunci și pînă in prezent, o disecție completă s-a făcut doar asupra unei singure mumii. Pentru că o astfel de metodă de studiere nemijlocită duce la distrugerea mumiei și deci nu poate fi aplicată pentru toate cele 22 de exponate existente. De aceea, s-a recurs la analiza radioscopica.

Potrivit declarațiilor directorului programului, Rosalie David, cercetarea mumiiilor cu ajutorul tehnologiei moderne oferă multe informații care nu pot fi obținute nici din izvoare literare, nici din alte surse artistice. Egiptenii își infrumusețau societatea, o înfățișau unilateral — nu erau bolii, toți erau tineri și frumoși. In realitate, vechii egipteni trăiau in medie doar 30—40 de ani. In alimentele utilizate de ei, in plămîni lor au fost găsite urme clare de praf de nisip, care provoca multe boli grele, răspindite și astăzi printre locuitorii Saharei și ai deșertului Negev. Apele Nilului, izvor al fertilității, erau in același timp și o importantă sursă de infecții. Cercetările și concluziile grupului de savanți din Manchester se referă numai la reprezentanții castelor sus-puse din societatea veche egipteană.

UN GENIU AL ARTEI CULINARE

Pe mapamond se aud destule voci care, pornind mai ales de la situația creată de criza mondială, afirmă că nu are prea mare importanță cum și unde mîncîci totul este să ai ce mîncă. Restul se aranjează. Cei ce susțin această teză vor fi avînd și ei dreptate lor, însă omenirii îi prinde bine să cunoască și arta culinară, atît preparatul, cit și servitul mîncărurilor. Legat de aceasta, oamenii aduc din

De pe toate meridianele

cînd in cînd și un prinos de recunoștință marilor maestri in ale gastronomiei. Așa a făcut recent și revista „Time” din New York, scriind despre vestitul bucătar francez Marie-Antoine Carême (1784—1833). El a fost, scrie revista, un geniu al artei culinare din timpul său, care a produs o adevărată revoluție in bransă. Felurile de bucate create de el nu numai că încantau ochiul, ci erau și neasemuit de gustoase. Dar cel mai mare merit al lui Carême constă in faptul că el a schimbat modul de servire a bucatelor care trona in Europa la începutul secolului trecut. Pe atunci la ospete se proceda cam ca in filmele a căror acțiune se petrece in evul mediu: pe masă se puneau, simultan, 20—30 de feluri de bucate — pulpe de berbec, găini fripte, munți de legume și de prăjituri, pește și vinat. Carême a introdus ordine in acest haos, instituiind regula — considerată in zilele noastre — ca ceva de la sine înțeles, ca ceva natural, care a fost așa mereu — serviri pe rînd a bucatelor, in linii mari in următoarea ordine: aperitive, supă, pește, diferite preparate din carne, iar la sfîrșit, deserturile — dulciuri și fructe.

LE MAI SCAPĂ ȘI JEFUITORILOR...

Încă din 1962, unul din funcționarii companiei petroliere „Sun Oil” a descoperit in jungla guatemaleză ruinele unui vechi oraș al indienilor maya. El a comunicat imediat vestea profesorului Richard Adams, de la Universitatea din Texas, care se ocupa de studierea civilizației maya. Adams s-a străduit multă vreme să adune fondurile necesare pentru organizarea unei expediții științifice in Guatemala, dar n-a putut să facă acest lucru decît in 1984. Ină în răstimpul de mai bine de două decenii, jefuitorii de morminte, care aflaseră de descoperire, au prădat practic toate ruinele vechiului oraș, situat pe o suprafață de 250 de hectare.

Incepînd săpăturile, arheologii nu mai sperau să găsească vreun vestigiu folosit, dar pe neașteptate unul din membrii expediției a depistat un mormînt străvechi neatîns de mina hoților. Mormîntul, care data de mai bine de 1500 de ani, era bine păstrat; in el au fost găsite obiecte valoroase de ceramică, alte articole de uz casnic, scheletul unui bărbat, înfășurat in rămășițele unui gîlgiu. Pereții criptei erau acoperiți cu desene și inscripții de mare interes pentru savanți. A fost găsit și un ulcior unicat, cu un capac rotitor, acoperit cu hieroglife. Oamenii de știință au stabilit că e vorba de mormîntul unei rude apropiate a dirigitorului orașului, a cărui piramidă, jefuită in întregime, e situată in apropiere.

Arheologii acordă o mare importanță noii descoperiri (și speră să mai facă și altele, in ideea că dacă jefuitorilor le-a scăpat un obiectiv, e posibil să le fi mai scăpat și altele). Pentru că despre cultura și civilizația maya informația este încă foarte săracă.

ION D. GOIA ■

Roza vinturilor

Kemal Özer (Turcia)

cînd izvodesti viața te afli singur
harponul impunge visa taie palma
plasa te sleiește
de ce nu există comunitate
între miinile lor și miinile tale
de ce nu-și impart asuprirea cu tine
despre astea întreabă-te-n
dimineața
cînd te așezi la masa pămîntului pusă

Lecția începutului de vară

strada își deschide ochii
privește rufele atîrnate la uscat
împinge alături spumă albă
un piriaș a despicat peste noapte

pămîntul
sudoarea săracilor — o cascade — se
adună in el
strada ascultă mișcarea semințelor
începutului de vară
atinge părul împletit al celor mihniți
pingelele lor căscate
vocea prăfuită a radioului
ghivecele de flori din fereastră
aude mișcarea acului miilor de
albine
îndreptate asupra aceluia
care-și începe lungul său drum

In românește de
PETRE STOICA ■

Secera mării

intr-o dimineață cînd totul e pregătit
pentru vinarea fructelor mării
întreabă-te
cine slobozise soarele dimineții pe apă
dacă nu te așezi in barcă
dacă nu lei secera-n mină
cine culege recoltele mării

de ce-i orașul o imensă broderie
care absoarbe sudoarea multimii
de ce-i văzduhul țipăt de pescăruși
un țipăt pornit din ciocuri hămesite
care planează spre creștetul tău și

care-ți scrutează barca zburînd in
cade
picaj

„Mofturoșii sînt sortiți să fie-n veci nefericiți!”

● Pr.ima ediție a Tîrgului creatorilor populari din România ● Așteptăm cascadorii ● O muscă mare și rea ●

Cel mai mare cauciuc din România destinat autobasculantelor de 111 tone, cîntărind peste 2000 de kilograme a fost produs mai zilele trecute de către specialiștii români și japonezi la întreprinderea de anvelope din Drobeta-Turnu Severin. Ce roată! ● De la responsabilul unității, Tase Matarangă, aflăm că la marginea Capitalei s-a redeschis Restaurantul Bordei, regindit, reamenajat, restaurat, cu rețete noi și bine aprovizionat. Merită mărșă o privire. ● În numărul precedent am scris că nu se găsește planta numită digitala, extrem de necesară cardiacilor. Dintr-o greșeală am scotocit-o a fi una și aceeași cu coada șoricelului. Precizăm că nu este și că ambele nu se găsește. ● La Moara de grâu din Baia Mare a fost montată o instalație cu panouri solare. Energia cîștigată nu folosește la încălzirea, ci la încălzirea apei cu care se spală muncitorii la ieșirea din schimb. ● În cartierul Militari, printr-o idee generoasă, la depozitele centrale au fost deschise și magazine. Numai că în magazinele din centrul Capitalei apar mărfuri pe care nu le vezi niciodată în așa-numitele depozite magazin. Ceea ce înseamnă că pe undeva trebuie să mai fie un depozit în care se află așa numita mîncare de pește. ● La Cofetăria Sud de pe Magistrală, str. Șerban Vodă nr. 43 scria mai zilele trecute: „Servim numai la pachet pe motiv că nu se găsește apă”. ● După 25 de ani de minerit pe Valea Jiului, Iancu C. Caracudă din Ianca, județul Olt, a ieșit la pensie și s-a întors acasă. Și de la minerit omul a trecut direct la rășnit. ● O întreprindere din Cluj-Napoca produce lustre. Una din lustre are țurturi de cristal și costă circa 5000 lei și cînd o despachețezi descoperi că faci țurturi de gheață pentru că jumătate din cei de cristal au și făcut picioare. ● În București, după miezul nopții taximetrele nu opresc pe motiv că se retrag și se retrag fără motiv. ● La Slatina a fost dat în folosință un nou abator. Din păcate constructorii și-au făcut datoria numai pe jumătate, lăsînd platformele cu fisuri și denivelări, dușumeaua strîmbă, favorizînd bălțile, aminînd punerea în funcție a instalației de refrigerare a cărnii etc. Se vede că meseriașii au lucrat cu un gînd la făină, cu altul la slănină. ● Conform decretului 184/1984 I.J.R.V.M.R. la primirea cauciucurilor uzate sînt obligate să elibereze o adeverință și contravaloarea cauciucurilor predate, conform prețului stabilit. Unele unități au și trecut doar la eliberarea adeverinței, făcîndu-se că plouă cînd e vorba de bani. ● În mai multe concerte organizate în provincie a început să reapară cîntărea de muzică indiană Narghita. ● Intre timp, Ionela Prodan se pregătește să cînte la restaurantul Capșa cîin New York ● Magazinul de pește din Orăștie n-a mai văzut pește de cînd orașul n-a mai văzut marea. Marea cheie se află însă la cel care se ocupă de aprovizionare. ● Am primit la redacție mai multe apeluri și

scrisori de la cetățeni din județul Teleorman care se plîng de drumul între Roata și Siliștea și de cel între Scurtu Mare și Albeni despre care am scris. E de datoria celor de la direcția județeană de drumuri și poduri să porceadă la drum și, mai ales, la muncă. ● În mod surprinzător în cofetăriile din municipiul Cluj-Napoca înghețata a devenit mai bună, ca acum cinci-șase ani. După înghețată, s-or întoarce și gheturile și zăpezile de altădată? ● La restaurantul Sebeș din București nu poți să bei o pepsi dacă nu bei o vodcă. Pentru o ladă cu pepsi trebuie să bei un riu de vodcă. ● Minerii de la cele trei fronturi subterane ale minei Fărcășești, județul Gorj, muncesc de zor și scot la cărbune care se tot adună la suprafață și nu-l ia nimeni. Iar cei de la termocentrale se plîng că n-au cărbune. ● Se implinesc 100 de ani de la descoperirea culturii Cucuteni. ● Mare ispravă mare: În 27 iulie s-a deschis la Sibiu prima ediție a Tîrgului creatorilor populari din România. Manifestarea din Dumbrava Sibiului reuneste creatori în lemn, ceramică, țesături, împletituri și artă naivă. ● Funcționează băile curative de la Jibou. 250-300 de persoane se pot îmbăia zilnic în așa numitul „izvor al tîmăduirii”. Ca să arate cum trebuie ar mai trebui ceva amenajări și atunci să vezi bucurie pe suferinzi. ● Turism și cultură. S-a renovat hotelul Ambasador din București. Cine are bani și vrea să doarmă bine poate să-l viziteze. Spre surprinderea sa, călătorul găsește în holul hotelului și un stand de cărți. ● Continuă lucrările de modernizare la Piața Ilie Pintilie. Nu a mai rămas nici o urmă din fosta piață Matache Măcelaru. ● Știe cineva cu ce se pot combate cariile care ciurulesc mobila? Vinzătorii de la magazinele de chimicale nu știu. ● Continuă poluarea fonică a nopților trăite de locatarii blocului din str. Cobălcescu nr. 43 A din București. Garașul I.T.B. le mîncînce zilele și nopțile. Și nu e corect. Nu ajunge că le mîncînce zilele? ● Am scris că la Iași nu există nici un atelier de reparat sifoane. Nici n-a apărut. Doar că am primit o scrisoare prin care ni se comunică faptul că și la Timișoara e la fel. ● Anton Gherguț de 81 de ani din Săbăoani, str. Amurgului 27, județul Neamț și-a pierdut fiul în stația de autobuz din satul Traian. Fiul său de 33 de ani era bolnav și lipsit de memorie, era îmbrăcat într-o manta kaki, purta o căciulă cu urechi și nu avea dantură. Cine îi poate da de știre să o facă la adresa de mai sus. ● Pe strada George Bacovia pe care se află și Muzeul memorial George Bacovia trec basculante și camioane grele și strada arată ca un drum de țară pedepsit să nu ajungă niciodată la oraș. Decit praful și gropi, mai bine să plouă. ● Locuitorii din județul Suceava care au horn la casă nu mai primesc repartiție pentru butelie deși n-au sobă și au aragaz. Asta a durat un timp. Pe urmă și cei care n-aveau horn au rămas fără repartiție. ● 140 de hectare au fost arate și reinsămînțate la C.A.P.-ul Ulmu din județul Brăila. Lumea zice că dacă nu s-ar fi intervenit la timp lenea ar fi crescut

cît casa ei ● Ziarul „Pentru Socialism” din Baia Mare publică un admirabil serial intitulat Nichita Stănescu în Maramureș. Autor, Gh. Pârja. Un om i-ar fi spus poetului domnul Nichita, iar Nichita Stănescu ar fi zis, domn a fost Cuza, eu sînt Nichita Stănescu. ● O parte din faleză Mureșului prin Arad arată ca faleză Dunării la Galați. O altă parte seamănă cu Nilul care trece prin zonele părăsite. ● Petre Hanciu din Săcele, str. Dealului nr. 59, a avut în curte un nuc bătrîn. La o vijelie s-a rupt și i-a stricat casa. Omul a făcut rost de aprobare de tăiere și l-a tăiat și din 1983 așteaptă pe cineva să-l ridice. S-a adresat multor factori, a făcut multe drumuri și nucul stă trîntit în curtea vecinului și nu vrea nici cum să se facă dulap. ● Maricica Ciuchilan din Galați a cumpărat o mașină de spălat de la magazinul 182 al I.C.S. Mărfuri industriale. La puțin timp i s-a ars motorul și nu a mai fost reparată. După trecerea a două luni, timp în care n-a

fost reparată, mașina trebuia schimbată, dar merceologul care răspunde de piese electrice și vinzătoarea magazinului nu vor. Ce-ar mai merita puși să împingă mașina de spălat pe strada principală. ● Am primit la redacție o vedere tipică de Editura Meridiane pe care scrie „Timișoara. Pod peste Bega. Cînd o întorci te trezești cu o imagine de pe litoralul românesc ● La restaurantul Dunărea din București salata de roșii se servește numai unor „clienți permanenți”. Unii zic că și-au adus roșiile de acasă, alții că ei primesc apă minerală, dar comensii nu pentru că barmana nu poate să ridice lăzile cu sticle. Auzi și te miri! ● La vagonul de clasa I care circulă cu trenul 1009 pe ruta București Nord—Piatra Olt nu merg decît ceferiști „de-a noastră”, cum zice conducătorul. Încercați să găsiți un loc și mai vedem noi! ● În Iași, între restaurantul Select și unitatea C.E.C. există un gang unde puteți servi „Zilnic proaspeți și consistenti”. Ce? ● Șoferul autobuzului 36-B-402 cu nr. de I.T.B. — 3346 de pe linia 119 în dimineața zilei de 4 august a renunțat la stații și și-a transportat două prietene, trecînd și pe roșu și pe treceri de pietoni pe care mai erau și oameni. A oprit pe Șoseaua Iancului unde și-a dus iubitele la cofetărie și de acolo le-a condus în blocul de pe str. Subl. Stănescu Gheorghe nr. 8, Unii zic că tot n-a fost rău, pentru că un șofer de autobuz de pe linia lui 131, supărat pe călători, n-ar mai fi oprit decît la e în comună, la 25-de kilometri de București.

CORNEL NISTORESCU

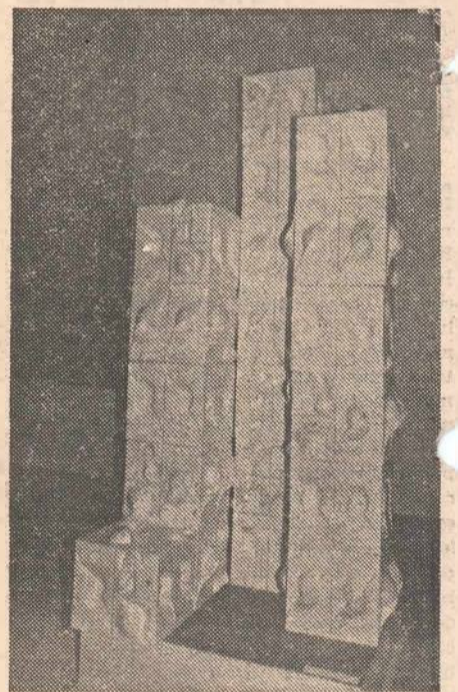
Stimate tovarășe redactor șef,

Vă scriem în numele a patru recepționere de la hotelul Carpați din Baia Mare care au fost induse în eroare de către trei cascadori din București care lucrează la Studiourile cinematografice Buftea. Au fost cazarii în hotelul nostru susținînd că vor da un spectacol în orașul nostru și au plecat în mod fraudulos, fără să plătească nimic din costul cazării și telefoanelor. Cascadorii se numesc Ciomac Simion și Ciomac Cristian, respectiv tată și fiu, precum și Fister Paul.

Din această cauză nouă ni s-a imputat suma de 5.143,25 lei pe care vă rugăm respectuos să ne ajutați să o recuperăm deoarece ne-a fost imputată. Numiții cascadori au beneficiat de servicii și noi am fost obligate să plătim în locul lor. Decizia de imputare a sumei are nr. 252 din 11 iunie 1984 iar suma a fost împărțită între noi după cum urmează: Bălan Rodica — 991,50 lei, Rozembaigher Maria — 1.280,85 lei, Katona Maria — 1.460,45 lei, Tamaș Doina — 1.499,95 lei. Noi ne-am străduit să-i căutăm telefonic la Studiourile Buftea și acasă dar nu i-am găsit iar de la Studiouri ni s-a răspuns că sînt liberi profesioniști și lucrează acolo doar temporar. Din această cauză îndrăznim să vă rugăm să ne ajutați să ne recuperăm banii.

Cu mulțumiri: Rodica Bălan, Maria Rozembaigher, Maria Katona și Tamaș Doina.

NOTA REDACTIEI: Nu știm cînd vor fi văzuți cei trei „artiști” prin Buftea. Cine-i vede să le cîtească rîndurile de mai sus. Deși problema banilor e mai mult o chestiune care ține de alte organe decît de instituția în numele căreia au „ciupit” niște parale.

Compoziție în alb — Mariana Olteanu

Cronica șoselei

Pățaniile unui „600”

Nu se știe cum, în interiorul mașinii a pătruns o muscă mare și antipatică, rea. Prin Moldova i se spune Bizoi. Curioasă și netemătoare de ocupanți, își face pur și simplu de cap. Se așază pe pachetele cu mîncare, pe bagaje, biziile pe lângă nasul micuțului Tomiță, care abia a adormit în brațele mamei lui. Copilul se trezește și începe să scincească. Plic-tisîndu-se, probabil, de compania pasagerului din spate, a trecut în „sfera de influență” a pilotului. Începe să-l sicie. Se așază ostentativ pe parbriz, acolo unde se fixează, de regulă, semnul de începător, uitîndu-se cu impertinență la șofer. Apoi, începe o serie de rotații în jurul capului pilotului — exact ca un satelit în jurul Terrei — sfîrșind prin a i se așeza pe chelie. Arsenalul de batiste, prosoape, batıcıuri etc. cu care se încearcă vinarea inoportunei insecte se dovedește total ineficient. Musca continuă să facă exact ce dorește. Acum e din nou printre cei doi copii care, împreună cu mama lor, ocupă bancheta din spate. Pe cel mai mare, Vlăduț, îl amuză vinătoarea pe care o coordonează mama, pentru a reduce musca la tăcere sau cel puțin a o evacua din mașină. Cel mic e pur și simplu speriat de incursiunile tot mai îndrăznețe ale insectei, literalmente pe lângă nasul, ochii, gura lui.

Intrigat, pilotul întoarce tot mai des capul spre fotoliul din spate. „I-a dați-mi mie prosopul, să-i vin eu de hac”. Se

pare că zilele uricioasei insecte sînt numărate. Șoferul pînedește clipa cînd musca se va așeza undeva. Exact ca și vinatul, care e mult mai ușor de lovit la sol, nemișcat, decît în aer sau cînd fuge. Ce șansă! Aterizează exact pe bordul mașinii, în dreapta, între cele două aparate, termometrul și indicatorul de presiune al uleiului. „Victimă sigură, doamnă muscă, obraznică”, zice pilotul, lovind în aceeași clipă fulgerător cu prosopul umed, o armă redutabilă, exact în zona cu pricina. A nimerit-o. Musca zace acum la podes, ca un boxer care începe să fie numărat. Nu e moartă, dar e amețită zdravăn. „Ahaa... acum îți vin eu de hac!” Șoferul ia repede piciorul de pe accelerație și aplică o lovitură cu talpa pe corpul insectei care le-a făcut atîta mizerie. Ridică apoi piciorul și își îndreaptă privirea în direcția covorasului de cauciuc spre a se convinge de efectul năprazniciei loviturii. „Într-adevăr, am lucrat cu eficiență”, se adresează șoferul ocupanților din spate, arborînd un aer victorios. Toate aceste servențe s-au consumat nu în unități de timp de ordinul minutelor, ci în câteva clipe, suficiente ca mașina să fie scăpată de sub control și să părăsească drumul, intrînd într-o plută. Viteza relativ redusă a Daciei vișinii și coliziunea oarecum tangențială cu pomul au atenuat considerabil urmările accidentului. Mașina a rămas doar fără ușile din partea stîngă,

iar cei trei ocupanți și șoferul s-au ales fiecare cu cite o fractură.

Fiatul cel mai mic, de 600, era chiar pe timpurile lui glorioase denumit, citeodată, în deridare, „cutia de conserve”. Absolut neintemeiată această subapreciere, argumentul forte, nu singurul, fiind că mașina, după mai mult de 25 de ani de la nașterea ei, poate fi văzută, bine mersi, viguroasă și sprintină, alături de suratele sale mai moderne, mai tinere, făcîndu-și serviciul ca și cum ar fi apărut pe lume nu în 1960, ci de un an, doi. Aceasta, bineînțeles, cînd stăpînul s-a îngrijit de ea cum se cuvine. Căci, de... și cea mai cochetă mașină, nou-noută, poate fi transformată într-o ruină, într-un hîrb, în nici măcar un an, ori chiar într-o zi, atunci cînd unica preocupare a proprietarului e s-o hingherească. În cazul nostru, micuțul Fiat a tolerat mult tînrului său stăpîn. Chiar și amenințările că-l abandonează, că-l dă la fiare vechi sau, în cel mai bun caz, pe nimic le-a îndurat. Răbda aidoma ca un măgăruș, dar în schimb îl asculta ca un ciine credincios pe capriciosul și ingratal său stăpîn. Chiar cînd tînrul șofer se aventura în cite o depășire pe muchie de cuțit, miniautoturismul, avantajat de gabaritul său redus, găsea rezerve pentru a-l scoate pe stăpîn cu obrazul curat din autenticele numere de circ în care se aventura. Există mașini ultra-rapide, ultra-moderne, ultra-s sofisticate care manifestă o teribilă intoleranță față de cea mai mică greșeală a pilotului, după cum, cele mai lente, greșit catalogate mai leneșe, mai inghit cite o manevră nu chiar atît de corectă, exact așa cum avionul de școală ce dezvoltă o viteză mai redusă, tolerează bobocului cite o gafă. La urma urmei, constructorul chiar asta urmărește, ca avionul destinat începăto-

rului să-l mai și scoată citeodată din incurcatură. Toate însă pînă la un punct. Adică cum? Pilotul să stea cu spatele la volan, la drum și mașină să-l ducă acasă pe șofer, precum calul cel înțelept și cumințe care îl conduce la domiciliu pe căruțașul aflat în stare bahică, tolanit pe finul moale și parfumat? Această pretenție e de-a dreptul revoltătoare, absurdă.

Povestind mai departe pățania lui, Fiatul ajunge la episodul cheie. „Cei doi din spate, prietenii stăpînului meu, au propus la un moment dat să facă un 101. „Doar n-ai căpîat? Cum o să jucăm cărți în mașină?” „Uite așa, bine, și Daniel împarte cărțile. Tu n-ai decît să întorci capul, îi zice el șoferului, cînd îți vine rîndul, spre bancheta din spate și să lei ori să dai cărți”. „Am inghitit-o și pe asta, continuă miniturismul, pînă cînd stăpînul meu a trebuit să facă un calcul care a durat ceva mai mult. Atunci, el, concentrat asupra așilor și decarilor lui, a uitat de mine, iar eu am mers unde am crezut că-i mai puțin periculos, adică pe cîmp. M-am răsturnat pe lanul de trifoi care i-a ajutat pe tinerii zănatici să ajungă doar la spital. Sînt împreună în același salon, joacă șeptic, cîcă 101 e prea ghinionist. Pînă la urmă, stăpînul meu tot pe mine m-a găsit vinovat. „Te-ai sclerosat complet. Ia exemplul calculatorului care face totul fără prea multă dădăceală. Te repar și te vind pe te miri ce, numai să scap de tine”. „Poate dau și eu în felul ăsta de un pilot mai cu scaun la cap. Cei cărora nu le vine să creadă că sînt unii care joacă cărți în mașină cu participarea pilotului, le recomand să se intereseze la circulație”.

VICTOR BEDA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

(Urmare din pag. 32)

sele într-un permanent efort de a-și depăși propria stare întrecându-se între ele permanent și fructuos. A rezultat nu doar un spectacol ce readuce și menține Constanța printre iubirile noastre cele mai mari dar care a potențat în sufletele oamenilor stări de mare emoție, temelii ale binelui și frumosului umanizator.

„O brazdă de oameni

frumoși“

Localitatea: Eforie Nord, 6 august 1984, orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori: 3.500.
Atmosfera: excelentă, comunicativă și profundă.
Calitatea spectacolului: foarte bună.
Aportul organizatorilor: foarte bun.

Început în forță, scenă și public cu motoarele în plin la cîntecul „Tancu la Tebea”. Încercăm să menținem aceeași ridicată temperatură cu focul pe care-l întretine trupa Pro Musica. Aveam s-o realizăm nu doar ca expresie exterioară dar și în profunzime. Trăind aceste momente de libertate și pace. Sonia Fenciu nu uită să ne scrie într-unul din primele bilete ale seriei: „să ne reamintim de aceia care, la 6 august, în urmă cu 39 de ani, la Hiroșima, au căzut sub furia primului blestem atomic”. Și iată, vrînd să susțină parca aceeași idee, oameni din Pitești, prezenți la manifestarea noastră din această seară, ne trimit un bilet cu un conținut la fel de emoționant și frumos — e scrisul o oglindă a sufletului, nu-i așa? — punind în loc de semnătură inscripțiile: „Trăiască viața! Trăiască pacea! Trăiască omul! Trăiască Terra!”. Sau alții din Oradea care se exprimă astfel: „Sperăm din toată inima și cugetul că așa cum ați reușit să ne dați aripi, tot așa ne veți învăța să și zburăm”. Poezia, așa cum este spusă de actorul Mihail Stan, este și ea un fel de a învăța zborul. Primul recital, de întinderea unui L.P., avea să aparțină grupului Partaj și s-a bucurat de o reacție excepțională, trădînd prezența unor oameni bine formați, care știu ce aplaudă. Cîntecul „Foaie verde spic de piine”, în interpretarea Tatianei Filipoiu, dedicat aici memoriei tuturor celor dispăruți, aprinde lumini în mișcările oamenilor, semn de profunzime a sufletelor lor. Lui Raul Cârstea i se aplică aici cea mai sugestivă caracterizare: „Un cîntăreț ce se află pe gardul dintre curtea lui Tudor Gheorghe și a lui Victor Socaciu”, cu un profil ce se distinge astăzi, conturat de mai noile sale creații ce fac dovada întregului său talent. Simțim din conținutul și tonul biletelor primite în acest ultim răstimp la scenă, bilete dovedind o înaltă conștiință patriotică, fondul pe care oamenii pregătesc momentele cele mai vibrante ale seriei: cîntecele de țară și pace. Atmosferă excelentă. Entuziasm ridicat pe temelia unor conștiințe activate. Asistăm parca la o lecție deschisă de istorie în care se implică în egală măsură atât cei de pe scenă cit și cei aflați în băncile acestui amfiteatru de tinerete revoluționară românească. Adăugăm acestui context cîntecul nostru pentru Tricolori (ce mari satisfacții ne-au produs în aceste zile ale desfășurării Olimpiadei de la Los Angeles!), „spre gloria sportului românesc, nu doar ca parte în sine, ci ca parte activă a păcii românești”. Recitalul celor doi sătmăreni, Octavian Bud și Emilian Onciu, ne-a arătat astăzi că dacă dezmembrarea grupului și el valoros, „Trupa din Nord” este inevitabilă, ea lasă loc afirmării depline celor două individualități pe care le conține, exprimînd acum întreaga măsură a forței artistice pe care-o reprezintă. „Este impresionantă linia de ascendență a oamenilor, modalitatea afirmării lor”. Într-adevăr, nume necunoscute ieri sînt astăzi recunoscute de mulți și printre ele este, desigur, și acela al Niciei Zaharia, exorimîndu-se și în această seară într-un recital care s-o pună, așa cum merită, în valoare. Momentele care s-au succedat, de la umor la muzică rock, n-au făcut să scadă tonusul acestui public pregătît parca să-și conserve energia pînă la sfîrșitul spectacolului. Dar, ceea ce a fost într-adevăr cu totul remarcabil, ei au știut să aplaudă exact atunci cînd a trebuit și, înainte de toate, au știut să asculte. Competența aprecierii exacte a momentelor, a fost lucrul cel mai impresionant. Atunci cînd a fost de glumă s-a glumit, iar cînd am zis, spre exemplu, „Dor de Eminescu”, s-a făcut liniste deplină. Așa a fost și atunci cînd A.P. a recitat din creația proprie și din poezia română și universală. A fost un recital de 40 de minute primit cu același bun-simț care a guvernat pe parcursul întregii serii întreaga activitate spirituată a oamenilor. Am cîntat în noua zi, luîndu-ni-i ca părtași la aceste momente pe toți cei prezenți. A fost un spectacol pe linia concilierii vîrstelor, reușind să realizeze o solidaritate a întorescelor, făcînd să fie din toate atîta cit trebuia. Și a fost și introspecție și militanțism căci „de la starea de contemplare se poate trece la militanțism prin cultură activă și oamenii acestei serii extraordinare au crezut în cultura ca odihnă a spiritului și ca neliniște a spiritului”.

A fost și această seară, într-un fel, produsul iubirii: „Iubirea e forța cea mare / Ea trage pămîntu-ncăp / Și arborii cad din picioare / De tot ce au zînd să vindă bilete pentru toți cei ce do-reau să participe la manifestare — nu e o dovadă că s-a făcut o propagandă bună pentru spectacol ci o dovadă că astăzi Cenaclul Flacăra are o mare rezonanță în rîndul publicului.

de la noi. / Iubirea, iubirea să-ți fie / Ca dulcele nopții acord / Așa te visez Eforie / Din Sud-pînă-aiicea în Nord“.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Un templu al poeziei

Cunoașteți cu toții cum arată marea în zilele de furtună, cînd se agită puternic, fierbe, ca apoi să se molcomească încetul cu încetul iar cînd cerul devine albastru, să-și brăzdeze fața cu nesfîrșite cărări ce duc parca spre țărîm și apoi să se liniștească cu totul, tresărînd doar ușor la chemarea soarelui și-a lunii, sau poate la strigătul pescărușilor. Aidoma mării: publicul din seara aceasta de la Eforie Nord a fost tumultuos, căci o furtună de glasuri s-a ridicat atunci cînd talentata fetiță din Săliștea Sibiului, Sorina Hașigan, a început să cînte „Cîntecul Ardealului”. Vocile oamenilor s-au amplificat purtînd în ele țărîa stîhilor dezlătunite atunci cînd au cîntat împreună cu membrii cenaclului „Treceti batalioane române Carpații”, „Deșteaptă-te române” sau

zînd să vindă bilete pentru toți cei ce do-reau să participe la manifestare — nu e o dovadă că s-a făcut o propagandă bună pentru spectacol ci o dovadă că astăzi Cenaclul Flacăra are o mare rezonanță în rîndul publicului.

Cenaclul de marți a debutat eclatant. În fața scenei o galerie frenetică de tineri din toate colțurile țării, aflați la odihnă, cărora li s-au adăugat mai tîrziu cîțiva tineri străini sosiți, în același scop, în noapte de pe alte meridiane la Mamaia, contaminați de entuziasmul ritmat al celor prezenți. Părea că manifestarea se va desfășura sub semnul unei comunicări totale, electrice cu sala, dar după prima oră și jumătate temperatura a scăzut, fapt care se explică prin oboseala unor membri ai cenaclului și printr-o participare reținută (cel puțin în prima jumătate a nopții) a conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu. Astfel încît la un moment dat reacția am-teatrului a fost adormită, trăgănată. Sesizînd ezitățile, fluctuațiile de stare, Adrian Păunescu a recontactat în cîteva minute sinapsele biciuite ale relației dintre public și interpreți, dînd manifestării unitate de spirit și gîndire, de sentiment și opțiune, ca și cum sala și scena ar fi compus un

Fotografie de GABRIEL BUGNAR ■

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, își continuă turneul său pe litoralul Mării Negre, astfel:

- TECHIRGHIOI — 10 august; SATURN — 11 august; MEDGIDIA, stadion — 12 august; COSTINEȘTI — 13 august; NEPTUN — 14 august; CONSTANȚA, stadion — 15 august.

Toate spectacolele vor începe la orele 20.

Pentru toată această perioadă, membrii cenaclului își află sediul, ca și în anii precedenți, la hotelul Meduza din Eforie Nord.

„Trăiască România”. De la involburare la săgălnicie sprintară, voie-bună, ris și mișcare, nu e decît un pas. Trecerea publicului prin toate aceste stări s-a datorat formațiilor Flapo, Pro Musica, Totuși, Metropol, celor doi umoriști Nicolae Cenani și Fl. Constantin, și de fapt tuturor membrilor cenaclului care au simțit pulsul seriei și au vrut să se depășească pe ei înșiși. Starea aceasta de emulație a fost însă creată de „Momentul Adrian Păunescu”, moment sublim ce și-a pus amprenta asupra desfășurării întregii manifestări. Aceia care pînă la Marea Poezie recitată de către Adrian Păunescu s-au agitat, au cîntat, au dansat, au chirăit, au aplaudat fiecare moment s-au potolit ca prin farmec. O făcerea grea, palpabilă parca, s-a lăsat deasupra grădinii din Eforie Nord. A fost ușor să te lași cuprins de vrajă. Te aflai într-un templu, în care el, poetul, oficia. Vocea lui este cînd șoptită, cînd tunătoare, se însuflează, te răscălește. S-a rostit poezie de Blaga, Esenin, Bodiuc. Nimeni nu îndrăznește să se miște. Aplauzele erau cumpănite pentru a nu fi o impietate. După ce ultimele cuvinte s-au stins se auzea tăcerea, apoi o tresărare, dezmeticirea și... vraja s-a rupt. Minute în șir toată lumea aplaudă. Spectacolul se desfășoară în continuare, dar gîndul și inima se întorc mereu la acel moment care va fi, în mod sigur, și unul de referință.

ELENA GRECESCU ■

Redevenim copii

Localitatea: Mamaia, 7 august 1984, orele 20, Teatrul de vară.
Număr de spectatori: 2.500.
Atmosfera: excelentă.

Calitatea spectacolului: bună.
Noutăți: Majay Gyözö a cîntat în premieră compoziția sa „Ființa și averea”, versuri Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor: foarte bun. Regretabil totuși că, pînă aproape de ora începerii, spectacolul nu fusese afișat și anunțat în Mamaia iar la casa de bilete nu era nimeni. Sute de persoane au rămas pe dinafară — organizatorii refu-

Oamenii, trăindu-se pe ei înșiși

Localitatea: Mangalia, 8 august 1984, orele 20, grădina Farul.

Număr de spectatori: peste 4.000.

Atmosfera: excepțională de la început și pînă la sfîrșit, toți cei prezenți consolidînd locul înții pe care îl ocupă publicul din Mangalia în turneul Flacăra pe litoral, dar mai sînt totuși spectacole la Eforie Sud, Techirghiol, Saturn, Medgidia, Costinești, Neptun și Constanța.

Calitatea spectacolului: de la început și pînă la sfîrșit deschisă, constructivă, toți cei prezenți dorind să participe și să realizeze un mare spectacol cu excepția lui Alexandru Zărnescu.

Noutăți: interpretarea aceluiași text literar în două maniere de Camelia Daj și Mirela Atudorei. Publicul a apreciat mai afectuos varianta foarte tinereji Camelia Daj „ceea ce nu înseamnă că Mirela Atudorei își pierde din meritul ei deosebit”.

Aportul organizatorilor: ireproșabil, cinstit, îndatoritor; mulțumim.

Nimic nu se întoarce la cîntec mai repede decît demnitătea de a cînta. La Mangalia membrii Cenaclului Flacăra intră în comunicare directă cu cei peste 4.000 de spectatori, odată cu semnalul de deschidere. Seara a căpătat încă de la început caracterul de eveniment. Spectatorii de toate vîrstele („ca în spectacolele din cele două Eforii”) cîntă cu Daniel Dumitrescu și cu Mirela Atudorei „Iubito, vine toamnă” și „Să ne naștem din nou”. A.P. prezintă pe Sorina Hașigan din Săliștea Sibiului, „acest bastion al românismului, aceeași Elveție română”: „La șase ani și zece luni, Sorina știe mai multe cîntece decît mulți din cei pe care îi cîntă. Ea adună totul ca românul în istorie. Cînd n-am putut să înem cărți, noi am ținut memoria poporului trează”. Anunțînd cîntecul „Colindul Ardealului”, A.P. îl citează pe Nicolae Titulescu, cum că nu e român acela care, cînd vede harta României fără Ardeal, nu se simte, pe sine însuși tăiat la mijloc. Emoția publicului este atât de puternică (dacă A.P. ar da posibilitatea, publicul ar repeta textul), încît sala se ridică și cîntă astfel opt minute. Distanța dintre scenă și sală dispăre. La „Doina lui Lucaei”, publicul preia inițiativa. În timpul „Turăteii”, sala dansează, Emilian Onciu se retrage, se cîntă și se dansează în continuare aceeași „Turăită”, Emilian este obligat să revină.

Moment, Valeriu Penișoară și publicul: (...) „Ne-nțirziat deci să-nvătăm, tovarăși, / În numele acestui țel sublim / Să învățăm ce-nseamnă omnia / Și comuniții să învățăm să fim!” („Viitorul” — Nicolae Labiș), (...) „Eu la asta rămîn / Și de asta mi-i sete / Vreau poporul român / Opere complete!” („Poporul român, Opere complete” — Adrian Păunescu).

Publicul și cenaclul: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Tara Românească!”

„Trăiască România!” (Valeriu Penișoară și publicul).

Apogeu de spectacol. Se flutură drapelele tricolor. Toți spectatorii sînt în picioare și cîntă pe o melodie proprie cuvîntul România. Se scandează România.

Din nou spectatorii: „Luptă, luptă, România!”

Apoi: „Flacăra, Flacăra, / Pentru noi și pentru ea!”

Valeriu Penișoară cîntă „Jurămint la Putna”. Recită A.P.

Scena a durat 26 de minute.

„Miros de coasă” și „Om în amurg” interpretate de Nica Zaharia premerg celui de-al doilea moment al seriei (ca intensitate a comunicării cu publicul), cînd sînt cîntate „O șansă păcii” și „Toate femeinele vor pace”. Refrenele sînt repetate de cîteva ori.

Chemate încă din prima jumătate a spectacolului, formațiile Pro Musica, Metropol și Totuși cîntă odată cu sala de la început și pînă la sfîrșit.

O extraordinară impresie au mai produs cîntecele „Lancea lui Horea” și ale grupului Partaj, grup competitiv pe plan european.

A fost tot timpul la Mangalia o intimitate extraordinară între interpreți și public, o intimitate comparabilă doar cu aceea pe care o are un om cu el însuși. Neseparați o clipă de viață lor adevărată (textul și libertatea de manifestare apărîndu-i), spectatorii au creat un eveniment doar prin gradul înalt în care s-au trăit pe ei înșiși.

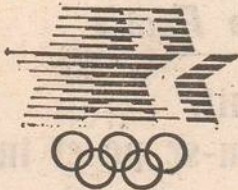
AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353.

Au fost suspendați din activitatea cenaclului Vali Șerban (pentru lezarea demnității unor colegi ai săi de alte naționalități), Arpad Domokos (pentru părăsirea neînștiințată a cenaclului înaintea spectacolului din 21 iulie din Constanța), Ducu Bertzi (pentru incorectitudine în comportare prin aducerea în spațiul de desfășurare a cenaclului a unor persoane care nu și-au plătit biletul de intrare). Perioada cit vor fi suspendați aceștia depinde de fiecare dintre ei și de felul cum se vor comporta în viitor.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cea mai frumoasă vară

Seară de vis

Seara de duminică, 5 august 1984, la Los Angeles, când la București stătea să înceapă, datorită diferenței de fus orar, o nouă săptămână, a fost una neînchipuit de frumoasă pentru gimnastica noastră feminină. Ea a marcat, prin adjudecarea a încă 5 medalii, între care 4 de aur, un triumf fără precedent, dar pe deplin justificat. „Eroina” reuniunii finale a fost Ecaterina Szabo, care și-a dominat adversarele într-o manieră categorică în concursul pe aparate, câștigând 3 medalii de aur, la sărituri, sol și birnă! Dacă adăugăm aurul dobândit cu echipa și argintul de la individual compus, obținem o „zesire” excepțională de medalii în dreptul Ecaterinei Szabo, dovadă a unui talent și a unei pregătiri fără cusur.

Dacă Nadia Comăneci are meritul antologie de a fi deschis un drum, inaugurând era notei 10 și schimbând, prin exerciții cuceritoare, plasate la jumătatea distanței dintre realitate și poezie, legile gimnasticii, oferindu-le perspective noi, Szabo, Păuca, Agache și celelalte au, la rîndul lor, meritul de a fi găsit resurse de talent, inspirație

mare concurs al carierei sale. Temeinic pregătită de colectivul de antrenori al lotului, alcătuit din Adrian Goreac (coordonator), Maria Cosma și Octavian Belu, fetița născută la Azuga și, în prezent, membră a clubului Dinamo București și-a învins nu doar emoțiile, ci și, cu excepția Ecaterinei Szabo, toate adversarele, confirmând pe „puntea suspinelor”, pe care a executat o „cascadă” de exerciții de înaltă ținută, medalia de bronz dobândită la individual compus. Se cuvine să menționăm aici, deschizând o mică paranteză, că americanca Mary Lou Retton, prima în clasamentul la individual compus, n-a reușit, fapt unic în anele gimnasticii, să cucerească nici un aur în probele pe aparate! Lupta a fost, lesne de dedus, extrem de dirză și de echilibrată, dar fetele noastre au probat talent și curaj, exactitate și grație, dovedindu-se cele mai bune. Felicitări acestor brave sportive, care au înălțat Tricolorul românesc pe cel mai înalt catarg olimpic și ne-au prilejuit nouă, tuturor, clipe de inegalabilă satisfacție și mîndrie! Bravo și antrenorilor lor,

Elogii la adresa gimnastelor noastre

Comentarii de pretutindeni, agenții de presă etc. continuă să facă referiri pline de elogi la adresa comportării excepționale a gimnastelor române, subliniind faptul că, prin evoluțiile lor, ca și prin medalile cucerite, reprezentantele noastre au dominat concursurile olimpice de la „Pauley Pavilion”.

Iată cîteva extrase:

Sub titlul „Triplă cunună de lauri pentru Ecaterina Szabo”, agenția France Presse transmite:

„Micuța Ecaterina Szabo, o româncă în vîrstă de 17 ani, care pare de 12, cu trei medalii de aur din patru posibile în finalele de gimnastică pe aparate a eclipsat-o complet pe adversara sa americanca Mary Lou Retton, campioana olimpică la individual compus. Duminică, Ecaterina Szabo și-a luat o revanșă strălucită asupra americancei Mary Lou Retton, care, fapt singular în anele olimpiadelor, este unica laureată la individual compus fără să fi obținut nici un titlu la concursul special pe aparate. Succesul Ecaterinei Szabo completat cu medalia de aur la birnă împărțind locul I cu compatrioata sa Simona Păuca au făcut ca România să iasă învingătoare în meciul său cu S.U.A., terminînd defașat în frunte cu cinci medalii de aur, una de argint și două de bronz, față de două medalii de aur, trei de argint și două de bronz ale echipei S.U.A.”

La rîndul său comentatorul agenției Reuter notează:

„Mii de americani sperau să o vadă pe noua lor favorită, Mary Lou Retton, urcînd prima pe podium în ultima zi a competiției de gimnastică. Dar Ecaterina Szabo a eclipsat-o pe tinăra americană, smulgîndu-i medalia de aur la specialitatea lui Retton, proba de sărituri, împărțind premiul la birnă cu compatrioata sa Simona Păuca.

Apoi Szabo a stîrnit aplauze furtivoase prin executarea exercițiului său la sol, unde a primit nota 10, care i-a adus medalia de aur și al treilea titlu olimpic. Calmul remarcabil al lui Szabo a fost pus greu la încercare la proba de sol. După ce 7 din cele 8 finaliste își terminaseră evoluția, Szabo și-a început exercițiul la sol. În timp ce aștepta afișarea notei lui McNamara, a intervenit o pană de curent care a lăsat în întineric întreaga sală. Cînd curentul electric a fost restabilit, pe panoul de afișaj a apărut nota 10 pentru McNamara. Aceasta însemna că româncea avea nevoie de nota 10 ca să câștige. Încă o dată ea a depășit cu ușurință momentul greu și a obținut nota 10”.

și stăpînire de sine să continue drumul Nadiei, îmbogățindu-l cu noi probe de virtuozitate și farmec. Mai multe note de 10 stau mărturie a clasei gimnastelor române, în frunte cu Cati Szabo, născută la 22 ianuarie 1967, la Zagon, județul Covasna, membră a Clubului sportiv școlar „Cetate” Deva. Grație acestor evoluții, ovaționate îndelung de asistența prezentă la „Pauley Pavilion” și apreciate, totodată, de zeci și sute de milioane de telespectatori, ca și datorită medaliei lor ce le-au urmat, fetele noastre au intrat în „cartea de aur” a celei de a 23-a ediții a Jocurilor Olimpice. Szabo poate fi considerată cea mai „blazonată” gimnastă a actualei întîlniri olimpice, performanța ei depășind-o pe cea a chinezei Li Ning, creditat la Los Angeles cu trei medalii de aur și două de argint.

Alături de Cati, împărțind cu ea cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere după concursul la birnă, o altă gimnastă româncă, Simona Păuca, și-a trecut numele pe lista campioanelor olimpice. Încă mai tinără, va implini 15 ani abia la 19 septembrie, Simona e-a aflat la „Pauley Pavilion” la primul

Adrian Goreac, Maria Cosma și Octavian Belu, care au știut, cu pricepere și tenacitate, să îndrume și să vegheze calea spre virful ierarhiilor. O cale care a însemnat, fără a lungi vorba, multă muncă, multă sudoare, multă responsabilitate, multă luciditate.

Handicapată de cîteva ratări, Lavinia Agache n-a intrat în lupta pentru medalii la individual compus. Dar ea și-a luat, pe aparate, o binemeritată revanșă, obținînd medalia de bronz la sărituri.

Toate aceste izbinzi, una mai mare și mai strălucitoare decît cealaltă, au subliniat, am mai spus-o și o repetăm, valoarea de excepție a școlii românești de gimnastică, vitalitatea și rezervele ei nebănuite. O generație aureolată de atîtea și atîtea succese, cea a Nadiei Comăneci, s-a retras, dar o alta, ilustrată de Cati Szabo, Simona Păuca, Lavinia Agache ș.a., a preluat ștafeta din mers și, iată, s-a arătat la înălțimea precedentelor, trecîndu-și în cont cinci medalii olimpice de aur, una de argint și două de bronz. Încă o dată, bravo, fetelor, vă așteptăm cu dragoste acasă!

Octavian Belu:

„Sînt bucuros că ne-am făcut datoria”

„Păuca ilustrează, ca să zic așa, resursele gimnasticii noastre feminine. A apărut prin '79, remarcîndu-se ca o mare luptătoare. Pentru ea, ne-am dat seama repede, nu există imposibilul”.

Cel de al treilea antrenor al reprezentativei noastre feminine de gimnastică, profesorul Octavian Belu, n-a făcut deplasarea la Los Angeles. Imediat după încheierea concursului pe aparate, l-am contactat telefonic la Ploiești.

— Felicitări, tovarășe profesor! V-ați așteptat la un astfel de triumf?
— M-am așteptat, știam că fetele sînt excelent pregătite, la toate capitolele, dar mi-a fost și frică.

— Frică de ce?! De adversare?
— Mai puțin. Am avut unele rezerve în privința publicului. Nu că n-ar fi corect, a fost, le-a aplaudat la scenă deschisă pe fetele noastre, ci că ar face prea mult zgomot, putînd să le încurce. Am luat parte, anul trecut, la concursul preolimpic și m-am lămurit. Publicul american se comportă altfel decît în Europa, este mai temperamental. Cati, Simona și toate celelalte nu s-au inhibat. Concentrarea lor a fost maximă. Ce-aș dori să remarc? Chiar dacă Szabo a câștigat 3 medalii de aur pe aparate, noi n-am avut doar o vedetă, ci o echipă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Cînd, surprinzător și pentru mine, Lavinia a clacat, cînd și Cati a ratat la paralele, au punctat celelalte. Argumentul nostru tare a fost omogenitatea.

— Cum vi s-a părut arbitrajul?
— În cea-mai mare parte, corect. Doar la birnă, ca o părere personală, americanca Retton a fost ușor avantajată. Atît cît să câștige la individual compus! De altfel, comentariul făcut de colega mea Atanasia Albu, la televiziune, competent și exact, a menționat acest lucru. În general însă, repet, arbitrajul n-a creat probleme.

— Care a fost, tovarășe profesor, „cheia” succesului românesc? Din punct de vedere al specialistului, desigur.

— Am prezentat, la toate aparatele, exerciții de nota 10. De maximă dificultate. A fost, dacă vreți, ambiția noastră, a antrenorilor, pentru că, de pildă, în în ultima zi, Cati Szabo n-a mai repetat exercițiul la sol făcut la liber ales și individual compus, ci a executat un altul, mult îngreunat. Cu două Tzukahara și o linie de mijloc unică, două suruburi la 540 de grade terminate cu salt înainte. N-a existat pe parcursul Olimpiadei un exercițiu mai dificil! La birnă, Păuca și-a asumat riscul a două salturi întinse pe un picior, legate, care i-au ieșit perfect.

— Cît a durat atingerea unui astfel de nivel înalt?

— Cît a fost nevoie! Formula „o Olimpiadă începe imediat după terminarea Olimpiadei precedente” nu-i o vorbă, ci o realitate. S-a lucrat, din 1981, mult, dar nimeni nu s-a plîns. Fetele au acceptat și bucuriile și privațiunile. Succesul nostru, la o competiție la care am aliniat 5 debutante, doar Grigoraș participînd la Moscova, are cîteva explicații simple: munca, seriozitatea, tenacitatea, dragostea pentru culorile patriei.

— Acum pare, cum ziceți, simplu, dar a fost?
— Nu știu cum a fost, dar sînt bucuros

că ne-am făcut datoria și că am răspuns prin fapte condițiilor ce ni s-au creat, încrederii ce ni s-a arătat. Restul e treaba dumneavoastră, a ziaristilor, să le inflorescă!

— Vă mulțumim. Alceva, tovarășe profesor Belu: cine e Simona Păuca, de unde a răsărit ea?

— Păuca ilustrează, ca să zic așa, resursele gimnasticii noastre feminine. A apărut prin '79, remarcîndu-se ca o mare luptătoare. Pentru ea, ne-am dat seama repede, nu exista imposibilul! Birna a fost și a rămas specialitatea ei, chiar dacă, în timp, și-a îmbunătățit și celelalte aparate. Ne-a ajutat foarte mult și tatăl ei care, întînd talentul Simonei, i-a instalat în casă o birnă! Colegele ei se jucau cu păpușile, Simona se chinuia la birnă!

— O birnă în sufragerie, iată o idee!

— Poate că nu în sufragerie, poate că în curte, povestea e aceeași. Ziceți-i mai bine o birnă la domiciliu.

— Așa îi vom zice, o birnă la domiciliu. Mergem mai departe: cum vă explicați ratările Laviniei Agache?

— În nici un fel! Sînt și eu curios ce-mi vor spune, după întoarcere, Adrian Goreac și Maria Cosma. Cum vor explica ei. Pentru mine ratările Laviniei rămîn de neînțeles, mai ales cea de la birnă, aparat la care Agache deține titlul european! La paralele, ce-am văzut la televizor, a greșit la un simplu balans la stînd pe miini! Poate că n-a acordat elementului, ușor de executat, importanța cuvenită, poate că vacarmul sălii a deranjat-o. Oricum, ea și-a revenit la sărituri, cucerînd o prețioasă medalie de bronz.

— Ce va urma, tovarășe profesor?
— Altă Olimpiadă, deci altă muncă. Mai asiduă pentru că, se știe, e mai greu să rămii în vîrf decît să ajungi acolo.

— O ultimă întrebare: cum ați primit izbînda?

— Adică?

— Cum ați reacționat la auzul victoriei?

— Cea pe echipe, prima din istoria participării noastre olimpice, m-a mișcat. Numai că nu mi-au dat lacrimile! Apoi m-am liniștit și socotile mele, care știam ce știam, s-au potrivit cu cele de la „Pauley Pavilion”.

— Încă o dată felicitări!

La peluză

Nicu Vlad

Un om tînr. Înaintea lui, o halteră. Probabil că în termeni sportivi, roțile acelea din metal masiv care întind bara pe care mîinile băiatului de 21 de ani se pregătesc s-o înfăce se numesc „aparate”. El trebuie smuls gravitației și ridicat deasupra capului. Tribunalele — pinza difuză prin care realitatea se strecoară în vis. Poate că pentru Nicu Vlad ele nici nu există, nu există decît camera de luat vederi care-i transportă imaginea în vecinătatea prietenilor, a antrenorului și a comandantului de batalion. Să trăiești tovarășul gradu, vă raportez că mă aflu la Olimpiadă... Ochii sălii șterg chipul frumos al tînrului român zîmbind sîși. La picioarele lui se află 200 de kilograme. Alături — podiumul de premiere. Privirea sportivului agățat bara metalică. Sficiunea zîmbetului se preface în crîspare. Fălcile pulsează, apoi incremenesc. Semiobscuritatea sălii a înghetat, înghete acum ultimele foșnete. Timplele bărbatului de deasupra halterei s-au perlat în sudoare. Nu forței trebuie să reziste aparatul, ci gîndului, concentrării lui. Pentru fracțiuni de secundă, în lume nu mai sînt decît ei doi, inerțul și voința băiatului. Deconectat, după duș, cu aceeași forță a brațelor, el n-ar putea ridica poate nici jumătate din greutatea pe care acum, dublată, se pregătește s-o arunce triumfului. Mîinile au înșfăcat bara. Sculptură în bronz pentru memoria enigmatelor omului. 200 de kilograme contra 70. Acolo, jos, are loc înclrestarea. N-am știut pînă acum că sportul acesta conține în el sublimul.

NICOLAE CRISTACHE ■

a sportului românesc

Un nou șlagăr urcă în atenția lumii: Imnul nostru național, Tricolorul!

Aur pentru Doina Melinte

Ca de fiecare dată la J.O., atletismul (inceput vineri) ocupă și la Los Angeles un loc de frunte în economia Jocurilor, nu degeaba e el numit „sportul sporturilor”. Din prima clipă, chit că numărul finalelor a fost, în primele zile, redus, „Memorial Coliseum” a fost luat cu asalt, iar cei prezenți n-au avut ce regreta! Ei au admirat, între altele, o finală scintilătoare la 100 m băieți, Carl Lewis câștigând în 9,99 s, grație unui final tribund, căruia Graddy, plecat ca din pușcă, nu i-a rezistat. Spectatorii au avut parte și de o surpriză de proporții, americanca Joyner (marea favorită) fiind întrecută la heptathlon de Glynis Nunn din Australia, care a stabilit primul record olimpic al probei (nouă în programul J.O.). „Familia” Joyner și-a luat însă, prin Al, fratele heptatlonistei, o meritată revanșă, adjudecându-și proba de triplu salt, în vreme ce campionul european, englezul Connors, s-a clasat pe treilea (locul 2: Conley), cu doar 16,87 m, față de 17,26 m cit a sărit Al Joyner.

Plină de dramatism a fost și aruncarea greutății fete. Compatrioata noastră Mihaela Loghin (antrenor Ioan Sabău) s-a instalat pe primul loc, cu 20,47 m, părint să se îndrepte spre aurul olimpic. Numai că, în ultima încercare, Claudia Losch din R.F. Germania a aruncat 20,48 m, Loghin fiind nevoită, pentru un singur centimetru, să se mulțumească cu treapta a doua a podiumului de premiere! Păcat. O medalie rămâne însă o medalie, fie ea și de argint, dar parcă îți pare rău, și ne pare nouă, tuturor, când pierzi mult visatul titlu olimpic pentru un singur centimetru!

Cea dintâi medalie de aur pentru atletismul românesc a adus-o Doina Melinte, imbatabilă în finala de 800 m. La capătul unei curse mai degrabă lente (1:57,60; recordul Doinei 1:55,04), dar

adjudecată printr-un finis irezistibil, fără replică, profesoara de educație fizică din Bacău, antrenată mult timp de Nicolae Mărășescu și pregătită în prezent de soțul ei, Dorin Melinte, și-a întrecut clar adversarele, fiind urmată de americanca Gallagher și de româncea Fița Lovin. Campioană europeană de sală în 1982 (Milano) și campioană mondială universitară în 1981 (București), Doina Melinte își completează, la nici 28 de ani (și va implini în 27 decembrie), cartea de vizită cu titlul olimpic. Sincere felicitări! O cursă curajoasă a făcut și Fița Lovin (antrenor Nicolae Mărășescu). Gălățeanca, și ea campioană europeană de sală (Göteborg, 1984), a cedat însă la finis, dovedind însă că, deși la 33 de ani (14 ianuarie 1951), nu și-a spus încă ultimul cuvânt.

Competițiile atletice sînt în toi. Așteptăm de la tricolori noi vești bune.

„Festival” românesc

Nu exagerăm cu nimic afirmând că nici o disciplină a actualii ediții a Olimpiadei n-a fost dominată atât de categoric de sportivele și sportivii unei țări cum a fost canotajul de către echipa României! E suficient să precizăm, în sprințul celor de mai sus, că toate cele 8 echipe românești deplasate la Los Angeles, șase feminine și două masculine, s-au întors încununete de lauri „vislașii” tricolori cucerind șase medalii de aur (5 f, 1 b) și două de argint (1 f, 1 b)! Pe bună dreptate, martorii oculari au remarcat că, pe măsura desfășurării fiecărei festivități de premiere, cei peste 20.000 de spectatori prezenți pe marginea pistei nautice de la Casitas Lake, lângă Santa Barbara, s-au obișnuit într-adevăr cu acordurile Tricolorului, încit ajunseseră, familiarizați cu el, să-l fredoneze! Să ne bucurăm și să fim mindri: un nou șlagăr urcă în atenția lumii, Imnul de Stat al României, Tricolorul, intonat de șase ori într-o localitate de la capătul lumii, într-o după-amiază din vara anului 1984, cîstînd el tot atîtea victorii sportive românești! Bravo celor care ne-au mijlocit această superbă satisfacție, ea și antrenorilor lor, în frunte cu Victor Mociani (la fete) și Dan Toma (la băieți)!

Cursele au fost, în general, echilibrate, dată fiind valoarea deosebită a concurenților, numai că, de fiecare dată, reprezentanții noștri, luptînd cu abnegație, pînă la ultima picătură de energie, s-au detașat, îndreptîndu-se victorioși spre

linia de sosire. La fete, echipele de 4 + 1 rame (Olga Bularda, Chira Apostol, Maria Fricioiu, Florica Lavric și Viorica Ioja), 2 vise (Elisabeta Oleniuc, Marioara Popescu), 2 rame (Elena Horvat, Rodica Arba) și 4 + 1 vise (Titie Țăran, Anișoara Sorohan, Ioana Badea, Sofia Corban și Ecaterina Oancea) au cîștigat fără drept de apel, dovedind omogenitate și ambiție. Sudura sufletească și-a arătat roadele. Dragostea pentru culorile țării, la fel. La 2 rame, de pildă, imprimînd cursei un ritm infernal, căruia nu i s-a putut rezista, Elena Horvat și Rodica Arba au luat întrecerea pe cont propriu, luptînd mai degrabă cu acele cronometrelor decît cu adversarele, mult rămase în urmă! Excelent s-a comportat, la schif simplu, Valeria Răcilă, care și-a adjudecat titlul olimpic, aproape fără emoții, într-o probă considerată drept „regina” canotajului. La 27 de ani, membră a clubului U.T. Arad (antrenor Rodica Herbel), Valeria pare să fi atins apogeul carierei, transformînd argintul de la mondialele de la Lucerna în aurul de la Casitas Lake! Pe podiumul de premiere al celei de a 23-a ediții a Jocurilor Olimpice, pe cea mai înaltă treaptă a lui, a urcat cea mai demnă urmașă a fostei multiple campioane Sanda Toma, fiind evidentă și la canotaj, ca și la gimnastică, de exemplu, o generație „de aur” a lăsat loc alteia „de aur”. Dar cită muncă și cite sacrificii trebuie să fi implicat această transmitere a ștafetei, e ușor de imaginat!

O medalie de argint la fete, cea dobindită la 8 + 1 (Lucia Sauca, Aurora Pleșca, Mihaela Armășescu, Camelia Diaconescu, Adriana Chelariu, Aneta Mihali, Doina Bălan, Mariana Trașcă și Viorica Ioja), a venit să întregască un bilanț excepțional, pentru care se cuvine să le felicităm, din suflet, pe competitorii, ca și pe antrenorii lor, Victor Mociani (coordonator), Maria Drăghici, Doina Bălașa, Ion Boicu și Gheorghe Gheorghiu.

Impulsionați de acest „serial” de izbînzi, băieții nu s-au lăsat nici ei mai prejos. Aurul cucerit de Valer Toma și Petru Iosub, la 2 rame fără cirmaci, la o diferență apreciabilă de echipele Spaniei și Norvegiei, reprezintă cea mai strălucitoare performanță din istoria participării olimpice românești. E, cu alte cuvinte, primul titlu olimpic obținut de canotorii noștri. Un tînar din Padina, județul Buzău, membru al clubului Dinamo București, Valer Toma, și unul născut în Fălticeni Sucevei, de asemenea dinamovist, Petru Iosub, și-au unit forțele și inteligențele și, la capătul unei dispute epuizante, și-au văzut eforturile încununute cu medalia de aur! Nu mult a lipsit ca și cealaltă „barcă” românească înscrisă în concurs, la 2 + 1, avînd ca echipaj pe Vasile Tomoloagă, Dimitrie Popescu și Dumitru Răducanu, să repete isprava colegilor de la fără cirmaci. A pierdut pe ultimii metri, intrînd în posesia medaliei de argint, locul 1 revenind Italiei, campioana mondială en titre.

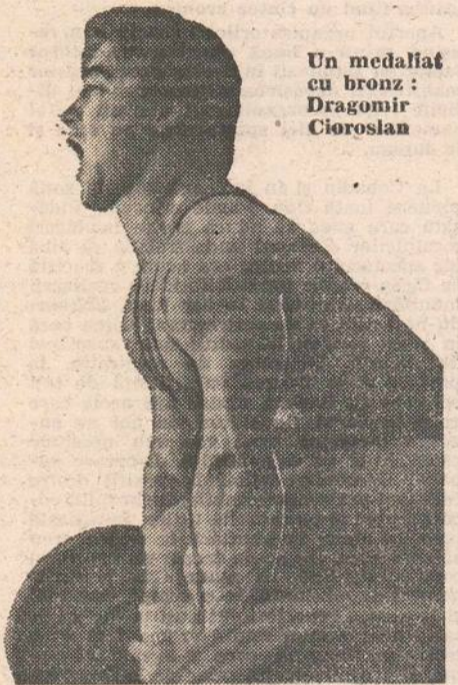
Așa s-a încheiat, cu o bogată recoltă de titluri și medalii, „festivalul” românesc de la Casitas Lake. Nu ne îndoim că și ceilalți tricolori, lansați în aceste zile pe pistele de apă de lângă Santa Barbara, caiacii și canoaiștii, în frunte cu Ivan Patzaichin, se vor număra printre medaliații curselor, oferindu-ne noi și noi prilejuri de satisfacție. Să le urăm vînt prielnic!

Cei mai puternici

A trebuit să vină, iată, o competiție de anvergură pentru a gusta din farmecul halterelor și a descoperi cit am fost de nedreptiți cu această disciplină, lăsînd-o mereu în umbră! N-am încercat să aflăm, recunoaștem, cit e ea de dramatică pe viu, cită un încercat?! dar ne-am lămurit de frumusețea ei în fața micilor ecrane, însoțind ca suporteri drumul tricolorilor spre virful ierarhiilor internaționale. O descoperire așadar tirzie, dar necesară, căci halterele reprezintă, ne-am convins, nu doar un sport al celor mai puternici, în luptă cu kilogramele și cu ei înșiși, ci și un sport teribil de spectaculos! Ce poate fi mai tulburător decît încercenarea unui bărbat deasupra unei bare de oțel terminată, la ambele capete, cu cercuri de zeci și sute de kilograme, încercare precedată de un întreg ritual, altfel sobru, prevăzut cu o „gură de amoniac (pentru reglarea respirației) și o frecare a miilor cu talc?”

Pe noi, o spunem deschis, halterele de la „Loyola Marymount” ne-au captivat, poate și pentru că compatrioții noștri s-au aflat, la mai toate categoriile, printre protagoniști. După ce doi dintre elevii antrenorilor Ștefan Achim și Ilie Docu au obținut medalii de argint, i-am numit pe Gelu Radu și Andrei Socaci (vezi numărul trecut al revistei), alți doi, Petre Becheru la mijlocie (82,5 kg) și Nicu Vlad la 90 kg, au devenit campioni olimpici,

ultimul dintre ei spulberînd toate recordurile stabilite pînă la el! S-o luăm însă cronologic. Reprezentant al clubului Steaua (unde e antrenat, ca și la lot, de Ștefan Achim), tînarul bucureștean (născut la 16 mai 1960) Petre Becheru și-a presărat pe drum toți adversarii, reușind la smuls 155 kg (față de 150 ale australianului Kabbas și ale japonezului Isaoka) și „aruncînd” 200! Cu un total de 355 kg, Becheru a realizat o victorie clară, la 12 kg și, respectiv, 15 kg față de principali săi urmăritori. Celălalt medaliat cu aur, Nicu Vlad aparține tot Stelei, dar el a fost descoperit (la Galați, născut fiind în comuna Piscu din județul Galați) de Gheorghe Gospodinov și călît mai tîrziu, la Rapid, de același Gospodinov și de Gheorghe Mănălescu. Foarte tînar, va implini 21 de ani la 1 noiembrie, Nicu Vlad s-a întrecut pe sine la actuala ediție a J.O., transformînd bronzul dobindit recent la europene (Vitoria, Spania, 1984) în aurul olimpic și stabilînd, cum ziceam, un nou record al Jocurilor, depășind cele 382,5 kg realizate la Montreal de sovie-

Un medaliat cu bronz: Dragomir Cioroslan

ticul Riegert. El a totalizat 392 kg, această performanță, ca și cele intermediare, 172 kg la smule și 220 kg la aruncat, constituînd recordurile naționale și, totodată, olimpice.

Vlad a fost secondat cu succes de Dumitru Petre, care și-a adjudecat medalia de argint, la o diferență apreciabilă (12,5 kg) de cel de al treilea clasat, englezul Mercer! Citeva cuvinte și despre acest medaliat, la primul său mare succes de răsunset (pînă acum locul 5 la C.M.): născut la Mărculești, Ialomița, la 11 noiembrie 1957, a început halterele la Chimpeș Constanța (~u Lisias Ionescu), trecînd apoi la Steaua sub „ochiul” maestrului Achim.

Un alt halterofil, Vasile Groapă (născut la 23 martie 1955, Dulcești, județul Neamț), a ratat de puțin medalia de aur, la categoria 100 kg, mulțumindu-se cu cea de argint. El a cedat locul 1 vest-germanului Milser (167 kg + 217 kg), pierzînd la smuls unde, cu 165 kg, s-a situat la 15 kg de recordul său! La aruncat, Groapă a fost egal campionului, dar rezultatul sub posibilității de la smuls l-a costat scump! Oricum, halterofilul de la Steaua a reușit prin această medalie de argint „virful” carierei sale, el fiind creditat pînă acum doar cu un bronz la mondialele din 1983.

La închiderea ediției

Cînd revista noastră se îndrepta spre rotativă, ne-au sosit de la Los Angeles alte vești imbucurătoare: echipa de florete fete și halterofilul Ștefan Tașnadi (cat. 110 kg) au cucerit medalii de argint, iar judoka Mircea Frățică a intrat, la semimijlocie, în posesia unei medalii de bronz. În clasamentul neoficial pe națiuni, România continuă să ocupe locul 2.

9 luptători, 5 medalii!

Un excelent bilanț au înregistrat, la „Anaheim Convention Center”, luptătorii români de greco-romane! Din cei 9 sportivi prezenți pe saltelele de concurs, 5 au obținut medalii, Ion Draica (82 kg) și Vasile Andrei (100 kg) cucerind titlurile olimpice, Ilie Matei (despre care am scris în numărul trecut al revistei) dobîndind argintul, iar Ștefan Rusu (74 kg) și Victor Dolipschi (+100) urcînd pe treapta a treia a podiumului de premiere.

Drumul constanteanului Draica (născut la 5 ianuarie 1958) spre aur n-a fost ușor, dar marea noastră campion (mondial în 1978, european în 1977, 1978 și 1979 etc) a făcut, o dată în plus, dovada calităților sale de excepție și, luptînd cu o ambiție extraordinară, a încheiat concursul neînvingător! Alît el cit și, în egală măsură, antrenorul care l-a descoperit și crescut, Constantin Ofițerescu de la Farul Constanța, merită cele mai fierbinți felicitări, tînarul profesor de educație fizică (la C.S.S. Medgidia) demonstrînd că rămîne, pe plan internațional, omul numărul 1 al categoriei sale! Elogii i se cuvin și celui alt proaspăt campion olimpic, lui Vasile Andrei, care nu numai că n-a pierdut nici un meci la Los Angeles, dar le-a cîștigat pe toate înainte de limită! Niciodată campion european (locul 2 în 1980), niciodată campion mondial (locul 2 în 1982), medaliat doar cu bronz la J.O. (Moscow, 1980), Vasile Andrei s-a arătat acum imbatabil și în finala susținută de el în compania americanului Gibson, puternic susținut de public, va rămîne în „memoria” actualilor Jocuri. Finala nu s-a încheiat, după 4 minute și 16 secunde

luptătorul român fiind declarat, ca urmare a unei suite eficiente și spectaculoase de procedee tehnico-tactice, învingător prin superioritate! La 29 de ani abia impliniți (28 iulie), talomiteanul Vasile Andrei (născut în comuna Albești) își vede visul cu ochii, intrînd în posesia celei mai strălucitoare dintre medalii unei cariere sportive. Intr-un astfel de moment de bilanț, ne facem datoria din a-i reaminti pe antrenorii care au contribuit la formarea și călirea noului campion: Dumitru Pirvulescu, Staicu Olteanu și, în prezent, Gheorghe Șuteu.

Școala românească de greco-romane, dirijată de atîția și atîția ani de maestru Ion Corneanu, coordonator al unui colectiv de tehnicieni harnici și exigenți numărînd pe Ion Cernea și Simion Popescu, ei înșiși foști campioni ai lumii, ca și pe Nicolae Pavel și Eugen Hupcă (doctor Nicolae Ploieșteanu), și-a demonstrat, și la Los Angeles, vitalitatea și resursele, înregistrînd o sumedenie de victorii și, implicit, un bilanț remarcabil, 33 de puncte. Rolul unui luptător e, nu-i așa, să lupte. Băieții noștri n-au pregătit s-o facă, dovedind bărbăție și stăpînire de sine, curaj și subtilitate, arătîndu-se cei mai buni dintre cei mai buni. Dacă a emoționat actul de superbă demnitate al tricolorilor de a participa, fideli devizei olimpice, la această ediție a Jocurilor, a emoționat deopotrivă modul în care sportivii României socialiste, luptătorii și ceilalți, și-au apărat șansele. Urcînd prin inteligență și sudoare pe treptele podiumului de premiere, campioni noștri s-au achitat corespunzător de încrederea ce li s-a arătat, de misiunea ce li s-a încredințat, răsponzînd concret, prin victorii și medalii, excelențelor condiții de viață și pregătire puse la dispoziție de partid și de stat. Ei au evoluat tot timpul, s-a văzut, animati de dragoste și respect față de culorile patriei, pentru a cărei glorie sportivă n-au precupețit nici un efort, acceptînd orice sacrificiu.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar,
organizat de C. C. al U. T. C. și revista Flacăra

„Marea aceasta e acoperită de adolescenți care învață mersul pe valuri în picioare“

(Nichita Stănescu)

Cenaclul în campanie

Localitatea : Cobadin, 3 august 1984, ora 20, Sala Casei de cultură; Cogeaalac, 4 august 1984, ora 21, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 1 000 la Cobadin ; 6 000 la Cogeaalac.

Atmosfera : mai reținută la începutul ambelor manifestări, transformată pe parcursul desfășurării lor în tandre exemplificări de spirit viu.

Calitatea spectacolelor : bună.
 Noutăți : la Cobadin a acompaniat pentru prima oară pe toată durata spectacolului trupa Pro Musica și tot astfel s-a înfăptuit cu trupa Metropol în spectacolul nostru de la Cogeaalac. Prezențe locale la Cogeaalac : Mitel Dore și Nelu Angeleanu interpretând un cîntec aromân.

Aportul organizatorilor : foarte bun, reușind printr-o bună coordonare a tuturor factorilor implicați în desfășurarea acestor manifestări depășirea momentelor mai dificile ivite în organizare, oferind astfel oamenilor de aici spectacolele pe care și le doreau.

La Cobadin și în întreaga această zonă plouase toată ziua. Ploaie crincenă, îndesată care avea să aducă multe neplăceri localnicilor. Terenul unde trebuia să aibă loc spectacolul nostru era acum o mocirlă ce făcea practic imposibilă ideea realizării manifestării noastre în aer liber, obligându-ne astfel să ne restrîngem, prima oară în acest turneu, la cadrul unui spectacol de incintă. Diferența de respirație, la propriu și la figurat, sala ticsită de toți cei care se încălzeau între toți aceia care ar fi dorit să fie alături de noi ne sugerau imaginea unui vas sub presiune căutându-și cu o zadarnică disperare supapa. Oamenilor aflați în poziții dintre cele mai puțin confortabile, înghesuți, cocoțați pînă și pe tocurile ușilor, în această baie de aburi involuntară le venea greu să comunice. De aceea facem un spectacol concentrat, fără a renunța la lucrurile noastre de substanță, la o echipă restrînsă și la esența repertoriului nostru. Un spectacol care a curs multă vreme fără vreo tresărire, timp în care n-aveam să remarcăm decât efortul celor de la Pro Musica de a se adapta din mers noii posturi în care se aflau. Apropo, măsura aceasta inițiată de conducătorul cenaclului de a spori participarea trupelor noastre muzicale la realizarea de ansamblu a spectacolelor noastre, desi avea să-i contrarieze pe mulți, a demonstrat totodată că spe-

cializarea excesivă limitează forța de exprimare a acestei manifestări, care și-a făcut din credința că oamenii merită totul necondiționat o emblemă pe care o poartă cu mîndrie. Abia după trei ore și jumătate consemnăm la Cobadin primul moment excepțional al serii legat de cîntecul lui Valeriu Penișoară dedicat Tricolorilor. Continuăm firesc prin sugestia cîntecelor în exprimarea ideii noastre după care sportul nu este doar un mod de-a sluji pacea dar și mai mult, chiar un mod de-a face pacea. „O șansă păcii“ a fost interpretat aici de femeilele cenaclului, fapt pe care-l consemnăm ca pe o noutate absolută. Am auzit glasurile tuturor celor prezenți la înălțimea cea mai de sus cîntînd cu Carmen Antal „Toate femeilele vor pace“ cu refren și strofă, emoționant, pe de-a-ntregul. A fost poate cel mai bun moment al acestei serii concentrate în cel mai scurt spectacol din ultima vreme (patru ore), ca o promisiune ce se vrea împlinită într-o viitoare întîlnire de largă respirație pentru care cîntecul din final al grupului Poesis, „La adio“ însemna desigur pe curînd.

A doua zi ploaia n-a fost decît o amenințare, dar alte ghinioane aveau să ne urmărească punînd sub semnul întrebării bunul mers al spectacolului. O defecțiune survenită la trailerul cu care se transporta instalația noastră de sunet și lumini a făcut ca tot arsenalul nostru tehnic să rămînă undeva pe drumul spre Cogeaalac. La sosirea autocarului membrilor cenaclului ne-am grăbit să dăm o mîna de ajutor încărcînd o parte din necesarul tehnic de spectacol, atît cit permitea spațiul, pentru a fi totuși la vreme. Oamenii ne așteptau dar sosirea noastră n-a putut fi profitabilă. Pînă cînd trailerul nu era adus cu un tractor, mare lucru nu puteam face. Organizatorii locali, în frunte cu primarul Vasile Grădinaru, au luat cu promptitudine toate măsurile pentru urgentarea lucrurilor astfel încît, mobilizîndu-ne cu toții, am reușit să reducem la numai o oră o întîrziere ce putea periclita întreg spectacolul. Am apreciat răbdarea acestor oameni veniți să ne vadă și să se bucure de prezența noastră de pe cuprînsul întregii zone, de la Săcele, Istria, Nuntași, Tarii Verde, Fîntinele, Corbu, Rîmnic. Vorba conducătorului cenaclului, „odată-n veac venim la Cogeaalac“. În fine, depășim toate aceste greutăți pe care oamenii, cărora campania le marchează ciclicitatea vieții lor, le cunosc bine și le-au înțeles și în cazul cenaclului nostru, „aflat și el în campanie“. Aveau să reacționeze de aceea

destul de prompt la îndemnul nostru spre cîntec încercînd să se pătrundă de spiritul acestei manifestări. Un sentiment de intimitate și bună dispoziție va avea bune repercusiuni asupra cursului spectacolului. Creșterea aceasta a răbufnit cu o intensitate impresionantă atunci cînd pe scenă s-au făcut cunoscute ultimele statistici ale olimpicilor, ale sportivilor români care au obținut succese fără precedent, determinîndu-ne să le închinăm lor și președintelui Nicolae Ceaușescu, de numele căruia se leagă noul destin al României de azi și al oamenilor săi (între care și sportivii), cîntece ale istoriei noastre vii. „O șansă păcii“ unește glasurile celor din Cogeaalac sub cerul pe care-l sprijină parcă brațele lor ridicate. S-a cîntat excelent „Foaie verde spic de piine“, redînd emoționant întreg tragismul acestui cîntec. Este o atmosferă în care coexistă bunul-simț și buna dispoziție în proporții egale. Ne surprinde în mod plăcut pînă și reacția pe care o au la muzica trupelor noastre. E poate „primul sat din România în care cînd se cîntă muzică populară ni se cere rock“. Dar momente excepționale au cunoscut aici și „Colindul gutuii din geam“ cu Nica Zaharia, al cărui refren a fost cîntat admirabil, și „Lancea lui Horea“, un virf aproape de finalul unui spectacol unitar și de bună calitate. A fost în tot sămînta „mirabilă“ a unei bucurii din care oamenii aveau să-și tragă elanul muncii viitoare. Pînă și faptul că localnicii ne-au găzduit la masă (a doua masă de gazdă, după Cernavodă) ne-a mers la inimă.

Lección de iubire

Localitatea : Constanța, 5 august 1984, orele 20, stadionul 1 Mai.

Număr de spectatori : 22 000.

Atmosfera : excelentă, spiritualizată, competentă și activă.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Noutăți : prezențe marcate ne-au semnalat în publicul acestei serii oameni din : Timișoara, Brașov, Blaj, Breaza, studenți arabi și greci, Comarnic, Ploiești, Jimbolia (Timiș), Alba, Iulia, Lugoj, Roman, Tirgoviște, Rîșnov, Huși, Băicoi, Galați, Medgidia, Petroșani, Reșița, Cîmpina, Turnu Măgurele, Năvodari, Craiova, București, Tulcea, Cluj-Napoca, Balș, Cugir, Pitești, Mangalia, Mirșea, Rîmnicu Vilcea, Bacău, Arad, Costinești, Reghin, Sînnicolau Mare, Brăila, Drobeta Turnu Severin, Focșani, Săcălau (Timiș), Vatra Dornei, Sibiu, Iași, Botoșani, Drăgășani, Tirgu Jiu, Predeal și din foarte multe comune ale județului Constanța.

Aportul organizatorilor : foarte bun atunci cînd s-a făcut simțită reala colaborare dintre toți factorii răspunzători de bunul mers al acestei manifestări.

Nu ne așteptam la începutul acestui noi manifestări a cenaclului pe stadionul din Constanța, atunci cînd publicul încă nu conținea să sosească și atmosfera era încă nelegată, să atingem, ba chiar să depășim înălțimea spectacolului nostru anterior. Primele recitaluri s-au desfășurat de aceea într-o ambianță mai puțin obișnuită pentru ceea ce știm cu toții despre publicul de vară al Constanței. O dată cu lăsarea serii și cu creșterea numărului oameșilor spectacolul sporește în omogenitate și atmosfera din stadionul constănțean capătă contururile ambianței cu care ne-a obișnuit de-a lungul anilor, chiar de la acel prim spectacol ce deschidea șirul marilor manifestări în aer liber ale cenaclului. Cel mai frumos bilet al serii avea să traducă sugestiv această stare : „Stadionul invită Cenaclul Flacăra să ia parte la propriul său spectacol. Și noi sîntem Flacăra“. Între cei prezenți la această manifestare, marinarii care-și sărbătoreau ziua alături de noi au reacționat cel mai viguros la cîntecul talentatului Florin Săsărman, „Pleacă substantivele-n armată“. Atmo-

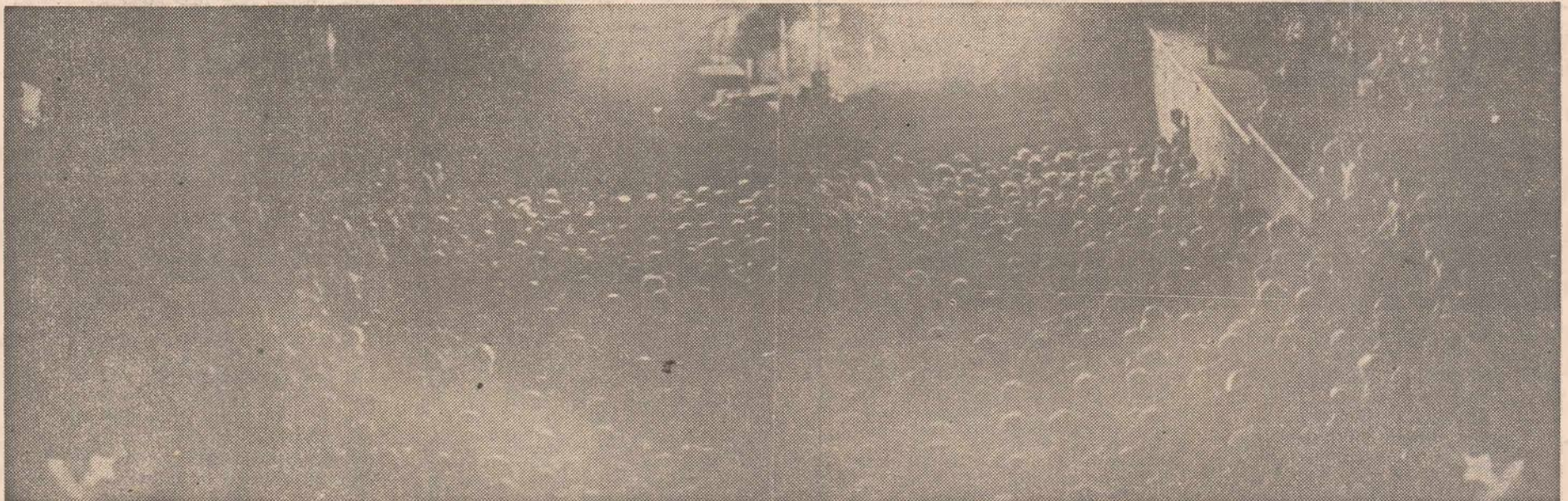
„O șansă păcii și glorie ei !“

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

sfera devine excelentă și acclora care au primit cu urale cîntecul de cătanie li se alătură toate glasurile, într-un imens și fascinant cor susținînd momentele în care s-a cîntat pentru țară și pace. S-a exprimat de pe scena cenaclului întreaga grațitudine cîrmaciului destinului României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru eforturile neinterupte depuse spre consolidarea păcii în lume. Se scandează minute în șir numele țării. Omagiem în acest context aportul sportivilor noștri la bunul renume al României în lume care urmează calea politicii noastre de pace, a legăturilor de prietenie și prin sport. Cîntăm dreptul nostru la istorie căci „prin acest cenaclu toți tinerii au început să iubească eroii neamului pe care îi înalță prin cîntec acum și ori de cîte ori este nevoie“ (Irinel Mircea — Turnu Măgurele). La cea oră pe stadionul din Constanța oamenii prezenți și-au adus contribuția directă și activă la împlinirea imaginii de pace a planetei Pămînt. În aceste 45 de minute în care seara a atins cele mai înalte culmi, poate cele mai dense momente ale manifestărilor noastre de pînă acum, pe pista stadionului o apariție caracterizată de o spontaneitate și o puritate remarcabile ne-a fascinat. „Un copil purtînd înscrisul PACE, încadrat de două luminițe sugerînd două apeluri spre cele două mari puteri de înțelegerea cărora atrîrnă liniștea lumii, a făcut un ocol al stadionului ca o rotație în jurul Pămîntului, cuprînzînd în sine o sugestivă, extraordinară metaforă“. Orice s-ar spune, dorința de pace a oamenilor este atît de intensă încît momentele închinăte păcii capătă întotdeauna cea mai înaltă intensitate. Așa a fost și acum la Constanța unde problema numărului unu a omenirii a dat naștere prin adevărul receptării, prin impactul conștientizării ei imaginea cea mai vie a acestui dialog. Și nu a fost un dialog unilateral căci pe parcursul spectacolului tribunele s-au aflat ele în-

(Continuare în pag. 29)

CONSTANTIN DRAGOMIR

Păstrăm de la Mangalia imaginea celui mai muzical public al acestui turneu

Fotografie de GABRIEL BUGNAR

Flacăra. Redacția : București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scriso i—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Gola, Liviu Timbus — 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—invățămînt) — George Arion, Victor Niță — 1457 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgențe—sport) — Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Adrian Dohotaru, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef 2002, Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA“ — sectorul export-import presă, P.O. Box 12-201, telex 10376, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

